

IN DE KAARTEN KIJKEN VAN DIALECTSPREKERS:

**VLAAMSE, BRABANTSE EN LIMBURGSE DIALECTWOORDEN
VOOR VERSCHILLENDE KAARTTERMEN**

Lien Hellebaut

Stamnummer: 01302924

Promotor: Prof. dr. Jacques Van Keymeulen

Copromotor: Liesbet Triest

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de richting Taal- en Letterkunde:
Nederlands-Engels

Academiejaar: 2016 - 2017



IN DE KAARTEN KIJKEN VAN DIALECTSPREKERS:

**VLAAMSE, BRABANTSE EN LIMBURGSE DIALECTWOORDEN
VOOR VERSCHILLENDE KAARTTERMEN**

Lien Hellebaut

Stamnummer: 01302924

Promotor: Prof. dr. Jacques Van Keymeulen

Copromotor: Liesbet Triest

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de richting Taal- en Letterkunde:
Nederlands-Engels

Academiejaar: 2016 - 2017



Voorwoord

Met heel veel trots presenteer ik u mijn thesis. Het summum van vier jaar studeren aan de faculteit Letteren en Wijsbegeerte. Ik heb in die vier jaar tijd immens veel geleerd. Namen als Austen, Chomsky, Multatuli en de Saussure staan voor eeuwig in mijn geheugen gegrift. Naast de leerstof uit al mijn cursussen heb ik ook belangrijke dingen over het leven geleerd. Ik weet nu al dat die vier jaar mij gevormd hebben tot wie ik vandaag ben. Ik heb geleerd om met een open blik naar de wereld te kijken en om door te zetten, ook al lijkt het doel soms onhaalbaar. Daarbovenop heb ik vrienden voor het leven gemaakt die mijn tijd aan de universiteit onvergetelijk hebben gemaakt. Ik sluit met deze thesis een belangrijk hoofdstuk van mijn leven af. Ik ga met goede moed de toekomst tegemoet, maar kijk tegelijkertijd met een warm gevoel terug naar mijn jaren op de Blandijn.

Ik had in mijn eerste jaar op de Blandijn nooit kunnen denken dat mijn masterscriptie over dialectologie zou gaan. Ik herinner mij nog een anekdote van professor Colleman in één van mijn eerste lessen Nederlandse taalkunde. Hij vertelde hoe hij zelf als eerstejaarsstudent vooral geïnteresseerd was geweest in literatuur, maar hoe zijn liefde voor de taalkunde uiteindelijk veel groter was geworden. Hij zei dat dat voor een aantal van ons ook zo ging zijn. Ik was ervan overtuigd dat literatuur ook meer mijn ding zou zijn. Maar hier zit ik dan drie jaar later... De taalkundemicrobe heeft mij duidelijk ook te pakken gekregen.

Vorig jaar rond deze tijd voltooide ik mijn bachelorproef over de Vlaamse dialectwoorden voor verschillende soorten bezems. Dat is mij toen zo goed bevallen dat ik besloot om mij voor mijn masterscriptie opnieuw te verdiepen in de dialectologie. Voor mijn scriptie heb ik dialectwoorden voor verschillende kaarttermen onderzocht. Ik kom uit een echte kaartersfamilie: mijn vader en grootvader hebben al enkele kaarttoernooien op hun naam staan. Ik heb dat kaartersbloed geërfd en speel in mijn vrije tijd graag een kaartspel. Het leek me dus interessant om mijn kennis van het kaarten te bundelen met mijn kennis van de dialectologie om zo tot een mooie scriptie te komen.

Ik wil aan het einde van dit voorwoord graag nog een aantal mensen bedanken. Dankzij hen heb ik, zeker in die laatste weken, *meene guidon van onder kunn pak'ne*.¹ Eerst en vooral wil ik mijn promotor professor doctor Jacques Van Keymeulen bedanken. Hij is degene die mij tijdens zijn lessen Nederlandse taalkunde III: taalgebruik heeft laten proeven van de dialectologie. Zijn enthousiaste manier van lesgeven en zijn passie voor dialect zorgden ervoor dat ik de smaak van de dialecten ook te pakken kreeg.

Mijn copromotor Liesbet Triest verdient zeker ook een woord van dank omdat ik met al mijn vragen steeds bij haar terecht kon. Zij was degene die mij op stresserende momenten het bos opnieuw door de bomen liet zien. Verder wil ik ook de andere redacteurs van het WVD bedanken omdat zij mij steeds met een glimlach verwelkomden in hun bureau. Vervolgens verdient Valerie Bouckaert ook een bedanking omdat zij mij hielp tijdens mijn zoektocht naar de juiste bronnen.

Buiten de academische wereld wil ik ook een aantal mensen bedanken. Eerst en vooral verdient mijn grootmoeder een woordje van dank omdat zij ondertussen al 22 jaar lang kaarsen voor mij brandt en rozenkransen voor mij bidt. Daarbovenop is zij diegene die mij heeft leren kaarten. Ik zal die kaartnamiddagen met haar nooit vergeten. Graag wil ik ook twee fervente kaarters bedanken voor hun input: mijn groottante Roza en grootoom Adriën. Verder wil ik ook mijn vriend Lander bedanken omdat hij mij ondertussen al vijf jaar lang steunt in alles wat ik doe. Vervolgens verdienen mijn

¹ Zijn fietsstuur van onderen vastnemen: een extra inspanning doen

vriendinnen Lies, Eline en Emma ook een bedanking omdat ik tegen hen al eens mocht *zoagn*² over mijn masterscriptie.

De mensen van het Nationaal Museum van de Speelkaart in Turnhout verdienen ook een woord van dank omdat zij mij als een ster verwelkomden in hun museum. Daarbovenop heb ik dankzij hen extra inzichten kunnen verwerven over de geschiedenis van het kaartspel.

Mijn laatste (en belangrijkste) woord van dank gaat naar twee mensen waar ik enorm naar opkijk: mijn ouders. Zij hebben mij de voorbije vier jaar op alle mogelijke vlakken gesteund. Als er twee mensen zijn waarop ik altijd kan rekenen dan zijn zij het wel. Dankzij hen heb ik al die jaren *buzze kunn geevn*.³ Ik hoop hen met deze scriptie te bewijzen dat hun inspanningen niet voor niets zijn geweest.

Ik wens u veel leesplezier.

Lien Hellebaut,
augustus 2017

² Zagen: zeuren

³ Buzze geven: buitengewoon je best doen

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
Lijst van afkortingen	12
Inleiding	13
1. Ontstaan van de dialectfamilies	16
1.1 Algemeen.....	16
1.2 Vlaamse dialecten	17
1.3 Brabantse dialecten.....	19
1.4 Limburgse dialecten	19
2. De drie grote regionale dialectwoordenboeken (GRW).....	21
2.1 Algemeen.....	21
2.2 WBD.....	21
2.3 WLD	22
2.4 WVD.....	22
2.5 Doel, nut en opzet	23
3. Methodologie	24
3.1 Methodologie van de drie GRW	24
3.1.1 Verzamelen.....	24
3.1.2 Materiaalverwerking	25
3.1.3 Publicatie	26
3.2 Eigen methodologie.....	27
4. Bespreking van begrippen	29
4.1 Geschiedenis van het kaartspel.....	29
4.2 Begrip ‘Kaarten (werkwoord)’	32
4.2.1 Betekenis	32
4.2.2 Trefwoordenlijst	32
4.2.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	34
4.2.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	35
4.3 Begrip ‘Spel kaarten’	37
4.3.1 Betekenis	37
4.3.2 Trefwoordenlijst	37
4.3.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	38
4.3.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	39
4.4 Begrip ‘Speelkaart’	41
4.4.1 Betekenis	41
4.4.2 Trefwoordenlijst	41

4.4.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	41
4.4.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	42
4.5 Begrip 'Ruiten'	44
4.5.1 Betekenis	44
4.5.2 Trefwoordenlijst	44
4.5.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	45
4.5.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	46
4.6 Begrip 'Klaveren'	50
4.6.1 Betekenis	50
4.6.2 Trefwoordenlijst	50
4.6.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	51
4.6.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	52
4.7 Begrip 'Harten'	55
4.7.1 Betekenis	55
4.7.2 Trefwoordenlijst	55
4.7.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	56
4.7.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	56
4.8 Begrip 'Schoppen'	58
4.8.1 Betekenis	58
4.8.2 Trefwoordenlijst	58
4.8.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	59
4.8.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	59
4.9 Begrip 'Aas'	63
4.9.1 Betekenis	63
4.9.2 Trefwoordenlijst	63
4.9.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	64
4.9.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	64
4.10 Begrip 'Koning'	66
4.10.1 Betekenis	66
4.10.2 Trefwoordenlijst	66
4.10.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	67
4.10.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	67
4.11 Begrip 'Vrouw'	69
4.11.1 Betekenis	69
4.11.2 Trefwoordenlijst	69
4.11.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	70

4.11.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	70
4.12 Begrip 'Boer'	73
4.12.1 Betekenis	73
4.12.2 Trefwoordenlijst	73
4.12.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	74
4.12.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	75
4.13 Begrip 'Joker'	77
4.13.1 Betekenis	77
4.13.2 Trefwoordenlijst	77
4.13.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	77
4.13.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	78
4.14 Begrip 'Kaart met prentje'	79
4.14.1 Betekenis	79
4.14.2 Trefwoordenlijst	79
4.14.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	81
4.14.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	82
7.15 Begrip 'Kaarten ronddelen'	84
7.15.1 Betekenis	84
7.15.2 Trefwoordenlijst	84
7.15.3 Semantisch-etymologisch verklaring.....	84
7.15.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	85
7.16 Begrip 'Troeven'	87
7.16.1 Betekenis	87
7.16.2 Trefwoordenlijst	87
7.16.3 Semantisch-etymologische verklaring.....	89
7.16.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving	89
5. Conclusie	91
Referentielijst	93
Bijlagen	95
Bijlage 1	95
Bijlage 2	98
Bijlage 3	137

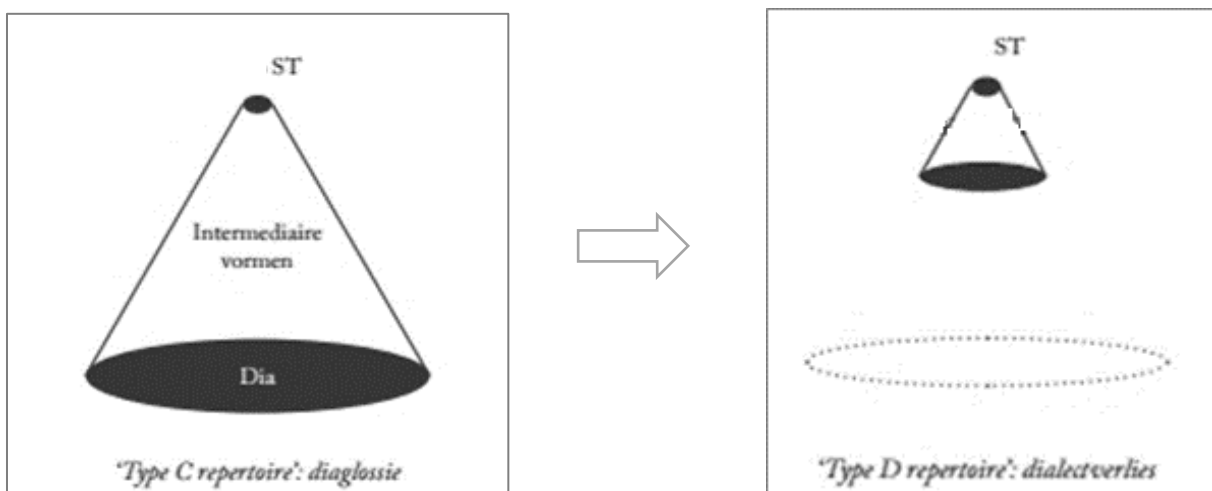
26.033 woorden

Lijst van afkortingen

AN	Algemeen Nederlands
DC	Amsterdamse Dialectcentrale
EWN	Etymologisch Woordenboek van het Nederlands
GRW	Grote Regionale Dialectwoordenboeken
i.v.	In voce: onder dat woord
MNW	Middelnederlands Woordenboek
RND	Reeks Nederlandse Dialectatlassen
VDEW	Van Dale Etymologisch Woordenboek
WBD	Woordenboek van de Brabantse Dialecten
WLD	Woordenboek van de Limburgse Dialecten
WNT	Woordenboek der Nederlandsche Taal
WVD	Woordenboek van de Vlaamse Dialecten
WZD	Woordenboek der Zeeuwse Dialecten
ZND	Zuid-Nederlandse Dialectcentrale

Inleiding

“De liefde voor het dialect is een liefde die vooral met de mond wordt beleden, want in de praktijk blijkt dat de streektaal minder wordt gesproken en minder wordt doorgegeven aan de kinderen” (Van der Sijs 2005). Het feit dat ouders steeds minder vaak dialect⁴ spreken met hun kinderen is één van de belangrijkste oorzaken van het uitsterven van de dialecten (Devos 2002:12). Dat verliesproces is ondertussen al zo ver gevorderd dat we tegenwoordig een overgang zien van diaglossie⁵ naar dialectverlies, zoals hieronder geïllustreerd wordt. Vandaag zijn er volgens Ghyselen en Van Keymeulen (2014:124) nog heel wat mensen die het dialect niet als moedertaal hebben meegekregen, maar het wel kunnen spreken als dat gevraagd wordt. Zij komen nog vaak in contact met dialectsprekers en hebben dialect verworven via een secundaire dialectverwerving (Rys 2007). Waarschijnlijk zullen de kinderen van dialectcompetente, maar niet dialectspreekende jongeren het dialect niet meer beheersen (Ghyselen & Van Keymeulen 2014:124).



Figuur 1: Auers modellen van diaglossie en dialectverlies (Ghyselen 2016:29)

Van Keymeulen (2003a:185) benadrukt dat het belangrijk is om het verdwijnend dialectvocabulary te archiveren voor wetenschappelijke doeleinden. Die dialectwoorden leren ons in veel gevallen namelijk iets over de cultuur van een bepaalde regio. Bovendien is het interessant om dialectwoorden voor een bepaald concept uit verschillende streken naast elkaar te zien op een kaart om inzicht te krijgen in de regionale verscheidenheid. De dialectologie is dus een tak van de wetenschap die op zichzelf staat, maar het is tegelijkertijd ook een belangrijke hulpwetenschap voor andere disciplines, zoals bijvoorbeeld voor de algemene linguïstiek, de historische taalkunde en de naamkunde.

De leken uit dialectkringen zien het belang van de dialectologie ook in en vaak gaan zij daarom zelf aan de slag om de lokale dialectwoordenschat te documenteren. Zo bespreken de dialectliefhebbers uit de gemeentes Zingem en Zwalm maandelijks enkele dialectwoorden of dialectuitdrukkingen uit de eigen streek in respectievelijk *De Zingemnaar*, een gemeentelijk informatieblad, en *De Zwalmgalm*, een heemkundig tijdschrift. Toch is het belangrijk dat er naast die lekenprojecten ook wetenschappelijk betrouwbare archieven van onze traditionele dialecten zijn. Dialectlexicografische projecten zoals het Woordenboek van de Brabantse Dialecten (WBD), het Woordenboek van de Limburgse Dialecten

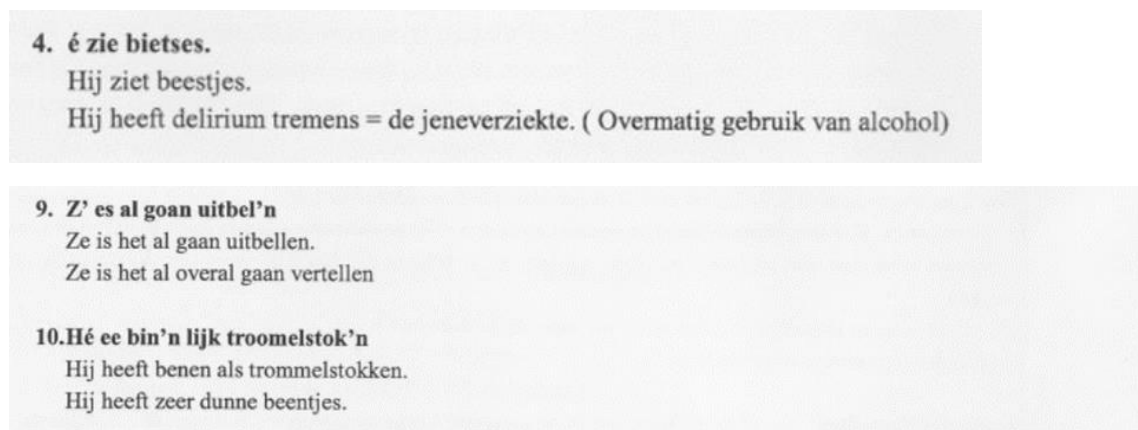
⁴ De continentaal-Europese definitie van dialect wordt in deze scriptie gebruikt. Volgens die traditie zijn dialecten geografisch bepaalde taalvariëteiten.

⁵ Diaglossie is een term van Auer (2005:28) en betekent dat er een continuüm van taalvariëteiten is tussen de traditionele dialecten en de standaardtaal. De tussentaal bevindt zich onder andere in dat continuüm.

(WLD) en het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten (WVD) zijn daarom heel belangrijk.



Figuur 2: Fragment uit *De Zingenaar* (Meire 2017:12)



Figuur 3: Fragmenten uit *De Zwalmgalm* (Duprez 2009:30)

Het WBD, het WLD en het WVD zijn regionale dialectwoordenboeken. Het Brabantse en het Limburgse dialectwoordenboek zijn in tegenstelling tot het Vlaamse dialectwoordenboek al klaar. Het WVD is na meer dan 43 jaar ook bijna afgewerkt. Op dit moment zijn de redacteurs onder andere bezig met de lemma's⁶ die horen bij de aflevering over feest en vermaak. Ondertussen is er op 1 januari 2017 een nieuw project opgestart, namelijk het Herculesproject. Dat project is erop gericht om de databases van het WBD, het WLD en het WVD samen te voegen. Het is de bedoeling om superlemma's te maken waarin de Brabantse, de Limburgse en de Vlaamse trefwoorden samengevoegd worden.

De kaartterminologie, die een onderdeel is van de aflevering feest en vermaak, is nog niet onder handen genomen door de redacteurs van het WVD. In deze lexicologische scriptie zullen daarom de dialectbenamingen voor verschillende kaarttermen onder de loep genomen worden. De Vlaamse trefwoorden in verband met het kaartspel worden eerst opgeschoond en vervolgens worden ze samengebracht met de Brabantse en de Limburgse lemma's, die reeds gemaakt zijn, om zo uiteindelijk superlemma's te verkrijgen.

In wat volgt, verklaren we eerst kort hoe de verschillende dialectgroepen zijn ontstaan. Daarna schetsen we een algemeen beeld van de drie grote regionale dialectwoordenboeken (het WBD, het WLD en het WVD), waarin onder andere de geschiedenis en de opzet van de projecten aan bod komen.

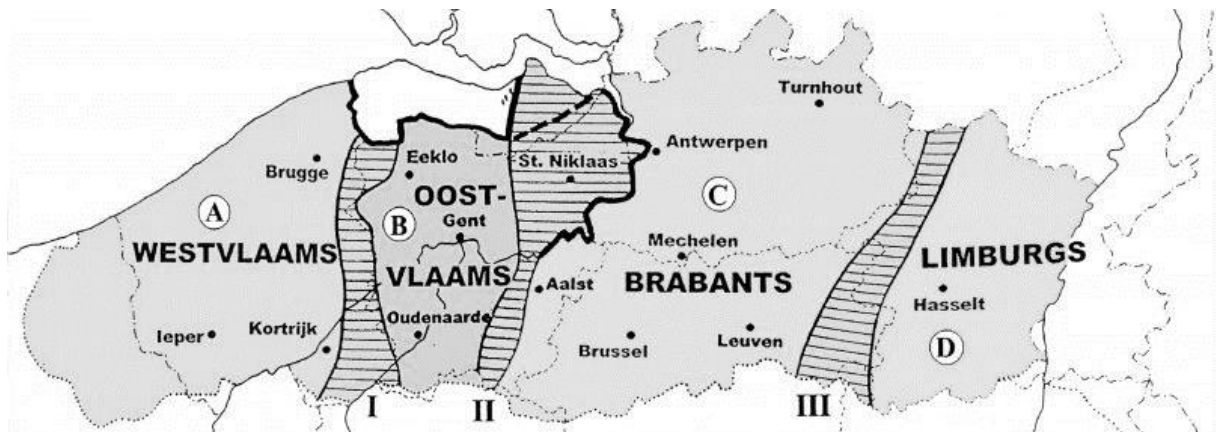
⁶ In deze scriptie wordt er met het woord *lemma* een woordenboekartikel bedoeld. Een lemma is een concept met bijbehorende heteronymie. Met heteronymie wordt bedoeld dat er weergegeven wordt hoe een bepaalde zaak op verschillende plaatsen op een andere manier wordt benoemd.

Vervolgens lichten we de methodologie van de drie woordenboeken en van deze scriptie toe. In het vierde hoofdstuk volgt de kern van de scriptie. In dat hoofdstuk wordt eerst een voorstudie gedaan naar het kaartspel en vervolgens worden de dialectbenamingen voor vijftien verschillende kaarttermen onderzocht. Het gaat hier om kaarten (werkwoord), spel kaarten, speelkaart, ruiten, klaveren, harten, schoppen, aas, koning, vrouw, boer, joker, kaart met prentje, kaarten ronddelen en troeven. Alle lemma's zullen voorzien worden van een semantisch-etymologische verklaring en een woordkaart met dialectgeografische beschrijving. Het geheel wordt afgesloten met enkele concluderende beschouwingen. Aan het einde van deze scriptie moeten er aan de hand van het semantisch-etymologische onderzoek verschillende benoemingsmotieven in verband met het kaartspel aan de oppervlakte komen en er moet ook aan de hand van het geografische onderzoek een vergelijking gemaakt kunnen worden tussen de grote dialectgroepen.

1. Ontstaan van de dialectfamilies

1.1 Algemeen

Vandaag maken we in Nederlandstalig België een onderscheid tussen vier⁷ grote dialectfamilies: West-Vlaams, Oost-Vlaams, Brabants en Limburgs. Die dialectfamilies zijn grensoverschrijdend omdat ze de Belgische staatsgrens overschrijden. Het West-Vlaams (Frans-Vlaams) loopt bijvoorbeeld door tot in Frankrijk, namelijk tot in Frans-Vlaanderen. In Nederland vinden we ook nog uitlopers van de Vlaams-Belgische dialectfamilie: West-Vlaams is aanwezig in het westen van Zeeuws-Vlaanderen. In het oosten van Zeeuws-Vlaanderen kunnen we nog Oost-Vlaams horen en in Noord-Brabant en Nederlands-Limburg vinden we respectievelijk Brabantse en Limburgse dialecten.



Figuur 4: Dialectfamilies in Vlaams-België (Taeldeman 2001:8)

De dialecten die in deze scriptie besproken worden, zijn Nederlandse dialecten. Dat betekent dat ze overkoepeld worden door de Nederlandse cultuurtaal. Een uitzondering is het Frans-Vlaams omdat dat dialect niet overkoepeld wordt door het Nederlands, maar door het Frans. Aangezien het gebied pas sinds de 17^e eeuw geen deel meer uitmaakt van de Nederlanden, wordt het wel nog gezien als een Nederlands dialect. In het oosten zien we een continuüm tussen Nederlandse en Duitse dialecten. De staatsgrens bepaalt daar of het om een Nederlands of Duits dialect gaat. Verder moet ook nog benadrukt worden dat er met Vlaamse dialecten niet verwezen wordt naar staatkundig Vlaanderen. Wel gaat het om die dialecten die in het Germaanstalige gebied van het vroegere Graafschap Vlaanderen worden gesproken: namelijk het Frans-Vlaams, het Zeeuws-Vlaams, het West-Vlaams en het Oost-Vlaams.

We moeten kijken naar de geschiedenis van het gebied om te weten te komen hoe die vier grote dialectfamilies zijn ontstaan. In de 4^e en 5^e eeuw vielen Germaanse stammen onze gebieden binnen. Ze koloniseerden de Lage Landen en brachten hun eigen Germaanse dialecten mee. De Saksen kwamen uit het noorden van wat we nu Duitsland noemen en expandeerden in verschillende richtingen: zuidoostwaarts (het huidige Sachsen), westwaarts (Oost-Nederland) en zuidwestwaarts (Engeland, Vlaamse, Noord-Franse, Zeeuwse en Hollandse kusten). Aan onze kusten expandeerden zij dus van het westen naar het oosten. De Salische Franken daarentegen verspreidden zich van het oosten naar het westen toe. Dat betekent dus dat er “twee tegenovergestelde kolonisatiebewegingen waren: een maritieme expansie en een continentale expansie” (Devos 2006:37). De

⁷ Er zijn vier grote dialectgroepen, terwijl er maar drie grote regionale dialectwoordenboeken zijn. Het West-Vlaams en het Oost-Vlaams zijn samengenomen in één woordenboek omdat die dialecten lange tijd homogeen waren en dus relatief goed op elkaar lijken in vergelijking met het sterker verschillende Brabantse en Limburgse dialect. De grote dialectgroepen zijn onderling nog eens verdeeld in subdialecten, die op hun beurt verdeeld zijn in verschillende dialecten.

Noordzeegermanen (Saksen) en de continentaal Germanen (Franken) zijn op een gegeven moment op elkaar gebotst en zo is grens tussen het Vlaamse en het Brabantse dialectgebied ontstaan. Die grens valt ongeveer samen met de oostelijke grens van Oost-Vlaanderen. Toch kunnen we hier niet spreken van een scherpe⁸ grens aangezien er overgangszones zijn waar zowel Vlaamse als Brabantse invloeden voorkomen.

Taeldeman (2005:19) rekent een deel van het Waasland als overgangszone tussen het Vlaams en het Brabants. Het Waasland wordt van de provincie Antwerpen gescheiden door de Schelde en die natuurlijke barrière zorgde er lang voor dat er geen Brabantse invloeden terechtkwamen in het Wase dialect. De brabantiseringsgolf in de middeleeuwen was echter zo sterk dat Brabantse elementen uiteindelijk wel het Waasland bereikten (Devos 2006:36-37). Tegenwoordig wordt die brabantisering alleen maar versterkt door de groeiende mobiliteit: veel mensen uit het Waasland gaan namelijk dagelijks werken in Antwerpen en brengen op die manier veel Brabantse kenmerken mee naar huis. Taeldeman (2005:35) noemt het Wase dialect dan ook sterk Brabants gekleurd. De dialecten uit de Denderstreek noemt hij echte Brabantse dialecten ook al liggen ze in Oost-Vlaanderen.

Het ontstaan van de grens tussen het Brabants en het Limburgs valt ook te situeren tijdens de Germaanse kolonisatie. 'Franken' is eigenlijk een verzamelnaam voor verschillende stammen. Zo was er een eerste Frankische expansie die geleid werd door Salische Franken en die reikte tot aan de Dender en de Schelde. Daarna was er een tweede Frankische expansie die over de eerste schoof. Die expansie werd geleid door de Ripuarische Franken of de Rijnsoever Franken (Devos 2006:37). Die Franken geraakten echter niet zo ver als hun voorgangers en daarom werd de westgrens van de tweede Frankische expansie de grens tussen het Brabantse en het Limburgse taalgebied. Die grens wordt door dialectologen ook wel de Getelijn genoemd, naar de "rivier die in de buurt van die grens stroomt" (Devos 2006:38). De gebieden rond de Getelijn behoren tot het overgangsgebied tussen het Brabants en het Limburgs.

We zien dus dat al tijdens de 4^e en 5^e eeuw het historisch basispatroon ontstond van de dialectindeling in het Nederlandse taalgebied.⁹ Door de verschillende kolonisatiebewegingen is er een terraslandschap ontstaan (Devos 2006:38). Zo zien we dat de meeste isoglossen van noord naar zuid lopen en dus oost-west tegenstellingen tonen. Hoe meer naar het westen, hoe meer de dialecten gemeenschappelijk hebben met het Engels. Hoe meer naar het oosten, hoe meer ze gemeenschappelijk hebben met het Duits. We zien die verschillen tussen de dialecten op verschillende vlakken: fonologie, morfologie, syntaxis en lexicon.

1.2 Vlaamse dialecten

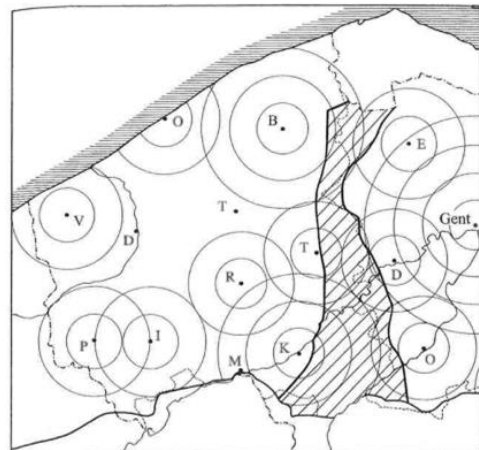
De Vlaamse dialecten bleven lange tijd homogeen, maar in de late middeleeuwen zien we dat het gebied versnipperd geraakte en dat er differentiatie ontstond. De breuklijn tussen de Vlaamse dialecten ontstond in drie fasen (Devos 2006:44). Eerst waren er West-Vlaamse vernieuwingen die niet zijn doorgedrongen tot in Oost-Vlaanderen. Daarna was er tijdens de Bourgondische tijd een

⁸ We kunnen bijna nooit spreken van een scherpe grens tussen dialectgebieden (tenzij er een natuurlijke contactbarrière is) omdat de isoglossen (dialectische grenslijnen) vaak niet helemaal samenvallen. De grens wordt meestal getrokken waar verschillende isoglossen dicht bij elkaar liggen. We noemen dat isoglossenbundels. Belangrijk is dat dialectverschillen op fonologisch en in iets mindere mate op morfologisch vlak scherpere isoglossen tonen dan die op syntactisch en lexicaal vlak. Dat komt omdat de foneeminventaris bestaat uit beperkte variabelen en daarom blijft alles overzienbaar. Dat is veel minder het geval op het gebied van syntaxis en lexicon. Daarom zijn de isoglossen daarvoor dus minder scherp (Devos 2006:59-60).

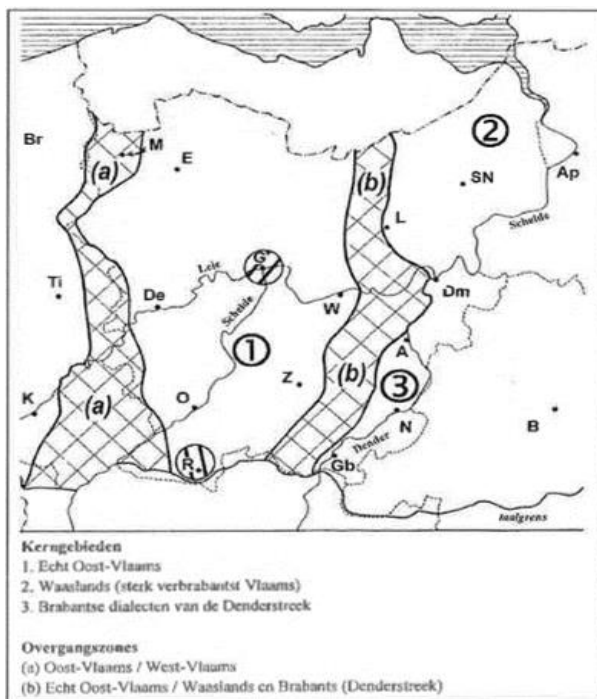
⁹ De term 'taalgebied' is eigenlijk een anachronisme omdat er in die tijd nog geen overkoepelde Nederlandse standaardtaal was.

Brabantse expansie. Brabant was op dat moment het culturele zwaartepunt van de Nederlanden en de Brabantse taal genoot dus veel prestige. Die taal straalde in verschillende richtingen haar kenmerken uit. Ze bereikte Oost-Vlaanderen, maar drong niet door tot in het “conservatieve West- en Frans-Vlaanderen, waar de Middelnederlandse klanken werden vastgehouden” (Devos 2006:45-46). In een derde fase was er ook nog de Gentse expansie, die de breuk tussen het westen en het oosten nog verder verdiepte. Gent straalde typische Oost-Vlaamse kenmerken uit die West-Vlaanderen en Frans-Vlaanderen niet bereikten. Het West-Vlaams, het Frans-Vlaams en het westelijke Zeeuws-Vlaams zijn dan ook de enige erfgenamen van het middeleeuwse Vlaams.

Nu moet enkel nog beantwoord worden waarom de grens tussen het West-Vlaamse en het Oost-Vlaamse gebied net daar kwam te liggen waar ze nu nog altijd ligt. Er zijn geen natuurlijke barrières die als grens konden dienen, maar er zijn wel twee belangrijke expansiemechanismen die een rol speelden (Devos 2006:49-50). Brabant, Gent en de kleinere steden waarin de Brabantse en Gentse vernieuwingen ook een plaats kregen, straalden die vernieuwingen ook uit naar de omliggende agrarische gemeenschappen. Dat gebeurde terwijl belangrijke West-Vlaamse steden hun conservatieve taal ook uitstraalden naar naburige gebieden. De grens tussen West- en Oost-Vlaanderen ligt dus daar waar de invloedssferen van Brugge, Tielt en Kortrijk de invloedssferen van Gent, Eeklo, Deinze en Oudenaarde elkaar snijden. De afbeelding hiernaast illustreert hoe die verschillende invloedssferen elkaar raakten en zo de grens tussen Oost- en West-Vlaanderen vormden.



Figuur 5: Stedelijke invloedssferen en overgangszone West- en Oost-Vlaanderen (Devos & Vandekerckhove 2005:27)

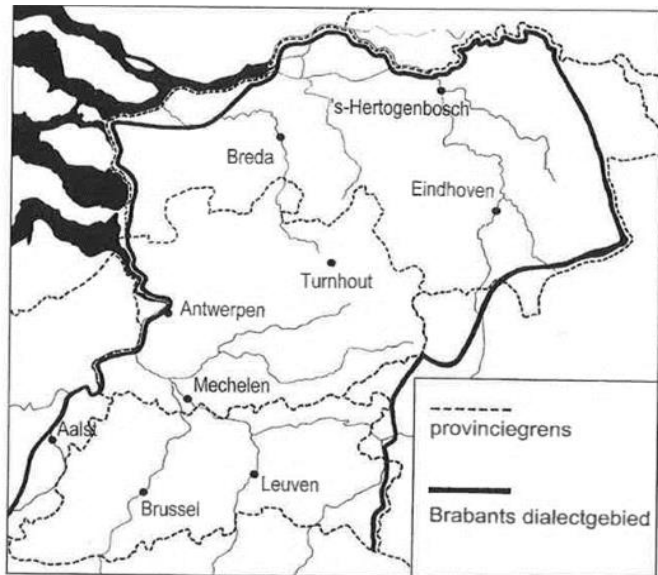


Figuur 6: Echt Oost-Vlaams en overgangszones (Taeldeman 2005:19)

Hierbij moet nog eens extra beklemtoond worden dat het echte Oost-Vlaamse dialectgebied enkel dat gebied is dat overeenkomt met de invloedssfeer van de Gentse expansie. Dat betekent dus dat het Waasland en de Dendersteden daar niet bij horen. Taeldeman (2005:32) noemt het Waasland sterk Brabants gekleurd. De dialecten die gesproken worden in de Denderstreek noemt hij daarentegen échte Brabantse dialecten omdat die steden sinds lang verbrabantst zijn. De Dendersteden liggen heel dicht bij Brussel en hebben daarom al sinds de middeleeuwen veel Brabantse kenmerken overgenomen. Tussen het Waasland en de Dendersteden enerzijds en het echte Oost-Vlaamse gebied anderzijds ligt nog een overgangsgebied waar de dialecten zowel Oost-Vlaamse als Brabantse kenmerken vertonen. Dat wordt mooi geïllustreerd op de afbeelding hiernaast.

1.3 Brabantse dialecten

Het Brabantse dialect wordt, zoals eerder vermeld, in Nederland en België gesproken. Het gebied waar Brabants gesproken wordt, wordt gewoonlijk ingedeeld in zes groepen: het Noordwest-Brabants (met onder andere het Antwerps), het Midden-Noord-Brabants (met onder andere het Tilburgs), het Oost-Noord-Brabants, het Kempens, het Zuid-Brabants (met onder andere het Brussels stadsdialect) en het Getelands (Belemans, Kruijzen & Van Keymeulen 1998:33). Die Brabantse dialecten komen vooral voor in de provincies Noord-Brabant, Antwerpen en Vlaams-Brabant en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Samen vormen zij ongeveer het (Nederlandstalige) gebied van het vroegere hertogdom Brabant. Interessant om te weten is dat het Belgische stuk van Brabant vroeger, tijdens de Hollandse periode (1815-1830), Zuid-Brabant werd genoemd naar analogie met Noord-Brabant. Toen België onafhankelijk werd, maakte men er Brabant van om te benadrukken dat het geen zuidelijk deel meer was van Nederland. In 1995 werd Brabant onderverdeeld in Vlaams- en Waals-Brabant. Die eerste naam is volgens Ooms en Van Keymeulen (2005:20) een beetje ongelukkig gekozen omdat hij dubbelzinnig te interpreteren valt. Vlaanderen en Brabant waren voor de Franse Revolutie namelijk twee strikt gescheiden gebieden met eigen typische streektaalen. Het Brabantse dialectgebied wordt duidelijk geïllustreerd op de kaart hiernaast.



Figuur 7: Het Brabantse dialectgebied (Ooms & Van Keymeulen 2005:22)

Op de kaart is te zien dat de grenzen van het Brabantse dialectgebied niet helemaal overeenkomen met de grenzen van de provincies Noord-Brabant, Antwerpen en Vlaams-Brabant. Dat komt omdat de provinciegrenzen veel jonger zijn dan de dialectische verspreidingspatronen. De grenzen van de provincies zijn namelijk grotendeels gebaseerd op de departementen van tijdens de Franse tijd, terwijl de dialectgrenzen eerder overeenkomen met de oudere indelingen in graafschappen en hertogdommen. Zo wordt er bijvoorbeeld Brabants gesproken in wat men staatkundig als de provincie Oost-Vlaanderen beschouwt. Dat is het geval in de Dendersteden: Dendermonde, Ninove en Aalst. In de provincie Limburg wordt er ook Brabants dialect gesproken: namelijk in de streek rond Lommel en Tessenderlo (Ooms & Van Keymeulen 2005:21).

Er zijn echter ook nog gebieden binnen de Brabantse provincies waar geen Brabants dialect gesproken wordt. In het oosten van de provincie Vlaams-Brabant vertonen enkele Hagelandse dialecten (tussen Tienen en de grens met de provincie Limburg) nog wat Limburgse kleuring. Daar wordt bijvoorbeeld *ich* gezegd in plaats van *ik*. In de provincie Noord-Brabant zijn er enkele perifere gebieden waar ook geen Brabants gesproken wordt. De dialecten in het Land van Cuyck en Budel zijn eerder Limburgs en in de Nederlandse Westhoek wordt eerder het Hollandse dialect gesproken (Ooms & Van Keymeulen 2005:21).

1.4 Limburgse dialecten

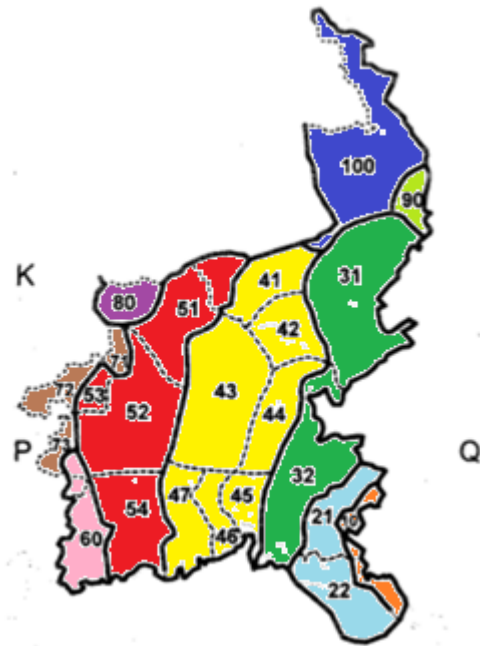
Het Limburgs behoort in tegenstelling tot de overige dialecten in staatkundig Vlaanderen tot de Oostnederfrankische tak van de Germaanse taalfamilie. De Brabantse en Vlaamse dialecten, die tot de

Westnederfrankische tak horen, zijn “de rechtstreekse voorouders van de Nederlandse standaardtaal, terwijl het Limburgs er slechts in tweede graad, als een tante, mee verwant is” (Belemans & Keulen 2005:21). Het Limburgse dialectgebied vormt een continuüm over de provincie- en landsgrenzen heen. Het Limburgs wordt namelijk gesproken in het noordoostelijke deel van de provincie Luik, in Nederlands-Limburg en in Belgisch-Limburg. De grens tussen Nederlands- en Belgisch-Limburg kwam vast te liggen in 1839 met het Verdrag van Londen. Dat verdrag zorgde er tegelijk ook voor dat de Belgische onafhankelijkheid officieel en internationaal erkend werd (Belemans & Keulen 2005:18). Verder werd in 1963 een aantal Belgisch-Limburgse gemeenten aan de provincie Luik toegekend. Die gebieden behoorden tot het historische hertogdom Limburg en daar kunnen we vandaag nog altijd Limburgs dialect horen. De kaart hieronder toont het Limburgse dialectgebied.

Het Limburgse dialectgebied wordt traditioneel in drie grote delen ingedeeld: Oost-Limburg (donkergroen), Centraal Limburg (geel) en West-Limburg (rood). De zes andere gebieden binnen de Limburgse provincies liggen perifeer en we kunnen hun dialecten daarom niet echt Limburgs noemen. Truierlands (roze), Brabants-Limburg met onder andere het Getelands (bruin), Lommels (paars), Zuid-Gelders Limburgs (lichtgroen) en Noord-Gelders Limburgs (donkerblauw) vormen overgangsgebieden naar Brabantse of Gelderse dialecten. Het Ripuarisch (oranje) en de dialecten uit het Oost-Limburgs-Ripuarisch overgangsgebied (lichtblauw) zijn eerder Keuls te noemen.

Het Limburgs is dus zeker geen “eenheidsworst” (Belemans & Keulen 2005). Dat komt omdat het Limburgs een bewogen taalgeschiedenis heeft met verschillende invloeden van buitenaf. Het spreekwoord “wiens brood men eet, diens woord men spreekt” is hier duidelijk van toepassing want tussen het jaar 800 en het heden kende het Limburgse dialectgebied twee belangrijke stralingshaarden van cultuur- en taalprestige. De taalinvloed die ze op het Limburgs uitoefenden wordt in de historische taalkunde aangeduid met de termen “Keulse expansie” en “Brabantse expansie” (Belemans & Keulen 2005:22-23). We zien dat de westelijke dialecten meer beïnvloed zijn door het Brabants, terwijl de oostelijke dialecten eerder Keulse invloeden vertonen.

De oudste invloed komt vanuit het oosten, waar vandaag het Duits wordt gesproken. Vanaf het jaar 800 lag het belangrijkste culturele centrum van West-Europa een hele tijd in de buurt van Limburg. Karel de Grote bestuurde zijn gigantische rijk vanuit het naburige Rijnland en daardoor was Keulen toen een van de belangrijkste en machtigste steden. Op talig vlak kende de stad ook een zeker prestige en daarom straalde Keulen zijn taalkenmerken uit naar de verschillende windrichtingen, waaronder naar Limburg. Die Keulse invloed eindigde abrupt in 1288 met de slag van Woeringen die gewonnen werd door de Brabantse hertog Jan I (Belemans & Keulen 2005:23). Sindsdien is de oriëntatie van het Maasland op Brabant gericht en zijn er ook veel Brabantse taalkenmerken binnengeslopen in het Limburgse dialectgebied.

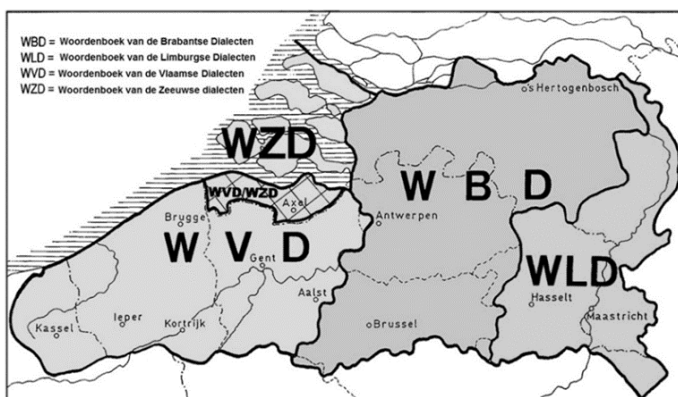


Figuur 8: Indeling van het Limburgse dialectgebied (gebaseerd op Belemans, Kruijsen & Van Keymeulen 1998:32)

2. De drie grote regionale dialectwoordenboeken (GRW)

2.1 Algemeen

De drie grote regionale dialectwoordenboeken (GRW): het Woordenboek van de Brabantse Dialecten (WBD), het Woordenboek van de Limburgse Dialecten (WLD) en het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten (WVD) zijn zusterprojecten. Ze dekken samen de dialectwoordenschat van de zuidelijke Nederlanden, “het gehele gebied ten zuiden van de rivieren” (Goossens 1977:309) zonder de Zeeuwse eilanden en Goeree-Overflakkee. De dialectwoordenschat uit die gebieden is namelijk opgenomen in het Woordenboek der Zeeuwse Dialecten (WZD).¹⁰ Het WBD omvat de Brabantse dialectwoordenschat uit Noord-Brabant, Antwerpen en Vlaams-Brabant; het WLD omvat de Limburgse dialectwoordenschat uit Nederlands-Limburg en Belgisch-Limburg en het WVD omvat de Vlaamse dialectwoordenschat uit Zeeuws-Vlaanderen, Frans-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen. De kaart hieronder toont de gebiedsindeling van de drie GRW.



Figuur 9: Gebiedsindeling van de drie grote regionale dialectwoordenboeken en het WZD (Dialectloket 2014)

2.2 WBD

In 1960 is het Woordenboek van de Brabantse Dialecten (WBD) opgericht op initiatief van Antonius Angelus Weijnen nadat hij in 1958 tot hoogleraar Nederlandse en Indo-Germaanse taalkunde was benoemd aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen (Belemans et al. 2000:11). Het woordenboek zelf werd samengesteld aan de KU Nijmegen en vanaf het begin van de jaren '90 ook aan de KU Leuven. In 1960 werden de eerste vragenlijsten verzonden en diezelfde vragen werden later ook voor het WLD gebruikt. Voor het WVD dienden de WBD-vragen als inspiratie. In totaal zijn er meer dan honderd enquêtes verzonden vanuit de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde naar meer dan honderd respondenten in de Brabantse gebieden in Nederland en Vlaanderen. Het WBD is sinds 2005 voltooid.

De afbakening van het WBD is afgestemd op staatkundige grenzen en niet op dialectologische grenzen (Belemans et al. 2000:25). Haar werkterrein zijn de provincies Noord-Brabant, Antwerpen en Vlaams-Brabant. Enkel in het zuiden van dat gebied valt de provinciegrens samen met een taalgrens, namelijk de Germaans-Romaanse taalgrens. De oostelijke en westelijke grenzen van het werkterrein vormen geen probleem omdat die grensgebieden respectievelijk worden opgenomen in het WLD en het WVD. Een aantal dorpen uit het Waasland (Zwijndrecht, Burcht en Sint-Anneke) wordt in zowel WBD als WVD besproken. In het noorden gaat het Brabantse dialect over in het Gelders en het Hollands, maar de provinciegrens kan daar beschouwd worden als dialectgrens.

¹⁰ Het WZD verscheen in 1964 onder leiding van Hendrika C.M. Ghijsen, maar omdat het een andere opzet heeft dan de drie GRW wordt het in deze scriptie niet geanalyseerd. Meer info over de opzet volgt in hoofdstuk 2.5.

2.3 WLD

Weijnen nam in 1960 ook het initiatief om het Woordenboek van de Limburgse Dialecten (WLD) samen te stellen nadat hij hiertoe werd aangezet door Schrijnen, Van Ginneken en Roukens uit Nederland en Grootaerts en Pauwels uit Vlaanderen (Weijnen et al. 1983:3). Weijnen is altijd de drijvende kracht geweest achter het WLD, maar Pieter Goossens werd de eerste redacteur van het woordenboek. De vragenlijsten die werden gebruikt voor het WBD werden nu verzonden naar informanten uit Nederlands-Limburg en Belgisch-Limburg. Het woordenboek werd afgerond in 2008.

Het werkgebied van het WLD omvat de provincies Nederlands-Limburg en Belgisch-Limburg en het noordoosten van de provincie Luik omdat dat deel Germaanstalig is. Verder zijn er ook nog zes gemeenten (Rummen, Grazen, Walsbets, Waasmont, Wezeren en Walshoutem) opgenomen die staatkundig tot de provincie Brabant behoren, maar eigenlijk op de grens (Getelijn) liggen (Weijnen et al. 1983:18). Die zes gemeenten werden niet meer opgenomen in het derde deel van het WLD omdat ze vanaf dan opgenomen werden in het WBD.

2.4 WVD¹¹

In 1972 startte professor Willem Pée in Gent met een dialectlexicografisch project: het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten (WVD). Hij volgde hiervoor het voorbeeld van Weijnen met zijn WBD en WLD (Van Keymeulen 2013). Pée koos ervoor om de werkwijze en doelstellingen van die Nijmeegse zusterprojecten grotendeels over te nemen om zo “de vergelijkbaarheid en de samenvoegbaarheid van de woordenboeken te garanderen” (Van Keymeulen 2008:8). Het WVD koos wel voor een andere manier van presenteren, want elke aflevering verscheen in twee parallelle delen in plaats van in één geheel. Zo werd telkens een wetenschappelijke tekst voor vakgenoten en een toegankelijke woordenboektekst voor het grote publiek uitgegeven. Die keuze kwam er volgens Van Keymeulen (2008:8) omdat de redacteurs vreesden dat de wetenschappelijke teksten te moeilijk en dus onleesbaar zouden zijn voor dialectliefhebbers en respondenten. De werkwijze van het WVD werd voor het deel ‘Algemene Woordenschat’ overgenomen door het WBD en het WLD.

Het werkgebied van het WVD is West- en Oost-Vlaanderen, maar er hoort ook een Frans gebied en een Nederlands gebied bij: het gaat dan respectievelijk om Frans-Vlaanderen en Zeeuws-Vlaanderen. Ondanks het feit dat de dialecten uit het Waasland en de Dendersteden Brabants (gekleurd) genoemd worden, worden ze wel opgenomen in het WVD. Dat komt omdat het woordenboek grotendeels de provinciegrenzen volgt (Devos et al. 1979:20).

Het WBD en het WVD zijn ondertussen al zo’n tien jaar afgerond. Het WVD daarentegen is na 43 jaar nog steeds niet af. De fasen van enquêtering en invoer zijn afgerond, maar de medewerkers zijn nu nog volop bezig met het maken van de laatste lemma’s. Het woordenboek zou in 2017 voltooid moeten zijn. Het WVD zet daarom minder in op publicatie en meer op digitalisering. Alle gegevens uit de enquêtes worden tegenwoordig opgenomen in een online database. Verder ligt de focus ook op het maken van digitale lemma’s.

Het WVD zou niet kunnen bestaan zonder de vele medewerkers. Momenteel telt het WVD twee promotoren: professor Jacques Van Keymeulen en emeritus professor Magda Devos, beiden lid van de vakgroep Taalkunde aan de Universiteit van Gent. Zij werken samen aan het WVD met een wisselend aantal redacteurs, die vaak deeltijds voor het project werken. Sinds 2013 wordt ook aan crowdsourcing gedaan. Dat betekent dat vrijwilligers worden ingeschakeld voor allerlei taken zoals het invoeren

¹¹ Dit hoofdstuk is gebaseerd op hoofdstuk 2: Woordenboek van de Vlaamse Dialecten (Hellebaut 2016:8-9).

van gegevens, het cureren van ingevoerde gegevens en crowdtyping: het overtuigen van oude, niet-digitaliseerde lemma's.

2.5 Doel, nut en opzet¹²

Het doel van de drie GRW is om de dialectwoordenschat zoals die in de eerste helft van de 20ste eeuw in de zuidelijke Nederlanden werd gesproken te verzamelen, te publiceren en te digitaliseren. De gegevens voor het WVD alleen bestaan uit bijna 200 vragenlijsten met 13.000 vragen die samen goed zijn voor ongeveer 2.500.000 dialectwoorden aan gegevens en 13.000 lemma's. Om het aantal gegevens toch enigszins te beperken werd voor het WVD de datum post quem 1880 gekozen (Van Keymeulen 2008:8).

Het nut van die herculesarbeid zit hem in het feit dat de achteruitgang van dialectkennis en dialectgebruik onomkeerbaar is. Het traditionele dialect is snel aan het verdwijnen onder druk van de standaardtaal. In sommige regio's is het dialect zelfs nog maar een herinnering in het geheugen van de oudste generatie (Kruijzen & Van Keymeulen 1997:213). Het is dan ook prioritair om dat verdwijnend vocabularium op een wetenschappelijke manier te archiveren (Van Keymeulen 2003a:185). Naast een herinnering aan woordenschat uit het verleden zijn dialectwoordenboeken volgens Kruijzen en Van Keymeulen (1997:214) ook handig om de geschiedenis van woordvormen en hun betekenissen na te gaan. Daarnaast is de dialectologie een belangrijke hulpwetenschap voor andere wetenschapstakken zoals eerder vermeld in de inleiding.

De opzet van de drie dialectwoordenboeken is dezelfde. Eerst en vooral zijn ze onomasiologisch opgesteld. Dat betekent dat er eerst een concept wordt weergegeven en daarna volgen woorden waarmee men dat concept kan benoemen.¹³ Verder wordt de dialectwoordenschat ook in thematische afleveringen binnen drie grote delen gepresenteerd, namelijk I Landbouwwoordenschat, II Vakwoordenschat en III Algemene Woordenschat (Kruijzen & Van Keymeulen 1997:212). De vaktaalwoordenschat is bij het WVD ondertussen stopgezet wegens het uitsterven van de vaklieden. Zo'n thematisch opzet heeft als voordeel dat er snelle publicatie mogelijk is en dat er gemakkelijker woordkaarten gemaakt kunnen worden om zo een woordatlas te vormen. Daarenboven wordt op die manier de leefwereld van de dialectsprekers gereveleerd.

¹² Dit hoofdstuk is gebaseerd op hoofdstuk 2: Woordenboek van de Vlaamse dialecten (Hellebaut 2016:8-9).

¹³ Het WVD is semasiologisch opgesteld. Dat betekent dat een woord als uitgangspunt wordt genomen om zo de betekenis na te gaan.

3. Methodologie¹⁴

3.1 Methodologie van de drie GRW

3.1.1 Verzamelen

Eerst en vooral is het voor het verzamelen heel belangrijk om een voorstudie te doen naar de realia en de categorisering van de werkelijkheid om zo relevante vragenlijsten op te kunnen stellen. Zo is het bijvoorbeeld essentieel om te weten hoe mensen de dierenwereld opdelen in verschillende soorten dieren om goede vragen te kunnen voorbereiden over diersoorten. Pas na zo'n voorstudie kunnen goede vragenlijsten gemaakt worden. De vragenlijsten die door de drie GRW gebruikt worden, kunnen worden opgesplitst in twee soorten: eigen vragenlijsten en vreemde vragenlijsten.

De eigen vragenlijsten zijn onomasiologisch en thematisch opgesteld en worden op twee manieren opgevraagd. De eerste manier van opvragen is via schriftelijke enquêtes. Goede respondenten vinden die adequaat die enquêtes kunnen invullen, is moeilijk aangezien steeds minder mensen voldoen aan de criteria. De ideale informant is volgens Van Keymeulen (2008:19) namelijk de NORM-informant (Non-mobile Old Rural Male), een term van Trudgill. Tegenwoordig zijn steeds meer mensen hoger geschoold en is de sociale mobiliteit ook aanzienlijk gestegen, waardoor nog weinig mensen onder die term vallen. Het WBD en het WLD hadden beiden meer dan honderd informanten naar wie de vragenlijsten opgestuurd werden. Het WVD kon rekenen op een netwerk van ongeveer 350 onbezoldigde informanten die twee à drie keer per jaar een thematische vragenlijst invulden. De respondenten moesten in hun antwoorden de dialectuitspraak proberen te noteren met de gewone Nederlandse spelling.

Een tweede manier van opvragen gebeurt mondeling bij informanten thuis en vaak ook in groep. De mondelinge methode wordt onder andere toegepast om proefvragenlijsten uit te testen. Daarbovenop werd de mondelinge methode vooral toegepast in Frans-Vlaanderen omdat de informanten daar geen Nederlands kunnen lezen of schrijven. De onderzoeker kan mondeling gemakkelijker ingrijpen door bijvoorbeeld vragen te verduidelijken of antwoorden te suggereren. Er zijn geen Frans-Vlaamse trefwoorden opgenomen in deze scriptie omdat de kaartterminologie helaas niet mondeling is opgevraagd in Frans-Vlaanderen door tijd- en geldgebrek.

Naast eigen enquêtes zijn er ook oudere vragenlijsten die zowel mondeling als schriftelijk opgevraagde gegevens bevatten. Het vreemde materiaal bestaat uit verschillende ongepubliceerde bronnen uit het verleden zoals de enquêtes van de Zuid-Nederlandse Dialectcentrale (ZND), de zinnen uit de Reeks Nederlandse Dialectatlassen (RND), lijsten van de Amsterdamse Dialectcentrale (DC) en het materiaal Willems. Daarnaast vallen licentiaatsverhandelingen of masterscripties waarin dialectwoordenschat verzameld is, handschriften, tijdschriften en bestaande plaatselijke amateurwoordenboeken ook onder het vreemde materiaal. Die amateurwoordenboeken zijn meestal monotopisch (dialectwoorden uit één plaats), terwijl de drie GRW diatopisch zijn en dus taalgeografisch gericht zijn. Het WVD beperkt zich tot vier regionale dialectwoordenboeken (het *Westvlaamsch Idioticon* van De Bo, het *Waasch Idioticon* van Joos, het *Zuid-Oost-Vlaandersch Idioticon* van Teirlinck en het WZD) en twee grote stadswaardenboeken (het *Oostends Waardenboek* van Desnerck en het *Gents Waardenboek* van Lievrouw-Coopman). Het WBD en het WLD maken in tegenstelling tot het WVD veel meer gebruik van amateurlexicografie als het eigen materiaal zwak uitvalt, maar ze nemen enkel gegevens op uit canonieke lokale dialectwoordenboeken (Van Keymeulen 2009:330). Dat betekent dus dat ze betrouwbaar geacht worden.

¹⁴ Dit hoofdstuk is gebaseerd op hoofdstuk 3: Methodologie (Hellebaut 2016:10-12).

De fase van het verzamelen van eigen en vreemd materiaal is voor het WBD en WLD al lang afgerond. Er werden voor beide projecten meer dan 120 vragenlijsten verstuurd. De verzamelfase is voor het WVD pas afgerond sinds 2012. Er werden in totaal zo'n 200 enquêtes verstuurd die samen 13.000 vragen omvatten.

3.1.2 Materiaalverwerking

Zowel eigen als vreemd materiaal wordt ingevoerd in een digitale database. Het WVD heeft een andere database dan het WBD en het WLD. Het invoeren van die gegevens is niet vanzelfsprekend aangezien de dialectwoorden opgenomen moeten worden in hun vernederlandste vorm om zo een trefwoord te vormen. Vernederlandsen houdt in dat de dialectwoorden worden geschreven "alsof het AN-woorden betrof" en dus volgens de Nederlandse spellingregels (Van Keymeulen 2003b:26). Dat betekent echter niet dat dialectwoorden vertaald moeten worden naar de standaardtaal. Zo is de vernederlandsing van het dialectwoord *majler* (Aalsters) bijvoorbeeld *maalder*, terwijl de AN-vertaling *meikever* is (Van Keymeulen 2003b:26).

Om goed te kunnen vernederlandsen moet men goed op de hoogte zijn van de klankfenomenen in de verschillende dialecten. Zo kan een dialectwoord vernederlandst worden door "de dialectklanken te vervangen door de corresponderende AN-klanken en die vervolgens in de AN-spelling neer te schrijven" (Van Keymeulen 2003b:28). De West-Vlaamse *uu* bijvoorbeeld is in het Algemeen Nederlands meestal een *ui*: *muuze* wordt daarmee automatisch verbonden met de spelling *muus* (Van Keymeulen 2003b:28). Verder is het ook belangrijk om niet te ver te vernederlandsen: *kieksje* wordt *kiekje* in de vernederlandste vorm en niet *kiekentje*. Voor achtervoegsels en verkleinwoorden worden daarentegen meestal wel de vormen uit het AN gebruikt: *meiske* wordt *meisje* en *bomtje* wordt *boompje* (De Pauw 2014).

Nog een moeilijkheid bij het vernederlandsen zijn de verschillende uitspraak- en vormvarianten: waar eindigt een variant en begint een nieuw trefwoord? Soms zie je duidelijk dat verschillende woorden op hetzelfde etymon teruggaan, maar dat betekent daarom niet dat al die varianten onder hetzelfde trefwoord geplaatst moeten worden. "Het is soms beter om verschillende vormen als trefwoord te hebben, dan alle uitspraak- en vormvarianten onder één trefwoord te plaatsen" (De Pauw 2014). *Koeken*, *koekens* en *koekeren* zijn bijvoorbeeld afzonderlijke trefwoorden, terwijl *hertens* een lexicale variant van *hartens* is geworden.

Naast vernederlandsen worden de dialectwoorden ook nog fonetisch omgespeld. Er is daarom speciaal een spellingsysteem ontworpen voor het WVD (Van Keymeulen 2003b:38). Enkele voorbeelden: *pjèèt* (paard), *staerk* (sterk) en *wòðatar* (water). Bij de fonetische omspelling worden ook verschijnselen zoals assimilatie verantwoord, bijvoorbeeld *neuzdoek*. De spellingsystemen die gebruikt worden in het WBD en WLD zijn gelijkaardig aan dat van het WVD, maar dan wel met oog voor de specifieke Brabantse en Limburgse klanken. Er moet wel op gewezen worden dat die fonetische omspelling voor de drie woordenboeken in de afleveringen van Algemene Woordenschat niet of nauwelijks nog wordt weergegeven.

Al de trefwoorden worden nauwgezet per respondent en per plaats ingevoerd.¹⁵ De naam van de respondent wordt ingegeven in de database en elke plaats heeft ook een unieke code, de Kloekecode. Dat is "een unieke aanduiding voor duizenden plaatsen en gehuchten in Nederland, Vlaanderen, Frans-Vlaanderen en zelfs het noordwesten van Duitsland. Het systeem is in de jaren '20 van de twintigste eeuw ontworpen door de dialectoloog G.G. Kloeke en wordt nog steeds uitgebreid" (Meertens

¹⁵ Hierbij moet opgemerkt worden dat invoeren een lastige taak is waarbij snel fouten worden gemaakt door de invoerders. Dat blijkt verder in het vierde hoofdstuk omdat veel trefwoorden per ongeluk bij de verkeerde vraag beland zijn.

Instituut 2016). Op de afbeelding hieronder zijn de Kloekecodes voor enkele Oost-Vlaamse plaatsen te zien.

Kloekecode	plaats	gemeente (2007)	provincie	postcode
I240p	Mariakerke		Oost-Vlaanderen	
I241p	Gent		Oost-Vlaanderen	
I242p	Sint-Amandsberg		Oost-Vlaanderen	
I243p	Destelbergen		Oost-Vlaanderen	
I244p	Afsnee		Oost-Vlaanderen	
I245p	Sint-Denijs-Westrem		Oost-Vlaanderen	
I246p	Zwijnaarde		Oost-Vlaanderen	
I247p	Ledeberg		Oost-Vlaanderen	
I248p	Gentbrugge		Oost-Vlaanderen	
I249p	Heusden		Oost-Vlaanderen	

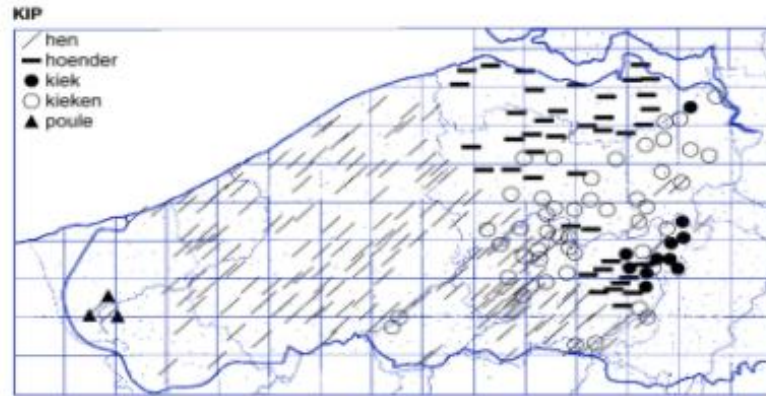
Figuur 10: Enkele plaatsen met Kloekecode in Oost-Vlaanderen (Meertens Instituut 2016)

Het invoeren van het eigen materiaal is voor de drie GRW afgerond. In totaal zijn voor het WVD alleen zo'n 2.500.000 gegevens ingevoerd. Op dit moment wordt nog vreemd materiaal ingevoerd door vrijwilligers. De materiaalverwerking bij de twee andere woordenboeken is natuurlijk al voltooid.

3.1.3 Publicatie

Na de materiaalverwerking wordt alles voorbereid om te kunnen publiceren. De dialectwoordenschat wordt per aflevering bewerkt in aparte lemma's. Een lemma is een onomasiologisch woordenboekartikel. Het staat voor een geheel van dialectwoorden dat hoort bij een lexicaal relevant concept. De ingevoerde gegevens worden in de database per lemma geplaatst. Op die manier wordt een voorlopige lijst met trefwoorden (types) en frequentie (tokens) verkregen. Daarna moet die trefwoordenlijst nog opgeschoond worden om zo een overzichtelijk en juist beeld te krijgen van het lemma. Dat is een tijdrovend werk: sommige trefwoorden moeten naar een ander lemma verplaatst worden; andere trefwoorden moeten samengenomen worden in één trefwoord. Soms moeten trefwoorden uit een bepaalde vraag volledig geschrapt worden omdat na onderzoek blijkt dat die vragen onduidelijk of dubbelzinnig zijn. Dan moet ook nog rekening gehouden worden met lexicale varianten. Dat zijn uitspraak- en vormvarianten. De opgeschoonde trefwoordenlijst wordt nadien gegenereerd in Word en dat document is de basis voor een woordenboeklemma.

Een woordenboeklemma begint met een titel en een definitie. Hier wordt een semantische uitleg gegeven bij het lemma en dat is altijd in het Algemeen Nederlands, de beschrijvingstaal van de drie GRW (Van Keymeulen 2003b:185). Vaak wordt daarbij ook een afbeelding toegevoegd die bij het lemma past. Daarna volgt een opsomming van alle bronnen waarin de trefwoorden uit dat lemma werden gevonden. Vervolgens komen de trefwoorden zelf, eventueel met hun fonetische omspelling. Als laatste volgen de frequentie en de geografische verspreiding van de trefwoorden. De geografische verspreiding wordt geïllustreerd aan de hand van een woordkaart. Zo'n kaart wordt gemaakt met het karteerprogramma Mapinfo. Een trefwoord moet meer dan vier keer voorkomen vooraleer het op de kaart verschijnt. De afbeelding hieronder toont een pagina uit het WVD waar het lemma 'kip' wordt behandeld.



lombardse hen : Schorisse *zfd.*
zwaar hoender : Wachtebeke *zuöder oender.*

— 2.3.1.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

KIP

Het wijfjesdier van het tamme huishoen. Zie afb. 14 en 3, biz. 3.

Teirlincq vermeldt voor het zuiden van Oost-Vlaanderen het woord *tjlep* (tsiep, siep) voor een kip in de kindertaal.

WVD 1 (1972), toegift; WVD 42 (1986), 78; WVD 174 (2006), 3; Blommaert, Coutonys, Derwaal, Taquet, Van Hulle; D 6 (1938), 1b; ZND 1 (1923), 39e; Dialect OZV (1982), 175; Dialect WZV (s.d.), 137.

hen : alg. FV *ena*, WV, str. v. Oude-naarde en Ronse en str. v. Zottegem; freq. str. v. Nevele en Deinze *ena*, *ina* en Denderstr. zuid *in(s)*; zeldz., overig OV oost *in(s)*, ook Zandstraat *zfd.*

D: Sint-Jansteen *in*. ZND: spor. WV *ena*, *ina*, ook Zottegem *ina*. Wdb: DB *hen*, *hinne*; DS *henne*; J *hin(ne)*; LVC *hen*,

hinne, *hinneke*; T *hinne*; WPFV *henne*. Dialect WZV: *enne*.

hoen : IJzendijke *oen*.

D: freq. WZV *oe(s)n*. ZND: zeldz. WV *oen*. Wdb: WZD: 'oen; WZV (Breskens, Cadzand, Groede, Sint Anna ter Muiden, Sluis).

hoender : alg. ZV *oender(s)* en Meetjesl. *oender(s)*, *oendrs*; spor. Gent noord *oendrs* en Denderstr. centraal *oenjw*; omg. Sint-Lievens-Houtem *oendar* en omg. Borsbeke *oenjw*.

D: alg. ZV *oender(s)*. ZND: Zuiddorpe, Oosteeke, Wachtebeke en Hillegem *zfd.* Wdb: WZD: 'oender; Biervliet, Hoofdplant, L. v. Hulst (Lamswaarde, Graauw, Kloosterzande), L. v. Axel, Westdorpe, Dialect OZV: 'oender.

kiek : freq. Denderstr. noord *kiek*, *kik*, ook Doel, Baasrode en Lebbeke *kik*.

D: Nieuw-Namen *kik*.

kieken : freq. Gent zuid *kikng*, *kikem*, *kikna*, *kikng* en Waasl. *kikng*, *kikem*, *kik(s)n*, *kikng*; spor. str. v. Nevele en Deinze *kikng*, *kik(s)ns*, Gent noord *kikem*, *kikem*, *kikng* en str. v. Dendermonde *kikng*, *kikem*; zeldz. Meetjesl. *kik(s)ns* en Denderstr. *kikna*, *kikng*.

Figuur 11: Lemma 'kip' (WVD 2008:14)

De laatste stap is natuurlijk die van het uitgeven. De afleveringen van het WLD werden uitgegeven door uitgeverij Van Gorcum, terwijl de afleveringen van het WBD door uitgeverij Van Gorcum en Gopher werden uitgegeven. De afleveringen van het WVD worden sinds enkele jaren uitgegeven bij Academia Press, een wetenschappelijke uitgeverij. Er zijn van het WVD al 27 afleveringen uitgegeven, maar tegenwoordig ligt de klemtoon niet langer op publicatie maar wel op digitalisering. De afleveringen van het WVD zijn allemaal online beschikbaar. Die van het WLD zijn deels online beschikbaar, terwijl dat voor het WBD nog niet het geval is.

3.2 Eigen methodologie

De methodologie die in deze scriptie werd gebruikt, is ontleend aan de methodologie van de drie GRW. De drie stappen (verzamen, materiaalverwerking en publicatie) werden doorlopen. Eerst en vooral moesten alle gegevens verzameld worden, maar aangezien alle gegevens al verzameld waren, moest ik dat interessante onderdeel van de dialectlexicografie zelf niet uitvoeren. Ik heb mij voor mijn scriptie voornamelijk gebaseerd op al ingevoerd eigen materiaal van de drie GRW maar ook op vreemd materiaal zoals ZND-lijsten en DC-lijsten. Vervolgens kreeg de kans om nog niet ingevoerd oud materiaal in de database te importeren. Het gaat hier om dialectwoorden uit de ZND-lijsten en de Amsterdamse DC-lijsten.

Verder moest ik zelf woordenboeklemma's maken.¹⁶ Eerst en vooral zocht ik bij elk lemma een gepaste definitie en waar mogelijk ook een afbeelding. De definities werden opgesteld op basis van de Vlaamse, Brabantse en Limburgse vragenlijsten waarin gevraagd werd naar het concept van een bepaald lemma. Aan de hand van de definitie begon ik met het opschonen van de trefwoordenlijsten. Ik hield hierbij rekening met de vraagstelling in de gebruikte enquêtes om zo foute antwoorden uit de lijst weg te kunnen laten of om bepaalde antwoorden te verplaatsen naar andere lemma's. De ingevulde vragenlijsten van het WBD en het WLD waren niet beschikbaar in Gent, waardoor controle van het handschrift en van de gebruikte vragen voor die gegevens niet mogelijk was. Verder nam ik ook verkleinwoorden samen met het grondwoord. Soms werden ook enkelvoudige en meervoudige substantieven samengenomen in één trefwoord. De originele trefwoordenlijst en de opgeschoonde trefwoordenlijst, die beide in Word gegenereerd zijn, zijn respectievelijk in bijlage 2 en bijlage 3 te vinden.

Na het opschonen van de trefwoordenlijsten mocht ik met het karteerprogramma Mapinfo aan de slag. Van elk lemma maakte ik een geografische presentatie aan de hand van een stempelkaart. Bij zulke kaarten worden de basisgegevens vooraf geïnterpreteerd en met een teken gesymboliseerd. Die symbolen worden in een legenda verklaard. Bij stempelkaarten is het belangrijk dat de basisgegevens, in dit geval de enquêtes, beschikbaar blijven om controle mogelijk te maken. Bij het maken van zo'n woordkaart, moest ik ervoor zorgen dat de legenda op de kaart paste en dat de symbolen duidelijk van elkaar te onderscheiden waren. Er moest ook een zekere logica zitten in de kleur- en vormkeuze van de symbolen; bij het lemma 'ruiten' kregen *ruitens* en *koekens* dezelfde vorm omdat ze beide een -s meervoud hebben. Alle trefwoorden met *ruit*- kregen donkere kleuren, terwijl de vormen met *koek*- lichtere kleuren kregen.

Voor mijn scriptie werd aan de bovenstaande drie stappen nog een extra stap toegevoegd, namelijk de studie. Er werd een semantisch-etymologisch onderzoek gedaan naar de verschillende trefwoorden bij elk lemma. Daarbovenop werd aan de hand van de stempelkaarten nog een vergelijkend dialectgeografisch onderzoek gedaan.

¹⁶ De gegevens uit de reeds gepubliceerde lemma's van het WBD (2004) en het WLD (2008) zijn overgenomen uit beide woordenboeken, weliswaar met de nodige aanpassingen. De gegevens voor het WVD bewerk ik volledig zelf.

4. Bespreking van begrippen

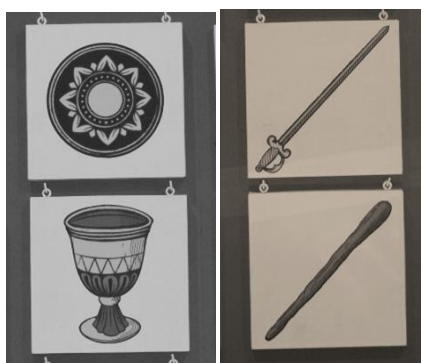
4.1 Geschiedenis van het kaartspel

Voor we verder ingegaan op de dialectwoorden voor de vijftien kaarttermen, is het belangrijk om een voorstudie te doen naar de realia zelf. Er zijn eindeloos veel boekjes over de regels van bepaalde kaartspelletjes, maar over de geschiedenis van het kaartspel zelf is er weinig geschreven. De belangrijkste bron voor de kaartgeschiedenis is *A History of Card Games* van David Parlett.

Volgens hem wordt in een Chinese tekst uit de 11e eeuw voor de eerste keer gesproken over het kaartspel (Parlett 1990:6). Het gaat om een werk van de historicus Ou-yang Hsiu. In dat werk wordt vermeld dat kaarten in het midden van de T'ang-tijd (618-906) ontstonden. Het ontstaan van het kaartspel moet dus gesitueerd worden in de 7^e of 8^e eeuw (Cremers 1992:49). Hoe het vanuit China in andere streken terecht is gekomen, is onduidelijk.

Waar men wel zeker over is, is dat het kaartspel vanuit Egypte via handelaars naar Europa is gekomen. Parlett (1990:10) vermeldt dat in een Spaanse tekst uit 1370 de oudste vermelding van het kaartspel (of *naipes*¹⁷) is gevonden. Na 1370 zien we dat er ook in andere landen geschreven wordt over het kaartspel. Het kaartspel werd dus vanuit Spanje en waarschijnlijk ook vanuit Italië naar Frankrijk en Duitsland verspreid, tot het kaartspel uiteindelijk in heel Europa en de Verenigde Staten terechtkwam. De oudste indicatie van het kaartspel in de Lage Landen dateert van 14 mei 1379. Het gaat om een vermelding in de staatsuitgave van de toenmalige hertog van Brabant. De tekst luidt als volgt: "Ghegeven Minenhere ende Minrevrouwen, xiiij in meyo 1379, quartspel met te copen: iijj peters ij gulden, maken viij ½ moetoenen". Vrij vertaald betekent dat: "Gegeven aan Mijnheer en Mevrouw op 14 mei 1379, 4 peters en 2 gulden, waard 8,5 mottoenen, om een kaartspel te kopen". Vroeger werd er enkel gekaart door de hogere standen omdat andere mensen zich het kaartspel niet konden permitteren.

In het Topkapi Paleis in Istanbul wordt een origineel Egyptisch kaartspel tentoongesteld. Daarop zien we dat het kaartspel vier verschillende symbolen heeft: zwaarden, stokken, bekers en munten. De afbeelding hieronder toont die oorspronkelijke symbolen. Die vier symbolen zouden volgens Parlett (1990:15) verwijzen naar vier verschillende standen: respectievelijk de militaire stand, de boerenstand, de geestelijke stand en de koopliedenstand. Vervolgens zijn er drie soorten figuurkaarten met daarop een koning, een onderkoning en een tweede onderkoning afgebeeld. De punt- of oogkaarten (kaarten zonder figuren, maar met cijfers) lopen net zoals in het moderne spel van één tot en met tien.



Figuur 12: De oorspronkelijke symbolen in het kaartspel (Hellebaut 2017)

De kaartspelen in Zuid-Europa volgen vandaag nog altijd het Egyptische model, terwijl de kaartspelen in West-Europa een beetje werden aangepast. Zo zijn de bekers aangepast in harten, de zwaarden in schoppen, de munten in ruiten en de stokken in klaveren (Parlett 1990:16). De verwijzing naar de

¹⁷ Het Oud-Spaanse woord *naipes* is volgens Parlett (1990: 10) van Arabische oorsprong. Waarschijnlijk hebben de Spanjaarden de term overgenomen van de Egyptenaren die het kaartspel introduceerden.

verschillende standen bleef wel behouden. Verder werden de twee onderkoningen veranderd in een vrouw en een boer. De letters die in de hoeken van moderne figuurkaarten staan, verwijzen naar die drie figuren en tonen ons of we aan het spelen zijn met Franse (Roi, Dame en Valet), Engelse (King, Queen en Jack) of Nederlandse kaarten (Heer, Vrouw en Boer).

Naast de verschillende letters in de hoeken, zijn er nog enkele verschillen tussen Franse en Engelse kaarten. De Engelse figuurkaarten zijn bijvoorbeeld meer gedetailleerd. De figuren zouden op bekende personen uit de Engelse geschiedenis lijken. De Franse en de Nederlandse figuurkaarten daarentegen zouden volgens Parlett (1990:18) sinds de 17^e eeuw verwijzen naar helden uit de Bijbel en de (mythologische) geschiedenis. Het gaat hier onder andere om Alexander De Grote, Karel De Grote, Julius Caesar, Koning David en de godin Athena.

In de 19^e eeuw maakte men de kaarten praktischer in gebruik. De hoeken werden afgerond en de cijfers werden in de hoeken van de puntkaarten vermeld. Verder ging men de figuren op de kaarten dubbel afbeelden, zodat de kaarten niet meer ondersteboven gehouden konden worden. In de tweede helft van de 19^e eeuw begon men in Engeland met reclame te drukken op de achterzijde van de kaarten (Parlett 1990:20).

Terzelfdertijd werd in Amerika tijdens de burgeroorlog de joker geïntroduceerd om Euchre te kunnen spelen. In dat spel kan je met de jokerkaart je tegenstanders in de val lokken. Op de jokerkaarten staat vaak een nar afgebeeld. Dat zou volgens Parlett (1990:21) komen omdat die kaart in Euchre als “trick-card” wordt gebruikt. Dat betekent dat de joker in dat spel de grootste waarde heeft, waardoor de traditionele hoge kaarten hun waarde verliezen. In andere kaartspelletjes wordt de joker als “wild-card” gebruikt. Dat betekent dat je de joker mag inzetten met dezelfde waarde als een kaart naar keuze. Heel soms wordt de joker ook als strafkaart gebruikt.

Vandaag telt een modern kaartspel 54 kaarten (mèt jokers) of 52 kaarten (zonder jokers). Er bestaan echter ook kaartspelen met maar 32 kaarten. Dat zijn de piketkaarten: alle kaarten met een waarde hoger dan zes. Sommige kaartspelletjes worden voor geld gespeeld (poker), andere puur als tijdverdrijf (presidenten). Het doel van een kaartspelletje is om ofwel zoveel mogelijk slagen te halen (wiezen), zoveel mogelijk punten te halen (manillen), zoveel mogelijk kaarten te verzamelen (vijfhonderden) of zoveel mogelijk kaarten kwijt te geraken (patience). Er bestaan nog veel meer verschillende kaartspelletjes dan diegene die hier zijn opgesomd. De spelregels zijn in de verschillende regio's grotendeels hetzelfde, maar de details kunnen verschillen.



Figuur 13: Houtsnede van Hans Leonhard Schäufler uit het *Vita Johannis Capistrani*, Augsburg 1519 (Cremers 1992:21).

Het moderne kaartspel kan vandaag zonder problemen in het openbaar gespeeld worden, maar dat was niet altijd zo. In kerkelijke kringen bevonden zich vanaf de 15^e eeuw felle tegenstanders van het kaartspel of “het prentenboek van de duivel” zoals het in die tijd werd genoemd (Cremers 1992:20). Het kaartspel werd namelijk populairder en er werd steeds vaker voor geld gespeeld. Dat bracht soms het ergste in mensen naar boven en daarom wou de kerk het kaartspel verbieden. Het kwam zelfs zo ver dat men kaarten ging confisqueren om ze vervolgens op brandstapels te vernietigen, zoals op de afbeelding hiernaast te zien is.

De originele symbolen op de kaarten weerspiegelden volgens de kerk het kwade. De zwaarden zouden voor oorlog en haat staan, de bekers voor dronkenschap en vraatzucht, de munten voor gierigheid en de stokken voor hondsdelheid (Cremers 1992:20). Stuk voor stuk zaken waar de kerk tegen was. Met de kaarten spelen werd over heel Europa verboden door de kerk. In Vlaanderen preekte de Bretoense karmeliet Thomas Conecte bijvoorbeeld tegen het spel. Soms liet hij tijdens zijn preken zelfs speelkaarten opbranden (Cremers 1992:20). Hieronder volgt een vertaling van een passage uit een Frans edict uit 1583.

“Zoals iedereen met eigen ogen ziet, dienen speelkaarten niet voor plezier en ontspanning, zoals de uitvinders van deze bezigheden het bedoelden, maar leiden ze tegenwoordig tot domheden, veroorzaken ze schandaal, geven ze als gokspelen aanleiding tot alle soorten van bedrog, valsspelen en misleiding, zorgen ze voor grote uitgaven, ruzie, godslasteringen, moorden, losbandigheden, armoede en ondergang van families. (...) Hieruit volgt dat niemand zijn huis voor spelen zal openstellen, of gelegenheid geven tot het genoemde bedrog, op geen enkel uur of dag, zeker niet op feest- of zondagen, opdat de dienst des Heren niet wordt verwaarloosd.” (Cremers 1992:95).

Ondanks het verbod van de kerk, bleef het kaartspel populair en bleven veel mensen het in het geheim spelen. Vanaf de 18^e eeuw stond de kerk volgens Cremers (1992:98) wel al gematigder tegenover het kaartspel. Er mocht gekaart worden ter ontspanning, maar in bescheiden mate en men moest zich tijdens het spel goed gedragen tegenover zijn medespelers. De negatieve reputatie van het kaartspel bleef ook na de 18^e eeuw hangen in protestantse kringen. Dat is waarschijnlijk ook de reden waarom er weinig dialectwoorden voor kaarttermen voorkomen in Zeeuws-Vlaanderen, waar een grote protestante gemeenschap is. De dialectologie gaat hier dus eigenlijk hand in hand met de etnolinguïstiek.

Ondanks die slechte reputatie is het kaartspel vandaag wereldwijd enorm populair. België is bij uitstek een kaartminnend land. Uit een studie uit 1983, uitgevoerd door de Katholieke Universiteit Leuven, blijkt dat 56.2 % van de Vlaamse bevolking regelmatig aan de kaarttafel zit (Cremers 1992:11). Uit datzelfde onderzoek blijkt ook dat het kaartspel leeft bij verschillende leeftijdscategorieën. De studie is natuurlijk al meer dan 30 jaar oud, maar mijns inziens is het kaartspel vandaag nog steeds populair bij alle leeftijden. Zo worden er nog steeds kaartnamiddagen georganiseerd door seniorenverenigingen en daarbovenop zie je studenten in studentenrestaurants regelmatig kaarten.

4.2 Begrip ‘Kaarten (werkwoord)’

4.2.1 Betekenis

Een kaartspel spelen met meerdere spelers of alleen.

4.2.2 Trefwoordenlijst¹⁸

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 52 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Bende	Een kaartje leggen	Kaarte spelen	Medespelers
Bieden	Een kaartje slaan	Kaarteleggen	Met de kaart spelen
Bieden met dubbel spel	Een kaartje trekken	Kaarten	Met de kaarten spelen
Boompje leggen	Een partij kaarten	Kaartenboek	Met gevieren kaarten
Club	Een partijtje kaarten	Kaarters	Met maten
Dubbel spel	Een potje kaarten	Kaarting	Met velen
Een boek kaarten	Een spel kaarten	Kaartje leggen	Samen spelen
Een boertje doen	Een spelletje kaarten	Kaartspel	Spelen
Een boom kaarten	Een spelletje spelen	Kaartspelen	Te gader
Een boompje gaan kaarten	Eentje leggen	Kaartsters	Te gader spelen
Een boompje kaarten	Groep	Leggen?	Te hope kaarten
Een boompje leggen	Groepskaarting	Manillen	Te hope spelen
Één kaarten	Groepsspel	Maten	Wiezen, bieden, pieten trekken

Eerst zijn veel trefwoorden die een antwoord waren op vraag 2 uit WVD 158 weggelaten omdat de vraag veel informanten op het verkeerde been heeft gezet. De vraag luidde als volgt: “Hoe noemt u met meerdere spelers een kaartspel spelen?” De klemtoon wordt dus te veel op het aantal spelers gelegd. De trefwoorden die antwoord waren op die vraag zijn dus weggelaten als ze te veel focusten op het aantal spelers. Het gaat om de trefwoorden *bende*, *club*, *dubbel spel*, *groep*, *groepskaarting*, *groepsspel*, *kaarters*, *kaartsters*, *maten*, *medespelers*, *met gevieren kaarten*, *met maten*, *met velen*, *samen spelen*, *te gader*, *te gader spelen*, *te hope kaarten* en *te hope spelen*.

Vervolgens zijn een paar trefwoorden uit de lijst verwijderd die te specifiek waren omdat ze verwezen naar het spelen van een specifiek kaartspelletje. Het gaat hier om *een boertje doen*, *bieden*, *bieden met dubbel spel*, *manillen*, *wiezen* en *pieten trekken*. Sommige antwoorden waren dan weer te algemeen en zijn daarom ook uit de lijst gehaald. Het gaat om de weinig voorkomende trefwoorden *een spelletje spelen* en *spelen*. Waarschijnlijk zijn de informanten beïnvloed door de vraagstelling uit vraag 2 uit WVD 81. De vraag luidde namelijk als volgt: “kaartspelen in het algemeen?”. Sommige informanten hebben *kaartspelen* waarschijnlijk als *kaartspelletjes* geïnterpreteerd, terwijl andere informanten zich te veel hebben laten leiden door het woord *algemeen*. Vandaar de te specifieke en te algemene trefwoorden. Ik wil benadrukken dat het hier om NORM-informanten gaat, die vaak laaggeschoold zijn en voor wie deze vraag misschien net iets te moeilijk omschreven was. Verder zijn ook nog enkele trefwoorden verwijderd omdat het zelfstandige naamwoorden waren in plaats van werkwoorden. Het gaat om *kaartenboek*, *kaarting* en *kaartspel*.

¹⁸ De gedetailleerde originele trefwoordenlijsten zijn te vinden in bijlage 2.

Na controle van de schrijfwijze is het trefwoord *één kaarten* aangepast naar *kaarten* en *kaarte spelen* naar *kaart spelen*. Het trefwoord *leggen?* is aangepast naar *een kaartje leggen*. Van het trefwoord *kaartje leggen* is *een kaartje leggen* gemaakt zodat het kon aansluiten bij de rest. Iets soortgelijks is gebeurd bij het trefwoord *een boompje gaan kaarten*. Dat is aangepast naar *een boompje kaarten*. Daarbovenop is het trefwoord *boompje leggen* aangepast naar *een boompje leggen* zodat het kon aansluiten bij de rest.

Als laatste zijn enkele trefwoorden samengenomen. Het gaat om *een boom kaarten* en *een boompje kaarten*, *een partij kaarten* en *een partijtje kaarten* en *een spel kaarten* en *een spelletje kaarten*.

De volgende 25 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Bet de kaart spelen	Een kaartje leggen	Het kaartspel spelen	Kaartspelen	Met de kaarten tuisen
Bet de kaarten spelen	Een kaartje omleggen	Kaart spelen	Met de kaart doen	Rikken
Een boom doen	Een kaartje spelen	Kaarten	Met de kaart spelen	Spelen
Een boompje doen	Een kaartje trekken	Kaarten leggen	Met de kaarten doen	Tuisen
Een boompje leggen	Een kaartspelletje doen	Kaarten spelen	Met de kaarten spelen	Tuisteren

Eerst en vooral zijn opnieuw een paar trefwoorden aangepast. *Bet de kaart spelen* en *bet de kaarten spelen* zijn lexicaal varianten geworden van *met de kaart spelen* en *met de kaarten spelen*. Die twee trefwoorden zijn op hun beurt samengenomen in *met de kaart spelen*, *met de kaarten spelen*. Bij het trefwoord *kaarten spelen* zijn het voorzetsel *met* en de determinator *de* waarschijnlijk niet genoteerd. Het trefwoord is aangepast naar *met de kaarten spelen* om zo beter aan te sluiten bij de andere trefwoorden.

Vervolgens zijn nog enkele trefwoorden samengenomen in één trefwoord. *Een boom doen* en *een boompje doen* zijn samengenomen onder *een boom doen*, *een boompje doen*. *Een kaartje leggen* en *kaarten leggen* zijn samengenomen onder *een kaartje leggen*, *kaarten leggen*. *Kaartspelen* en *kaart spelen* zijn samengenomen in *kaartspelen*, *kaart spelen*. Het zou kunnen dat *kaart* en *spelen* eigenlijk aan elkaar geschreven moeten worden. Aangezien we dat niet kunnen nagaan, is het trefwoord behouden zoals het oorspronkelijk in de lijst is opgenomen, maar het is dus samengenomen met *kaartspelen*. *Met de kaart doen* en *met de kaarten doen* zijn samengenomen onder *met de kaart doen*, *met de kaarten doen*.

Als laatste zijn ook nog enkele trefwoorden verwijderd. *Het kaartspel spelen* is weggelaten omdat het te specifiek is door de bepaalde determinator. *Rikken* is een specifiek kaartspel dat vooral gespeeld wordt in Vlaams-Brabant en Belgisch-Limburg en het is dus ook weggelaten (Cremers 1992:170). Daarnaast is *spelen* ook weggelaten omdat het te algemeen is. Het zou kunnen dat die trefwoorden antwoorden waren op dezelfde vraag als vraag 2 uit WVD 81 aangezien de WVD-lijsten gebaseerd zijn op de WBD-lijsten.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bevat nu 21 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Een boom doen, een boompje doen	3	Een spel kaarten, een spelletje kaarten	8
Een boom kaarten, een boompje kaarten	11	Eentje leggen	1
Een boompje leggen	2	Kaarteleggen	1
Een kaartje leggen, kaarten leggen	48	Kaarten	1365
Een kaartje omleggen	1	Kaartspelen, kaart spelen	353
Een kaartje slaan	3	Met de kaart doen, met de kaarten doen	8
Een kaartje spelen	1	Met de kaart spelen, met de kaarten spelen	364
Een kaartje trekken	15	Met de kaarten tuisen	1
Een kaartspelletje doen	1	Tuisen	86
Een partij kaarten, een partijtje kaarten	12	Tuisteren	2
Een potje kaarten	1		

4.2.3 Semantisch-etymologische verklaring

Een boom(pje) doen, een boom(pje) kaarten en een boompje leggen zouden volgens Stoett (1923-1925) gelinkt kunnen worden aan een gebruik uit Oost-Indië (Indonesië) dat naar Europa is overgebracht. Om de punten tijdens het kaartspel bij te houden, werd een boom getekend met vijf of zeven takken. Ofwel moesten de verliezers een streepje wegvegen ofwel moesten de winnaars een streepje bijtekenen. Het woord *boom* zelf komt van het Germaanse **bauma*, wat ook 'boom' betekent. Het werkwoord *doen* komt van het Proto-Germaanse **do* wat 'doen' en 'maken' betekent (EWN i.v. 'doen').

Er zijn heel wat trefwoorden met *kaarten* of *kaart*. Het EWN (i.v. 'kaart') stelt dat *kaarten* (en *kaart*) een nieuwere vorm is van het Middelnederlandse *quarten*. *Quarten* werd uiteindelijk *kaarten* met *e* als rekkingsteken omdat in het Middelnederlands de *a* voor een *r* en een dentaal (*t*) gerekt werd. *Kaarten* verloor op zijn beurt het rekkingsteken en werd *kaarten*. Het woord zou volgens het EWN (i.v. 'kaart') afkomstig zijn van het Griekse *khartes* (met Egyptische invloeden), wat 'laag van papyrus' betekent. Het is dus heel goed mogelijk dat er verwezen wordt naar de materie van de eerste speelkaarten.

Een kaartje slaan en *een potje kaarten* benadrukken het wedstrijdaspect van het kaarten. *Slaan* komt van het Proto-Germaanse **slahan* wat 'krachtig raken' betekent. De intervocalische **-h-* is weggevallen in het Nederlands. *Een kaartje slaan* verwijst niet naar de letterlijke betekenis van het werkwoord. Het gaat eerder over het krachtig raken van een tegenstander door een ronde van een kaartspelletje te winnen. De Coster (1999) noemt *een potje* een neologisme voor *wedstrijd*. De herkomst van het woord is onduidelijk, maar het EWN (i.v. 'pot') linkt het aan het Keltische **pott*, wat 'vaatwerk' betekent. De link tussen een wedstrijd en vaatwerk is onduidelijk.

Trefwoorden met *leggen* en *trekken* benadrukken een beweging die gemaakt wordt tijdens het kaarten. *Leggen* betekent 'doen liggen' en wordt gelinkt aan het Proto-Germaanse **lagjan*, wat het causatief was van **legjan* (EWN i.v. 'leggen'). Een causatief is een werkwoord dat aangeeft dat men iets doet gebeuren. Men doet namelijk de kaarten op tafel liggen. *Om-* komt volgens het EWN (i.v.

'om') van het Proto-Germaanse **umb-* en het drukt in *omleggen* een beweegreden uit. Het werkwoord *trekken* betekent 'naar zich toehalen' en komt volgens het EWN (i.v. 'trekken') van het Proto-Germaanse **trakjan*. *Een kaartje trekken* betekent dus dat men zoveel mogelijk kaarten naar zich toe wil trekken om het spel te winnen of het kan ook gewoon letterlijk verwijzen naar de speler die een kaart uit zijn kaarthand trekt. *Tuisen* zou volgens De Vries (1971) verwant zijn met het Hoogduitse *tauschen* en het zou hier 'ruilen' betekenen. Dat zou kunnen verwijzen naar het ruilen van de kaarten of het verdelen van de kaarten tussen de winnende en verliezende spelers. *Tuisteren* is waarschijnlijk een frequentatief van *tuisen* en verwijst dus naar het herhaaldelijk spelen.

De laatste trefwoorden met *spelen* of *spel* benadrukken eerder het amusement. *Spelen* is volgens het EWN (i.v. 'spel') een afleiding van het zelfstandig naamwoord *spel*. *Spel* zou een nieuwere vorm zijn van het Oudnederlandse *spil*. Dat woord zou van het West-Germaanse **spila* komen. De oudste betekenis van het woord is waarschijnlijk 'dansen'. Die oudste betekenis kan gemakkelijk gelinkt worden aan de moderne betekenis 'zich vermaken'. *Partij* kan aan het groepsamusement gelinkt worden. Het is volgens het EWN (i.v. 'partij') ontleend uit het Frans (*partie*), waar het 'een groep mensen' betekent. Het Franse substantief zou een afleiding zijn van het werkwoord *partir*, wat naast 'vertrekken' ook 'indelen' en 'verdelen' betekent. Dat Franse werkwoord is ontwikkeld uit het Latijnse werkwoord *partire* wat 'scheiden' betekent. Het Latijnse werkwoord zou dan weer een afleiding zijn van het Latijnse substantief *pars*, wat 'deel' betekent. *Een partij(tje) kaarten* kan dus verwijzen naar het in groep spelen van een kaartspel en naar het verdelen van de kaarten onder de medespelers.

4.2.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

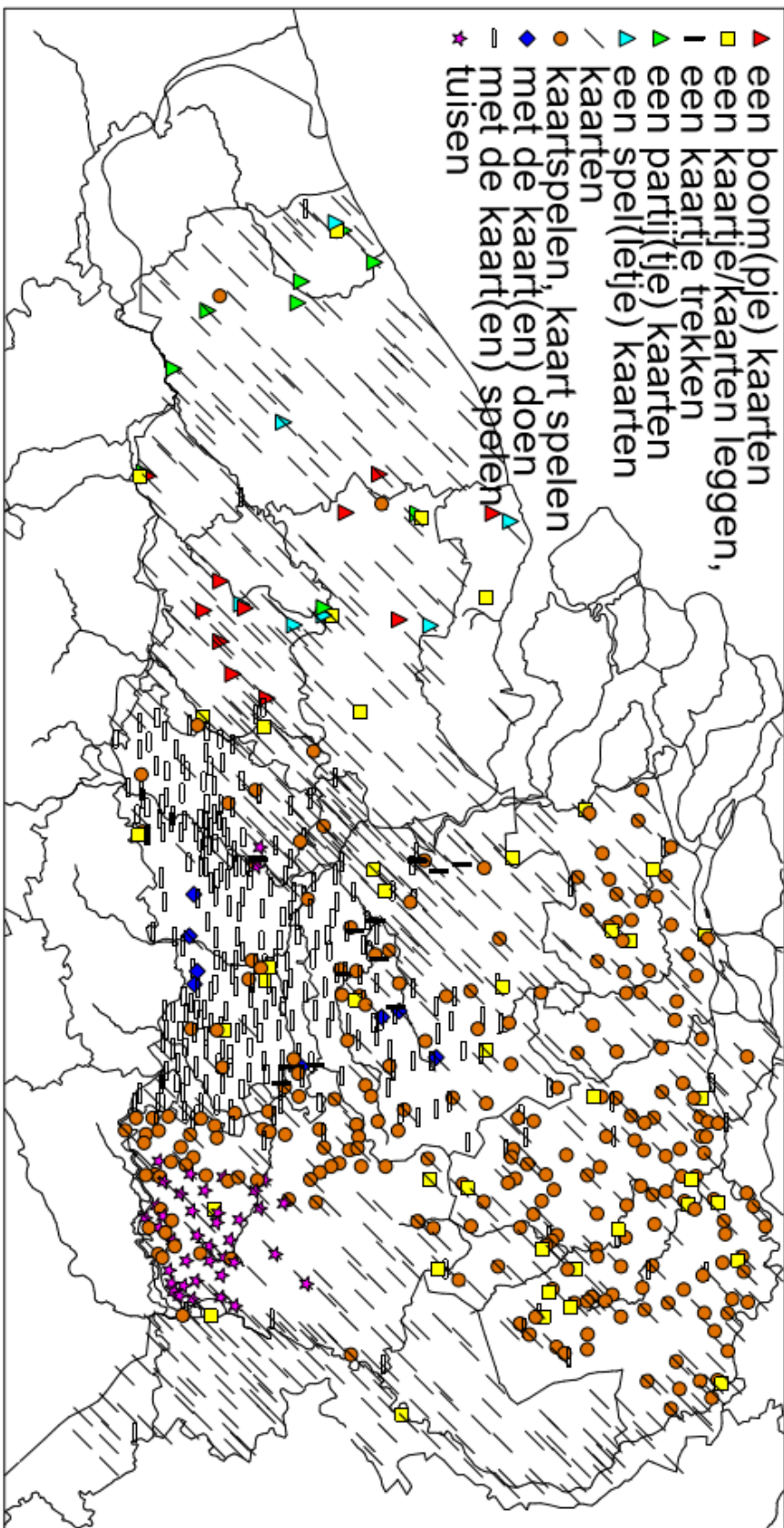
Opvallend aan onderstaande kaart is dat het trefwoord *kaarten* overal aanwezig is. Dat is dan ook de standaardbenaming. *Een kaartje leggen, kaarten leggen* komt ook in elk gebied voor, maar wel minder vaak dan *kaarten*. *Een boom kaarten, een boompje kaarten* is enkel in het Vlaamse dialectgebied opgetekend en dan vooral in Oost-Vlaanderen. Hetzelfde geldt voor *een spel kaarten, een spelletje kaarten*. *Een partij kaarten, een partijtje kaarten* is ook vooral aanwezig in het Vlaamse dialectgebied, maar dan vooral in West-Vlaanderen.

Een kaartje trekken en *met de kaart doen, met de kaarten doen* komt dan weer enkel in Brabants gebied voor. *Met de kaart spelen, met de kaarten spelen* is ook voornamelijk in Brabant opgetekend en dan vooral in Vlaams-Brabant, maar het trefwoord komt hier en daar ook in Vlaams gebied voor. *Kaartspelen, kaart spelen* is aanwezig in het hele Brabantse gebied, maar het komt ook af en toe voor in de Vlaamse en Limburgse grensgebieden.

Opvallend is ook dat *tuisen* vooral voorkomt in het zuiden van Belgisch-Limburg. De Limburgse dialecten zijn dan ook verwant met het Duits. Opvallend is wel dat het trefwoord niet in Nederlands-Limburg aanwezig is. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de standaardtaal in Nederland al meer geïnfiltreerd is in het dagelijkse leven dan in België. Het verliesproces is in Nederland dan ook vroeger begonnen dan in Vlaanderen en het is er dus ook al verder gevorderd (Hagen 1986:106). Dat komt voornamelijk omdat de standaardtaal, die daar anders dan in België endogeen was, er veel vroeger geïntroduceerd werd. Nederlanders gingen die endogene vorm¹⁹ dus veel meer als 'eigen' beschouwen en gemakkelijker aanvaarden. Ze zagen het als een geldig alternatief voor de verdwijnende dialecten.

¹⁹ De Nederlandse standaardtaal is zelf gebaseerd op het Hollandse dialect, dat aangevuld werd met zuidelijke elementen (Van Ouytsel 2012:22).

KAARTEN (WERKWOORD)



4.3 Begrip ‘Spel kaarten’

4.3.1 Betekenis

Een spel kaarten is de benaming voor een kaartspel met 52 of 54 kaarten (met de jokers erbij). Er bestaan er echter ook die maar uit 32 kaarten bestaan. Dit lemma is algemeen dus er wordt geen onderscheid gemaakt tussen een groot of een klein kaartspel.

4.3.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 63 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Bank	Groot spel met de kleine kaarten	Niet al de kaarten	Vol kaartspel	Wiesboek
Bard	Grote boek	Pak	Volle boek	Wieskaart
Bart	Grote kaart	Speelkaarten	Volle boek kaarten	Wieskaart
Bat	Grote kaarten	Speelkaarten van tweeënvijftig	Volle kaarten	Wieskaarten
Biedkaarten	Jeu	Spel	Volledig of heel spel	Wiesspel
Boek	Jokeren	Spel kaarten van tweeënvijftig	Volledig spel	Wiezen
Boekje	Jokerkaarten	Spel met de kleintjes	Volledig spel kaarten	Wiezenspel
Complete boek	Kaarten	Spel met kleine en grote	Volledige boek	Wiezers
De kaarten	Kaartenspel	Spel van tweeënvijftig kaarten	Voor te wiezen	Wiezerskaart
Dos	Kaartspel	Spel wieskaarten	Whistekaart	Wiezespel
Gewoon kaartspel	Kaartspel	Stel	Whisten	Ze zitten er allemaal in
Gewoon spel	Met de wiezers bij	Stok	Whistespel	
Groot spel	Minitkaarten	Twee tot aas	Whistkaart	

Eerst en vooral zijn alle adjectieven die verwijzen naar een groot of klein kaartspel en dus niet algemeen zijn, weggelaten, maar de substantieven blijven wel behouden. Het gaat om *complete boek*, *gewoon kaartspel*, *gewoon spel*, *groot spel*, *groot spel met de kleine kaarten*, *grote boek*, *grote kaart*, *grote kaarten*, *speelkaarten van tweeënvijftig*, *spel kaarten van tweeënvijftig*, *spel met de kleintjes*, *spel met kleine en grote*, *spel van tweeënvijftig kaarten*, *vol kaartspel*, *volle boek*, *volle boek kaarten*, *volle kaarten*, *volledig of heel spel*, *volledig spel*, *volledig spel kaarten* en *volledige boek*. Dat betekent dat de trefwoorden *boek*, *kaartspel*, *spel*, *kaarten*, *speelkaarten* en *spel kaarten* overblijven. *Kaarte* bleek na controle van het handschrift *kaarten* te zijn.

Bank, *bart* en *bard* bleken na controle verkeerd te zijn ingegeven en moesten eigenlijk *bat* zijn. *Dos* is aangepast naar *doos*. *Kaartspel*, *kaartspel* en *kaartenspel* zijn samengenomen in *kaartspel*, *kaartspel*, *kaartenspel*. *Minitkaarten* bleek na controle van het handschrift onduidelijk en het is daarom weggelaten.

Voor het spel ‘bieden’ is een klein kaartspel van 32 kaarten nodig en voor het spel ‘wiezen’ (of ‘whisten’ in het Engels) is een groot kaartspel van 52 kaarten nodig. Voor het spel ‘jokeren’ zijn zelfs 2 pakjes kaarten nodig. De trefwoorden *biedkaarten*, *met de wiezers bij*, *spel wieskaarten*, *voor te wiezen*, *whistekaart*, *whisten*, *whistespel*, *whistkaart*, *wiezenspel*, *wiezers*, *wiezerskaart*, *wiezespel*, *jokeren* en *jokerkaarten* verwijzen dus niet naar een kaartspel in het algemeen en zijn daarom weggelaten.

Niet al de kaarten, twee tot aas en *ze zitten er allemaal in* zijn eerder omschrijvingen en zijn daarom ook weggelaten.

De volgende 14 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Bak	Kaartenspel	Speelkaarten (mv.)	Stok
Bat	Kaartspel	Spel	Stokje
Boek	Pak	Spelletje	
Kaarten (mv.)	Pakje	Stel	

Bak is waarschijnlijk een tikfout. Waarschijnlijk is *boek* of *bat* bedoeld, maar aangezien niet gecontroleerd kan worden om welk woord het nu juist gaat, is het trefwoord hier verwijderd. *Pak* en *pakje* zijn samengenomen onder *pak*, *pakje*. *Spel* is samengenomen met *spelletje* onder *spel*, *spelletje*. *Stok* is samengenomen met *stokje* in *stok*, *stokje*. *Kaartenspel* is aangepast naar *kaartspel*, *kaartespel*, *kaartenspel*

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 12 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Bat	29	Pak, pakje	9
Boek, boekje	278	Speelkaarten	10
Doos	1	Spel kaarten	2
Jeu	1	Spel, spelletje	369
Kaarten	10	Stel	4
Kaartspel, kaartespel, kaartenspel	66	Stok, stokje	494

4.3.3 Semantisch-etymologische verklaring

Sommige trefwoorden gaan terug op het doel van het kaartspel, namelijk het winnen. *Bat* gaat volgens het EWN (i.v. ‘bat’) terug op het Latijnse *batuere* wat ‘slaan’ betekent. Het kan dus zijn dat hiermee verwezen wordt naar het slaan van een slag in een kaartspelletje. Een andere link met het lemma is onduidelijk.

Vervolgens zijn er ook trefwoorden die verwijzen naar de vorm van een spel kaarten. *Boek* gaat terug op het Proto-Germaanse **bōk*, wat ‘iets waarop letters of tekens staan’ betekent (EWN i.v. ‘boek’). Op speelkaarten staan natuurlijk tekens of symbolen. Het kan echter ook zijn dat het woord *boek* gebruikt wordt om naar een kaartspel te verwijzen omdat er een vormgelijkenis bestaat tussen leesboeken en pakjes kaarten.

Andere trefwoorden gaan terug op het amusementsaspect van het kaartspel. *Jeu* is Frans voor *spel*. Het woord kan volgens het EWN (i.v. ‘jeu’) gelinkt worden aan het Latijnse *iocus* wat ‘grap’ of ‘spel’ betekent. De semantisch-etymologische verklaring voor *spel* is reeds vermeld in hoofdstuk 4.2.

Verder zijn er ook trefwoorden die verwijzen naar de verpakking van het kaartspel. *Doos* betekent volgens De Vries (1971) ‘kartonnen kistje’ en het zou volgens hem van het Latijnse *dosis* komen.

Geneesmiddelen werden vroeger namelijk in een bepaalde dosis in een doosje verkocht. De herkomst van het woord *pak* is onduidelijk. Volgens het EWN (i.v. 'pak') zou het woord uit een voor-Germaanse substraattaal overgenomen zijn. Een substraattaal is een taal die verdrongen wordt door de superstraattaal van de dominante groep op een bepaalde plaats. De superstraattaal neemt soms een aantal zaken over van een substraattaal. Het woord *pak* met voor-Germaanse roots betekende eerst 'grote verpakkingseenheid van handelswaar', maar later werd het woord ook algemener gebruikt voor 'verpakkingseenheid' in se. Het gaat hier dus om de verpakking van de speelkaarten.

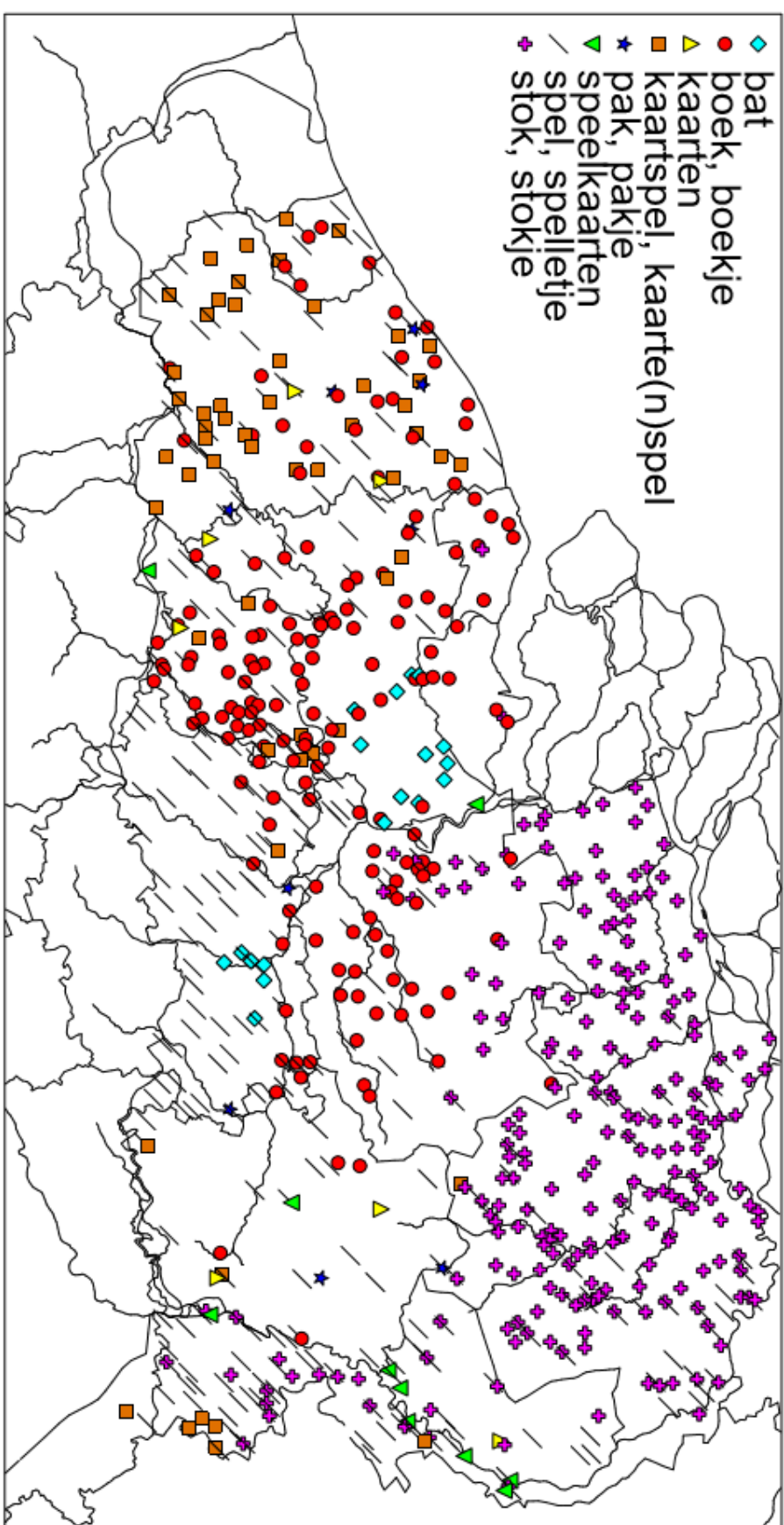
Als laatste zijn er ook trefwoorden die beklemtonen dat er verschillende kaarten deel uitmaken van een kaartspel. *Stel* betekent 'paar', maar de herkomst van het woord is onzeker (EWN i.v. 'stel'). Het woord verwijst dus naar een paar kaarten samen. *Stok* komt van het Proto-Germaanse **stukka* en betekent 'stam'. Dat woord heeft volgens het EWN (i.v. 'stok') als overdrachtelijke betekenis 'voorraad'. De stam van de boom is namelijk de basis die jaarlijks zorgt voor takken, bladeren en vruchten. De stam zorgt als het ware voor een voorraad. Het gaat hier dus duidelijk om een voorraad kaarten.

De semantisch-etymologische verklaring van *kaart* werd in hoofdstuk 4.2 reeds behandeld.

4.3.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Opvallend aan onderstaande kaart is dat *stok*, *stokje* voornamelijk in Nederland voorkomt. *Boek*, *boekje* is dan weer vooral aanwezig in Oost-Vlaanderen, maar het komt ook een aantal keer in West-Vlaanderen en Antwerpen voor. *Kaartspel* werd ook vooral opgetekend in West-Vlaanderen. Hier en daar is het ook in Brabant en Limburg aanwezig, maar wel opvallend minder dan in Vlaams gebied. *Kaarten* en *speelkaarten* komen in alle gebieden een beperkt aantal keer voor, terwijl *pak*, *pakje* een beperkt aantal keer aanwezig is in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. *Bat* is vooral opgetekend in het Waasland en in het gebied rond Leuven, terwijl *spel*, *spelletje* in elk gebied voorkomt. Dat is dan ook eerder de standaardtaalbenaming.

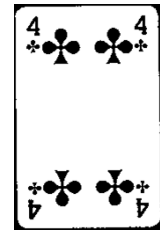
SPEL KAARTEN



4.4 Begrip ‘Speelkaart’

4.4.1 Betekenis

Een algemene benaming voor eender welke kaart uit een kaartspel.



Figuur 14: Speelkaart
(Hellebaut 2017)

4.4.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 15 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Beeldje	Kaart	Manille
Blaad	Kaarteblad	Prentje
Blaadje	Kaarten	Speelkaart
Blad	Karton	Troef
Bladje	Kleintje	Zantje

De trefwoorden *beeldje*, *prentje* en *zantje* zijn verplaatst naar het lemma ‘kaart met prentje’ omdat zij duidelijk verwijzen naar een figuurkaart. *Troef* is verplaatst naar het lemma ‘troef’, dat niet in deze scriptie behandeld wordt. *Kleintje* en *manille* zijn weggelaten omdat ze te specifiek zijn voor een speelkaart. *Kleintje* verwijst naar een specifiek soort speelkaart (bijvoorbeeld puntkaarten met cijfer twee of drie) en *manille* verwijst naar de tien in het spel ‘manillen’. Alle voorgaande trefwoorden waren antwoorden op vraag 7 uit WVD 158 waarin gevraagd wordt naar een benaming voor een kaart, anders dan *kaart* zelf. De meeste informanten zullen waarschijnlijk geen ander woord gehad hebben dan *kaart* en hebben daardoor een benaming opgegeven voor een specifieke kaart. Als laatste zijn de trefwoorden *blaad*, *blaadje*, *blad* en *bladje* samengenomen in het trefwoord *blad*, *blaadje*.

De volgende 5 trefwoorden zijn afkomstig uit het WBD en het WLD.

Flep	Speelkaart
Kaart	Tuiskaart
Kaartje	

Flep is een lexicale variant geworden van *flap*. *Kaart* en *kaartje* zijn samengevoegd onder *kaart*, *kaartje*. Voor de rest zijn alle trefwoorden uit bovenstaande lijst behouden.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 7 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Blad, blaadje	35	Karton	2
Flap	3	Speelkaart	125
Kaart, kaartje	992	Tuiskaart	11
Kaarteblad	3		

4.4.3 Semantisch-etymologische verklaring

De meeste trefwoorden gaan terug op het materiaal van de speelkaart. *Kaart* verwijst bijvoorbeeld naar papyrus (zie hoofdstuk 4.2). *Blad* komt volgens het EWN (i.v. ‘blad’) van het Proto-Germaanse **blada*. Het betekende oorspronkelijk ‘uitgroei van een plant’, maar het is gaandeweg ook ‘vel papier’ gaan betekenen. Het kan dus zijn dat met dit woord verwezen wordt naar het materiaal van de

kaarten. Het zou echter ook kunnen dat het woord *blad* voor een speelkaart is ontstaan naar analogie met het woord *boek* voor een spel kaarten (Vercoullie 1925). Een spel kaarten bestaat uit verschillende speelkaarten net zoals een boek bestaat uit verschillende bladen. *Karton* betekent 'dik, stevig op papier gelijkend materiaal'. Volgens het EWN (i.v. 'karton') komt het woord van het Franse *carton*. Dat woord komt van het Italiaanse *cartone*, wat 'dik stuk papier' betekent. Dat Italiaanse woord is een augmentatief (vergrootwoord) van *carta*, wat gewoon 'papier' betekent en dat komt dan weer van het Latijnse *charta*, wat 'kaart' betekent. Er wordt hier dus opnieuw verwezen naar het materiaal van de kaarten.

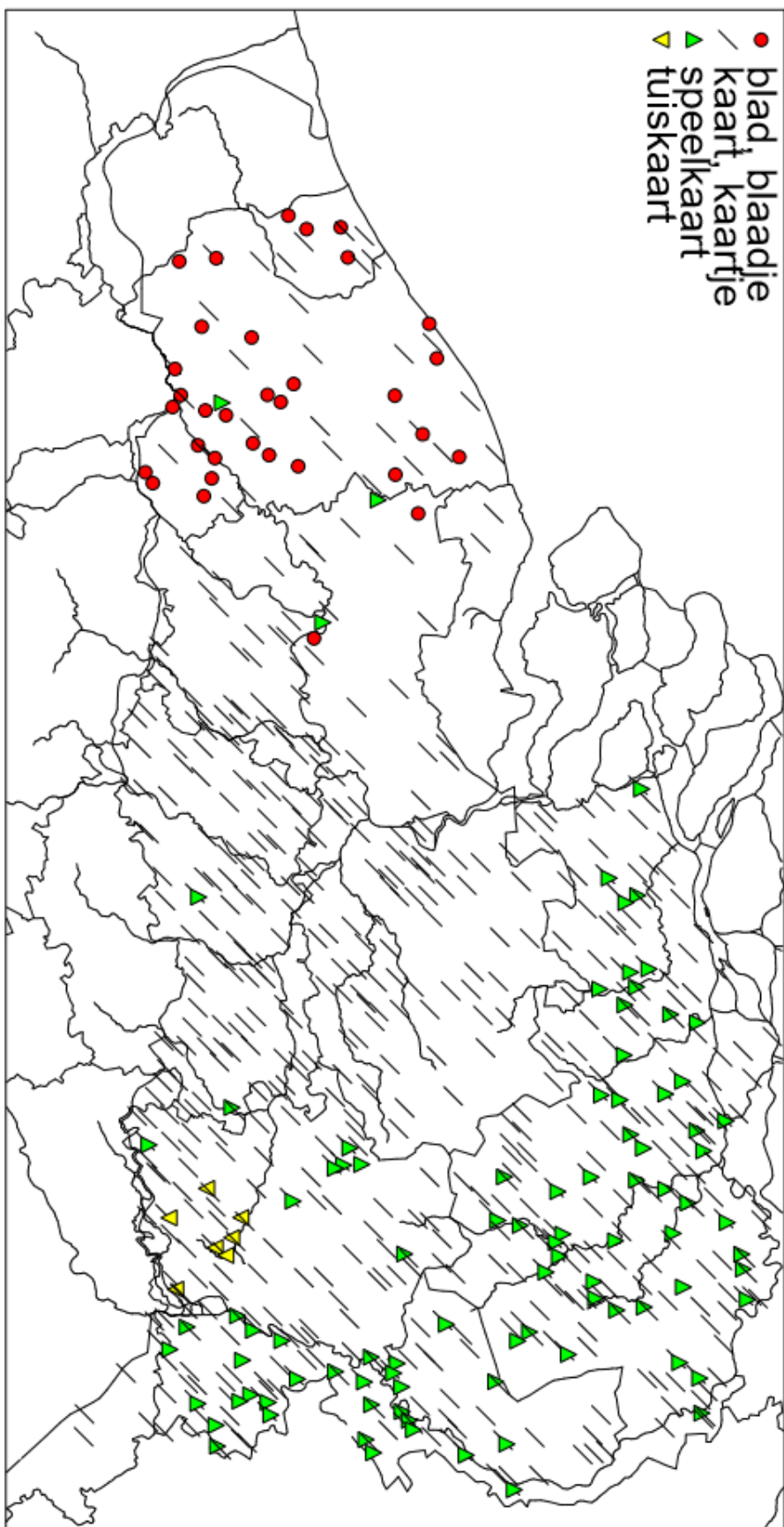
Flap betekent onder andere 'rand van een boekomslag' en het zou volgens het EWN (i.v. 'flap') van het Vroegnieuw nederlandse *flabbe* komen, wat 'loshangend voorwerp' betekent. Na apocope van de *-e* en verscherping van auslaut *-b* werd de spelling *flap*. De verdere herkomst van het woord *flap* is onzeker, maar het woord zou etymologisch gezien in verband gebracht kunnen worden met het geluid van een dichtslaand deksel. Dat geluid is gelijkaardig aan het geluid dat kaarten maken als ze vastgehouden worden, geschud worden of op tafel gegooid worden. Het woord *flap* zou dus een soort onomatopee of klanknabootsing kunnen zijn. *Tuiskaart* is een samenstelling van *tuis(en)-* en *-kaart*. Beide woorden zijn al etymologisch verklaard in hoofdstuk 4.2.

4.4.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Op onderstaande kaart valt het meteen op dat *kaart*, *kaartje* in alle gebieden voorkomt. Dat komt waarschijnlijk omdat dat de standaardbenaming is voor een kaart. *Speelkaart* komt vooral in Noord-Brabant en in Limburg voor. Daarbovenop is er ook nog een klein aantal attestaties in het Vlaamse dialectgebied. *Blad*, *blaadje* komt enkel in West- en Oost-Vlaanderen voor, terwijl *tuiskaart* enkel in het zuiden van Limburg gebruikt wordt, in de regio waar ook *tuisen* een benaming was voor 'kaarten'.

SPEELKAART

- blad, blaadje
- / kaart, kaartje
- ▲ speelkaart
- ▼ tuiskaart



4.5 Begrip ‘Ruiten’

4.5.1 Betekenis

Eén van de vier symbolen of kleuren in een kaartspel. Het symbool zelf is rood en heeft de vorm van een ruit (♦).

Als men ruiten troef maakt, wordt de uitdrukking *het is kermis* vaak gebruikt. Vroeger werden tijdens periodes van dorpskermissen vaak allerlei koeken en andere zoetigheden gemaakt. Vandaar de link met deze uitdrukking.

4.5.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 75 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Aas steens	Koekenboer	Koekeren boer	NIET LEESBAAR	Schoppenezot
Aas stenen	Koekene	Koekeren heer	Piekezot	Schopperezot
Hartenboer	Koekenen	Koekeren zot	Pijke zot	Steen
Hartezot	Koekenen aas	Koekerenheer	Pijken aas	Steenezot
Heere stenen	Koekenenboer	Koekerezot	Pijkenezot	Steens
Klaveren aas	Koekenenheer	Koekerezot	Pijkens	Steenzot
Klaverenheere	Koekenezot	Koekers	Pijkenzot	Stenen aas
Klaverenzot	Koekenezot	Koekezot	Pijkerezot	Stenen zot
Klaverzot	Koekenheer	Koekezote	Pijkezot	Stenens
Koek	Koekenheere	Koekheere	Ruit	Stenezot
Koek aas	Koekens	Koekjes	Ruiteboer	Tegels
Koeke	Koekensheer	Koekskes	Ruiten	Zot koeken
Koekeblad	Koekenzot	Koekskies	Ruiten aas	Zot koekens
Koeken	Koekeren	Koekzot	Ruitenheere	Zot van koekens
Koeken aas	Koekeren aas	Lukkeren	Ruitens	Zot van steens

Eerst en vooral zijn alle trefwoorden, die antwoorden waren op vraag 21 uit ZND 6 en vraag 8 uit ZND 42, weggelaten. In die vragen wordt respectievelijk gevraagd naar een ruitenaas en een ruitenboer. Het gaat hier dus om samenstellingen en het is onmogelijk om enkel de verwijzing naar het symbool (ruiten) te behouden omdat we niet weten of dat woord ook effectief gebruikt wordt om naar ruiten in se te verwijzen. Zo wordt in het Zingemse dialect *koekzot* gezegd, terwijl er tegen ruiten wel *koekens* wordt gezegd. We kunnen dus niet zomaar de samenstelling splitsen en *koek* aanzien als trefwoord voor ‘ruiten’.

Koek, *koeke*, *ruit* en *steen* zijn weggelaten omdat het enkelvoudige trefwoorden zijn, terwijl het lemma duidelijk meervoudig is. In de WVD-vragenlijsten werd gevraagd: “hoe noemt u dit symbool?”. Veel mensen hebben die vraag daarom waarschijnlijk enkelvoudig geïnterpreteerd.²⁰ *Koekene* is aangepast naar *koeken*.

²⁰ Het schrappen van alle enkelvoudsvormen lijkt op het eerste gezicht misschien een drastische ingreep, maar de enkelvoudsvormen kunnen hier niet zomaar aangepast worden naar het meervoud. De meervoudsvorming is in dit lemma en in de lemma’s ‘klaveren’, ‘harten’ en ‘schoppen namelijk bijzonder interessant. Als een informant bijvoorbeeld *koek* opgeeft, kan er niet met zekerheid gezegd worden of het meervoud daarvan nu *koekens*, *koekenen* of *koekeren* is en daarom is ervoor gekozen om de enkelvoudsvormen te schrappen.

Alle trefwoorden waarmee verwezen wordt naar harten, klaveren en schoppen zijn weggelaten. Die trefwoorden zijn waarschijnlijk per abuis in deze lijst geraakt.

Koekskes en *koeskses* kwamen elk maar één keer voor en dit in ver uit elkaar liggende gebieden. Beide trefwoorden kregen het standaardtalige suffix *-je(s)*.

Koekeblad is een samenstelling, die waarschijnlijk naar analogie met *kaarteblad* uit hoofdstuk 4.4 is ontstaan, maar aangezien het eerder naar de kaart zelf verwijst en hier dus ook enkelvoudig is, is het weggelaten.

Na controle van het handschrift bleek *NIET LEESBAAR* eigenlijk gewoon *koekens* te zijn.

De volgende 13 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Blekken	Koekenen	Ruikenen	Ruitens
Kemmen	Koekens	Ruikeren	
Kleuf?	Koekeren	Ruiten	
Koeken	Koeketieren	Ruitenen	

Blekken is veranderd in *blikken* met als lexicale variant *blekken*. Aangezien er een vraagteken naast *kleuf?* staat en de schrijfwijze dus waarschijnlijk niet duidelijk was, lijkt het beter om dat trefwoord uit de lijst weg te halen. *Koeketieren* kwam slechts één keer voor en het zou kunnen dat hiermee verwezen wordt naar koek tien met een *r* in plaats van een *n*. De informanten geven namelijk niet altijd een antwoord op de vraag, maar geven wel veel extra randinformatie. Omdat deze hypothese onzeker is en niet gecontroleerd kan worden, is het trefwoord weggelaten uit de lijst. *Ruikenen* en *ruikeren* zijn vormvarianten geworden van *ruitenen* en *ruiteren*. De t-k wissel is een typische fonologische omwisseling (Beers 2011:255-256).

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 16 trefwoorden²¹:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Blikken	6	Lukkeren	1
Kemmen	7	Ruiten	675
Koeken	737	Ruitenen	9
Koekenen	62	Ruitens	156
Koekens	445	Ruiteren	1
Koekeren	99	Ruiters	1
Koekers	1	Steens	15
Koekjes	5	Tegels	1

4.5.3 Semantisch-etymologische verklaring

Kemmen zou volgens Vercoullie (1925) van het Duitse *kämmen* komen, wat 'kammen' betekent. Het EWN (i.v. 'kam') noemt het de geassimileerde vorm van *kemben*, wat Middelnederlands is voor *kammen*. *Kemben* zou met umlaut ontwikkeld zijn uit het Proto-Germaanse **kambjan*. Het trefwoord heeft dus sowieso iets te maken met het werkwoord *kammen* en het zelfstandig naamwoord *kam*. Een

²¹ *Ruiten* en *ruitens* of *ruiten* en *ruitenen* zijn hier niet samengenomen in één trefwoord omdat de meervouden hier belangrijk zijn, zoals uit het volgende hoofdstuk zal blijken. Hetzelfde geldt voor de meervoudsvormen bij de andere symbolen; *klaveren*, *harten* en *schoppen*.

kam is een getand gereedschap. Waarschijnlijk wordt hier de link gelegd met de tanden of hoeken van het ruitensymbool.

Een koek is een 'soort gebak' en de benaming *koek* komt van het Proto-Germaanse **kokan*. Het symbool voor ruiten zag er vroeger anders uit. De symbolen waren toen namelijk cirkeltjes (munten) en die ronde vorm werd gelinkt aan de vorm van koekjes. De benamingen met het woord *koek* in, kwamen er dus door een vormgelijkenis. *Koeken* is eigenlijk een meervoudsvorm van het woord *koek*, maar het wordt in de context van het kaartspel vaak als enkelvoudig geïnterpreteerd waardoor de meervoudssuffixen *-en* (oostelijk meervoud vergelijkbaar met het Duits) of *-s* (westelijk meervoud vergelijkbaar met het Engels) nog worden toegevoegd om het woord opnieuw meervoudig te doen klinken. Daardoor ontstaan er stapelmeervouden zoals *koekenen* en *koekens*. Daarbovenop zijn er nog andere soorten stapelmeervouden. Het suffix *-er* is nu niet langer productief, maar werd vroeger gebruikt voor meervouden van oude Germaanse n-stammen (terwijl het oorspronkelijk geen meervoudssuffix was, maar een thema-element, klankwettig ontwikkeld uit het Indo-Europese *iz*). Het suffix werd op een gegeven moment zodanig ingeburgerd dat men het ook voor andere substantieven zonder oude Germaanse n-stam ging gebruiken. Dat gebeurde met *koeker*, maar het werd later niet meer als meervoudsvorm maar als enkelvoudsvorm geïnterpreteerd. Om het woord opnieuw meervoudig te maken, voegde men er de meervoudssuffixen *-en* of *-s* aan toe waardoor de stapelmeervouden *koekeren* of *koekers* werden verkregen (Grootvriendt 2007:83). *Koekjes* is gewoon de diminutiefvorm van *koeken*.

De link tussen het trefwoord *blikken* en het symbool voor ruiten is onzeker. Het is echter waarschijnlijk dat er verwezen wordt naar de blikken dozen waar vroeger koekjes in werden bewaard. Hier is er dus ook weer een link met de oorspronkelijke vorm van het ruitensymbool.

De herkomst van het woord *lukkeren* is onzeker. Het zou kunnen dat het hier om lukken gaat. Dat zijn typische West-Vlaamse nieuwjaarswafeltjes die ongeveer de vorm van een ruit hebben (Debrabandere 2010). *Lukken* zelf zou afgeleid zijn van *gelukkig nieuwjaar*. Opvallend is wel dat het trefwoord *lukkeren* met de typische meervoudsvorm (*-eren*) uit de Denderstreek enkel in Dendermonde voorkomt, terwijl de koekjes zelf typisch West-Vlaams zijn. Bij dit trefwoord kan de link zowel gemaakt worden met koekjes als met ruiten.

Ruiten verwijst naar de vorm die het symbool tegenwoordig heeft. Het EWN (i.v. 'ruit') linkt het woord aan het Griekse *rhutè* wat 'wijnruit' betekent. Een wijnruit is een plant waarvan de uiteinden van de bloemen een ruit vormen. *Ruiten* is in principe een meervoudsvorm, maar wordt in de context van het kaartspel soms enkelvoudig geïnterpreteerd waardoor het meervoudssuffix *-en* of *-s* aan het woord wordt geplakt. Daardoor ontstaan de stapelmeervouden *ruitenen* en *ruitens*. *Ruiters* is opnieuw een stapelmeervoud met oud *-er* suffix.

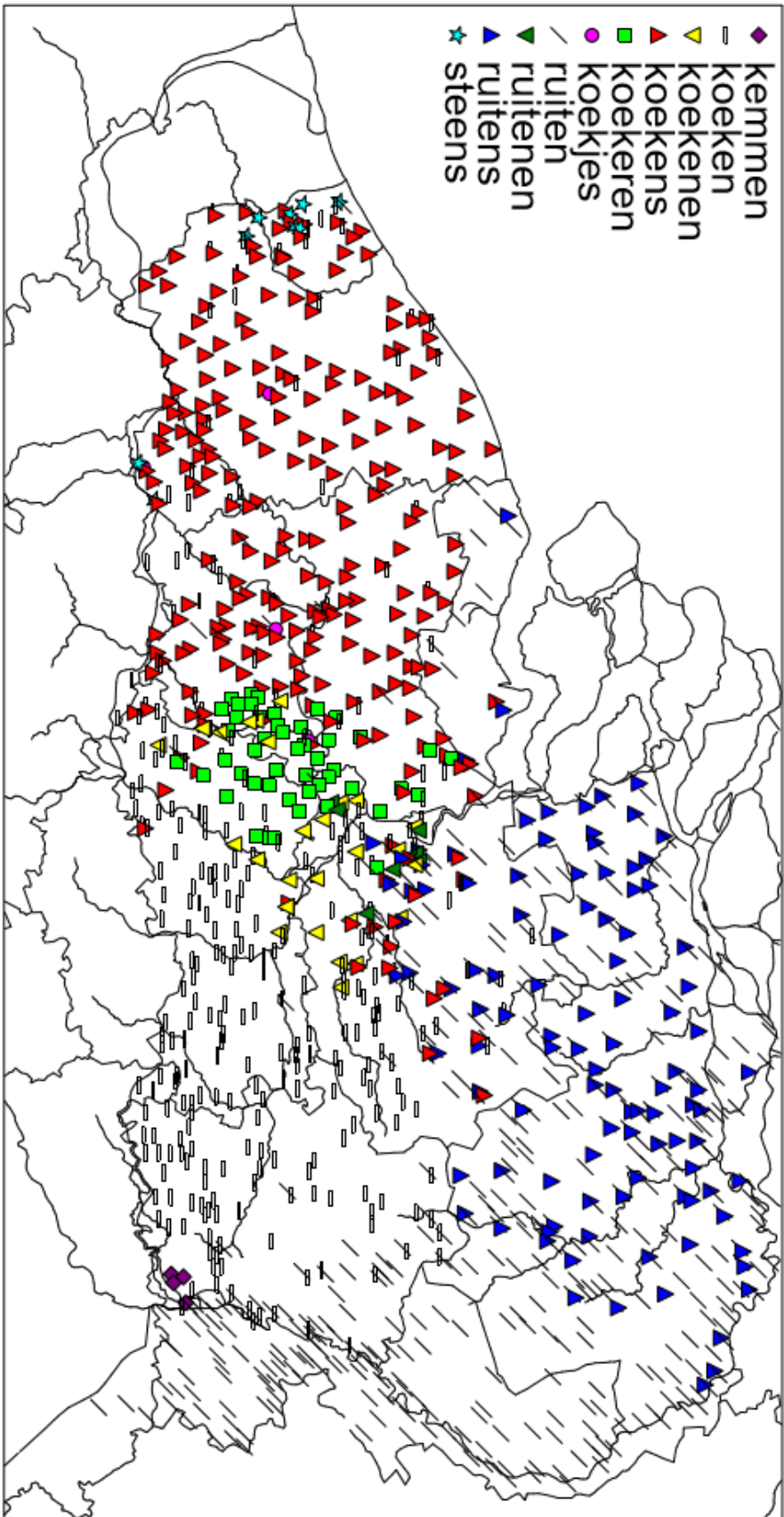
Steen komt van het Proto-Germaanse **stoin* en dat betekent 'hard zijn' of 'hard worden' (EWN i.v. 'steen'). *Steens* (voor standaardtalig *stenen*) is een vrije vertaling van het Franse woord voor ruiten, namelijk *carreaux*. Een letterlijke vertaling van het Franse *carreaux* is *tegels* en vandaar dus ook dat trefwoord (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'tegel'). Het symbool voor ruiten lijkt in zekere zin dan ook op een tegel. *Tegel* komt volgens het EWN (i.v. 'tegel') van het Latijnse substantief *tegula* wat 'dakpan' betekent. Het is een afleiding van het Latijnse werkwoord *tegere* wat 'bedekken' of 'afdekken' betekent.

4.5.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

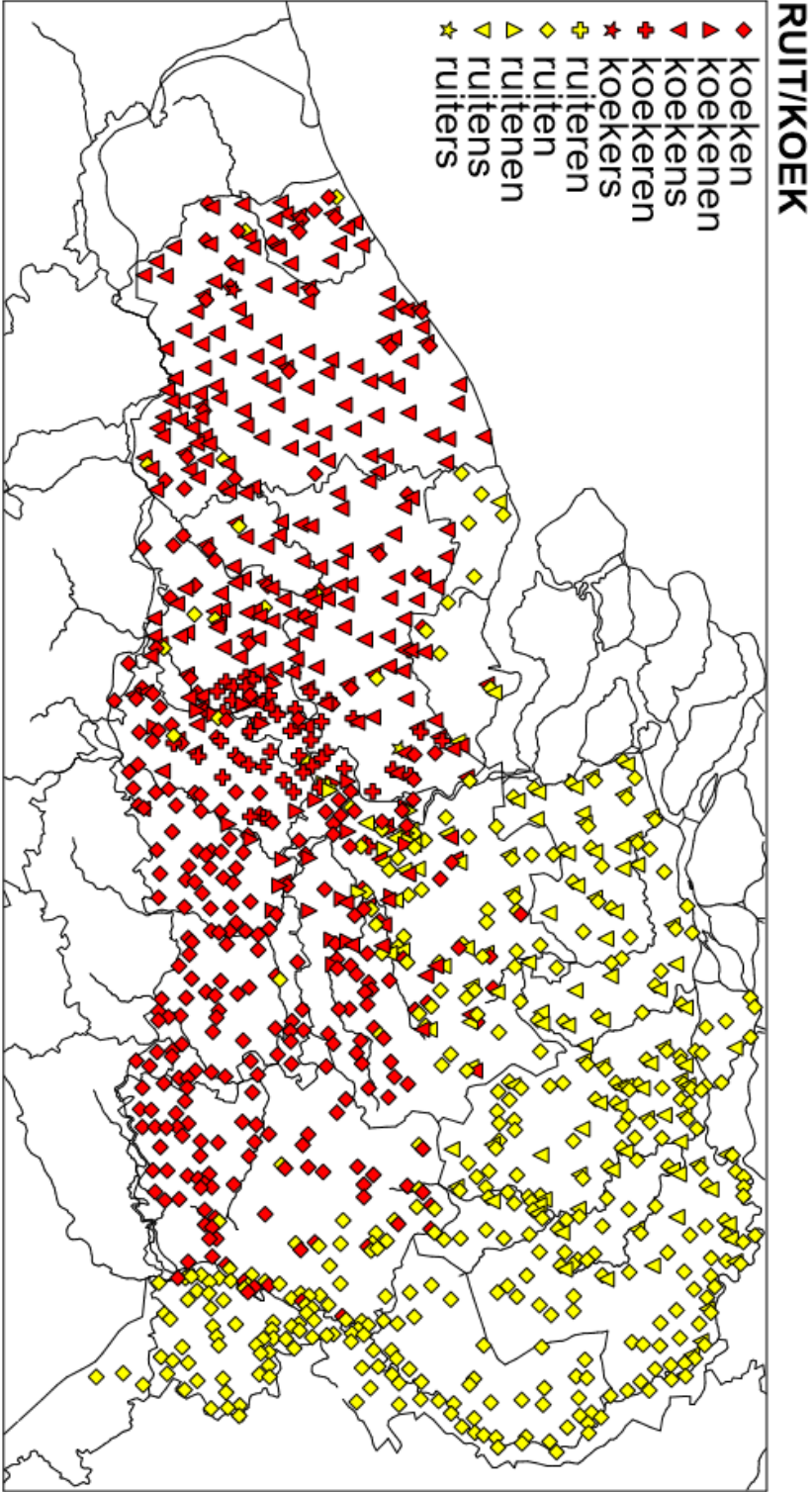
Op onderstaande kaart zien we goed de verschillen tussen de dialectgebieden. *Kemmen* komt enkel in Limburgs gebied voor. De verwantschap met het Duits is daar het sterkste. *Steens* (vertaling van het

Franse woord voor ruiten) komt enkel in West-Vlaanderen voor. Die Franse invloed in het Vlaams dialectgebied is niet verwonderlijk aangezien het graafschap Vlaanderen vroeger voor een deel Franstalig was. *Koeken* komt vooral in Brabant en Limburg voor en dan vooral in Belgisch gebied. *Koekens* is voornamelijk opgetekend in Vlaams dialectgebied, maar het trefwoord loopt hier en daar uit in Brabant. *Koekenen* is voornamelijk aanwezig in Brabant, maar in het Vlaamse grensgebied zijn er ook enkele attestaties. *Koekeren* komt in en rond de Denderstreek voor. Dat stapelmeervoud is typisch voor die streek. *Koekjes* zit verspreid over het Vlaamse dialectgebied. *Ruiten* komt in elk gebied voor, maar opvallend meer in Nederlands gebied en Belgisch-Limburg. *Ruitenen* is enkel in Brabant aanwezig, terwijl *ruitens* vooral in Noord-Brabant voorkomt. Dat laatste trefwoord wordt gezien als een standaardtalig stapelmeervoud dus hier is misschien sprake van invloed van de standaardtaal. In de standaardtaal krijgen bisyllabische woorden die eindigen op *-en (ruitens)* om eufonische redenen namelijk meestal een meervoud op *-s*, net zoals bij *keuken* en *kuiken*.

RUITEN



Voor het lemma 'ruiten' is nog een extra kaart gemaakt om de gebieden met *ruit*-trefwoorden en de gebieden met *koek*-trefwoorden duidelijk te onderscheiden. Opvallend is dat de *koek*-vormen bijna alleen in België voorkomen, terwijl de *ruit*-vormen vooral in Nederland aanwezig zijn. Er is dus een duidelijke noord-zuidtegenstelling. In Nederland is er mogelijk een sterkere invloed van de standaardtaal. Het zou ook kunnen dat de oude kaartsymbolen (munten (koekjes) in plaats van ruiten) minder gekend waren in Nederland.



4.6 Begrip ‘Klaveren’

4.6.1 Betekenis

Eén van de vier symbolen of kleuren in een kaartspel. Het symbool zelf is zwart en heeft de vorm van een klaverplantje (♣).

Als men klaveren troef maakt, wordt de uitdrukking *klababbers*, *zei ‘t meisje en ‘t scheet appelmoes* wel eens gebruikt.

4.6.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 17 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Bolletjes	Klaver aas	Klaverse
Keuneteten	Klavere	Koeiteten
Klababbers	Klaveren	Konijneneten
Klabobbers	Klaveren aas	Konijneten
Klaven	Klaverie	Konijneteten
Klaver	Klavers	

Eerst en vooral zijn alle trefwoorden die antwoord waren op vraag 48b uit ZND 1 en vraag 349 uit ZND B2 weggelaten. Er werd respectievelijk gevraagd naar een klaverenboer en een klaverenaas. Het gaat dus opnieuw om samenstellingen en het is onmogelijk om enkel de verwijzing naar het symbool (klaveren) te behouden omdat we niet weten of dat woord ook effectief gebruikt wordt om naar klaveren in se te verwijzen.

Klaver aas en *klaveren aas* waren geen antwoorden op vraag 48b (ZND1) of vraag 349 (ZND B2) en zijn dus waarschijnlijk per ongeluk in deze lijst geraakt. Aangezien het hier ook om samenstellingen gaat, zijn ze uit de trefwoordenlijst verwijderd.

Het lemma is meervoudig en daarom zijn alle enkelvoudige trefwoorden weggelaten. Het gaat hier om *klaver*, *klavere* en *klaverie* (dat bleek na controle van de spelling *klavere* te zijn). *Klaven* is na controle van de spelling gecorrigeerd in *klaver*. *Klaver* heeft geen oud *-er* meervoudssuffix zoals op het eerste gezicht lijkt aangezien het enkelvoud hier gewoon op *-er* eindigt. Verder is *klaverse* ook aangepast naar *klavers*.

Klabobbers is een lexicale variant van *klababbers*. Daarnaast zijn *konijneten* en *konijneneten* ook nog samengenomen in één trefwoord: *konijneten*, *konijneneten*. Het trefwoord *konijneteten* blijft een apart trefwoord omdat *teten* een apart trefwoord is voor *eten* in het register van het WVD (i.v. ‘voeren’). Die vorm is waarschijnlijk ontstaan door metanalyse van *het eten*. Grenzen tussen woorden worden door taalgebruikers soms niet altijd herkend en op die manier ontstaat metanalyse. De woordgrens wordt geherinterpreteerd waardoor de *-t* van *het* aan *-eten* wordt geplakt.

De volgende 6 trefwoorden komen uit het WLD. Het lemma is niet opgenomen in het WBD.

Bes	Kleen	Kruitseren
Klaveren	Kruitser	T kaartspel

Bes kwam maar één keer voor en is waarschijnlijk per ongeluk in deze lijst geraakt. Het lijkt onwaarschijnlijk dat het een trefwoord is voor het lemma ‘klaveren’ en het is daarom ook verwijderd.

T kaartspel hoort duidelijk ook niet thuis in dit lemma en is daarom ook verwijderd. *Kruitser* heeft waarschijnlijk een oud *er-* meervoudssuffix en is dus niet enkelvoudig. Het trefwoord blijft daarom behouden.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 11 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Bolletjes	1	Koeiteten	1
Keuneteten	2	Konijneten, konijneneten	4
Klababbers	2	Konijnneteten	1
Klaveren	296	Kruitser	1
Klavers	432	Kruitseren	11
Kleen	54		

4.6.3 Semantisch-etymologische verklaring

Klaver komt van het Proto-Germaanse **klaiw*, wat ‘klaver’ betekent. (EWN i.v. ‘klaver’). Het wordt gelinkt aan **glei*, wat ‘kleven’ betekent. Die kleverigheid is karakteristiek voor de plant. *Klaveren* en *klavers* zijn meervoudsvormen van *klaver*. Het meervoud op *-en* is typisch oostelijk en het meervoud op *-s* is typisch westelijk. Het trefwoord *kleen* kan ook in verband gebracht worden met de kleverige plant, want *Klee* is het Duitse woord voor de plant klaver (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. ‘klaver’). Het meervoud op *-n* is ook opnieuw typisch voor oostelijke dialecten.

Er zijn enkele trefwoorden die een vormgelijkenis als benoemingsmotief hebben. *Bol* (*bolletjes*) komt volgens het EWN (i.v. ‘bol’) van het Proto-Germaanse **bulnan* en betekent ‘rond voorwerp’. Dit trefwoord verwijst waarschijnlijk naar de drie bolletjes aan het klaversymbool. *Kruitser* en *kruitseren* komen van het Duitse woord voor klaveren in een kaartspel: *Kreuz* (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. ‘klaveren’). De letterlijke betekenis van dat Duitse woord is ‘kruis’ en dat verwijst waarschijnlijk naar de vorm van de klaver die lijkt op een kruis. *Kruitseren* kan hier beschouwd worden als een stapelvorm. Waarschijnlijk werd het *-er* suffix in *kruitser* na een tijd niet meer als meervoud aangevoeld en werd daarom de *en*-meervoudsvorm nog toegevoegd.

Keuneten, *konijneten*, *konijneneten* en *konijnneteten* zijn eerder spottende benamingen voor klaveren. De plantsoort wordt namelijk vaak door konijnen (*keunen* in het dialect) gegeten. *Konijn* is volgens het EWN (i.v. ‘konijn’) ontleend aan **kuni* of **koni* uit een Iberische niet-Indo-Europese taal. Dat komt omdat konijnen enkel op het Iberisch schiereiland inheems zijn. Tijdens de middeleeuwen verspreidden de dieren zich naar West- en Midden-Europa. De herkomst van de uitgang *-i(j)n* (of *-en*) is echter onzeker. Cowan (1962) meent dat het een Germaans suffix is dat aangeeft dat het om een jong dier gaat net zoals bij *veulen* en *kuiken*. Het West-Vlaamse *keun* heeft het suffix niet en is dus eigenlijk “een suffixloos relict metumlaut van de Iberische grondvorm” (EWN i.v. ‘konijn’). *Eten* komt van het Proto-Germaanse **etan* wat ‘eten’ betekent. *Koeiteten* is ook eerder een spottende benaming en verwijst naar de klaver die ook door koeien wordt gegeten. *Koe* komt van het Proto-Germaanse **kwo* en betekent ‘vrouwelijk rund’. De *i* komt van de meervoudsvorm *koeien* (EWN i.v. ‘koe’).

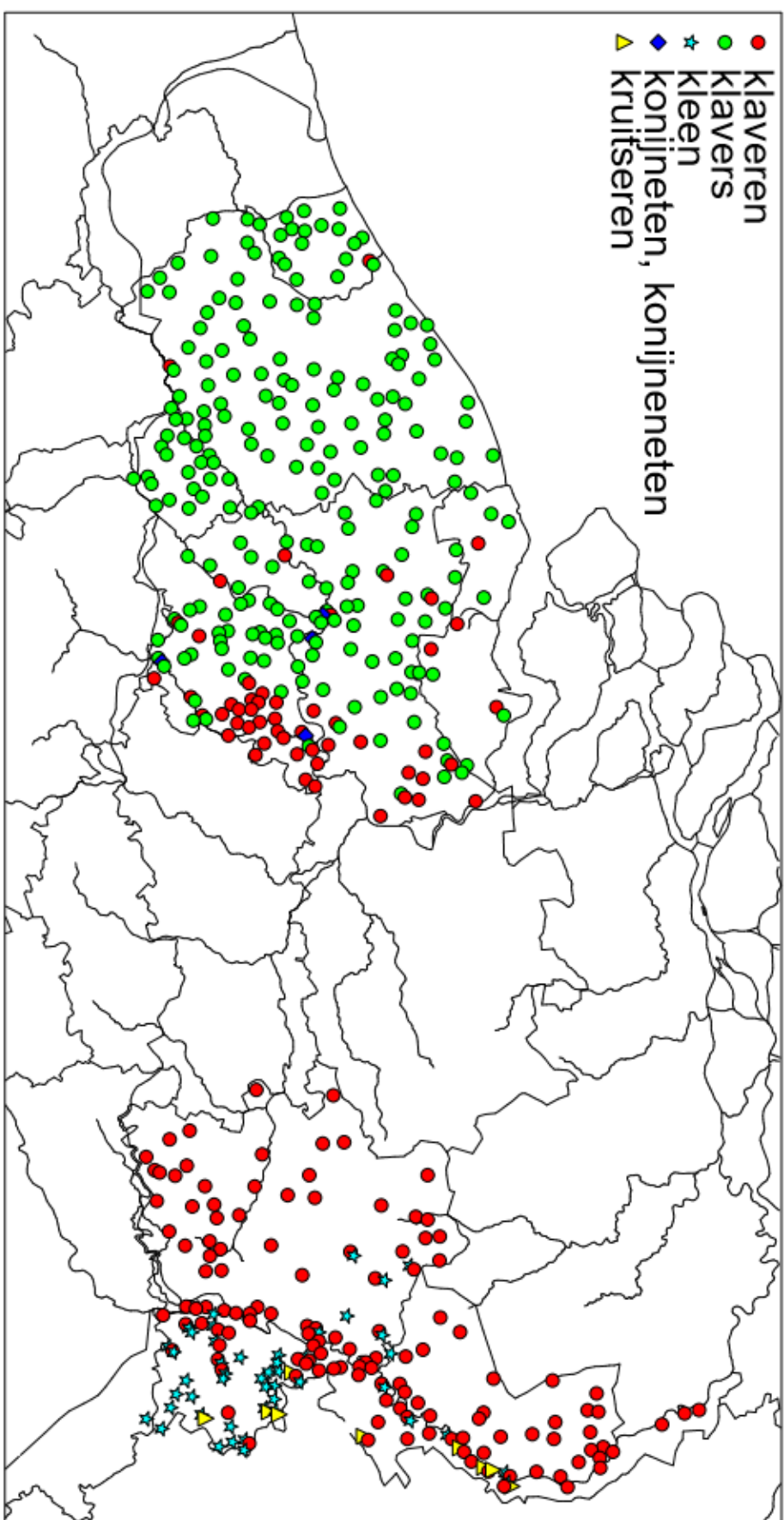
Klababbers komt uit een uitdrukking die gebruikt wordt als men wil aangeven dat klaveren troef is. Het gezegde luidt als volgt: “Klababbers, zei ‘t meisje en ‘t scheet appelmoes” (Cafmeyer 1956:184). De uitdrukking wordt hier niet volledig gebruikt en daarom is het trefwoord behouden. De herkomst van het woord *klababbers* is onduidelijk. Waarschijnlijk is het gebaseerd op *klabers*, wat een vormvariant is van *klavers*. De *v* en de *b* kunnen intervocalisch namelijk wel eens wisselen.

4.6.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

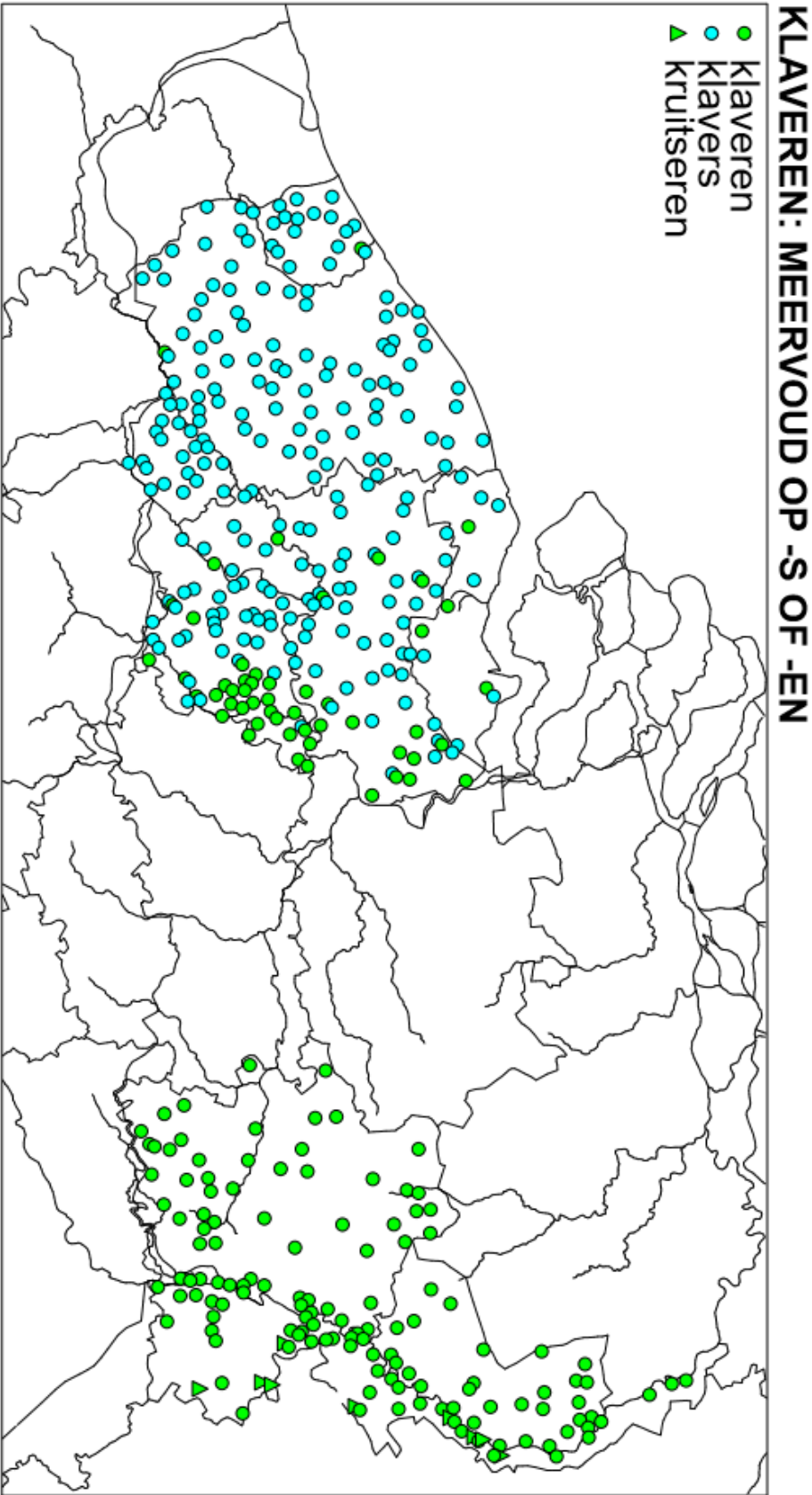
Het eerste wat opvalt aan onderstaande kaart is de leegte in het Brabantse gebied. Dat komt omdat het lemma niet is opgenomen in het WBD. De kans is groot dat het wel degelijk werd opgevraagd, maar dat er geen variatie was en dat het daarom niet in het woordenboek is opgenomen. Dat betekent dus dat er waarschijnlijk maar één trefwoord voor klaveren voorkwam in het Brabants. Over welk trefwoord het dan juist zou gaan, kan niet met zekerheid gezegd worden omdat die gegevens niet beschikbaar zijn. Hoogstwaarschijnlijk gaat het om het trefwoord *klaveren* aangezien het Brabantse gebied duidelijk omgeven wordt door dat trefwoord. Daarbovenop is het *en-* meervoudssuffix typisch oostelijk en in dit geval ook standaardtalig.

Klaveren komt ook in verder oostelijk gelegen gebied voor: namelijk in Limburg. Het trefwoord is ook sterk vertegenwoordigd in de Brabantse Denderstreek en in het Brabants gekleurde Waasland. Het komt ook nog sporadisch voor in het Vlaamse dialectgebied. Dat is vooral het geval in Oost-Vlaanderen en Zeeuws-Vlaanderen. In West-Vlaanderen komt het slechts twee keer voor. *Konijneten*, *konijneneten* is enkel opgetekend in Oost-Vlaanderen, terwijl *kleen* en *kruitseren* enkel aanwezig zijn in Limburg. De laatste twee trefwoorden hebben Duitse wortels en het is daarom ook logisch om ze in het Limburgse grensgebied met Duitsland terug te vinden.

KLAVEREN



Voor dit lemma is ook nog een tweede kaart getekend waarbij het terraslandschap op vlak van meervoudsvorming mooi zichtbaar is, ondanks de ontbrekende gegevens uit het WBD: meervoud op -s in het westen en meervoud op -en in het oosten.



4.7 Begrip ‘Harten’

4.7.1 Betekenis

Eén van de vier kleuren of symbolen in een kaartspel. Het symbool zelf is rood en heeft de vorm van een hart (♥).

Als men harten troef maakt, wordt de uitdrukking *onder de bloes* wel eens gebruikt. Het verwijst naar het menselijke hart dat zich onder de bloes en onder de borst bevindt.

4.7.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 52 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Bijou	Harte(n)aas	Hartens zijn troef	Het aas hartens
Hart	Hartenaas	Harteren	Het aas hartjes
Hart is troef	Hartene	Harteren aas	Koekens is troef
Hartaas	Hartene is troef	Harteren haas	Mamkies
Harte	Hartenen	Harteren is troef	Onder de bloes
Harte is troef	Hartenen aas	Harters	Pijken
Harte troef	Hartenen haas	Harters is troef	Pijkjens
Harten	Hartenen is troef	Harties	Pijkens is troef
Harten haas	Hartenen troef	Hartjes	Pijkies
Harten is troef	Hartens	Hartjes is troef	Schipperen aas
Harten roef	Hartens is roef	Harts	Schoppes
Harten troef	Hartens is troef	Harts is troef	Schoppies
Harten zijn troef	Hartens troef	Hartsen zijn troef	Troef

Eerst en vooral zijn alle trefwoorden die antwoorden waren op vraag 4 uit ZND 19 weggelaten omdat het hier opnieuw over een samenstelling gaat, namelijk over *hartenaas*. De trefwoorden die antwoorden waren op vraag 50 uit ZND 42 zijn aangepast. De vraag luidde namelijk als volgt: “harten is troef”. De verwijzing naar troef is dus altijd weggelaten. Soms hebben informant(en) de vraag geïnterpreteerd alsof er gevraagd werd naar hartentroef. Dat is opnieuw een samenstelling en daarom zijn die trefwoorden ook uit de lijst verwijderd.

In de lijst zijn ook per abuis verwijzingen naar schoppen terechtgekomen. Die trefwoorden zijn uit de lijst gehaald net zoals het trefwoord *troef*, want dat heeft duidelijk niets met dit lemma te maken. Dit lemma is meervoudig en daarom zijn ook alle enkelvoudige trefwoorden weggelaten. Het gaat hier om *hart* en *harte*. Verder is *hartene* ook nog aangepast naar *harten*.

Bijou kwam maar één keer voor en bleek na enig onderzoek niets te maken te hebben met dit lemma. Het is daarom dus ook verwijderd. *Onder de bloes* is een uitdrukking om duidelijk te maken dat harten troef is. Het is dus geen trefwoord voor harten in se en daarom is het weggelaten. *Mamkies* kwam slechts één keer voor en bleek na controle van het handschrift onleesbaar te zijn. Het is daarom dus ook verwijderd.

Harten, *hartenen*, *hartens*, *harteren*, *hartjes*, *harts* en *hartsen* hebben als lexicaal varianten respectievelijk *herten*, *hertenen*, *hertens*, *herteren*, *hertjes*, *herts* en *hertsen* gekregen.

De volgende 7 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Harten	Hartens	Hartsen	Mieljes?
Hartenen	Harteren	Hartser	

Mieljes? kwam maar één keer voor en het vraagteken geeft aan dat de schrijfwijze waarschijnlijk niet duidelijk was. Het leek dus beter om dit trefwoord te schrappen.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 9 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Harten	2055	Hartjes	5
Hartenen	117	Harts	2
Hartens	1131	Hartsen	3
Harteren	105	Hartser	6
Harters	2		

4.7.3 Semantisch-etymologische verklaring

Hart komt van het Proto-Germaanse **herta* wat ook 'hart' betekent (EWN i.v. 'hart'). *Harten* is een meervoudsvorm, maar wordt in de context van het kaartspel niet altijd als een meervoudsvorm aangevoeld. Men gaat daarom het meervoud nog eens extra aangeven door nog een *-en* suffix of een *-s* suffix toe te voegen. Zo worden de stapelmeervouden *hartenen* of *hartens* verkregen. *Harteren* en *harters* zijn stapelmeervouden met het oude *-er* meervoudssuffix en respectievelijk nog een *-en* meervoudssuffix of *-s* meervoudssuffix. *Hartjes* is de diminutievorm van *harten*.

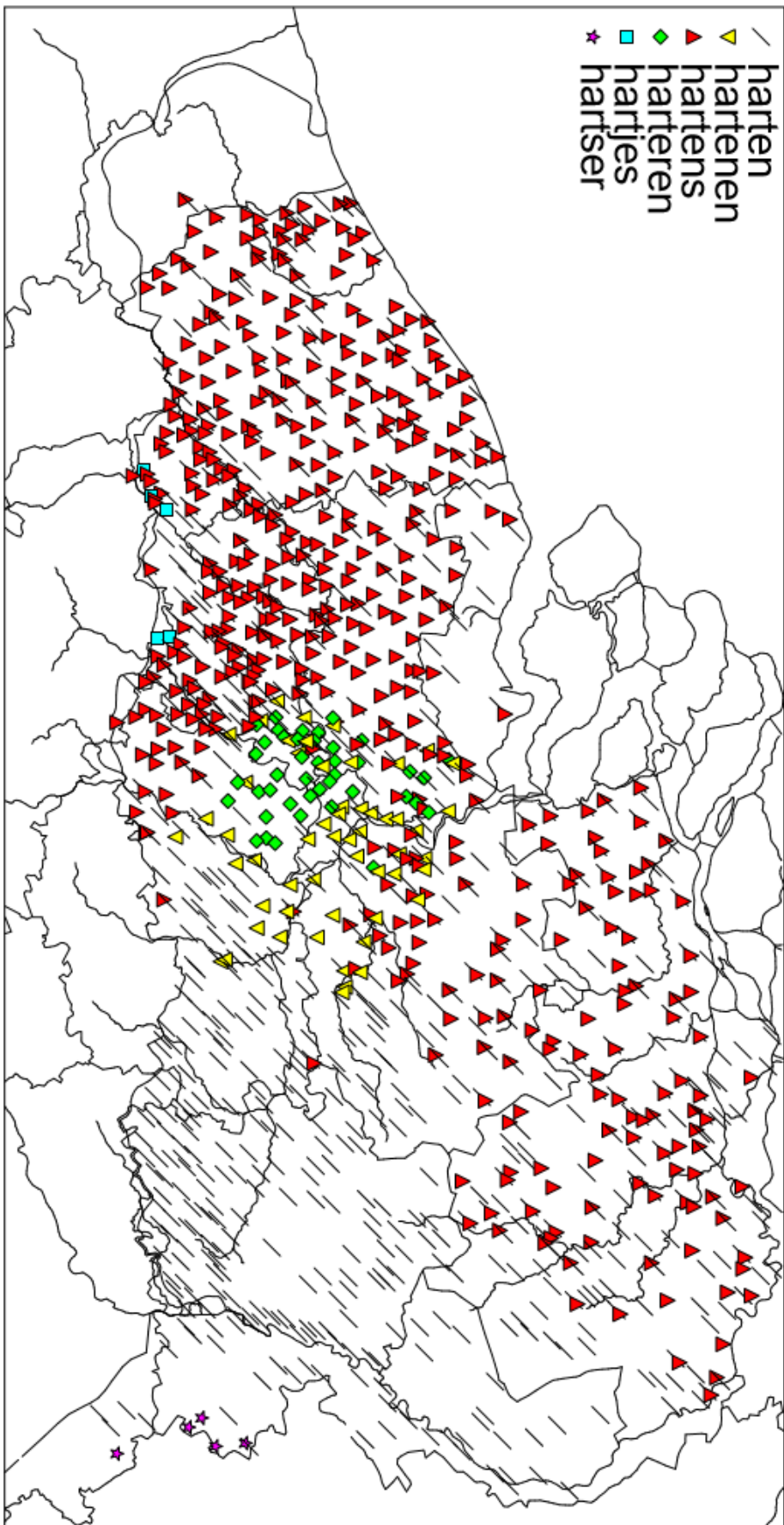
Hartsen en *hartser* kunnen aan het Duits gelinkt worden. De Duitse woorden voor *hart* en *harten* zijn respectievelijk *Herz* en *Herzen* (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'hart'). De *z* wordt uitgesproken als een *ts* vandaar de tussen-*s* bij *hartsen* en *hartser*. Die trefwoorden hebben respectievelijk het *-en* meervoudssuffix en het *-er* meervoudssuffix gekregen. Het trefwoord *harts* komt één keer voor in West-Vlaanderen en één keer in Oost-Vlaanderen. Duitse invloed (*Herz* en *Herzen*) zo ver in het westen lijkt onwaarschijnlijk. De kans is groot dat *harts* gewoon een meervoudsvorm is van *hart* met het typisch westelijke *-s* meervoudssuffix, waarschijnlijk vertoont het woord hier Engelse invloed (*hearts*).

4.7.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Op de kaart hieronder blijkt dat *harten* verspreid is over alle gebieden. Het valt op dat *hartens* sterk vertegenwoordigd is in het Vlaamse dialectgebied. Het trefwoord met typisch westelijk meervoudssuffix is aanwezig in West-, Oost- en Zeeuws-Vlaanderen. De *-s* meervoudsvorm is hier ook opvallend aanwezig in het oosten (Noord-Brabant) wat een bijzonder fenomeen is omdat daar meestal de *-en* meervoudsvorm voorkomt. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat bisyllabische woorden die eindigen op *-en* (*harten*) om eufonische redenen meestal een meervoud op *-s* krijgen net zoals bij *keuken* en *kuiken* in de standaardtaal. *Hartens* is in dit geval ook een standaardtalig stapelmeervoud.

Hartenen komt in het Brabants gekleurde Waasland en de Brabantse Denderstreek voor en verder ook nog in Vlaams-Brabant en Antwerpen. Het *-en* meervoudssuffix is dan ook typisch oostelijk. *Harteren* komt in en rond de Denderstreek voor. Die *-er* vorm is dan ook typisch voor die streek. *Hartjes* komt enkel in het zuiden van West-, en Oost-Vlaanderen voor, terwijl *hartser* enkel in Limburg aanwezig is. *Hartser* vertoont een link met het Duits en het is dan ook logisch om dat trefwoord terug te vinden aan de Duitse grens.

HARTEN



4.8 Begrip ‘Schoppen’

4.8.1 Betekenis

Eén van de vier kleuren of symbolen in een kaartspel. Het symbool zelf is zwart en heeft de vorm van een omgekeerde schop (♠).

4.8.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 88 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

?	Koeken	Pijkenenheer	Schippers
Aas pijken	Koeken aas	Pijkenheer	Schippes
Aas pijkens	Koekenheer	Pijkens	Schop
Aas van pijkens	Pandoer?	Pijkenzot	Schoppe
Boer van pijkens	Peetje	Pijkeren	Schoppen
Harten	Piek aas	Pijkeren aas	Schoppen aas
Harten aas	Piekeheer	Pijkerenheer	Schoppen heer
Hartenen aas	Pieken aas	Pijkerezot	Schoppenaas
Hartenheer	Piekenaas	Pijkers	Schoppenen
Hartens	Piekenheer	Pijkezot	Schoppenen aas
Heer	Piekezot	Pijkheer	Schoppenenheer
Heer van de piekens	Piekheer	Pijkies	Schoppenheer
Heer van piekens	Pijk	Pijkzot	Schoppens
Heer van pijkens	Pijk aas	Pijpers	Schopperen
Heer van schoppens	Pijkaas	Pikkens	Schopperen aas
Heere pijken	Pijke	Pikkes	Schopperenheer
Heere pijkens	Pijken	Pikzwarte	Schopperenzot
Heeren pieken	Pijken aas	Ruiters	Schoppes
Joker	Pijkenaas	Schippen	Schoppese
Klaveren aas	Pijkenboer	Schippenen	Van die hele zwarte
Klaverenheer	Pijkenen	Schippens	Van onder de bloes
Klaverheer	Pijkenen aas	Schipperen	Zot

Eerst en vooral zijn alle trefwoorden die antwoord waren op vraag 47b uit ZND 6 en vraag 45 uit ZND 42 uit de lijst verwijderd omdat het opnieuw om samenstellingen gaat. Er werd respectievelijk gevraagd naar een schoppenaas en een schoppenkoning.

Het lemma is meervoudig en daarom zijn alle enkelvoudige trefwoorden weggelaten. Het gaat hier om *pijk*, *pijke*, *schop* en *schoppe*.

Vervolgens zijn alle trefwoorden die verwijzen naar andere symbolen (harten, klaveren en ruiten) uit de lijst verwijderd. Die trefwoorden zijn waarschijnlijk per abuis in de lijst beland. *Pijpers* bleek na controle van het handschrift *pijkers* te zijn. *Pikkes* is veranderd in *pijkens* en ook *schippes* en *schoppes* zijn aangepast naar *schippens* en *schoppens*. De *n* wordt vaak gewoon niet uitgesproken.

Van onder de bloes is een uitdrukking die verwijst naar harten en het is daarom weggelaten. *Van die hele zwarte* en *pikzwarte* zijn waarschijnlijk eerder omschrijvingen en zijn daarom ook verwijderd. *Heer*, *peetje*, *pandoer*, *joker* en *zot* horen duidelijk niet thuis in dit lemma en zijn daarom ook geschrapt.

Het trefwoord ? bleek na controle van het handschrift onleesbaar te zijn en het is daarom verwijderd uit de lijst. *Schippen*, *schippenen*, *schippens*, *schipperen* en *schippers* zijn waarschijnlijk ontronde

vormen van *schuppen*, *schuppenen*, *schuppens*, *schupperen* en *schoppers*. Het zijn lexicale varianten geworden van respectievelijk *schoppen*, *schoppenen*, *schoppens*, *schopperen* en *schoppers*. In het register van het WVD (i.v. ‘spade’) is *schip* ook een lexicale variant van *schop* en daarom is hier gekozen om hetzelfde te doen.

De volgende 10 trefwoorden komen uit het WBD. Het lemma werd niet opgenomen in het WLD.

Pijken	Pijkeren	Schofferen	Schoppen	Schoppens
Pijkens	Schoffen	Schoppelen	Schoppenen	Schopperen

Schoppelen is een lexicale variant van *schopperen*. Een l-r wisseling komt wel vaker voor zoals bijvoorbeeld *leper* en *lepel*. *Schoffen* en *schofferen* zijn lexicale varianten geworden van respectievelijk *schoppen* en *schopperen*. Een p-f wisseling komt wel vaker voor in oostelijke dialectgebieden. Een ander voorbeeld van zo’n p-f wisseling is *slapen* en *schlafen*. Bij zo’n wisseling is er meestal sprake van (oostelijke) Duitse invloed.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 10 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Pijken	30	Schoppen	644
Pijkenen	5	Schoppenen	25
Pijkens	416	Schoppens	205
Pijkeren	15	Schopperen	90
Pijkers	4	Schoppers	1

4.8.3 Semantisch-etymologische verklaring

Het EWN (i.v. ‘pijk’) linkt *pijk* aan het Franse *pique*. Het Franse woord komt van het Proto-Germaanse **piko* en dat betekent ‘spits voorwerp’. Het symbool van de schoppen is dan ook spitsvormig. *Pijken* is een meervoudsvorm, maar wordt in de context van het kaartspel soms enkelvoudig geïnterpreteerd. *Pijkenen* en *pijkens* zijn dus stapelmeervouden met respectievelijk een oostelijk en een westelijk meervoudssuffix. *Pijkeren* en *pijkers* zijn stapelmeervouden met het oude *-er* meervoudssuffix en respectievelijk een extra oostelijk en westelijk meervoudssuffix.

Schoppen zou genoemd kunnen zijn naar de vorm van het symbool (EWN i.v. ‘schop’). De vormgelijkenis is echter niet zo sterk als bij de andere symbolen. Het EWN (i.v. ‘schop’) meent dat het mogelijk is dat het een leenvertaling is van het Engelse *spades*, wat zowel ‘schoppen’ (in een kaartspel) betekent als het meervoud is van *spade* (‘schop’). Het Engelse *spades* zou volgens het EWN (i.v. ‘schop’) ook een leenwoord kunnen zijn uit het Italiaans. *Spade* is daar namelijk het meervoud van *spada*, wat vroeger ‘schop’ betekende. Nu betekent het in het Italiaans eerder ‘zwaard met scherpe punt’. Het symbool voor schoppen heeft in Italië ook de vorm van een zwaard. *Schoppen* is het meervoud van *schop*, maar soms wordt het enkelvoudig geïnterpreteerd en wordt er een extra meervoudssuffix aan toegevoegd. *Schoppenen* en *schoppens* zijn dus beide stapelmeervouden met respectievelijk een oostelijke (-en) en een westelijke meervoudsuitgang (-s). *Schopperen* en *schoppers* zijn stapelmeervouden met het oude *er*-meervoudssuffix en respectievelijk een extra oostelijk en westelijk meervoudssuffix.

4.8.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Het eerste wat opvalt aan onderstaande kaart is dat het Limburgse gebied leeg is. Dat komt omdat het lemma niet is opgenomen in het WLD, alhoewel het waarschijnlijk wel zal zijn opgevraagd. Het zou kunnen dat het niet is opgenomen omdat er geen variatie was. Dat betekent dus dat er maar één

trefwoord in Limburg zou voorkomen. Over welk trefwoord het zou kunnen gaan, is niet bekend omdat die gegevens niet beschikbaar zijn. Overeenkomst met het Duits (das Pik), wat typisch is voor Limburgse dialecten, zou kunnen wijzen op een trefwoord met *pijk*-vorm alhoewel de *schop*-vorm typisch oostelijk is (zie tweede kaart). De kans is echter wel groot dat het een trefwoord is met *-en* meervoudssuffix omdat dat typisch oostelijk is.

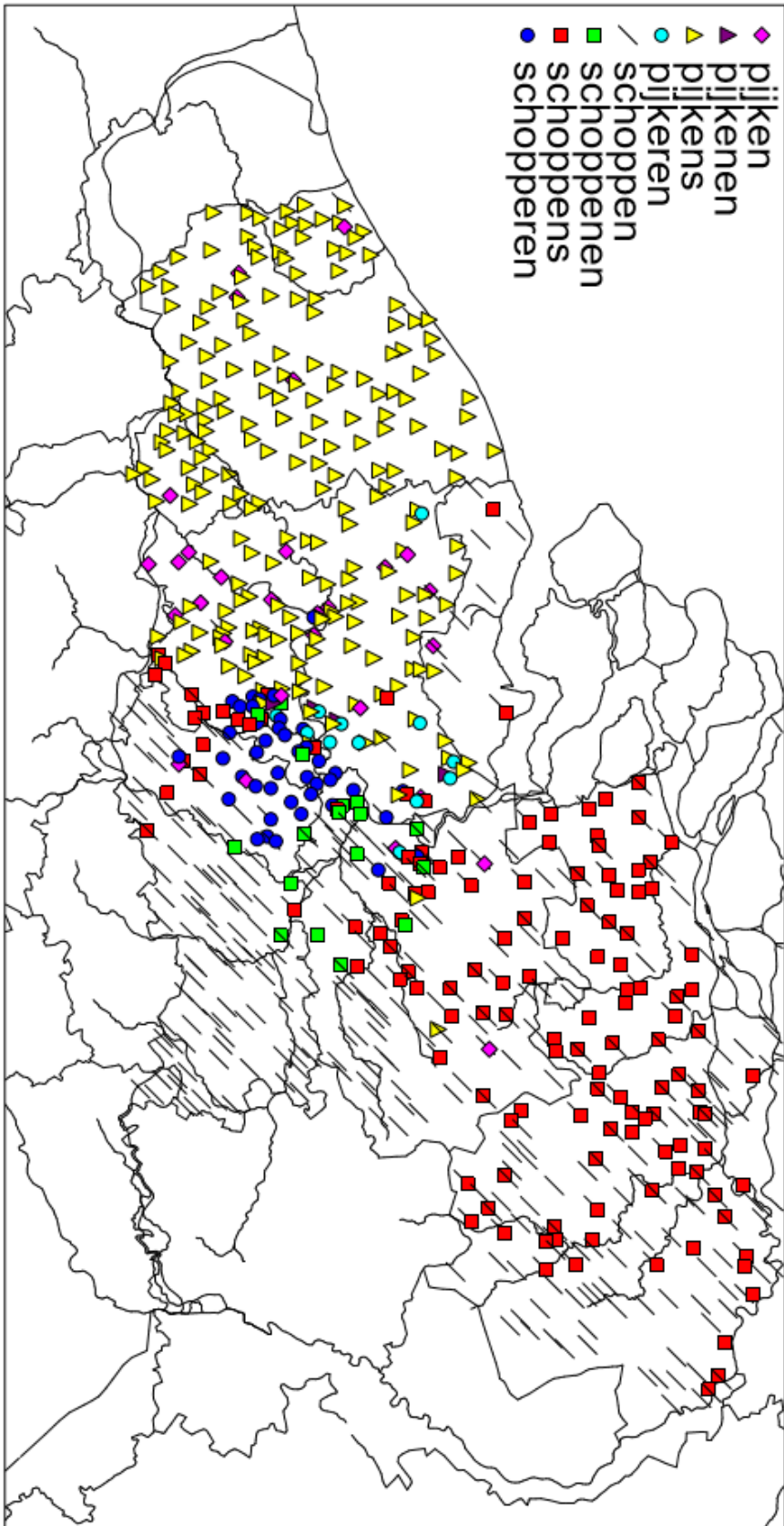
Pijken komt in Vlaams en Brabants gebied voor, maar opvallend meer in Oost-Vlaanderen. *Pijkenen* komt vooral rond de Brabantse Denderstreek voor. Het *-en* meervoudssuffix is dan ook typisch oostelijk. *Pijkens* komt bijna uitsluitend voor in Vlaams gebied en een tweetal keer net over de grens. Het *-s* meervoudssuffix is typisch westelijk. *Pijkeren* met de typische *-er* vorm komt in en rond de Denderstreek voor.

Schoppen komt in Vlaams en Brabants gebied voor, maar is opvallend meer aanwezig in het oosten. *Schoppenen* met oostelijk *-en*-meervoudssuffix komt enkel in Brabant voor. *Schopperen* is vooral in en rond de Denderstreek vertegenwoordigd. De *-er* vorm is daar een typische vorm. *Schoppens* is een aantal keer in het Vlaamse dialectgebied aanwezig, maar het is vooral in het Brabant vertegenwoordigd, in het bijzonder in Noord-Brabant. De *-s* meervoudsvorm is hier opvallend aanwezig in het oosten (Noord-Brabant) wat een bijzonder fenomeen is omdat daar meestal de *-en* meervoudsvorm voorkomt. Dat komt waarschijnlijk omdat bisyllabische woorden die eindigen op *-en* (*schoppen*) om eufonische redenen meestal een meervoud op *-s* krijgen net zoals bij standaardtalig *keuken* en *kuiken*.

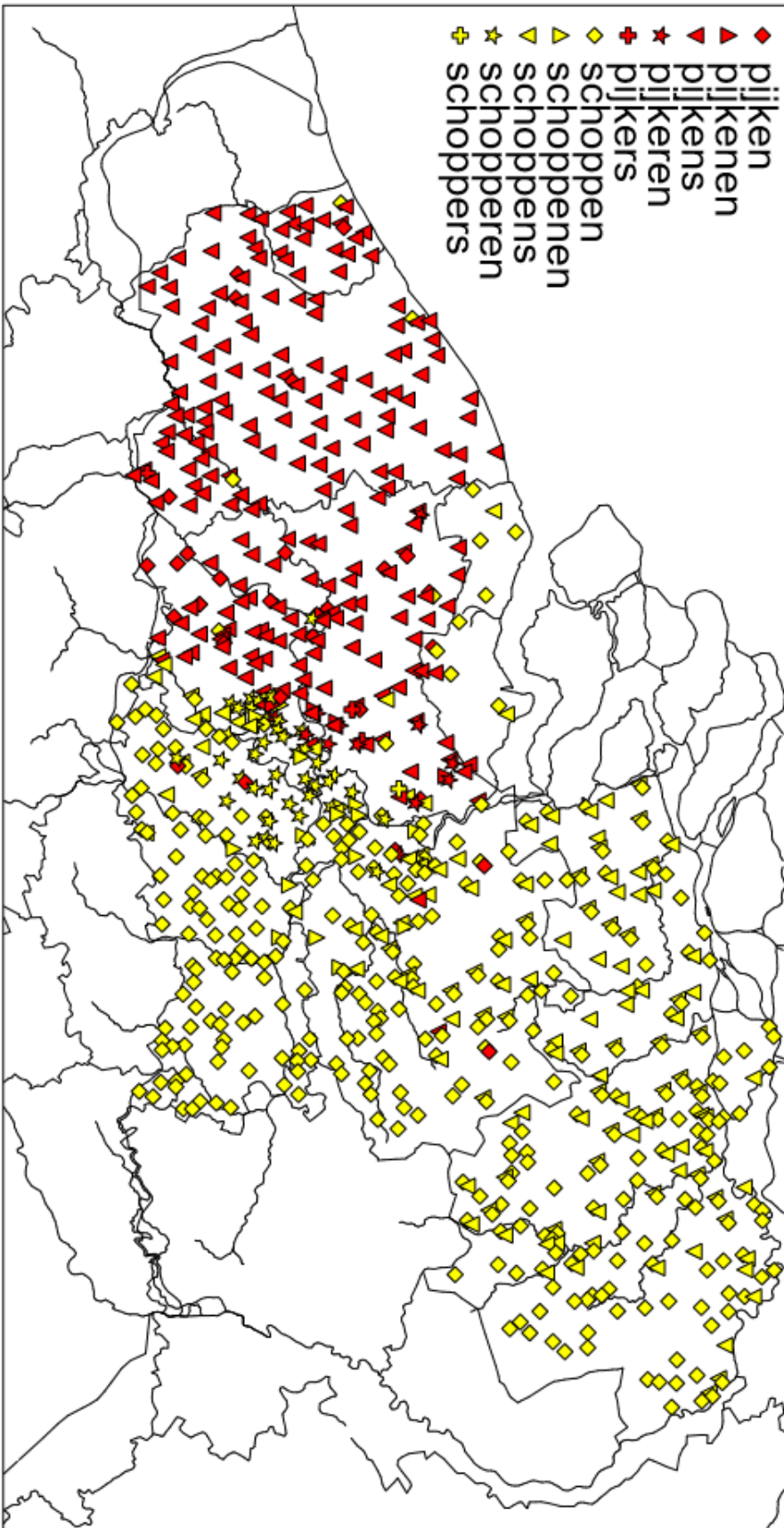
Er is nog een tweede kaart getekend voor dit lemma om mooi de scheiding tussen de *pijk*-gebieden en de *schop*-gebieden te illustreren. Op deze kaart valt het op dat de *pijk*-vormen vooral in het westen voorkomen, terwijl de *schop*-vormen vooral in het oosten voorkomen. De *pijk*-vormen worden gelinkt aan het Frans, terwijl de *schop*-vormen gelinkt worden aan het Engels (en Italiaans). Dat is opmerkelijk aangezien de westelijke dialecten meestal gelijkenissen vertonen met het Engels en de oostelijke dialecten met het Duits. Het is echter wel zo dat de Franstalige invloed oorspronkelijk het sterkste was in het graafschap Vlaanderen. Dat gebied had naast een verfranste adel ook een Franstalig (Picardischtalig) deel. Veel oude Franse woorden zijn tot de Vlaamse dialecten beperkt. Er is echter ook sprake van een Franstalige invloed in Brabant omdat de hoofdstad Brussel daar al sinds de Bourgondische tijd verfranst was. Die verfransing werd nog versterkt nog in de 19^e eeuw (De Vriendt 2004:25).

Een mogelijke verklaring voor het ontbreken van de *pijk*-vorm in Brabant is dat de *pijk*-vorm (met wortels in het Frans) ooit in Brabant terecht is gekomen door de Franssprekende elite. De Franse elementen werden via Brabantse expansie verspreid. Dergelijke Brabantse vernieuwingen zijn niet over de rijksgrens geraakt. In Nederland gebruikte men dus de *schop*-vorm. Later werd onder invloed uit het noorden de *pijk*-vorm in Brabant (en eventueel in Limburg) verdrongen door de *schop*-vorm. Dat verschijnsel werd waarschijnlijk nog verhevigd door invloed van de standaardtaal. In het Vlaamse dialectgebied bleef de Franse vorm echter bewaard. Die oude Franse woorden zijn dan ook vaak tot de Vlaamse dialecten beperkt.

SCHOPPEN



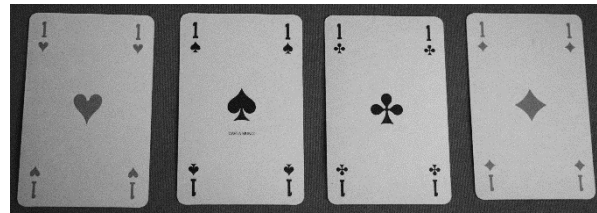
SCHOP/PIJK



4.9 Begrip ‘Aas’

4.9.1 Betekenis

Een aas is een kaart met maar één symbool (harten, schoppen, klaveren of ruiten) op in het midden. In veel gevallen staat het cijfer één ook op de kaart. Vaak hebben azen de hoogste waarde in een kaartspelletje.



Figuur 15: Azen (Hellebaut 2017)

4.9.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 38 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Aas	Harten aas	Koekenen aas	Pijken	Schippes
Aas pijken	Hartenen aas	Koekeren	Pijken aas	Schoppen
Aas pijkens	Heer	Koekeren aas	Pijkenen aas	Schoppen aas
Aas steens	Klaver aas	Piek aas	Pijkens	Schoppenen aas
Aas stenen	Klaveren aas	Pieken aas	Pijkeren	Schopperen aas
Aas van pijkens	Kloves	Pijk aas	Pijkeren aas	Stenen aas
Aze	Koek aas	Pijke	Ruiten aas	
Één	Koeken aas	Pijke zot	Schipperen	

De trefwoorden die een antwoord waren op de vragen 21 en 47b uit ZND 6 en op vraag 349 uit ZND B2 zijn aangepast. Er wordt in die vragenlijsten namelijk respectievelijk gevraagd naar een ruitenaas, een schoppenaas en een klaverenaas. Het lemma is hier echter algemeen zonder verwijzing naar symbool en daarom werden alle verwijzingen naar mogelijke symbolen hier geschrapt zodat enkel de algemene benamingen voor aas overbleven. Toch blijft een trefwoord met *harten* over. De verwijzing naar harten is hier waarschijnlijk verkeerdelijk beland en die verwijzing werd dus ook geschrapt.

Een paar van de overgebleven trefwoorden zijn verplaatst naar andere lemma's. Het gaat hier om *heer* dat naar het lemma 'koning' is verplaatst, *kloves (klavers)* dat naar het lemma 'klaveren' is verplaatst, *koekeren* dat naar het lemma 'ruitent' is verplaatst en *pijke, pijken, pijkens, pijkeren, schipperen, schippes* en *schoppen* die naar het lemma 'schoppen' zijn verplaatst.

Het trefwoord *één* zou in principe kunnen verwijzen naar het feit dat er maar één symbool op een aas staat of dat het cijfer één op de kaart staat, maar na verder onderzoek bleek dat deze informant de vraag verkeerd begrepen heeft. In vraag 11 van WVD 81 wordt namelijk gevraagd om figuur één te benoemen waarop een aas staat afgebeeld. De informant heeft ook de volgende vragen waarin gevraagd wordt om figuur 2, 3 en 4 te benoemen beantwoord met het cijfer in kwestie in plaats van effectief te benoemen wat wordt afgebeeld.

Als laatste is de spelling van *aze* aangepast naar *aas* en kreeg *aas* als lexicaal variant *haas*.

De volgende zes trefwoorden komen uit het WLD. Het WBD heeft het lemma 'aas' niet opgenomen.

Aas	Haas	Stup?
Aast	Haast	Vader van de kaarten

Vader van de kaarten is eerder een omschrijving en is daarom weggelaten. *Stup?* is weggelaten omdat de schrijfwijze waarschijnlijk onduidelijk was.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 2 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie
Aas	1535
Aast	46
Haas	88
Haast	38

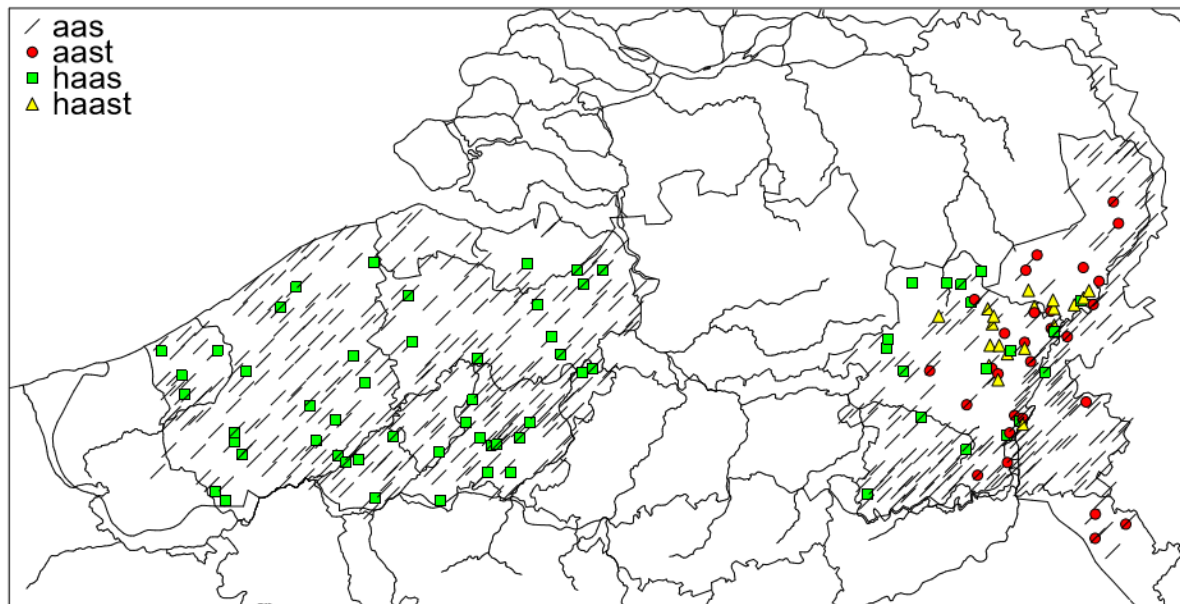
4.9.3 Semantisch-etymologische verklaring

Aas zou volgens het EWN (i.v. 'aas') ontwikkeld zijn uit het Latijnse *as*, wat 'munt- of gewichtsaanduiding' betekent. Het zou een aanduiding geweest zijn voor een munt met geringe waarde. Vanuit die betekenis zal zich de betekenis 'laagste getal op een kaart of dobbelsteen' hebben ontwikkeld. Er moet echter wel opgemerkt worden dat de *aas* in de meeste spelletjes een hoge waarde heeft, ook al staat er maar het cijfer 1 op.

Haas en *haast* zouden lexicale varianten van *aas* kunnen zijn, maar omdat die drie trefwoorden ook volksetymologische herinterpretaties van het woord *aas* kunnen zijn, zijn ze hier behouden. Dat betekent dat mensen de vorm van woorden die ze niet zo goed begrijpen, aanpassen zodat ze lijken op woorden die ze wel kennen. Een *haas* is een zoogdier gekend voor zijn snelheid. *Haast* doet ook denken aan snelheid. *Aast* zou een lexicale variant van *aas* kunnen zijn, met een auslout *t*, maar het zou ook een lexicale variant van *haast* kunnen zijn met *h*-deletie. Het is hier als afzonderlijk trefwoord behouden.

4.9.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

AAS



Opvallend aan deze kaart is de leegte in het Brabantse gebied. Dat komt omdat het WBD het lemma niet heeft opgenomen. Waarschijnlijk zijn de gegevens wel opgevraagd, maar zijn ze niet verwerkt in het woordenboek. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat er geen variatie was. Dat betekent dat er maar één trefwoord voorkwam. Over welk trefwoord het gaat, kunnen we niet met zekerheid

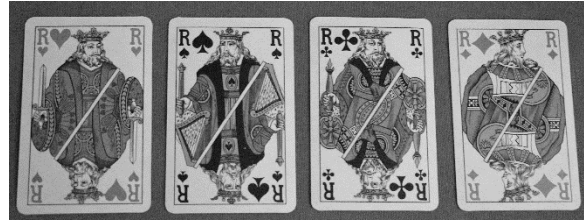
zeggen omdat die gegevens niet beschikbaar zijn. De kans is echter groot dat het om het trefwoord *aas* gaat aangezien het Brabantse gebied ingesloten is door gebieden met *aas* als trefwoord.

Aas en *haas* komen zowel in Vlaams als in Limburgs gebied voor. *Aast* en *haast* zijn er enkel in Limburg. Voor de rest is er geen echte variatie en dat is ook bijzonder. Het Franse, Duitse en Engelse woord voor *aas* lijken heel sterk op het Nederlandse woord voor *aas*. Het gaat respectievelijk om un *as*, der *As* en *ace* (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'aas'). Na een kort onderzoek blijkt dat ook in de meeste andere talen het woord voor *aas* gelijkaardig is. Hetzelfde zien we bij de Germaanse woorden voor *koe*. Dat komt omdat koeien vroeger economisch heel belangrijk waren en het woord ervoor dus verstaanbaar moest zijn om contact tussen handelaars mogelijk te maken. Een mogelijke verklaring voor de weinige variatie wat betreft woorden voor *aas* kan aan iets soortgelijks gelinkt worden. Een *aas* is net als een *koe* een belangrijk iets. Net zoals een *koe* belangrijk was voor de economie, is de *aas* belangrijk in veel kaartspelletjes omdat het vaak een hoge waarde heeft.

4.10 Begrip ‘Koning’

4.10.1 Betekenis

De koning op een figuurkaart. Een koningskaart heeft in veel kaartspelletjes een hoge waarde.



Figuur 16: Koningen (Hellebaut 2017)

4.10.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 42 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Boer	Here	Piekheer	Pijkzot
Boer van pijkens	Joker	Pijkaas	Schoppen heer
Hartenheer	Klaverenheer	Pijkenaas	Schoppenheer
Heer	Klaverheer	Pijkenboer	Schoppenheer
Heer van de piekens	Koekenheer	Pijkenenheer	Schopperenheer
Heer van de piekens	Koning	Pijkenheer	Schopperenzot
Heer van de pijkens	Pandoer?	Pijkenzot	Twee
Heer van schoppens	Piekeheer	Pijkerenheer	Zot
Heere pijken	Piekenaas	Pijkerezot	Zwarte heer
Heere pijkens	Piekenheer	Pijkezot	
Heeren pieken	Piekezot	Pijkheer	

Eerst zijn alle trefwoorden die een antwoord waren op vraag 45 van ZND 42 aangepast. Er werd gevraagd naar een schoppenkoning, maar omdat het in dit lemma over het begrip ‘koning’ in het algemeen gaat, zijn alle verwijzingen naar schoppen weggelaten. Er zijn bij deze vraag ook verkeerdelijk verschillende termen beland met *harten*, *klaveren* of *ruiten*. De verwijzingen naar die symbolen zijn ook weggelaten, zodat de algemene verwijzing naar ‘koning’ overbleef.

De overgebleven trefwoorden die verwijzen naar andere soorten kaarten zijn verplaatst naar de desbetreffende lemma’s. *Zot* en *boer* zijn verplaatst naar het lemma ‘boer’. *Aas* is verplaatst naar het lemma ‘aas’ en *joker* is verplaatst naar het lemma ‘joker’. Die trefwoorden zijn waarschijnlijk per ongeluk in deze lijst geslopen.

Vervolgens zijn enkele trefwoorden verwijderd uit de lijst die niet opgenomen zijn in een ander lemma. Het gaat om *pandoer*, wat een verwijzing is naar een soort spel en *twee*. Dat laatste trefwoord is een antwoord op vraag 12 uit WVD 81 waar aan informanten gevraagd werd om de tweede figuur te benoemen. De informant heeft deze vraag dus duidelijk verkeerd begrepen en de naam gegeven voor de puntkaart met cijfer 2, terwijl de koningskaart eigenlijk benoemd moest worden.

Als laatste zijn de trefwoorden die in het meervoud stonden aangepast naar het enkelvoud omdat het lemma enkelvoudig is.²² Het gaat hier om *heren*. De trefwoorden *heer*, *heere* en *here* zijn samengenomen in het trefwoord *heer*.

²² Hier zijn de meervoudige trefwoorden aangepast naar het enkelvoud, terwijl het omgekeerde bij de lemma’s ‘ruiten’, ‘klaveren’, ‘harten’ en ‘schoppen’ niet gedaan is. In dit lemma is het namelijk heel waarschijnlijk dat het enkelvoud van *heren heer* is, terwijl het omgekeerde bij bovenstaande lemma’s niet met zekerheid gezegd kon worden.

De volgende vijf trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Heer	King	Meneer
Keutel	Koning	

Keutel is weggelaten omdat het maar één keer voorkwam en het zeer waarschijnlijk is dat hier iets anders bedoeld wordt. Mogelijk gaat het hier om een tikfout en werd eigenlijk iets als *keuning* bedoeld. Dat is natuurlijk niet zeker en daarom is ervoor gekozen om het trefwoord weg te laten.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 4 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie
Heer	1384
King	1
Koning	545
Meneer	1

7.10.3 Semantisch-etymologische verklaring

Veel trefwoorden verwijzen naar aansprektitels voor (belangrijke) mannen. De Romeinse aansprektitel *senior* betekent volgens het EWN (i.v. 'heer') 'rijpvolwassen man' en was oorspronkelijk de vergrotende trap van *senex*, wat 'oud' betekent. Uit het Latijnse *senior* ontstonden het Franse *seigneur* en *sire* als aanspreekvormen voor heersers en andere belangrijke personen. Naar analogie met die woorden introduceerde men in het Oudhoogduits in het Frankische rijk de woorden *heriro* en *heroro*, de vergrotende trap van *her*, wat 'oud, belangrijk of waardig' betekent. Vanuit het Oudhoogduits heeft het woord zich verspreid in de andere Germaanse talen. *Heer* betekent dus 'een belangrijk man'.

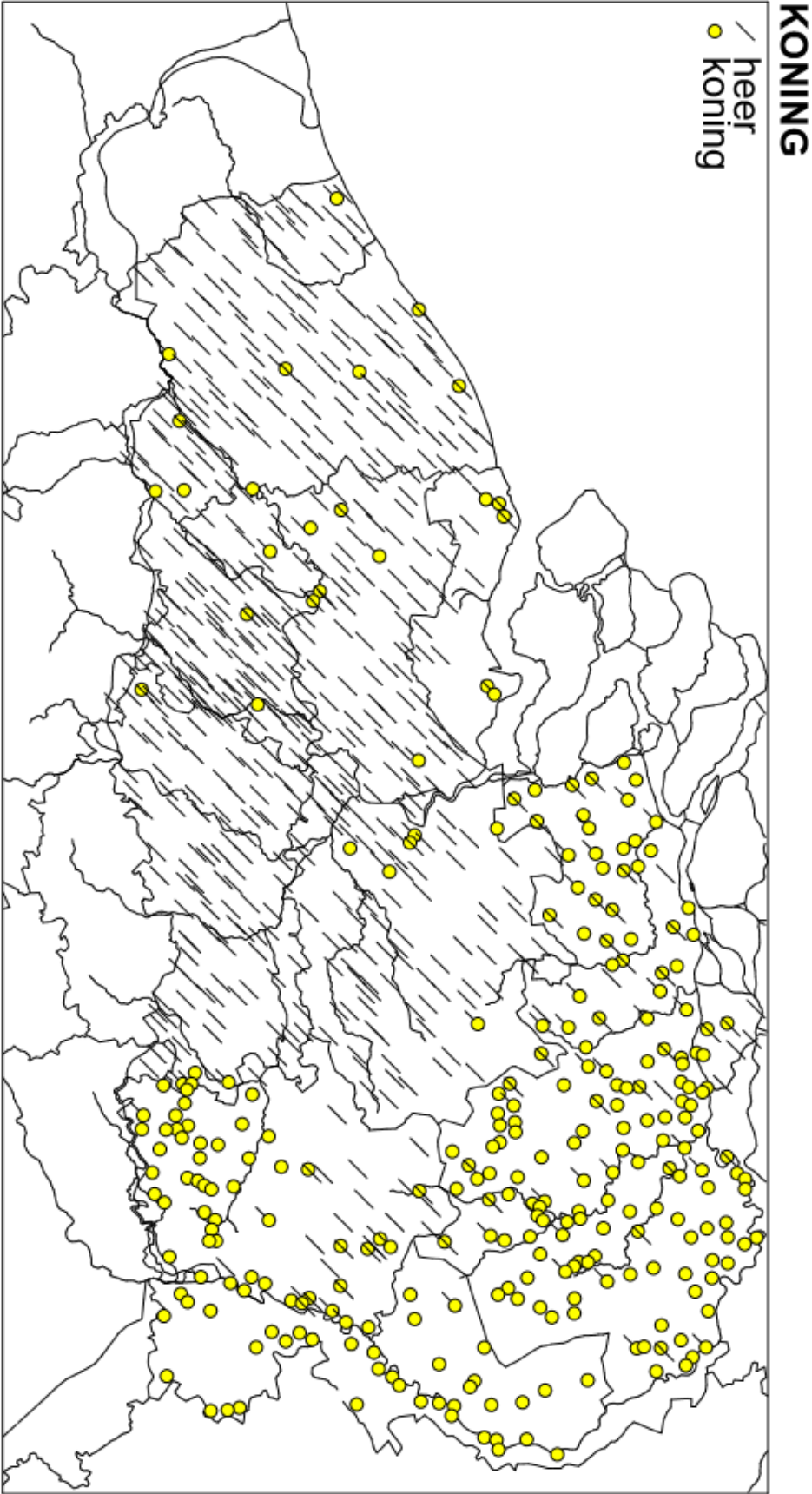
Meneer is een aansprektitel voor een man. Het is eigenlijk een samenstelling van *mijn* en *heer*. Het EWN (i.v. 'meneer') meent dat de combinatie al sinds de 13^e eeuw als een eenheid wordt beschouwd aangezien het bezittelijk voornaamwoord niet meer werd verbogen in de datief. Daardoor kon de onbeklemtoonde eerste lettergreep verzwakken tot een sjwa waardoor het *men heer* werd. Dat veranderde later naar *meneer*. In formele aansprektitels bleef men wel lang *mijnheer* gebruiken, maar sinds de 19^e eeuw wordt *meneer* ook gebruikt.

Koning betekent 'regerend vorst' en zou volgens het EWN (i.v. 'koning') van het Proto-Germaanse **kuninga* komen, wat een afleiding is van **kunja*. Dat betekent 'geslacht' of 'familie'. Het achtervoegsel **-ing* betekent 'behorend bij'. **Kuninga* betekent dus 'behorend bij een bepaald geslacht'. Dat zou dan ook de originele betekenis van *koning* zijn. Dat is later geëvolueerd naar 'behorend bij een voornaam of goddelijk geslacht'. *King* is Engels voor *koning*.

7.10.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

De kaart hieronder toont dat *heer* en *koning* in alle gebieden voorkomen, maar het is wel opvallend dat *heer* vooral in België voorkomt, terwijl *koning* vooral in Nederland aanwezig is. *Koning* is ook sterk vertegenwoordigd in Belgisch-Limburg. *Koning* is het standaardtalige woord voor de koning op een figuurkaart. Een sterkere invloed van de standaardtaal zou een mogelijke verklaring kunnen zijn voor de verschillen tussen de Belgische en de Nederlandse dialectwoordenschat. De standaardtaal is dan ook vroeger en sterker geïnfilteerd in het dagelijkse leven in Nederland. Daarbovenop hebben Nederlands-Limburg en Belgisch-Limburg een sterke band met elkaar omdat ze eeuwenlang een geheel vormden. Die standaardtalige invloed zou dus vanuit Nederlands-Limburg in Belgisch-Limburg

kunnen zijn binnengedrongen. Het zou echter ook kunnen dat hier opnieuw sprake is van een Duitse invloed aangezien het Duitse woord voor een koning der *König* is.

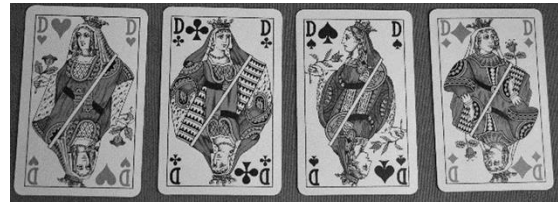


KONING

4.11 Begrip 'Vrouw'

7.11.1 Betekenis

De vrouw op een figuurkaart. Zo'n kaart heeft in veel kaartspelletjes een hoge waarde.



Figuur 17: Vrouwen (Hellebaut 2017)

4.11.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 11 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Dame	Koningin	Vrouw	Wijf
Drie	Madam	Vrouwe	Zot
Hartenvrouw	Maria	Vrouwmens	

Enkele trefwoorden zijn verwijderd uit deze lijst. Eerst en vooral is *zot* verplaatst naar het lemma 'boer'. Dat trefwoord is per ongeluk in deze lijst terechtgekomen. Verder is ook nog *drie* weggelaten omdat de informant zich waarschijnlijk heeft laten misleiden door de vraag. Het gaat hier om vraag 13 uit WVD 81 waar gevraagd wordt om figuur drie te benoemen. De informant in kwestie dacht hierbij waarschijnlijk aan de puntkaart met cijfer drie in plaats van de derde afbeelding in de vragenlijst. *Hartenvrouw* is aangepast naar *vrouw* omdat het hier gaat over een algemene term waar het symbool niet belangrijk is. Als laatste is *vrouwe* nog veranderd in *vrouw* en kreeg *dame* als lexicale variant *dam*.

De volgende 16 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Bet	Madame (fr.)	Mietje	Vrouw
Dame	Marsasj	Moen	Vrouwmens
Koningin	Marsjoefel	Moon	Wijf
Kram	Mie	Pop	Wijfje

Kram is uit de lijst verwijderd omdat het trefwoord slechts één keer voorkwamen en er geen semantisch-etymologische verklaring van dat woord te linken valt met *vrouw*. *Marsasj* en *marsjoefel* zijn blijkbaar scheldwoorden voor mannen (De Cock 2010:106) en daarom zijn ze ook geschrapt.

Het trefwoord *madame (fr.)* is aangepast naar *madam* naar analogie met het register van het WVD (i.v. 'verwaande vrouw'). *Mie* en *mietje* zijn samengenomen in *mie*, *mietje*. *Moon* is een lexicale variant geworden van *moen*. De *e* zou hier een oud rekkingsteken kunnen zijn. *Wijf* en *wijfje* zijn samengenomen in *wijf*, *wijfje*.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 11 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Bet	24	Moen	2
Dame	463	Pop	1
Koningin	5	Vrouw	717
Madam	5	Vrouwmens	2
Maria	1	Wijf, wijfje	161
Mie, mietje	73		

4.11.3 Semantisch-etymologische verklaring

Alle trefwoorden verwijzen hier naar vrouwelijke figuren. Zo wordt er bijvoorbeeld verwezen naar vrouwen van hogere stand. *Dame* is volgens het EWN (i.v. 'dame') ontleend aan het Franse *dame*. Het wordt gelinkt aan het Latijnse *domina*, wat 'vrouw des huizes' betekent. *Madam* betekent 'mevrouw' en komt uit het Frans. Het is een samenstelling van *ma* ('mijn') en *dame* ('vrouw'). Vervolgens is er ook nog *koningin*, wat de vrouwelijk versie is van *koning*. Zie hoofdstuk 4.10.

Vervolgens zijn er ook nog enkele trefwoorden die verwijzen naar vrouwen in het algemeen zonder duidelijk te beklemtonen dat het om vooraanstaande vrouwen gaat. *Vrouw* komt volgens het EWN (i.v. 'vrouw') van het Proto-Germaanse **fraw-jon*, wat de vrouwelijke vorm is van **frawan*, wat 'heer' betekent. De oorspronkelijke betekenis van *vrouw* was 'vooraanstaande vrouw', maar al in het Middelnederlands had de betekenis zich uitgebreid tot 'vrouw' in het algemeen. Verder is er ook nog *vrouwens*, wat een samenstelling is van *vrouw-* en *-mens*. Het EWN (i.v. 'mens') meent dat het woord *mens* geëvolueerd is uit het Proto-Germaanse **manniskan*, wat 'de mens' betekent. *Mens* is genderneutraal en wordt voor zowel mannen als vrouwen gebruikt. Om duidelijk te maken dat het hier om een vrouw gaat, is waarschijnlijk het woord *vrouw-* toegevoegd.

Moen zou volgens het WBD (i.v. 'vrouw in het kaartspel') 'moeder' betekenen, wat 'vrouw die een kind heeft' betekent. *Moeder* zou van het Proto-Germaanse **môþer* afkomstig zijn, wat ook 'moeder' betekent. (EWN i.v. 'moeder'). *Moen* zou volgens het MNW (i.v. 'moene') ook een vormvariant van *moei* kunnen zijn, wat 'tante' betekent. Volgens het VDEW (i.v. 'moei') is *moei* eigenlijk een vleinaam voor moeder. *Pop* wordt hier gebruikt in de betekenis van 'meisje' en de herkomst van het woord is volgens het EWN (i.v. 'pop') onzeker. Mogelijk is het een West-Germaanse ontlening aan het vulgair Latijnse **puppa* (of *pupa* in het klassiek Latijn), wat 'meisje' betekent en de vrouwelijke vorm is van *pupus* ('jongen'). Dat laatste zou een kinderlijk brabbelwoord kunnen zijn van *puer*, 'kind'. Vervolgens is er ook nog *wijf*. Dat wordt vandaag aangevoeld als een pejoratief, maar dat was het vroeger niet. Het werd gewoon gebruikt om neutraal naar een getrouwde vrouw of een niet-adellijke vrouw te verwijzen. Het woord zelf wordt door het VDEW (i.v. 'wijf') gelinkt aan het Gotische *biwaibjan*, wat 'omwinden' of 'omhullen' betekent. Dat verwijst naar de oorspronkelijke betekenis 'getrouwde vrouw' (zonder negatieve bijklank) omdat getrouwde vrouwen vroeger hun haren opbonden in plaats van het los te laten hangen.

Tot slot wordt ook nog verwezen naar vrouwennamen. Zo komt *bet* waarschijnlijk van de namen *Liesbeth* of *Elizabeth* en wordt het hier gebruikt om naar een vrouw in het algemeen te verwijzen. Waarom juist die naam gebruikt wordt en niet een andere, is een raadsel. Het zou kunnen dat het een veelvoorkomende meisjesnaam was. *Mie*, *mietje* is volgens het WNT (i.v. 'mie') een gemeenzame vorm van de naam *Maria*. Die gemeenzame vorm wordt blijkbaar gebruikt om naar een vrouw in het algemeen te verwijzen. De naam *Maria* zelf komt slechts één keer voor, maar de informant in kwestie ziet misschien een gesluierde Mariafiguur in de vrouwenfiguurkaarten.

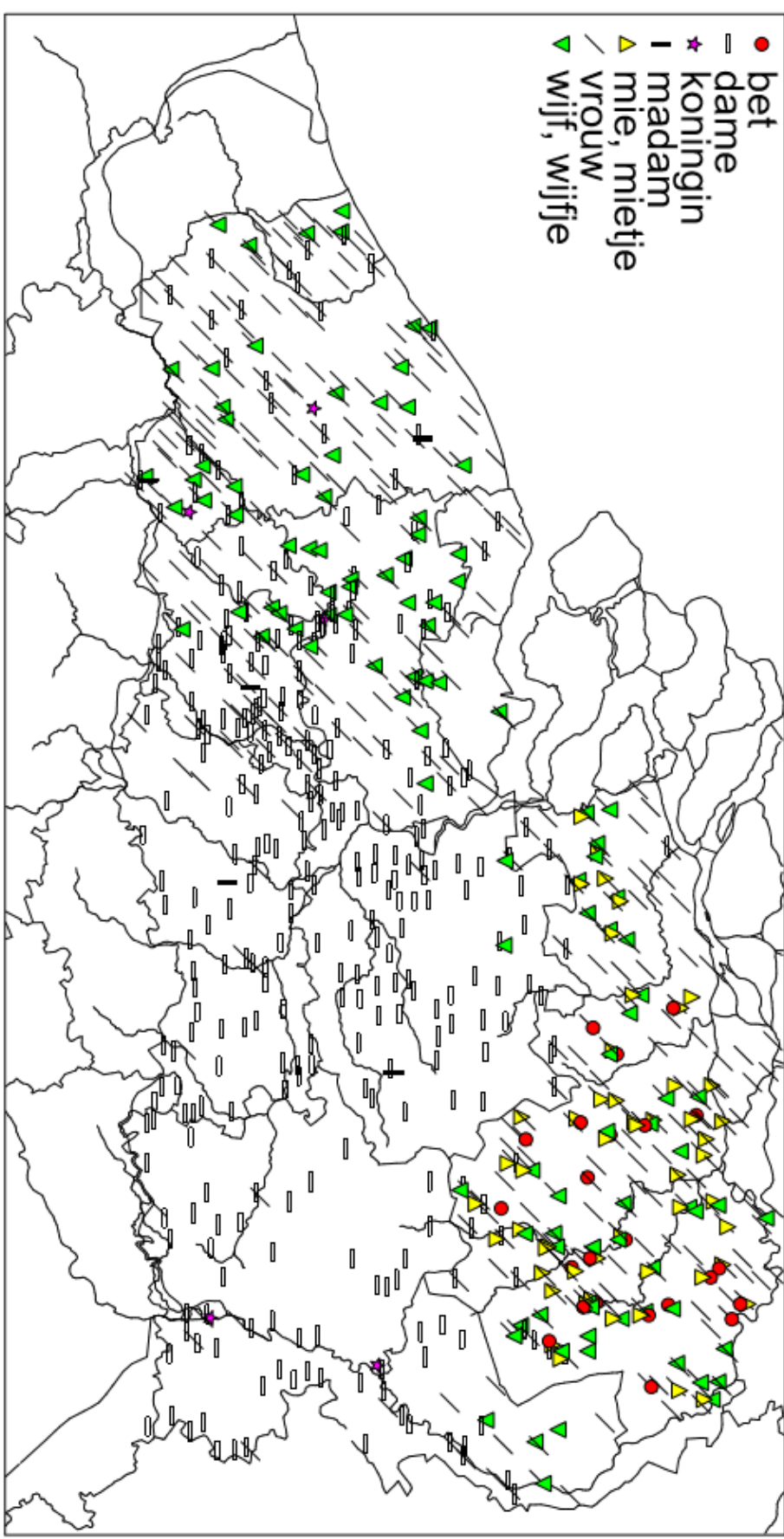
4.11.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Vrouw komt in alle gebieden voor, maar opvallend minder in Antwerpen en Vlaams-Brabant. Daar is het trefwoord *dame* sterk vertegenwoordigd. Een mogelijke verklaring hiervoor kan de Franse invloed zijn. De hoofdstad Brussel was in de 19^e eeuw sterk verfranst door de Franssprekende elite en daarom zijn er ook Franse elementen in het dialect geslopen (De Vriendt 2004:25). Anders dan bij het lemma 'schoppen' heeft de Franse variant het hier wel overleefd in Brabant. We zien dat het trefwoord *dame* met Franse wortels ook aanwezig is in Vlaams en Limburgs gebied. Dat is in Vlaams gebied vooral het geval in Oost-Vlaanderen. In West-Vlaanderen komt het iets minder vaak voor. *Madam* komt uitsluitend in Vlaams gebied en Brabants gebied voor. De Franse invloed is in die gebieden dan ook vaak het sterkste. *Madam* heeft Limburg echter niet bereikt. *Dame* (met Franse wortels) is daar wel

sterk vertegenwoordigd. Een mogelijke verklaring is dat de Franse elementen via de Brabantse expansie in Limburg terecht zijn gekomen. Een andere mogelijkheid is dat het Limburgs daar gelijkenissen vertoont met het Duits. Het Duitse woord voor een vrouw in het kaartspel is namelijk *Dame* (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'vrouw in het kaartspel'). Dat Duitse woord zal waarschijnlijk ook Franse invloeden hebben.

Koningin komt enkel in Vlaams en Limburgs gebied voor. *Bet* en *mie*, *mietje* komen enkel voor in Noord-Brabant. Het zijn waarschijnlijk typische Nederlandse dialectwoorden. *Wijf*, *wijffe* is ook sterk vertegenwoordigd in Noord-Brabant, maar het is ook sterk aanwezig in het Vlaamse dialectgebied. Verder komt het ook nog een aantal keer voor in Nederlands-Limburg. Het is een heel oud woord dat waarschijnlijk ooit voorkwam in alle gebieden, maar in Antwerpen, Vlaams-Brabant en Belgisch-Limburg heeft een Franse variant het oude woord misschien verdrongen. De Franse elementen hebben tijdens de Brabantse expansie, wat een zuidelijk-Nederlands verschijnsel is, nooit Noord-Brabant bereikt en waarschijnlijk komt het daardoor dat *wijf*, *wijffe* daar nog zo sterk aanwezig is, terwijl de trefwoorden met Franse wortels (*dame* en *madam*) er bijna niet vertegenwoordigd zijn.

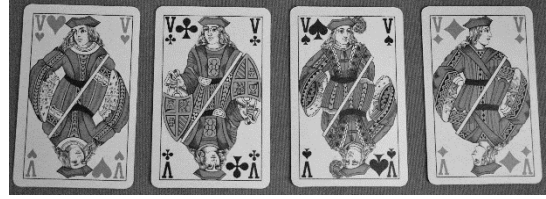
VROUW



4.12 Begrip 'Boer'

4.13.1 Betekenis

De boer op een figuurkaart. Zo'n kaart heeft vaak een hoge waarde in kaartspelletjes, maar de kaart heeft in de meeste spelletjes wel de laagste waarde van alle figuurkaarten.



Figuur 18: Boeren (Hellebaut 2017)

4.12.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 56 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Aas	Koekenenboer	Koekerezot	Schoppenezot
Boer	Koekenenheer	Koekezot	Schopperezot
Boerzot	Koekenezot	Koekezote	Steenezet
Hartenboer	Koekenezot	Koekheere	Steenzot
Hartzot	Koekenheer	Koekzot	Stenen zot
Heer	Koekenheere	Konink	Stenezot
Heere stenen	Koekensheer	Piekezot	Vier
Klaverenheere	Koekenzot	Pijkenezot	Vrouwe
Klaverenzot	Koekeren	Pijkenzot	Zot
Klaverzot	Koekeren boer	Pijkerezot	Zot koeken
Knecht	Koekeren heer	Pijkezot	Zot koekens
Koeken	Koekeren zot	Pijkzot	Zot van koekens
Koeken aas	Koekerenheer	Ruiteboer	Zot van steens
Koekenboer	Koekerezot	Ruitenheere	Zwarte piet

Eerst en vooral werden alle trefwoorden die een antwoord waren op vraag 48 b van ZND 1 en op vraag 8 van ZND 42 aangepast: de verwijzingen naar klaveren of ruiten werden weggehaald. Er werd in die vragen namelijk expliciet gevraagd naar een klaverenboer en een ruitenboer, terwijl het lemma over een algemene boer gaat. Op die manier werden veel trefwoorden *zot* of *boer*.

Vervolgens werden enkele trefwoorden uit de lijst gehaald en naar een ander lemma verplaatst. *Aas* werd verplaatst naar het lemma 'aas'. *Heer*, *heere* en *konink* (*koning*) werden verplaatst naar het lemma 'koning'. *Vrouwe* (*vrouw*) werd verplaatst naar het lemma 'vrouw' en *koeken* werd verplaatst naar het lemma 'ruit'. Al die trefwoorden zijn waarschijnlijk per ongeluk bij de verkeerde vragen geraakt.

Als laatste zijn er ook nog twee trefwoorden uit de lijst verwijderd zonder dat ze verplaatst werden naar een ander lemma. *Vier* was een antwoord op vraag 14 uit WVD 81 waarin gevraagd werd om figuur vier te benoemen. De informant in kwestie heeft die vraag verkeerd geïnterpreteerd en de naam gegeven voor de puntkaart met cijfer vier in plaats van de naam te geven voor de boer die afgebeeld werd op figuur vier. *Zwarte piet* is ook weggelaten omdat het adjectief *zwart* voor verwarring zorgt en niet echt algemeen klinkt. Het verwijst waarschijnlijk naar het spel 'zwarte pieten' waar het doel van het spel is om de schoppenboer kwijt te spelen.

De volgende 13 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Boer	Jan	Peesteker
Boer Jan	Janus	Zot
Bogert	Joker	Zwarte piet
Gek	Jokertje	
Grepschijter	Keutel	

Joker en *jokertje* zijn verplaatst naar het lemma 'joker'. *Keutel* kwam slechts één keer voor en is waarschijnlijk per abuis in dit lemma beland. Het is daarom ook verwijderd. *Zwarte piet* refereert naar een spelletje en is hier daarom ook weggelaten. *Bogert* verwijst naar een boomgaard of kan ook een familienaam zijn, maar aangezien het maar één keer voorkomt, is het onwaarschijnlijk dat het gebruikt wordt om naar een boer in een kaartspel te verwijzen en daarom is het hier dus ook geschrapt.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 10 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Boer	839	Jan	6
Boer Jan	1	Janus	1
Boerzot	1	Knecht	1
Gek	21	Peesteker	3
Grepschijter	1	Zot	1070

4.12.3 Semantisch-etymologische verklaring

Boer is volgens het EWN (i.v. 'boer') tot de standaardtaal doorgedrongen vanuit een oostelijk dialect waarin zich de palatalisatie van de West-Germaanse *ū* niet heeft voorgedaan. *Buur* is de klankwettige standaardtalige variant van *boer*. "Degenen die op het platteland elkaars burens '(mede)bewoners' waren, waren vanuit het gezichtspunt van de stedelingen 'landbouwers', vandaar de betekenisontwikkeling" (EWN i.v. 'boer'). Het zou ontwikkeld zijn uit het Proto-Germaanse **bura*, wat een afleiding is van **buwan*, 'wonen'.

Een grepschijter is volgens Van der Mensbrugghe (2011, 23 maart) een mager iemand. Dat lijkt op het eerste gezicht niets te maken te hebben met een boer, maar veel termen voor een boer in het kaartspel verwijzen naar mensen die van lagere stand zijn. Een boer heeft in de meeste spelletjes de laagste waarde van de figuurkaarten en daarom wordt vaak verwezen naar mensen van lagere stand om die hiërarchie aan te tonen. Een mager iemand is dus waarschijnlijk een arm iemand. Vandaar de link met de kaart met de laagste waarde van alle figuurkaarten. Dit trefwoord is vermoedelijk een unicum dat schertsend bedoeld is.

De naam *Jan(us)* verwijst volgens De Coster (2007) naar de gewone man. Het kan gelinkt worden aan de uitdrukking *janboerenlul* of *Jan Modaal*. Beide zijn informele uitdrukkingen. *Jan Modaal* is een personage uit *Jan, Jannetje en hun jongste kind* van Potgieter uit 1841. Alle personages heten Jan en zijn tegelijkertijd een allegorie van bepaalde soorten mensen. Jan Modaal is dus een gewone man met een doorsnee inkomen. Hier wordt opnieuw de link gelegd met de hiërarchie van de figuurkaarten.

De oorsprong van *gek* is onduidelijk. Het EWN (i.v. 'gek') noemt het een klanknabootsing van de geluiden die gemaakt worden door een dwaas. Een gek staat onderaan op de sociale ladder. De link met de hiërarchie van de figuurkaarten is dus opnieuw snel gelegd. Hetzelfde geldt voor *zot*. Het betekent 'dwaas' en is volgens het EWN (i.v. 'zot') ontleend aan het Oudfranse *sot*, wat 'krankzinnige' betekent. Het wordt gelinkt aan het Latijnse *sottus*, wat 'dwaas' betekent.

Knecht betekent 'bediende' en zou volgens het EWN (i.v. 'knecht') ontwikkeld zijn uit het Proto-Germaanse **knehta*, wat 'dienaar' betekent. Dit woord kan opnieuw gelinkt worden aan de hiërarchie van de figuurkaarten waar de boer meestal de laagste waarde heeft. De stand die daaraan gekoppeld wordt is laag zoals bijvoorbeeld de stand van een knecht. *Knecht* is ook de vertaling van het Franse woord voor een boer in een kaartspel: *valet* (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'boer in het kaartspel')

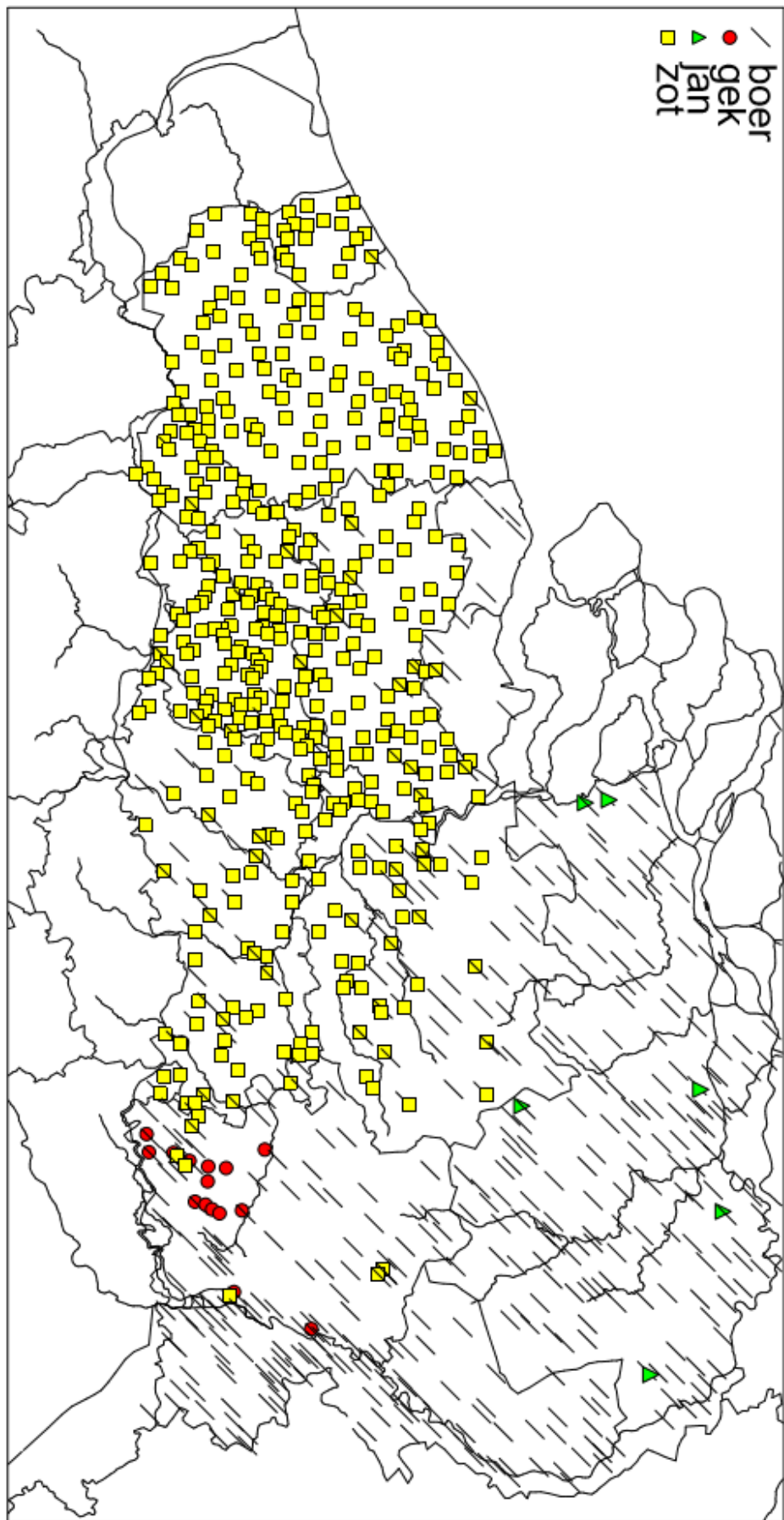
Peesteker verwijst volgens Cornelissen & Vervliet (1899-1906) naar een legende over de bewoners uit Herentals, een stad in de provincie Antwerpen. De legende gaat als volgt: een poorter moest de stadspoorten sluiten omdat vijandelijke troepen op weg waren naar de stad, maar de poorter vond de grendel van de stadspoorten nergens terug en besloot om de poort te sluiten met een wortel (*pee* in het dialect). Helaas werd die wortel opgegeten door loslopende koeien en daarom konden de vijanden toch binnen geraken. De legende gaat dus over een poorter en die staat lager op de sociale ladder dan een koning of een edelvrouw. De hiërarchie van de figuurkaarten speelt hier opnieuw een belangrijke rol in het gebruik van dit trefwoord. *Pee* betekent volgens het EWN (i.v. 'wortel') 'eetbare, oranje wortel'. Wortelen waren vroeger één van de goedkopere groenten die ook bijna het hele jaar door beschikbaar waren. *Wortel* of *pee* kan dus gelinkt worden aan arme mensen.

4.12.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Zot is typisch voor de Belgische dialecten, terwijl *boer* eerder in Nederland voorkomt. De sterkere en vroegere infiltratie van de standaardtaal in Nederland kan daarvoor een mogelijke verklaring zijn. Verder is *boer* ook nog sterk aanwezig in het Belgisch-Limburgs gebied. Een mogelijke verklaring daarvoor zou opnieuw de verwantschap met het Duits kunnen zijn. Het Duitse woord voor een boer in een kaartspel is *der Bauer* (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'boer in het kaartspel'). Het is echter ook mogelijk dat de standaardtaal een sterkere invloed uitoefent op de Belgisch-Limburgse dialecten door de sterke band met Nederlands-Limburg.

Opvallend is dat *gek* enkel in Limburgs gebied voorkomt. Verder is het ook nog opvallend dat *jan* enkel voorkomt in Nederlands gebied. Net zoals bij het lemma 'vrouw' komt daar een persoonsnaam voor. Waarschijnlijk is Jan net zoals Elizabeth (*bet*) een veelvoorkomende naam. Terwijl Elizabeth eerder een algemene naam is voor verschillende standen, wordt bij Jan waarschijnlijk vaker de connotatie gelegd met lagere standen. Dat komt mogelijk door de vele uitdrukkingen die er zijn met die naam om naar een gewone man te verwijzen.

BOER



4.13 Begrip ‘Joker’

4.13.1 Betekenis

In een kaartspel zitten meestal twee jokers. Op die jokerkaarten is meestal een nar afgebeeld. Ze worden vaak als strafkaart, blanco kaart of ‘trick-card’ gebruikt.



Figuur 19: Joker
(Hellebaut 2017)

4.13.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 8 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Duivel	Joker	Onnozelaar	Tiene
Jok	Nar	Pijke zot	Zot

Eerst en vooral zijn enkele trefwoorden weggelaten uit de lijst. (*Pijke*) *zot* en *zot* zijn verplaatst naar het lemma ‘boer’ omdat dat een typische benaming is voor een boer uit een kaartspel in Vlaanderen. Na controle van de vragenlijsten bleken die per abuis in deze lijst beland. Na verdere controle van de vragenlijsten bleek ook dat *duivel* en *tiene* verkeerdelijk in de lijst te zijn beland. Die twee trefwoorden zijn dus verwijderd. Na controle van de schrijfwijze bleek ook dat het trefwoord *jok* eigenlijk *joker* moest zijn.

De volgende 7 trefwoorden komen uit het WLD. Het lemma werd niet opgenomen in het WBD.

Joker	Timpelman
Jokkie	Witsenmaker
Piem	Zwart-pietertje
Rami	

Jokkie is waarschijnlijk een vormvariant van jokertje. *Rami* is de naam van een spel waarin de joker een vervangkaart is voor andere kaarten. Het trefwoord verwijst dus naar een spel en niet naar een joker (Vandercruyssen 2006:34). *Zwart-pietertje* is verwijderd omdat het verwijst naar een spel waarin een schoppenboer een belangrijke rol speelt.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 6 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Joker, jokertje	457	Piem	1
Nar	1	Timpelman	1
Onnozelaar	1	Witsenmaker	1

4.13.3 Semantisch-etymologische verklaring

Joker is volgens het EWN (i.v. ‘joker’) ontleend aan het Engels waar het als oudste betekenis ‘nar’ heeft. Het is een afleiding van het werkwoord *joke*, wat ‘grappen maken’ betekent. Dat woord komt van het Latijnse *iocus*, wat ‘grap’ betekent. *Joker* kan gelinkt worden aan het spel Euchre (Engels) of Jokerspiel (Duits) waarin de joker het eerst werd geïntroduceerd en waar het een belangrijke kaart is. De joker dient daar als een trick-card. Die tricks of trucjes kunnen gelinkt worden aan een nar die een grappenmaker of entertainer was aan het hof. Vandaar dat op veel jokerkaarten een nar staat

afgebeeld. Door de link met die afbeelding is er ook het trefwoord *nar* zelf. Het betekent 'dwaas' of 'grappenmaker' en het zou ontleend zijn aan het Oudhoogduitse *narro* wat ook 'dwaas' betekent. Verdere herkomst is onbekend (EWN i.v. 'nar').

De oorspronkelijke betekenis van *onnozel* is volgens het EWN (i.v. 'onnozel') 'onschuldig'. Er werd een link gelegd tussen *onschuldig* en *onwetend*. Zo verschoof de betekenis verder naar de betekenis die het woord vandaag nog heeft: 'dom' en 'naïef'. In de volksmond wordt het ook gebruikt voor een grapjesmaker. Dat kan dan weer gelinkt worden aan een hofnar. Hierbij moet ook nog worden opgemerkt dat de link tussen *onnozelaar* en *zot* ook gemakkelijk gelegd kan worden, maar het is opvallend dat *zot* enkel gebruikt wordt voor een boer in het kaartspel. De connotatie bij *onnozelaar* is luchtiger en plezieriger dan bij *zot*. *Zot* verwijst dus eerder naar de hiërarchie van de figuurkaarten, terwijl *onnozelaar* eerder doet denken aan iemand die grapjes en trucjes uithaalt, zonder de gedachte aan een hiërarchie.

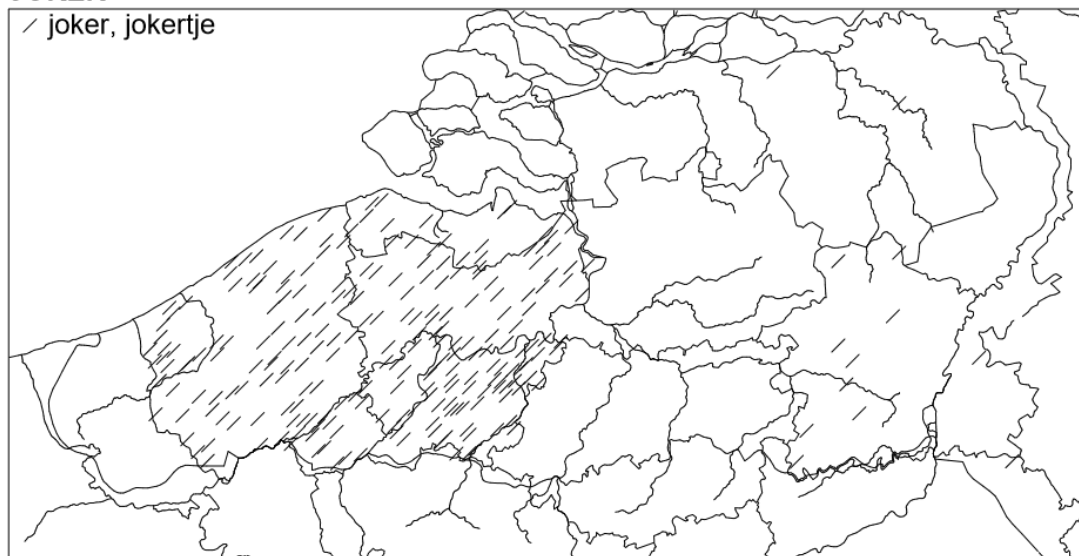
Timp betekent volgens De Vries (1971) 'een spits toelopend einde'. Het zou volgens hem een spontane formatie zijn waarbij het klankelement *ti-* staat voor iets spitsigs. Dat is ook het geval bij de woorden *tip* en *tepel*. Hier zou het kunnen verwijzen naar de spitsige muts en het spitsige rokje van de nar. Vandaar dus het trefwoord *timpelman*. Het trefwoord *witsenmaker* kan ook aan een nar gelinkt worden. Het is namelijk een samenstelling van *witsen* en *maker*. *Witsen* kan gelinkt worden aan het Duitse *Witze* wat 'grap' betekent (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'grap'). Het gaat hier dus om een grapjesmaker.

De herkomst van het trefwoord *piem* is onbekend. Het zou misschien de naam Pim kunnen zijn, die op z'n Brabants is uitgesproken. Die naam kan misschien gelinkt worden aan het woord *timp* aangezien het dezelfde letters bevat.

4.13.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

De onderstaande kaart vertoont geen variatie. Dat komt waarschijnlijk omdat de joker recent is en er dus weinig of geen bijzondere dialectwoorden voor zijn. De joker werd voor het eerst gebruikt in Amerika in de tweede helft van de 19^e eeuw. Waarschijnlijk drong de joker pas vele jaren later door in onze streken en werd de Amerikaanse benaming gewoon overgenomen. In het Frans, Duits en andere West- en Noord-Europese talen werd het woord ook gewoon overgenomen. Enkel in de Zuid-Europese talen (Spaans, Italiaans en Portugees) komen er andere woorden voor. Het gaat hier respectievelijk om *bromista*, *burlone* en *palhaço* (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'joker').

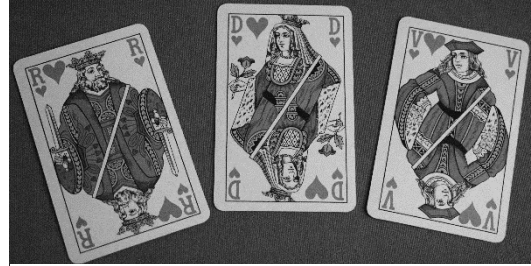
JOKER



4.14 Begrip ‘Kaart met prentje’

4.14.1 Betekenis

Kaarten met prentjes zijn de figuurkaarten. Daaronder vallen alle kaarten met een koning, vrouw of boer op.



Figuur 20: Kaarten met prentjes of figuurkaarten (Hellebaut 2017)

4.14.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 70 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

Beeldje	Grote kaart	Kindjes	Peetjes	Schilderaar
Beeldjes	Grote kaarten	Kleine kaarten	Peten	Schilderaars
Biedkaarten	Handkaart	Kleur	Plaatjes	Schone
Blad	Hoge	Kleurling	Platen	Speelkaart
Derde	Hoge kaart	Manneke	Portret	Spel kaarten
Derden	Hoge kaarten	Mannetje	Prent	Stel
Derden van de heer	Hogere kaart	Mannetjes	Prenten	Ventje
Drieling	Joker	Mannetjes en vrouwtjes	Prentje	Ventjes
Een met kleren aan	(Kaart)	Mannetjeskaart	Prentjes	Vierden
Gekleurde	Kaart	(... met een) zaantje erop	Prentkaart	Wijs
Gekleurde kaart	Kaarteblad	Ministerie	Printje	Zaantje
Gekleurde kaarten	Kaarten	Peet	Reclamekaarten	Zantje
Geschilderde	Kind	Peetens	Schilddragers	Zantjes
Grote	Kindje	Peetje	Schilder	Zientje

De meeste trefwoorden uit vraag 17 uit WVD 158 zijn weggelaten omdat de vraag specifiek vraagt naar een benaming voor de drie figuurkaarten samen. De vraag luidt als volgt: “Kent u de verzamelnaam voor de kaarten met een afbeelding op? Hoe zou u bijvoorbeeld verwijzen naar figuur 2, 3 en 4 samen?” Het gaat om *derde*, *derden*, *derden van de heer*, *drieling*, *mannetjes en vrouwtjes*, *ministerie*, *stel*, *vierden* en *wijs*.

Alle trefwoorden met *grote*, *hoge* en *schone* als adjectieven zijn ook weggelaten. De figuurkaarten hebben in de meeste spelletjes een hoge waarde, maar dat is niet altijd het geval. Daarenboven kunnen puntkaarten met cijfer tien in sommige spelletjes een hogere waarde hebben dan de figuurkaarten. Om dubbelzinnigheden te vermijden zijn die trefwoorden daarom uit de lijst verwijderd. *Kleine kaarten* is weggelaten door het adjectief *klein*. Het heeft net als de adjectieven *grote* en *hoge* een dubbelzinnige betekenis in deze context.

Er werden nog enkele trefwoorden verwijderd uit de lijst. *Biedkaarten* is waarschijnlijk per ongeluk in deze lijst beland. De figuurkaarten zijn niet zo belangrijk in het biedspel en daarom is dit trefwoord weggelaten. *Handkaart* is weggelaten omdat deze term niets te maken heeft met figuurkaarten in se. *Reclamekaarten* is ook uit de lijst verwijderd. Reclame staat enkel op de achterzijde van de kaarten en

heeft dus helemaal niets te maken met figuurkaarten. *Een met kleren aan* is eerder een omschrijving en is daarom ook weggelaten uit de lijst. (...*met een*) *zaantje erop* is ook eerder een omschrijving en is dus weggelaten.

Sommige trefwoorden zijn verplaatst naar andere lemma's. *Joker* is verplaatst naar het lemma 'joker'. (*Kaart*), *blad*, *kaart*, *kaarteblad* en *kaarten* zijn algemene termen en zijn daarom verplaatst naar het algemenere lemma 'speelkaart'. Hetzelfde geldt voor *speelkaart*. *Spel kaarten* is verplaatst naar het lemma 'spel kaarten'.

Sommige trefwoorden werden een beetje aangepast. *Beeldje* en *beeldjes* zijn samengenomen in het trefwoord *beeldje* omdat het lemma hier duidelijk enkelvoudig is. *Kind* en *kindje* zijn samengevoegd in het trefwoord *kind*, *kindje*. *Kindjes* is daar ook bijgevoegd omdat het lemma enkelvoudig is. *Manneke* kreeg het AN-suffix *-tje* en *mannetjes* werd aangepast naar het enkelvoud. Beide werden dus *mannetje*. *Peet* en *peetje* werden samengenomen onder het trefwoord *peet*, *peetje*. *Peetens*, *peetjes* en *peten* zijn aangepast naar het enkelvoud en kwamen zo ook terecht in het trefwoord *peet*, *peetje*. *Prent* en *prentje* zijn samengevoegd onder het trefwoord *prent*, *prentje*. *Prenten* en *prentjes* zijn enkelvoudig geworden en kwamen in het trefwoord *prent*, *prentje* terecht. *Printje* bleek na controle van het handschrift ook *prentje* te zijn en het is daarom ook aangepast naar *prent*, *prentje*. *Schilderaars* is aangepast naar enkelvoudig *schilderaar* en *schilddraggers* is aangepast naar het enkelvoud omdat het lemma hier enkelvoudig is. *Ventjes* is ook aangepast naar enkelvoudig *ventje* en *zaantje*, *zantjes* en *zientje* zijn veranderd in *zantje*.

Gekleurde en *geschilderde* zijn aangevuld met *kaart*. Waarschijnlijk hebben de informaten het woord *kaart* weggelaten (ellips). *Kleur* is daarentegen niet behouden omdat hier een ellips van het woord *kaart* niet mogelijk is. Hetzelfde geldt voor *schilder*.

De volgende 22 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Beeld	Kaart	Plaatje	Schone
Beeldje	Kaart met een beeldje	Pop	Ventje
Geschilderde kaart	Kaart met een heilige	Portret	Volle, een ~
Heilig kaart	Kaart met een prentje	Prent	Volle kaart
Heilige	Kerk zonder heiligen	Prentje	
Hoge kaart	Mannetje	Schildje	

Beeld en *beeldje* zijn samengenomen onder *beeld*, *beeldje*. *Prent* en *prentje* zijn samengevoegd in *prent*, *prentje*. *Hoge kaart* en *schone* zijn net zoals bij de gegevens uit het WVD weggelaten. *Heilige* is weggelaten. *Heilig kaart* is aangepast naar *heiligenkaart*. *Volle, een ~* is aangepast naar *volle kaart*. *Kaart met een beeldje*, *kaart met een prentje* en *kerk zonder heiligen* zijn eerder omschrijvingen en zijn daarom weggelaten. *Kaart* zelf is te algemeen en is weggelaten.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 20 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Beeld, beeldje	175	Pop	4
Gekleurde kaart	10	Portret	2
Geschilderde kaart	9	Prent, prentje	241
Heiligenkaart	1	Prentkaart	3
Kind, kindje	18	Schilddrager	1
Kleurling	1	Schilderaar	2
Mannetje	56	Schildje	9

Mannetjeskaart	1	Ventje	1
Peet, peetje	20	Volle kaart	3
Plaat, plaatje	27	Zantje	109

4.14.3 Semantisch-etymologische verklaring

Er zijn heel wat trefwoorden die verwijzen naar afbeeldingen. *Beeld* betekent ‘afbeelding’ en komt volgens het EWN (i.v. ‘beeld’) van het Proto-Germaanse **bil* wat als basisbetekenis ‘vorm’ heeft. Het verwijst hier dus naar de figuren die op de figuurkaarten staan afgebeeld. *Plaat* betekent ‘afbeelding’ en het is volgens het EWN (i.v. ‘plaat’) ontleend aan het Oudfranse *plate*, wat ‘plaat van metaal’ betekent. Afbeeldingen in drukwerk werden oorspronkelijk gemaakt met behulp van een metalen of koperen plaat. Door betekenisoverdracht werden de afbeeldingen die aan de hand van die plaat gemaakt werden ook platen genoemd. *Portret* betekent ‘afbeelding van een persoon’ en is ontleend aan het Franse *portrait*, wat hetzelfde betekent. Het komt van het Franse werkwoord *peindre*, wat ‘afbeelden’ betekent. Dat werkwoord wordt gevormd door *peindre* van het Latijnse *pro* (‘tevoorschijn’) en *trahere* van het Latijnse *trahere* (‘trekken’) (EWN i.v. ‘portret’). Een portret is dus een afbeelding die tevoorschijn gebracht wordt. In de context van het kaartspel gaat het om portretten van koningen, vrouwen en boeren. *Prent* (*prentkaart*) betekent ‘afbeelding’ en is volgens het EWN (i.v. ‘prent’) ontleend aan het Oudfranse *preinte*, wat ‘afdruk’ betekent. Het is een afleiding van het Oudfranse werkwoord *preindre* wat ‘indrukken’ of ‘een spoor maken’ betekent. Dat woord wordt gelinkt aan het Latijnse *premere*, wat ‘kracht uitdrukken’ betekent. De link met de figuurkaart zit hier dus in het drukken van de afbeeldingen (of prenten) op de kaarten.

Gekleurde kaart en *kleurling* zijn trefwoorden die verwijzen naar de kleurrijke figuurkaarten. In tegenstelling tot de puntkaarten, bestaan figuurkaarten uit meer kleuren dan enkel zwart of rood. *Kleur* betekent ‘tint’ en is volgens het EWN (i.v. ‘kleur’) ontleend aan het Franse *couleur*. Het Franse woord wordt gelinkt aan het Latijnse *color* en dat betekent ook ‘kleur’. *Kleurling* is een afleiding van het substantief *kleur* met het achtervoegsel *-ling*, dat een persoonsaanduiding is. Dit trefwoord verwijst uiteraard niet naar de betekenis die het vandaag heeft, namelijk naar ‘persoon van een ander ras’. Het gaat hier puur om de kleuren van de kaart.

Geschilderde kaart verwijst opnieuw naar geschilderde kleurrijke figuurkaarten. Schilderen betekent vandaag ‘verven’. Het werkwoord is volgens het EWN (i.v. ‘schilderen’) een afleiding van het substantief *schild*. Op wapens zoals schilden werden namelijk kentekens geschilderd zodat duidelijk zou zijn welk schild van wie was. Het woord *schild* betekent ‘beschermingsplaat’ en komt van het Proto-Germaanse **skeldu*, wat een afleiding is van het werkwoord **skel*. Dat betekent ‘snijden’ of ‘klieven’. De eerste schilden zouden namelijk afgeslagen stukken (of schillen) hout geweest zijn. De trefwoorden *schilddraggers*, *schilderaar* en *schildje* kunnen ook aan het werkwoord *schilderen* en het zelfstandig naamwoord *schild* gelinkt worden. Klaverkoning en klaverboer dragen in veel kaartspellen een schild vandaar dus de trefwoorden *schilddraggers* en *schildje*. *Schilderaar* is waarschijnlijk een volksetymologische vorm. Het verwijst hier niet naar een schilder. Het suffix *-aar* duidt normaal een nomen agentis (iemand die een handeling uitvoert) aan, maar het is hier dus anders gebruikt. Waarschijnlijk wordt gewoon opnieuw verwezen naar de geschilderde kleuren van de figuurkaart.

Een zantje was volgens Debrabandere (2010) oorspronkelijk een heiligenprentje of een doodsprentje. *Zantje* zou van het Latijnse *sanctus* komen, wat ‘heilig’ betekent. Heiligenprentjes zijn kaartjes waarop de afbeelding van een heilige staat. Op de figuurkaarten staan ook afbeeldingen en waarschijnlijk is naar analogie met de heiligenprentjes hetzelfde woord gebruikt. Het trefwoord *heiligenkaart* verwijst hier waarschijnlijk ook naar. De vormgelijkenis is hier dus weer een benoemingsmotief.

Andere trefwoorden verwijzen naar de figuurtjes op de kaarten. *Kind* komt volgens het EWN (i.v. 'kind') van het Proto-Germaanse **kinþa*, wat 'jong mens' betekent. Het heeft hier eerder de algemene betekenis van 'mens'. *Man* betekent 'mens van het mannelijke geslacht'. Het komt volgens het EWN (i.v. 'man') van het Proto-Germaanse **manan* wat 'mens' betekent. Hier heeft het trefwoord ook eerder de neutrale betekenis van 'mens'. Het trefwoord *mannetjeskaart* kan hier ook aan gelinkt worden. *Peet* betekent 'dooppeter' of 'doopgetuige'. Het is ontleend aan het Latijnse *patrinus* (*doopvader*), wat een afleiding is van *pater* (*vader*). Het trefwoord heeft hier echter een genderneutrale betekenis en staat voor een figuurtje. *Pop* wordt hier anders dan in hoofdstuk 4.11 ook genderneutraal bedoeld, in de betekenis van 'menselijk figuurtje' (EWN i.v. 'pop'). *Vent* betekent 'kerel' en de herkomst van het woord is volgens het EWN (i.v. 'vent') onbekend. Het wordt hier genderneutraal gebruikt in de betekenis van 'figuur'.

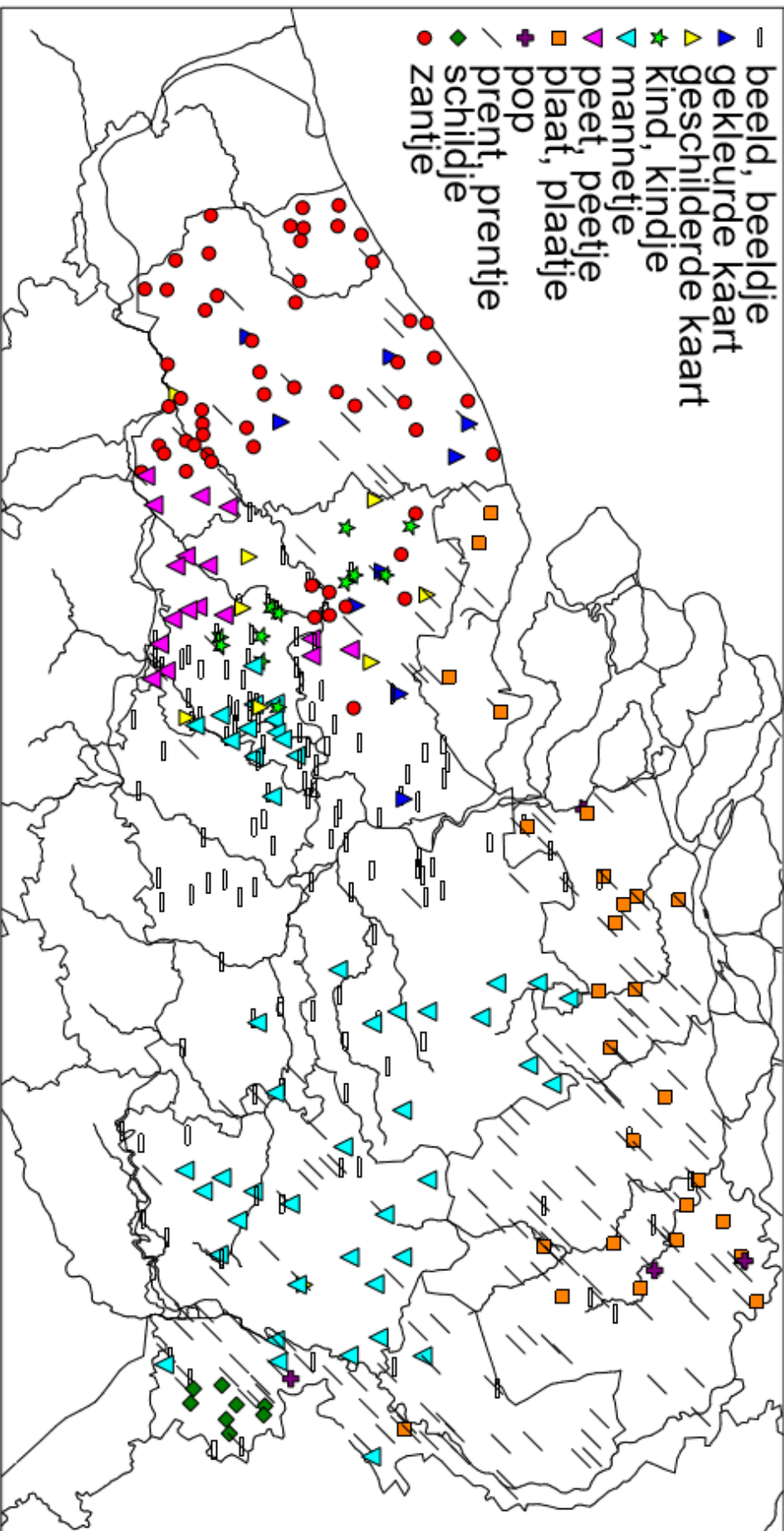
Volle kaart verwijst hier waarschijnlijk naar het feit dat figuurkaarten effectief volstaan, terwijl de puntkaarten met lage cijfers eerder leeg zijn. *Vol* komt volgens het EWN (i.v. 'vol') van het Proto-Germaanse **fulla*, wat 'vol' betekent.

4.14.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Zantje komt uitsluitend voor in West- en Oost-Vlaanderen en is dus een typisch Vlaams dialectwoord. Voor het trefwoord *gekleurde kaart* geldt hetzelfde. *Geschilderde kaart* komt enkel in Oost-Vlaanderen voor en één keer in Limburg. *Kind*, *kindje* komt enkel in Oost-Vlaanderen voor en is net *als geschilderde kaart* typisch Oost-Vlaams. *Peet*, *peetje* komt voornamelijk in het zuiden van Oost-Vlaanderen voor en ook in de West-Vlaamse regio waar de overgangsdialecten tussen West- en Oost-Vlaams gesitueerd moeten worden.

Mannetje is typisch Brabants aangezien het voornamelijk in en rond de Brabantse Denderstreek voorkomt en ook over de rest van het Brabantse gebied verspreid zit. Het komt ook in Limburgs gebied voor, maar de kans is groot dat dat onder invloed van het Brabants is. *Schildje* is enkel aanwezig in het zuiden van het Limburgse gebied. *Plaat*, *plaatje* komt net als *pop* enkel in Nederland voor. *Plaat*, *plaatje* is standaardtaalig voor *afbeelding*, maar wordt waarschijnlijk meer in Nederland dan in België gebruikt. In de Belgische dialecten opteert men eerder voor het neutraler klinkende *beeld*, *beeldje* of *prent*, *prentje*. Beide trefwoorden komen ook wel in Nederlands dialectgebied voor.

KAART MET PRENTJIE



7.15 Begrip ‘Kaarten ronddelen’

7.15.1 Betekenis

Aan iedere speler bij het begin van het kaartspel een gelijk aantal kaarten geven.

7.15.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 16 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

De kaart geven	Elk evenveel	Paskaarten	Strooien
Delen	Evenveel	Ronddelen	Uitdelen
Deler	Geven	Rondstrooien	Uitstrooien
Di&In	Kaarten delen	Slag	Verdelen

De trefwoorden die geen werkwoord waren, zijn uit de lijst verwijderd omdat het lemma duidelijk over een werkwoord gaat. Het gaat over *deler*, *elk evenveel*, *evenveel*, *paskaarten* en *slag*. *De kaart geven* is aangepast naar *geven* en *kaarten delen* is aangepast naar *delen* omdat het woord *kaart* of *kaarten* vanzelfsprekend is en de trefwoorden zonder *kaart* of *kaarten* opvallend vaker voorkomen. *Di&In* is eigenlijk een omspelling en is hier daarom aangepast naar *delen*.

De volgende 11 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Afgeven	Geven	Rondgeven	Uitgeven
Aflangen	Langen	Tuisen	Verdelen
Delen	Ronddelen	Uitdelen	

Aflangen en *langen* horen waarschijnlijk beter bij het lemma ‘couperen’, maar dat lemma wordt niet onderzocht in deze scriptie. *Tuisen* kwam hier maar één keer voor en dat is duidelijk per ongeluk want dat trefwoord hoort beter bij het lemma ‘kaarten’. *Afgeven* is ook weggelaten omdat het slechts één keer voorkwamen en bovendien ook dubbelzinnig is. *Afgeven* insinueert dat de deler de kaarten weggeeft en dus zelf geen kaarten meer overhoudt, wat meestal niet het geval is.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 10 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie	Trefwoord	Frequentie
Delen	764	Strooien	1
Geven	629	Uitdelen	27
Ronddelen	12	Uitgeven	2
Rondgeven	6	Uitstrooien	1
Rondstrooien	2	Verdelen	8

7.15.3 Semantisch-etymologisch verklaring

Sommige trefwoorden benadrukken het deelaspect van het delen. *Delen* betekent namelijk ‘in delen scheiden’ en komt van het Proto-Germaanse **dailjan*, wat hetzelfde betekent (EWN i.v. ‘delen’). De kaarten worden in delen gescheiden en elke speler krijgt een deel van die kaarten. *Verdelen* is eigenlijk hetzelfde als *delen*, maar het voorvoegsel *ver-* versterkt of benadrukt het resultaat van de handeling van het delen (EWN i.v. ‘ver-’).

Andere trefwoorden benadrukken dan weer het geefaspect van het delen. *Geven* betekent volgens het EWN (i.v. 'geven') 'aanreiken' en het wordt gelinkt aan het Proto-Germaanse **geban*, wat hetzelfde betekent. Een deel van de kaarten wordt dan ook aan de verschillende spelers aangereikt.

Nog andere trefwoorden benadrukken eerder het beweegaspect van het delen. *Strooien* betekent volgens het EWN (i.v. 'strooien') 'verspreid neerwerpen' en komt van het Proto-Germaanse **straujan*. De kaarten worden dan ook verspreid voor de verschillende spelers neergeworpen.

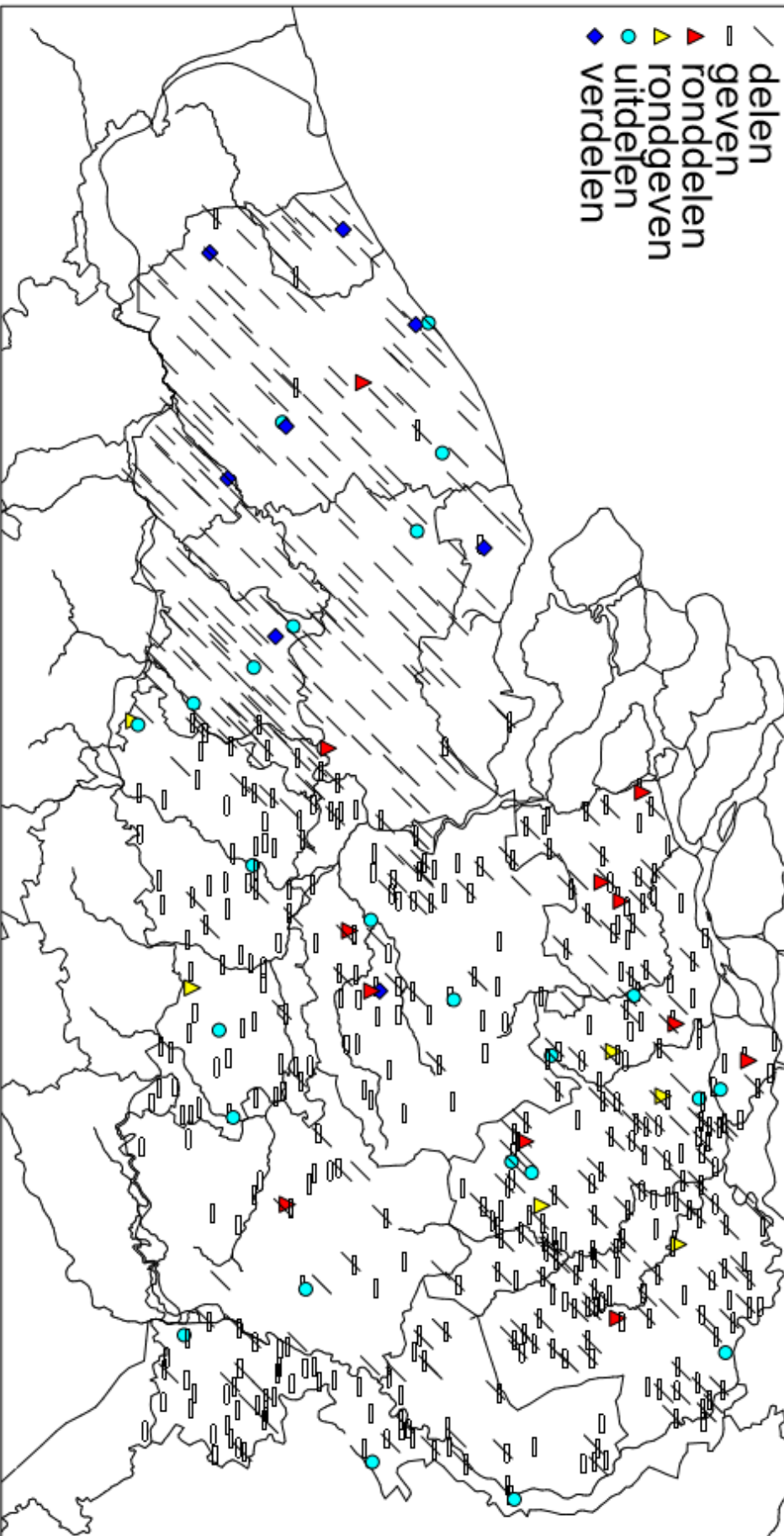
Trefwoorden met *rond-* benadrukt de richting van het delen. De trefwoorden *ronddelen*, *rondgeven* en *rondstrooien* bestaan respectievelijk uit de werkwoorden *-delen*, *-geven* en *-strooien* (zie hierboven voor de semantisch-etymologische verklaring van deze werkwoorden) en *rond-*. *Rond* betekent volgens het EWN (i.v. 'rond') 'cirkelvormig'. Het zou ontleend zijn aan het Oudfranse *reont*, wat ook 'rond' betekent. Dat Oudfranse woord zou ontwikkeld zijn uit het Latijnse *rotundus*, wat 'rond' of 'wielvormig' betekent en een afleiding is van het substantief *rota*, wat 'wiel' of 'cirkel' betekent.

De trefwoorden met *uit-* benadrukken de afstand weg van de originele stapel. *Uitdelen*, *uitgeven* en *uitstrooien* bestaan uit de werkwoorden *-delen*, *-geven* en *-strooien* (zie hierboven) in combinatie met *uit-*. *Uit* heeft volgens het EWN (i.v. 'uit') van oudsher betrekking op een verplaatsing ergens vandaan. Dat is in al deze trefwoorden ook het geval. Een deel van de kaarten wordt weg van de oorspronkelijke stapel kaarten gedeeld, gegeven of gestrooid.

7.15.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Op de kaart hieronder zien we dat *delen* en *geven* in alle grote dialectgebieden voorkomen, maar het valt op dat *delen* sterker vertegenwoordigd is in het Vlaamse dialectgebied, terwijl *geven* het sterkst vertegenwoordigd is in Brabant en Limburg. *Rondgeven* komt naar analogie met het trefwoord *geven* uitsluitend in Brabant voor, terwijl *ronddelen* in vergelijking met *delen* vaker in Brabant dan in Vlaams gebied aanwezig is. *Verdelen* is vooral in Vlaams dialectgebied opgetekend, terwijl *uitdelen* in alle grote dialectgebieden vertegenwoordigd is.

KAARTEN RONDD delen



7.16 Begrip ‘Troeven’

7.16.1 Betekenis

Een troefkaart (een soort; ruiten, klaveren, harten of schoppen die in een rondje van een kaartspel meer waard is dan de andere) gooien op kaarten van een andere soort zodat de slag daardoor gewonnen kan worden.

7.16.2 Trefwoordenlijst

De originele trefwoordenlijst voor het WVD bevatte de volgende 36 trefwoorden. De vragen waarop deze trefwoorden antwoorden waren, zijn te vinden in bijlage 1.

?	Een poot afrijden	Met de troef erop gaan	Troef spelen
Afkopen	Een slag halen	Opkopen	Troef uitkomen
Baas spelen	Een slag maken	Snijden	Troef uitspelen
Bovengaan	Een slag slaan	Snijen	Troefslag
De beste gooien	een snok in me kaarten	Steken	Troeven
De deze heeft het al te zeggen	Een vlerk afdraaien	Stekken	Vertroeven
De slag halen	Inhalen	Stokken	Wegsmijten
De slag oprapen	Kopen	Taroeven	Wiepen
D’rboven gaan	Kopers	Troef	Zijn haar afdoen

Het trefwoord ? bleek na controle van de vragenlijst echt onleesbaar te zijn en het is daarom weggelaten.

Afkopen is weggelaten omdat dat hetzelfde betekent als overtroeven. Dat betekent dat een slag die al gekocht is door een troefkaart nog steeds gewonnen kan worden door een tegenspeler als die persoon een hogere troefkaart heeft en de slag dus kan afkopen. Dat trefwoord kwam veel vaker voor bij het lemma ‘overtroeven’ en lijkt daar dus beter thuis te horen.

Enkele omschrijvingen en algemene uitdrukkingen voor winnen zijn ook weggelaten. Het gaat om: *de baas spelen, een poot afrijden, deze heeft het al te zeggen, een snok in me kaarten, een vlerk afdraaien* en *zijn haar afdoen*. *Bovengaan, d’rboven gaan, de slag halen, de slag oprapen, een slag halen, een slag maken, een slag slaan* en *met de troef erop gaan* zijn te algemeen omdat ze ook gelden voor overtroeven.

Troef spelen, troef uitkomen (uitkomen) en *troef uitspelen* zijn weggelaten omdat dat niet hetzelfde is als troeven. Als men troef speelt, uitkomt of uitspeelt, betekent dat gewoon dat de eerste speler een troefkaart gooit zodat de andere spelers de troef moeten volgen en dus moeten troeven. *De beste gooien* is te algemeen en zoals hierboven al gezegd is, hoeft een troefkaart niet noodzakelijk de beste kaart te zijn. *Inhalen* is ook te algemeen en is daarom weggelaten.

Wegsmijten hoort duidelijk niet thuis in dit lemma en is daarom weggelaten. *Wiepen* verwijst waarschijnlijk naar een spelletje en is daarom ook weggelaten. *Kopers* en *troefslag* zijn geen werkwoorden en zijn daarom weggelaten. *Opkopen* bleek na controle van de spelling *afkopen* te zijn en is daarom ook weggelaten.

Sommige trefwoorden zijn verplaatst naar een ander lemma. *Steken, stekken* en *stokken* zijn verplaatst naar het lemma ‘de kaarten steken’ omdat die verkeerdelijk in dit lemma zijn terechtgekomen. Dat lemma wordt niet opgenomen in deze scriptie.

Een paar trefwoorden zijn een beetje aangepast. *Snijen* is veranderd in *snijden*. *Taroeven* is een lexicale variant geworden van *troeven*. *Vertroeven* bleek na controle van de spelling *troeven*.

De volgende 26 trefwoorden komen uit het WBD en het WLD.

Afkopen	Inkopen	Slaan	Troef pakken
Afsnijden	Introeven	Slag (subst.)	Troef spelen
Aftroeven	Kappen	Smeren	Troef trekken
Bijeendoen	Kopen	Snijden	Troeven
De slag pakken	Onder de staart troeven	Stekken	Troevenaas
Houwen	Overtroeven	Troef afhalen	
Inkomen	Pikken	Troef halen	

Er zijn waarschijnlijk verschillende trefwoorden verkeerdelijk in deze lijst terechtgekomen. *Afkopen*, *afsnijden* en *aftroeven* zijn weggelaten omdat ze beter thuishoren in het lemma 'overtroeven'. De trefwoorden kwamen in dat lemma ook veel vaker voor dan hier. Verder heeft *bijeendoen* duidelijk niets met dit lemma te maken en het is daarom dus ook geschrapt. Vervolgens is *inkomen* ook geschrapt omdat het ook duidelijk niets met dit lemma te maken heeft. *Kappen* hoort eerder thuis bij het lemma 'kaarten schudden' en is daarom ook uit deze lijst geschrapt. Dat lemma wordt niet in deze scriptie behandeld. *Pikken* kwam slechts één keer voor en lijkt ook hier niet thuis te horen. Hetzelfde geldt voor *smeren*. *Stekken* hoort beter thuis bij het lemma 'de kaarten steken' en is waarschijnlijk ook per abuis in deze lijst beland.

Verder waren sommige trefwoorden niet algemeen genoeg voor dit lemma. *Inkopen* en *introeven* zijn geen algemene benamingen voor troeven en zijn daarom weggelaten. *Troefspelen* is net zoals bij de gegevens van het WVD weggelaten. *Troefpakken* en *troef trekken* betekenen niet hetzelfde als troeven en zijn daarom ook weggelaten. *Troef afhalen* en *troef halen* zijn eerder een tactieken waarbij kleinere troefkaarten door een grotere troefkaart worden gekocht zodat de tegenspelers uiteindelijk geen troeven meer hebben. De trefwoorden zijn dus niet algemeen genoeg om in dit lemma thuis te horen.

Sommige trefwoorden waren ook eerder omschrijvingen of uitdrukkingen en zijn daarom ook weggelaten. *De slag pakken* is eerder een omschrijving en daarom is ook dat trefwoord weggelaten. *Onder de staart troeven* is waarschijnlijk een uitdrukking die gebruikt wordt als iemand een slag die reeds gekocht is, niet kan afkopen en dus moet volgen met een kleinere troefkaart. Die uitdrukking is hier dus te specifiek en is daarom ook weggelaten. Met *slaan* wordt waarschijnlijk *een slag slaan* bedoeld, maar aangezien dat niet zeker is en aangezien dat ook een omschrijving is, is het trefwoord weggelaten.

Slag en *troevenaas* zijn weggelaten omdat het zelfstandige naamwoorden zijn en niet thuishoren in een lemma waar naar een werkwoord wordt gevraagd.

De opgeschoonde trefwoordenlijst bestaat nu uit 3 trefwoorden:

Trefwoord	Frequentie
Kopen	468
Snijden	111
Troeven	303

7.16.3 Semantisch-etymologische verklaring

Twee trefwoorden verwijzen naar het feit dat je door te troeven de overwinning kan binnenhalen. Het gaat eerst en vooral om *kopen*. Dat betekent letterlijk 'volgens betaling verwerven' en het gaat waarschijnlijk terug op een ontlening aan het Latijnse *caupo*, wat 'kleine handelaar' of 'venter' betekent (EWN i.v. 'kopen'). Dat Latijnse woord is mogelijk ontleend aan een niet-Indo-Europese taal. Het woord wordt hier niet letterlijk gebruikt in de zin dat er geld aan te pas komt. Met een troefkaart kan je andere kaarten namelijk figuurlijk kopen of winnen. Ten tweede is er *troeven* en dat is een afleiding van het zelfstandig naamwoord *troef*. Dat betekent 'kaart die andere kaarten slaat'. Het zou volgens het EWN (i.v. 'troef') ontleend zijn aan het Duitse Triumpf. Dat woord wordt via het Franse *triomphe* aan het Latijnse *triumphus* gelinkt, wat 'overwinning' betekent. De betekensevolutie is gemakkelijk te achterhalen: met een troefkaart kan je de overwinning binnenhalen.

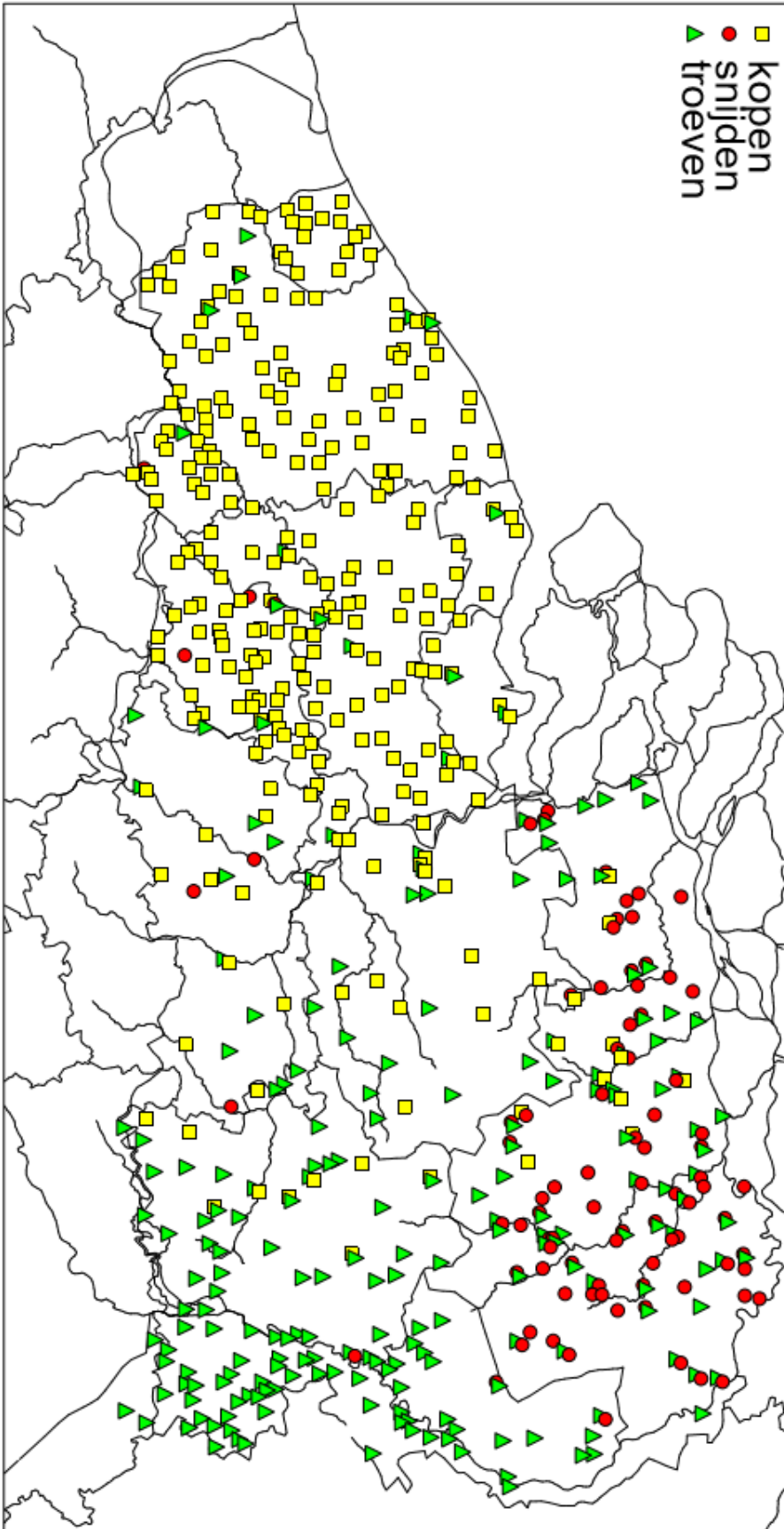
Vervolgens is er nog *snijden* en dat is de letterlijke vertaling van het Franse werkwoord *couper*, wat gebruikt wordt voor *troeven* in het Frans (Van Dale Vertaalwoordenboek i.v. 'troeven'). Het heeft hier dus niets te maken met de letterlijke betekenis 'met een scherp voorwerk kerven' of 'scheiden' (EWN i.v. 'snijden')

7.16.4 Woordkaart met dialectgeografische beschrijving

Op onderstaande kaart blijkt dat *kopen* voornamelijk in het Vlaamse dialectgebied aanwezig is, terwijl *troeven* vooral in Limburgs gebied aanwezig is. Het is niet verwonderlijk dat dat trefwoord met Duitse invloed daar juist zo sterk aanwezig is. *Snijden* komt voornamelijk in Noord-Brabant voor en die Franse invloed in Nederland is opmerkelijk. Nederland heeft minder Franse invloed gekend dan België, maar dat betekent niet dat er helemaal geen Franse invloed is geweest. In de 18^e eeuw sprak de Hollandse elite ook Frans. Die taal genoot toen over heel Europa een groot prestige (De Vriendt 2004:25). In het Brabantse gebied in België komen de drie trefwoorden door elkaar voor, alhoewel *snijden* duidelijk minder sterk aanwezig is.

TROEVEN

- kopen
- snijden
- ▲ troeven



5. Conclusie

In deze masterscriptie zijn de Vlaamse, Brabantse en Limburgse dialectwoorden voor verschillende kaarttermen samengebracht en onderzocht. Eerst werd uitgelegd hoe de verschillende dialecten zijn ontstaan. Verder werd een algemeen beeld geschetst van de drie GRW en werd er ook dieper ingegaan op de methodologie van de woordenboeken en van deze scriptie. Vervolgens werden de dialectwoorden voor vijftien verschillende kaarttermen onderzocht. Bij het samenbrengen van die woordenschat moesten alle trefwoordenlijsten opgeschoond worden. Het was hierbij belangrijk om rekening te houden met de vraagstelling. Vaak worden vragen namelijk verkeerd geïnterpreteerd door respondenten omdat ze dubbelzinnig zijn. Zo sluipen dan foute antwoorden in de trefwoordenlijsten. Daarbovenop blijken sommige vragen soms ook niet helemaal bij het lemma te passen, waarmee zeker ook rekening gehouden moet worden.

Tijdens het semantisch-etymologische onderzoek van de verschillende trefwoorden, viel een aantal zaken op. Zo zit er eerst en vooral een lijn in de benoemingsmotieven voor de verschillende kaarten. Het valt hier namelijk op dat de kaarten genoemd worden naar hun plaats in de hiërarchie van het kaartspel. De trefwoorden bij het lemma 'koning' hadden bijvoorbeeld altijd iets te maken met vooraanstaande aanspreektitels, terwijl we bij de trefwoorden bij het lemma 'boer' eerder het tegenovergestelde zagen. Daar beklemtoonden de trefwoorden de lage positie in de kaarthiërarchie. De trefwoorden bij het lemma 'vrouw' hebben een soort van tussenpositie. Sommige trefwoorden verwijzen naar vooraanstaande vrouwen, terwijl andere trefwoorden naar vrouwen in het algemeen verwijzen.

Ten tweede viel het ook op dat vormgelijkenis een belangrijk benoemingsmotief is. Het is typisch aan de mens om visueel te gaan denken bij het benoemen van zaken. Zo wordt een spel kaarten ook wel *een boek kaarten* genoemd omdat er een vormgelijkenis is tussen een dichtgeslagen boek en een pakje kaarten. Hetzelfde zien we ook bij de lemma's 'ruitens', 'klaveren', 'harten' en 'schoppen'. De symbolen worden vaak genoemd naar (een deel van) hun vorm. Zo verwijst *koeken* naar de voorganger van het ruitensymbool omdat de ronde munten op koekjes leken, terwijl *kemmen* dan weer verwijst naar de hoeken van het ruitensymbool.

Na de dialectgeografische vergelijking, viel het ook op dat er vaak duidelijk sprake is van een terraslandschap met oost-west tegenstellingen. De Limburgse dialectwoorden zijn verwant aan het Duits, terwijl de Vlaamse dialectwoorden er dikwijls helemaal anders uitzien. Traditioneel hebben de Vlaamse dialectwoorden meer gemeenschappelijk met het Engels, maar dat is hier minder opvallend dan de Limburgse gelijkenis met het Duits (met trefwoorden als *tuisen* en *kemmen*). Het terraslandschap is het best zichtbaar als we naar de meervoudsvormen van de kaartsymbolen gaan kijken. Het -s meervoud (zoals in het Engels) is vooral in het westen aanwezig, terwijl het -en meervoud (zoals in het Duits) voornamelijk in het oosten aanwezig is. Het Brabants vertoont bij een aantal kaarten letterlijk en figuurlijk een tussenpositie: bijvoorbeeld bij de lemma's 'spel kaarten' en 'troeven'). Op sommige kaarten heeft het Brabants meer gelijkenissen met het Vlaams en soms heeft het dan weer meer gemeen met het Limburgs.

Naast de oost-west tegenstellingen zijn er echter ook noord-zuid tegenstellingen te zien. Er zijn vaak duidelijke verschillen tussen de dialecten uit Nederland en de dialecten uit België. De dialecten uit Nederland vertonen iets minder variatie door invloed van de Nederlandse standaardtaal, terwijl de dialecten uit België veel Franse invloed vertonen. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat de standaardtaal al veel vroeger geïntroduceerd werd in Nederland en dat de dialecten daar dus ook al verder verdrongen zijn. De Franse invloed in de Belgisch-Nederlandse dialecten is waarschijnlijk te verklaren door de lange Franstalige geschiedenis van het land. Het graafschap Vlaanderen had een

Franstalig deel (Picardië) en Franse adel. Daarbovenop sprak de Brabantse elite in het hertogdom Brabant in de Bourgondische tijd Frans. De Franse invloed werd nog versterkt in de 19^e eeuw omdat het Frans toen de belangrijkste taal was. Die Franse invloed op de dialectische kaartterminologie is niet verwonderlijk. Het kaartspel werd vroeger alleen gespeeld door de hogere standen en die hogere standen spraken dan ook Frans. In het Belgisch-Limburgs is er minder Franse invloed. Dat gebied is namelijk sterk beïnvloed door de standaardtaal. Een mogelijke verklaring hiervoor is de sterke band tussen Nederlands- en Belgisch-Limburg.

We kunnen dus concluderen dat elke grote dialectgroep een eigen typische dialectwoordenschat heeft, maar dat er binnen die dialectgroepen zeker ook nog variatie is. Op de kaarten zien we soms ook dat de standaardtaal de dialecten aan het verdringen is. We kunnen dus met zekerheid stellen dat de dialecten aan het uitsterven zijn. Ik hoop dat ik met deze masterscriptie een deel van het dialectische kaartjargon kan redden van de tand des tijds.

Referentielijst

- Auer, P. (2005).** 'Europe's sociolinguistic unity, or: A typology of European dialect/standard constellations'. In: Delbecque, Nicole, Johan van der Auwera & Dirk Geeraerts (red.), *Perspectives on Variation: Sociolinguistic, historical, comparative*. Berlijn & New York: Mouton de Gruyter, 2005, p.7-42.
- Beers, M. (2001).** 'Klankproductieproblemen: een fonologische benadering.' *Stem-, spraak-en taalpathologie* 11(4), 245-259.
- Belemans, R. et al. (2000).** *Woordenboek van de Brabantse Dialecten. 3: Inleiding; Klankgeografie van de Brabantse dialecten*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.
- Belemans R. & R. Keulen (2005).** *Taal in stad en land: Belgisch-Limburgs*. Tiel: Lannoo.
- Belemans R., J. Kruijzen & J. Van Keymeulen (1998).** 'Gebiedsindeling van de zuidelijk Nederlandse dialecten'. *Taal en Tongval* 50 (1), 25-42.
- Cafmeyer, M. (1956).** 'Spreuken en zegswijzen uit de omstreken van Brugge'. *Biekorf* 57 (1), 184-187.
- Cremers, F. (1992).** *Belasting is troef*. Turnhout: Nationaal Museum van de Speelkaart.
- Cornelissen, J. & J.B. Vervliet (1899-1906).** *Idioticon van het Antwerpsch Dialect*. Gent: Siffer
- Cowan, H.K.J. (1962),** 'De herkomst van Ned. konijn', in: *LB* 51, 150-155.
- Debrabandere, F. (2010).** *West-Vlaams zakwoordenboek*. Antwerpen: Artus.
- Devos, M. (2002).** *Taalsituatie en taalontwikkeling in Vlaanderen*. Gent: Academia Press.
- Devos, M. (2006).** 'Genese en structuur van het Vlaamse Dialectlandschap'. In: De Caluwe J. & M. Devos (red.), *Structuren in talige variatie in Vlaanderen*. Gent: Academie Press, 35-61.
- Devos, M. et al. (1979).** *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten: Inleiding*. Gent: Rijksuniversiteit Gent, Seminarie voor Vlaamse Dialectologie.
- De Cock, L. (2010).** *Van Achterwoeërèsse tot ... zwiesjke. De dialecten van Moerbeke en Viane (Geraardsbergen). Viane: Louis De Cock.*
- De Coster, M. (1999).** *Woordenboek van de neologismen: 25 jaar taalaanwinsten*. Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact B.V.
- De Coster, M. (2007).** *Groot scheldwoordenboek: van apenkont tot zweefteef*. Antwerpen: Standaard Uitgeverij.
- De Pauw, T. (2014).** 'Richtlijnen over vernederlandsen'. Geraadpleegd op 4 april 2016 via <http://www.wvd.ugent.be/node/395>
- De Vriendt, S. (2004).** *Taal in stad en land: Brussels*. Tiel: Lannoo.
- De Vries, J. (1971).** *Nederlands etymologisch woordenboek*. Leiden: Brill.
- EWN (2003-2009) = Philippa, M. et al. Etymologisch woordenboek van het Nederlands**. Amsterdam: AUP.
- Ghyselen, A. & J. Van Keymeulen. (2014).** 'Dialectcompetentie en functionaliteit van het dialect in Vlaanderen anno 2013'. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 130(2), 117-139.
- Goossens, J. (1977).** 'Geschiedenis van de Nederlandse dialectstudie'. In: Bakker, D. M. & G.R.W. Dibbets (red.), *Geschiedenis van de Nederlandse taalkunde*. Den Bosch: Malmberg, 285-311.
- Grootvriendt, L. (2007).** *Feest, spel en vermaak in de Denderstreek* [masterscriptie]. Gent: Universiteit Gent.
- Hagen, A. (1986).** 'Dialectverlies en dialectbehoud'. *Taal en Tongval* 38, 102-108.
- Hellebaut, L. (2016).** *Van Ankertje tot Zwijntje: Vlaamse dialectwoorden voor verschillende soorten bezems en borstels* [bachelorscriptie]. Gent: Universiteit Gent.
- Kruijzen, J. & J. Van Keymeulen (1997).** 'The southern Dutch dialect dictionaries'. *Lexikos* 7, 207-228.
- MNW (2010) = MiddelNederlands Woordenboek**. Geraadpleegd op 20 juli 2017 via <http://gtb.inl.nl/>
- Ooms, M. & J. Van Keymeulen (2005).** *Taal in stad en land: Vlaams-Brabants en Antwerps*. Tiel: Lannoo.
- Parlett, D. (1990).** *A history of card games*. Oxford: Oxford University Press.
- Rys, K. (2007).** *Dialect as a Second Language. Linguistic and Non-Linguistic Factors in Secondary Dialect Acquisition by Children and Adolescents* [doctoraat]. Gent: Universiteit Gent.
- Stoett, F.A. (1923-1925).** *Nederlandsche spreekwoorden, spreekwijzen, uitdrukkingen en gezegden*. Zutpen: W.J. Thieme en Cie.
- Taaldeman, J. (2005).** *Taal in stad en land: Oost-Vlaams*. Tiel: Lannoo
- Vandercruyssen, V. (2006).** *De woordenschat van het kaartspel in West-Vlaanderen* [masterscriptie]. Gent: Universiteit Gent.
- Van Dale Vertaalwoordenboek (2017).** *Nederlands-Duits, Nederlands-Engels, Nederlands-Frans, Nederlands-Italiaans, Nederlands-Portugees, Nederlands-Spaans*. Geraadpleegd op 30 juli 2017 via <http://www.vandale.nl/opzoeken>
- Van der Mensbrugge (2011, 23 maart).** 'Van flonkaards en genoffels'. *Mensbrugge.be* [blog]. Geraadpleegd op 13 mei 2017 via <https://mensbrugge.be/2011/03/23/van-flonkaards-en-genoffels/>
- Van der Sijs, N. (2005).** 'Dialect in Nederland en Vlaanderen'. *Taalpeil*, 2005.

- Van Keymeulen, J. (2003a).** 'Compiling a Dictionary of an Unwritten Language: a Non-corpus-based Approach'. *Lexikos* 13, 183-205.
- Van Keymeulen, J. (2003b).** *Dialectwoorden verzamelen. Een praktische handleiding*. Gent: Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.
- Van Keymeulen, J. (2008).** 'Het digitale woordenboek van de Nederlandse dialecten (WND)'. In: Van Keymeulen, J. et al. (red.), *Een woordenboek voor Magda Devos: een bundel artikelen aangeboden aan prof. dr. Magda Devos ter gelegenheid van haar zestigste verjaardag*. Deinze: Van Daele, 7-18.
- Van Keymeulen, J. (2009).** 'Volkslinguïstiek en dialectlexicografie in de zuidelijke Nederlanden'. *Lexikos* 19, 314-339.
- Van Keymeulen, J. (2013).** 'Geographical patterns of lexical variation in the Dutch-speaking area'. In: Hinskens, F. & J. Taeldeman (red.), *Language and Space: An International Handbook of Linguistic Variation: Dutch*. Berlijn: De Gruyter/ Mouton: 512-532.
- Van Ouytsel, J. (2012).** *Dialectverlies of dialectrevival? Actueel taalgedrag in Vlaanderen*. Gent: Academia Press.
- VDEW (1997)** = Van Veen, P.A.F. & N. Van der Sijs. *Van Dale Etymologisch woordenboek*. Utrecht/Antwerpen: Van Dale Lexicografie.
- Vercoullie, J. (1925).** *Beknopt etymologisch woordenboek der Nederlandsche taal*. Den Haag: Nijhoff.
- WBD (2004)** = Lic. G. Coupé. *Woordenboek van de Brabantse Dialecten* Deel III Sectie 3: Het gemeenschapsleven: Aflevering 2: Feest en vermaak. Assen: Koninklijke Van Gorcum.
- Weijnen, A. et al. (1983).** *Woordenboek van de Limburgse Dialecten. Inleiding; 1: Agrarische Terminologie. 1*. Assen: Van Gorcum.
- WLD (2008)** = Keulen, R. *Woordenboek van de Limburgse Dialecten*. Deel III Sectie 2: Het gemeenschapsleven: Aflevering 2: Feest en vermaak. Amsterdam: Gopher B.V.
- WNT (1864-2001)** = De Vries, M. & L.A. Te Winkel. *Woordenboek der Nederlandsche Taal*. 's-Graveshage: Nijhoff.
- WVD (1995)** = Van Der Sypt, K., Ryckeboer H. & J. Van Keymeulen. *Woordenboek van de Vlaamse dialecten*. Deel I Landbouwwoordenschat. Paragraaf Landbouw. Aflevering: Spitten, eggen, rollen. Gent-Tongeren: Wetenschappelijk Apparaat.
- WVD (2005)** = De Pauw, T. & M. Devos. *Woordenboek van de Vlaamse dialecten*. 3: Algemene woordenschat. 4: Karakter. Gent: Universiteit Gent.
- WVD (2008)** = Vandenberghe, R., V. De Tier & M. Devos. *Woordenboek van de Vlaamse dialecten*. 1: Landbouwwoordenschat. Paragraaf Veeteelt. 13: Pluimvee. Gent: Universiteit Gent.
- WZD (1964)** = Ghijsen, H. *Woordenboek der Zeeuwse Dialecten*. Den Haag: Van Goor Zonen.

Figuren:

- Belemans R., J. Kruijsen & J. Van Keymeulen (1998).** 'Gebiedsindeling van de zuidelijk Nederlandse dialecten'. *Taal en Tongval* 50 (1), 25-42.
- Cremers, F. (1992).** *Belasting is troef*. Turnhout: Nationaal Museum van de Speelkaart.
- Devos, M. & R. Vandekerckhove (2005).** *Taal in stad en land: West-Vlaams*. Tiel: Lannoo.
- Dialectloket (2014).** 'Materiaalverzamelingen'. Geraadpleegd op 20 februari 2017 via <http://www.dialectloket.be/tekst/dialectologie/materiaalverzamelingen/>
- Duprez, Michel (2009).** 'Zwalmse uitdrukkingen en gezegden: deel 53'. *De Zwalmgalm*, september 2009.
- Ghyselen, A. (2016).** *Verticale structuur en dynamiek van het gesproken Nederlands in Vlaanderen. Een empirische studie in Ieper, Gent en Antwerpen* [doctoraat]. Gent: Universiteit Gent.
- Hellebaut, L. (2017).** Eigen foto's.
- Meire, Mieke (2017).** 'Het lokaal dialect: woord van de maand'. *De Zingemnaar*, maart 2017.
- Ooms, M. & J. Van Keymeulen (2005).** *Taal in stad en land: Vlaams-Brabants en Antwerps*. Tiel: Lannoo.
- Taeldeman, J. (2001).** 'De regenboog van de Vlaamse dialecten'. In: De Caluwe, J., M. Devos & J. Taeldeman (red.), *Het taallandschap in Vlaanderen*. Gent: Academia Press: 1-15.
- Taeldeman, J. (2005).** *Taal in stad en land: Oost-Vlaams*. Tiel: Lannoo
- WVD (2008)** = Vandenberghe, R., V. De Tier & M. Devos. *Woordenboek van de Vlaamse dialecten*. 1: Landbouwwoordenschat. Paragraaf Veeteelt. 13: Pluimvee. Gent: Universiteit Gent.

Bijlagen

Bijlage 1

1. KAARTEN (WERKWOORD)

- **WVD 158 (2):** Met meerdere spelers samen een kaartspel spelen?
- **WVD (81) (2):** Kaartspelen in het algemeen?
- **Grootvriendt (69):** Kaarten
- **ZND B1 (147):** Kaarten (werkw.)

2. SPEL KAARTEN

- **WVD 158 (5):** Een geheel van 52 kaarten, bestaande uit 13 kaarten van elke soort?
- **WVD 81 (5):** Een set van 52 kaarten, waarmee gespeeld kan worden?
- **Grootvriendt (73):** Een spel kaarten
- **Vandercruyssen (38):** Kaartspel van 52 kaarten

3. SPEELKAART

- **WVD 158 (7):** Gebruikt u soms een ander woord DAN 'kaart' voor een kaart? Welk woord is dat dan?
- **Grootvriendt (72):** Speelkaart
- **Vandercruyssen (39):** Kaart
- **ZND A1 (51):** Een kaart?

4. RUITEN

- **WVD 158 (8):** Dit symbool?
- **WVD 81 (6):** Hoe noemt u dit symbool?
- **Grootvriendt (86):** Ruiten
- **Vandercruyssen (42):** Ruiten
- **ZND 6 (21):** Ruitenaas (kaartspel)
- **ZND 42 (8):** Ruitenboer (in het kaartspel)
- **DC 52 (8a3):** Ruiten (kaartspel)

5. KLAVEREN

- **WVD 158 (9):** Dit symbool?
- **WVD 81 (7):** Hoe noemt u dit symbool?
- **Grootvriendt (84):** Ruiten
- **Vandercruyssen (41):** Klaveren
- **ZND B2 (349):** Klaverenaas (kaartspel)
- **DC 52 (8a4):** Klaveren (kaartspel)

6. HARTEN

- **WVD 158 (10):** Dit symbool?
- **WVD 81 (8):** Hoe noemt u dit symbool?
- **Grootvriendt (85):** Harten
- **Vandercruyssen (40):** Harten
- **ZND 8 (18a):** Harten is troef: harten
- **ZND 42 (50):** Harten is troef (kaartspel)
- **ZND 19 (4):** Hartenaas (in het kaartspel)

- **DC 52 (8a2):** Harten (kaartspel)

7. SCHOPPEN

- **WVD 158 (11):** Dit symbool?
- **WVD 81 (9):** Hoe noemt u dit symbool?
- **Grootvriendt (82):** Schoppen
- **Vandercruyssen (44):** Schoppen
- **ZND 6 (47b):** Schoppenaas (kaartspel)
- **ZND 42 (45):** Hoe heet schoppen heer of schoppenkoning (in het kaartspel)?
- **DC 52 (8a1):** Pijken (kaartspel)

8. AAS IN HET KAARTSPEL

- **WVD 158 (12):** Figuur 1?
- **WVD 81 (11):** Hoe noemt u figuur één?
- **Vandercruyssen (50):** Aas
- **Vandercruyssen (181):** Aas
- **ZND 6 (21):** Ruitenaas (kaartspel)
- **ZND 6 (47b):** Schoppenaas (kaartspel)
- **ZND B2 (349):** Klaverenaas (kaartspel)
- **DC 52 (8b1):** Aas (kaartspel)

9. KONING IN HET KAARTSPEL

- **WVD 158 (13):** Figuur 2?
- **WVD 81 (12):** Hoe noemt u figuur twee?
- **Grootvriendt (89):** Koning in het kaartspel
- **Vandercruyssen (46):** Heer
- **ZND 42 (45):** Hoe heet schoppen heer of schoppenkoning (in het kaartspel)?
- **DC 52 (8b2):** Koning (kaartspel)

10. VROUW IN HET KAARTSPEL

- **WVD 158 (14):** Figuur 3?
- **WVD 81 (13):** Hoe noemt u figuur 3?
- **Grootvriendt (90):** Koningin in het kaartspel
- **Vandercruyssen (47):** Vrouw/dame
- **DC 52 (8b3):** Vrouw (kaartspel)

11. BOER IN HET KAARTSPEL

- **WVD 158 (15):** Figuur 4?
- **WVD 81 (14):** Hoe noemt u figuur 4?
- **Grootvriendt (91):** Boer in het kaartspel
- **Vandercruyssen (49):** Boer
- **ZND 42 (8):** Ruitenboer (in het kaartspel)
- **DC 52 (8b4):** Boer (kaartspel)

12. JOKER IN HET KAARTSPEL

- **WVD 158 (16):** Figuur 5?
- **WVD 81 (15):** Hoe noemt u figuur 5?

- **DC 52 (8b5):** Joker (kaartspel)

13. KAART MET PRENTJE

- **WVD 158 (17):** Kent u de verzamelnaam voor de kaarten met een afbeelding op? Hoe zou u bijvoorbeeld verwijzen naar figuur 2, 3 en 4 samen?
- **WVD 81 (10):** Hoe noemt u in het algemeen een kaart met een afbeelding erop?
- **Grootvriendt (87):** Kaart met prentje
- **Vandercruyssen (45):** Plaatje

14. DE KAARTEN RONDDLEN

- **WVD 158 (21):** Het geven van een gelijk aantal kaarten?
- **WVD 81 (18):** Aan iedere speler bij het begin van een spel een gelijk aantal kaarten geven.
- **Grootvriendt (79):** Kaarten ronddelen
- **Vandercruyssen (65):** Delen

15. TROEVEN

- **WVD 158 (39):** Een troefkaart gooien op kaarten van een andere soort of kleur, zodat u daardoor de slag kan binnenhalen?
- **WVD 81 (35):** Een troefkaart gooien op kaarten van een andere soort of kleur, en daardoor de slag binnenhalen?
- **Vandercruyssen (78):** Kopen

Bijlage 2

Kaarten (werkwoord) WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 2; WVD 158, 2; Grootvriendt Lien (2007), 69; ZND B1 (1923), 147.

bende : WVD 158 : H 093.

bieden : WVD 158 : H 068.

bieden met dubbel spel : WVD 158 : O 062.

boompje leggen : WVD 81: Kaartspel : O 133.

club : WVD 158 : I 135.

dubbel spel : WVD 158 : O 062.

een boek kaarten : WVD 158 : I 140, O 048.

een boertje doen : ZND B1 : N 041.

een boom kaarten : WVD 158 : I 183.

een boompje gaan kaarten : WVD 81: Kaartspel : O 104.

een boompje kaarten : WVD 158 : I 106, I 164, I 187, O 051, O 100, O 125, O 257.

een boompje leggen : WVD 81: Kaartspel : O 117.

één kaarten : WVD 158 : N 018.

een kaartje leggen : WVD 81: Kaartspel : H 084, I 134, I 208; WVD 158 : I 154, I 241, O 061, O 152, O 257.

een kaartje slaan : WVD 81: Kaartspel : O 257; WVD 158 : I 106, O 257.

een kaartje trekken : WVD 158 : O 257.

een partij kaarten : WVD 81: Kaartspel : N 130; WVD 158 : H 084, N 130.

een partijtje kaarten : WVD 81: Kaartspel : I 241, O 257; WVD 158 : H 046, H 101, H 112, I 154, I 241, N 072, O 257.

een potje kaarten : WVD 158 : I 127.

een spel kaarten : WVD 158 : H 084, I 161, N 041, O 104.

een spelletje kaarten : WVD 81: Kaartspel : I 241; WVD 158 : I 104, I 241, O 022.

een spelletje spelen : WVD 158 : I 264.

eentje leggen : WVD 158 : H 101.

groep : WVD 158 : H 084, I 135, I 136, N 033.

groepskaarting : WVD 158 : N 037.

groepsspel : WVD 158 : H 118.

kaarte spelen : WVD 81: Kaartspel : N 071.

kaarteleggen : WVD 81: Kaartspel : N 163.

kaarten : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, O 019a, O 022, O 025, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 257, O 265; WVD 158 : H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 022, H 023, H 025, H 033, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 108, H 109, H 123, I 107, I 116, I 116c, I 145, I 155, I 161, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 178, I 190, I 193, I 201, I 202, I 204, I 206, I 208, I 231, I 235, I 241, I 242, I 247, I 251, I 256, I 258, I 260a, I 264, I 264a, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 038, N 045, N 047, N 063, N 067, N 075, N 079, N 083, N 087, N 090, N 130, N 132, N 137, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 036, O 038, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 064, O 078, O 079, O 080, O 084, O 097, O 111, O 113, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 190, O 210, O 212, O 220, O 228, O 230, O 233; ZND B1 : H 009, H 016, H 023, H 036, H 042, H 049, H 054, H 062, H 104, H 115, H 123, I 154, I 175, I 213, I 234, I 262, I 264a, N 022, N 025, N 032, N 039, N 041, N 045, N 090, N 131, N 141, O 010, O 056, O 123, O 228, O 233; *koort&n* : Grootvriendt Lien : O 061, O 228; *kòd&rt&n* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, O 136, O 146; ZND B1 : H 041; *kòd&rt&n* : ZND B1 : H 002, I 178, I 180, N 038, N 078, O 024; *koot&n* : Grootvriendt Lien : I 264, I 264a; *kòd&t&n* : Grootvriendt Lien : O 147, O 150, O 152, O 231, O 233; *kòd&t&n* : Grootvriendt Lien : O 148, O 220.

kaartenboek : WVD 158 : I 241.

kaarters : WVD 158 : I 163, I 190, I 241, I 249, I 272, N 063, N 070, N 132, N 139, O 061, O 080, O 210.

kaarting : WVD 81: Kaartspel : H 022.

kaartje leggen : WVD 81: Kaartspel : O 133.
kaartspel : WVD 81: Kaartspel : H 084; WVD 158 : I 241, O 052.
kaartspelen : WVD 81: Kaartspel : O 233; WVD 158 : I 185, I 264.
kaartsters : WVD 158 : H 028.
leggen ? : WVD 81: Kaartspel : I 169.
manillen : WVD 158 : H 068.
maten : WVD 158 : I 203.
medespelers : WVD 158 : H 036.
met de kaart spelen : WVD 81: Kaartspel : O 233; WVD 158 : O 064.
met de kaarten spelen : WVD 81: Kaartspel : H 087, O 078; WVD 158 : O 052.
met gevierden kaarten : WVD 158 : O 116.
met maten : WVD 158 : H 101, N 072.
met velen : WVD 158 : H 017.
samen spelen : WVD 158 : I 239, I 241.
spelen : WVD 158 : I 166.
te gader : WVD 158 : H 002.
te gader spelen : WVD 158 : H 112, N 038.
te hope kaarten : WVD 158 : H 024, H 089.
te hope spelen : WVD 158 : I 188, N 091a.
wiezen, bieden, pieten trekken : WVD 158 : I 146.

Kaarten (werkwoord) WBD WLD

WBD-materiaal, 103; WLD-materiaal, 124.

bet de kaart spelen be kaart spelen [*b d d d k a a t s p e e j l*] : WBD-materiaal : P 171; *b d d d k a s a s t s p e # l* : WBD-materiaal : P 171; *be \$ d e k a o t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 107; [*be \$ d d k a @ a @ t s p e e j l*] : WBD-materiaal : P 161, P 161a; *be d d k a o t t s p e e l* : WBD-materiaal : P 108a; *be d d k a o t t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 111, P 159; *be d d k a o t t s p e l* : WBD-materiaal : P 107; *bed d k a # t s p e e l* : WBD-materiaal : P 169; *be d d k a # t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 171; *bed k o 7 w a t s p e 7 i l* : WBD-materiaal : P 154a; *bee d d k a o t t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 109; *bet d d k o s a t s p e s e s i l* : WBD-materiaal : P 145; *be 7 d k o 7 t s p e s u s l* : WBD-materiaal : P 166.
bet de kaarten spelen : WLD-materiaal : K 357, P 044, P 046, P 172, P 175; be kaarten spelen [*b a i d d k o @ a t s p a j l*] : WBD-materiaal : P 154a; [*be \$ d d k a @ a @ t t s p e s e s i l*] : WBD-materiaal : P 168; *be d d k a o a t s p e s e s l e* : WBD-materiaal : P 104; *be d d k a o a t s p e e l* : WBD-materiaal : P 105, P 147, P 151; *be d d k a o a t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 150, P 166, P 167, P 168; *bed d k a o t t s p e e l* : WBD-materiaal : P 096a; *be d d k a o t t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 100, P 107a; *be d d k a o t t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 106, P 161; *bed d k a o t t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 157a; [*be @ d d k a o w w t t s p e @ e @ j l*] : WBD-materiaal : P 163; *bed d k a # t t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 212; *be d d k a # t t s p e e l e* : WBD-materiaal : P 211; [*be @ d d k o \$ w t t s p e e l*] : WBD-materiaal : P 112; [*b t t k o @ a t s p a j l*] : WBD-materiaal : P 154.
een boom doen [*n n b o ^ e ^ m d o # e # n*] : WBD-materiaal : O 175; [*n n b u ^ u ^ m @ d o # e # n j*] : WBD-materiaal : O 159.
een boompje doen een boomke doen [*m b y m k d d o # n*] : WBD-materiaal : P 060a.
een boompje leggen een boomke leggen [*n b u m k e l e g g e*] : WBD-materiaal : L 237.
een kaartje leggen : WLD-materiaal : K 278, L 286, L 330, Q 074, Q 095; *e k a o r t j e l e s g g e* : WBD-materiaal : K 150; [*k a \$ j k @ l e @ g @*] : WBD-materiaal : P 095; *k a o r t j e l e s g e n* : WBD-materiaal : K 153z; *k a o r t j e l e g g e* : WBD-materiaal : K 176; *k a o r t j e l e g g e n* : WBD-materiaal : K 202; *k a r t j e l e s j g e* : WBD-materiaal : L 099; *d d k a r t j d d l e g* : WBD-materiaal : L 237; [*d d k k @ l e @ j*] : WBD-materiaal : P 028; [*d d k o @ j k d d l i - j*] : WBD-materiaal : P 027; [*d d k o \$ k @ d d l i g*] : WBD-materiaal : P 199; [*d d k o @ k d d l i - j*] : WBD-materiaal : P 027; *k o \$ o \$ r t j e l e @ g g e* : WBD-materiaal : K 124a; [*d @ d d k o \$ r t d d l e @ g*] : WBD-materiaal : K 237; [*d d k o _ t t d d l e @ g*] : WBD-materiaal : K 302; [*k u r t s j l e @ g*] : WBD-materiaal : K 283; [*k u r t s j l i g*] : WBD-materiaal : K 282; *@ n k a o r t j e l e g g e* : WBD-materiaal : L 232; *@ n k a o r t j e l e s g e* : WBD-materiaal : K 177b; *@ n k a o r t j e l e g g e n* : WBD-materiaal : K 242; *@ n k a r t j e l e @ g g e* : WBD-materiaal : L 200; *@ n k a r t j e l e g g e* : WBD-materiaal : I 079, K 150, L 144, L 235, L 241; *@ n k a \$ r t j e l e g g e n !* : WBD-materiaal : L 237; *@ n k a r t j e l e g g e n* : WBD-materiaal : K 141, L 242; *d n k a r t j l e g* : WBD-materiaal : L 148; [*d n k o \$ r t @ d d l e @ g*] : WBD-

materiaal : K 210; *un* *kaartje* *legge* : WBD-materiaal : L 159; *un* *kaartje* *leggen* : WBD-materiaal : L 144; *un* *ko* *rtje* *legge* : WBD-materiaal : K 184.

een kaartje omleggen : WLD-materiaal : Q 193.

een kaartje spelen [*en* *ko* *rt* *sj* *spe* *u* *l*] : WBD-materiaal : K 225.

een kaartje trekken "*ei* [*""^e^nk*] *trekken*" : WBD-materiaal : K 244; *in* *ka* *o* *rt* *sj* *trek* : WBD-materiaal : K 274; [*ke* *kaok* *tre* *k*] : WBD-materiaal : P 041; [*ke* *t* *jt* *tre* *k*] : WBD-materiaal : K 339; [*ke* *ko* *sjk* *tre* *k*] : WBD-materiaal : P 010; *ke* *kortje* *trekken* : WBD-materiaal : K 244; [*ke* *ko* *rt* *sj* *trik*] : WBD-materiaal : K 243; *ke* *ko* *stj* *trek* : WBD-materiaal : K 297; [*ke* *ko* *rt* *sj* *tre* *k*] : WBD-materiaal : K 291; [*ke* *ko* *t* *sj* *trik*] : WBD-materiaal : K 294; [*en* *ko* *rt* *sj* *tre* *k*] : WBD-materiaal : K 225; *en* *ko* *rt* *sj* *trek* : WBD-materiaal : K 244; [*en* *ko* *rt* *sj* *tre* *k*] : WBD-materiaal : K 274; *wille* *we* *e* *ke* *trekke*? : WBD-materiaal : K 351, K 351a.

een kaartspelletje doen een kaartspelleke doen *n* *ka* *o* *rt* *spulleke* *doen* : WBD-materiaal : K 125a.

het kaartspel spelen *het* *ka* *o* *rt* *spel* *spelen* : WBD-materiaal : L 184.

kaart spelen *een* *potje* *ka* *o* *rt* *speulen* ! : WBD-materiaal : K 176; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 172; *ka* *o* *rt* *speujle* : WBD-materiaal : L 151; *ka* *o* *rt* *speujle* : WBD-materiaal : L 145, L 232; [*ka* *o* *rt* *spe* *u* *l*] : WBD-materiaal : K 221; *ka* *a* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : L 104; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : I 057, I 079, K 124a, K 152, K 163, K 166, K 172, K 176, K 177a, L 091a, L 093, L 099, L 100, L 144, L 145, L 149, L 150, L 153, L 154a, L 155, L 159, L 159b, L 160, L 177b, L 184, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 202, L 203b, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 227, L 228, L 235, L 237, L 263, L 285; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 151, L 099, L 200, L 208, L 208a, L 237; *ka* *o* *rt* *speulen* : WBD-materiaal : L 148; *ka* *o* *rt* *speulen* : WBD-materiaal : L 201; [*ka* *o* *rt* *speel*] : WBD-materiaal : K 324; [*ka* *a* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : O 072; [*ka* *o* *rt* *spil*] : WBD-materiaal : P 199; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 220; [*ka* *o* *rt* *spee* *j* *l*] : WBD-materiaal : K 244; *ka* *o* *rt* *speel* : WBD-materiaal : K 356; [*ka* *o* *rt* *spe* *j* *l*] : WBD-materiaal : K 256; *ka* *o* *rt* *spe* *#* : WBD-materiaal : K 303; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 232, K 234, K 244; *ka* *o* *rt* *speujle* : WBD-materiaal : K 165, K 173, K 176, K 183, L 147; [*ka* *o* *rt* *spe* *u* *l*] : WBD-materiaal : K 276; *ka* *o* *rt* *spe* *u* *l* : WBD-materiaal : K 307; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 177b, K 184; *ka* *o* *rt* *spe* *u* *l* *e* : WBD-materiaal : K 194; *ka* *o* *rt* *spe* *u* *l* *e* : WBD-materiaal : K 173, L 224a; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : I 057a, K 101, K 130, K 141, K 146, K 150, K 156, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 163, K 164a, K 165, K 167, K 168, K 169, K 173, K 174, K 175b, K 179, K 180, K 181, K 182, K 183, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 193a, K 194, K 196, K 215, K 217, K 218, K 218a, K 219, K 242, L 092, L 180, L 207, L 228, L 243, L 262, L 264; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : I 057, K 130, K 137, K 158c, K 160, K 172, K 174, K 178a, K 183, K 184, L 181, L 183, L 244, L 257; *ka* *o* *rt* *speulen* : WBD-materiaal : K 177b; *ka* *o* *rt* *speulen* : WBD-materiaal : K 169; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : K 126, K 175, K 177b, K 177c, K 212, K 240, L 152, L 204, L 204a, L 241; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 149, L 157, L 202, L 205, L 206; *ka* *o* *rt* *spo* *l* : WBD-materiaal : L 146; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : K 177b, K 200, K 213; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 100; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 281; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* *n* : WBD-materiaal : K 272; [*ka* *o* *rt* *spul*] : WBD-materiaal : K 206; [*ka* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : P 010; [*ka* *o* *rt* *speel*] : WBD-materiaal : K 340; [*ka* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : K 339; [*ka* *o* *rt* *speel*] : WBD-materiaal : K 269, K 302, K 351, K 355; [*ka* *o* *rt* *speel*] : WBD-materiaal : P 041; *ka* *o* *rt* *speel* : WBD-materiaal : P 027; *ka* *o* *rt* *speele* : WBD-materiaal : P 107; *ka* *o* *rt* *speil* : WBD-materiaal : P 029a; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 297; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 299; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 312; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* *n* : WBD-materiaal : K 310; [*ka* *o* *rt* *spul*] : WBD-materiaal : K 241; *ka* *o* *rt* *spullen* : WBD-materiaal : L 224; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 147; *ka* *o* *rt* *spo* *l* : WBD-materiaal : L 179, L 182; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : I 079, L 093; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 099; *ka* *o* *rt* *spo* *l* : WBD-materiaal : L 160; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 151; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 145, L 177, L 199, L 208; [*ka* *o* *rt* *speel*] : WBD-materiaal : K 296; *ka* *o* *rt* *spel* : WBD-materiaal : K 335; [*ka* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : P 100; [*ka* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : I 271; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 125a, L 242; *ka* *o* *rt* *speulen* : WBD-materiaal : L 255; *ka* *o* *rt* *spajl* : WBD-materiaal : P 144; [*ka* *o* *rt* *speel*] : WBD-materiaal : K 355; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 313; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 277; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 145a, K 166, K 183b, L 157; [*ka* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : K 294; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : L 279; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : L 279; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 236; *ka* *o* *rt* *speul* : WBD-materiaal : K 147; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 136a; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : K 143, K 147; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : K 155, K 164, K 170, K 214; *ka* *o* *rt* *spo* *l* : WBD-materiaal : K 157; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : K 184; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : K 199a; *ka* *o* *rt* *spo* *#* *l* : WBD-materiaal : K 147; [*ka* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : K 311a, K 312; *ka* *o* *rt* *spel* *n* : WBD-materiaal : K 277; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : P 107; *ka* *o* *rt* *speule* : WBD-materiaal : L 203c; [*ka* *o* *rt* *spajl*] : WBD-materiaal : P 095; [*ka* *o* *rt* *spe* *e* *l* *n*] : WBD-materiaal : O 169; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : P 030; *ka* *o* *rt* *spe* *#* *l* : WBD-materiaal : K 312;

ku#tspeeln : WBD-materiaal : O 285; *@nkaortspeule* : WBD-materiaal : K 164; *@nspotjekaartspeule* : WBD-materiaal : K 174; *wegaonkaortspeule* : WBD-materiaal : L 237; *wego'nkaortspeulen* : WBD-materiaal : K 183.

kaarten : WLD-materiaal : K 278, K 278a, K 314, K 315, K 316, K 318, K 353, K 358, K 360, K 361, L 115, L 159a, L 163, L 164, L 192, L 192a, L 209, L 210, L 213, L 214, L 214a, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244c, L 245, L 246, L 246a, L 246b, L 246c, L 247, L 249, L 250, L 265, L 265c, L 266, L 267, L 268, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 288a, L 289, L 291, L 292, L 293, L 294, L 297, L 298, L 300, L 312, L 313, L 314, L 316, L 316a, L 317, L 318, L 318b, L 319, L 320, L 324, L 325, L 329, L 331, L 352, L 353, L 355, L 356, L 360, L 362, L 364, L 365, L 368, L 369, L 371, L 372, L 374, L 375, L 376, L 377, L 378, L 381, L 382, L 383, L 386, L 387, L 413, L 414, L 415, L 415a, L 416, L 417, L 419, L 420, L 421, L 422, L 423, L 425, L 428, L 432, L 434, P 045, P 047, P 048, P 050, P 055, P 057, P 058, P 119, P 171, P 176, P 188, P 189, P 195, P 197, P 220, P 223, P 227, Q 001, Q 002, Q 002a, Q 003, Q 005, Q 006, Q 007, Q 009, Q 011, Q 012, Q 014, Q 015, Q 017, Q 019, Q 020, Q 021, Q 030, Q 031, Q 032, Q 033, Q 035, Q 036, Q 038, Q 039, Q 074, Q 080, Q 083, Q 088, Q 091, Q 094, Q 095, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 105, Q 111, Q 112, Q 113, Q 116, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 119, Q 121, Q 154, Q 156, Q 162, Q 172, Q 183, Q 188, Q 192, Q 193, Q 196, Q 198, Q 199, Q 200, Q 201, Q 203, Q 204, Q 205, Q 206, Q 211, Q 222, Q 240, Q 247a, Q 249, Q 251, Q 253, Q 254, Q 259, Q 260, Q 263, Q 278, Q 279, Q 284; *eenpotjekaart* : WBD-materiaal : L 159; *eenpotjekaart* : WBD-materiaal : K 176; *enkaart* : WBD-materiaal : L 099; *enkaart* : WBD-materiaal : K 183; *enparteejtjekaart* : WBD-materiaal : L 161; *enparteejtjekaart* : WBD-materiaal : L 161; *enpotstjekaart* : WBD-materiaal : I 079; *epotstjekaart* : WBD-materiaal : L 200; *epotstjekaart* : WBD-materiaal : K 150; *gadedeemeekarte*, *wiespultdermee* : WBD-materiaal : K 160; *!hijgagadeenpotstjekaarten !* : WBD-materiaal : K 176; *ikgagokarte* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *[kaa @n]* : WBD-materiaal : O 162; *kaarten* : WBD-materiaal : K 150; *[ka\$art]* : WBD-materiaal : K 234, K 283; *[kaart]* : WBD-materiaal : K 221; *ka#art* : WBD-materiaal : L 159, L 184; *ka\$art* : WBD-materiaal : K 232; *ka)art* : WBD-materiaal : K 268; *kaart* : WBD-materiaal : K 279; *ka@a@rte* : WBD-materiaal : L 104; *kaarte* : WBD-materiaal : I 079, K 150, K 172, L 093, L 100, L 144, L 145, L 148, L 151, L 153, L 154a, L 155, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 180d, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 207, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 240, L 243, L 260, L 263; *!kaarte !* : WBD-materiaal : L 240; *kaarten* : WBD-materiaal : K 256, L 285; *[ka\$st]* : WBD-materiaal : I 275, K 324; *[ka@a@t]* : WBD-materiaal : I 268a, P 002, P 161, P 161a; *[ka@a@t]* : WBD-materiaal : P 168; *[kaat]* : WBD-materiaal : I 268, P 004, P 060; *[ka\$stn]* : WBD-materiaal : I 274; *[ka@a@tn]* : WBD-materiaal : O 072; *[ka\$swt]* : WBD-materiaal : I 221; *ka#etn* : WBD-materiaal : O 073; *[ka@jt]* : WBD-materiaal : I 269; *[kaost]* : WBD-materiaal : K 309; *kaost* : WBD-materiaal : K 311, P 155; *kaorte* : WBD-materiaal : L 285; *[kaart]* : WBD-materiaal : K 189, K 195a, K 206, K 210, K 212, K 231, K 243, K 244, K 246, K 251, K 253, K 256, K 260, K 267, K 269, K 274, K 276, K 282; *kaart* : WBD-materiaal : K 100, K 101, K 110, K 128, K 129a, K 133a, K 141, K 143, K 147, K 151, K 152, K 153, K 154, K 156, K 158a, K 158c, K 159, K 160, K 161, K 163, K 164a, K 165, K 177b, K 181, K 182, K 184a, K 188, K 188a, K 189a, K 190, K 194, K 196, K 200, K 202, K 203, K 204, K 204a, K 208, K 209, K 210, K 211, K 212, K 212a, K 218, K 222, K 223, K 224, K 225, K 226, K 228, K 229, K 231, K 232, K 233, K 238, K 243, K 244, K 244a, K 245, K 246, K 247a, K 248, K 250, K 253, K 255, K 256, K 258, K 259, K 263, K 264, K 265, K 267, K 269, K 270, K 279, K 280, K 281, K 281a, K 282, K 284, K 286, K 288, K 307, L 096, L 183, L 200, L 201, L 202, L 203, L 204, L 204a, L 207, L 225, L 240, L 243, L 244, L 255, L 256, L 258, L 261, L 264, L 285; *kaort* : WBD-materiaal : K 173a, K 174, K 176, K 195, K 195a, K 197, K 217, K 247, K 285, L 162, L 228, L 281; *kaorte* : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125a, K 127, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 136a, K 141, K 143, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 172, K 173, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179a, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 196, K 197, K 201, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 226, K 242, K 248, K 251, L 092, L 161, L 180, L 181, L 183, L 199, L 201, L 203b, L 205, L 206, L 207, L 232, L 238, L 240, L 241, L 243, L 244, L 255, L 258, L 260, L 261, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285, O 238; *kaorten* : WBD-materiaal : K 183, K 202, L 285; *kaortn* : WBD-materiaal : L 285; *kaortn* : WBD-materiaal : K 301; *kaortu* : WBD-materiaal : K 174; *[ka\$ot]* : WBD-materiaal : P 006; *[kaot]* : WBD-materiaal : K 302, P 010, P 041, P 060, P 129; *ka#ot* : WBD-materiaal : I 221a, K 328; *ka\$ost* : WBD-materiaal : K 320; *kaot* : WBD-materiaal : K 286; *kaot* : WBD-materiaal : K 289, P 093, P 112; *kaotn* : WBD-materiaal : K 301; *kaotn* : WBD-materiaal : K 312a; *kaoutn* : WBD-materiaal : O 162; *[ka\$rt]* : WBD-materiaal : K 250, K 280; *ka#rt* : WBD-materiaal : I 057, I 078, I 079, I 271, K 150, K 168, K 187, K 286, K 291, L 102, L 150, L 158a, L 159b, L 199, L 209a, L 235, L 237, L 260, L 284; *ka#rt* : WBD-materiaal : K 319, L 156, L 160, L 186, L 187, L 189, L 212; *kart* : WBD-materiaal : L 092, L 148, L 178, L 263; *ka#rt* : WBD-materiaal : L 187a, L 190; *karte* : WBD-materiaal : L 091b; *ka#t* : WBD-materiaal : I 221b, I 222, I 268, I 268a, I 269, I 270, K 287, K 320, K 327, K 329, P 004,

P 005a, P 007, P 008, P 060; *ka#t* : WBD-materiaal : K 287, K 326a; *ka#tn* : WBD-materiaal : O 074; *ka\$tn* : WBD-materiaal : K 322; *kauite(u(n* : WBD-materiaal : O 067; *ka#ut* : WBD-materiaal : I 221, I 267, K 321, K 326; *ka#utn* : WBD-materiaal : O 165; *[ka\$w#t]* : WBD-materiaal : P 100; *[ka@wt]* : WBD-materiaal : I 271; *[kawtn]* : WBD-materiaal : P 003; *ke\$e\$rt* : WBD-materiaal : L 110; *ke\$u\$st* : WBD-materiaal : I 270, I 275a, K 323; *[ke\$u\$tn]* : WBD-materiaal : O 155; *ke\$u\$tn* : WBD-materiaal : I 274, I 275, O 067, O 069, O 069a, O 070, O 070a, O 070b; *[ko@art]* : WBD-materiaal : K 247; *koart* : WBD-materiaal : K 245; *koarte* : WBD-materiaal : L 242; *koarten* : WBD-materiaal : K 304; *[ko#e#r @ #n]* : WBD-materiaal : O 274; *[ko^e^rtn]* : WBD-materiaal : O 275; *ko#etn* : WBD-materiaal : K 241; *ko\$e\$rd* : WBD-materiaal : L 157; *ko\$e\$rt* : WBD-materiaal : L 157; *[ko@o@t#n]* : WBD-materiaal : I 265; *[ko^o^tn]* : WBD-materiaal : K 273; *ko#rt* : WBD-materiaal : I 102a, K 102, K 125, K 129, K 131, K 158, K 161a, K 169, K 172, K 173, K 180, K 183, K 183b, K 185, K 186, K 189, K 191, K 192, K 198, K 201, K 202a, K 205, K 206, K 207, K 220, K 221, K 227, K 231, K 249, K 251, K 252, K 254, K 257, K 260, K 261, K 262, K 268, K 283, K 290; *ko#rt* : WBD-materiaal : K 216, K 242, L 279; *ko\$rt* : WBD-materiaal : K 135, K 237, K 307, L 262; *kort* : WBD-materiaal : K 132; *ko#rt#n* : WBD-materiaal : K 304; *ko#t* : WBD-materiaal : I 219, I 220, K 296, K 324; *ko#t* : WBD-materiaal : K 193, K 230, O 289; *ko#tn* : WBD-materiaal : I 265, I 265a, I 266, O 153, O 166, P 001, P 002; *ko#tn* : WBD-materiaal : O 155; *ko#ut* : WBD-materiaal : K 322; *ko#utn* : WBD-materiaal : O 068, P 003; *ko\$wrte* : WBD-materiaal : L 203c; *ko7art#n* : WBD-materiaal : K 247; *ko7#rt* : WBD-materiaal : K 189, K 189b, K 210, K 267, K 268, K 274; *ko7rt* : WBD-materiaal : K 251; *ko7#t* : WBD-materiaal : P 060a; *ko7wrtn* : WBD-materiaal : K 240; *ku#rt* : WBD-materiaal : O 281; *ku#rt#n* : WBD-materiaal : O 232, O 272, O 274; *ku#t* : WBD-materiaal : P 123; *@n#bo_mke#kaarte(jassen)* : WBD-materiaal : L 241; *@n#po_tje#kaarte* : WBD-materiaal : K 150, L 099; *@n#po_tje#kaarten* : WBD-materiaal : K 150; *@n#potje#kaarte* : WBD-materiaal : K 163; *@n#po_tje#kaarte* : WBD-materiaal : L 241; *@n#potje#kaarte* : WBD-materiaal : I 057a, I 118, K 154, K 158c, K 160, K 174, K 181; *@n#po_tje#karte* : WBD-materiaal : L 091b; *@n#putje#kaarte* : WBD-materiaal : L 159; *@n#speuleke#kaarte* : WBD-materiaal : L 207; *potje#kaarte* : WBD-materiaal : K 174; *purteitje#kaarte* : WBD-materiaal : L 155; *un#po_tje#kaarte* : WBD-materiaal : K 184; *un#putje#kaarte* : WBD-materiaal : K 150; *ze#ze\$#n#ont#kaarten* : WBD-materiaal : K 183.

kaarten leggen : WLD-materiaal : L 286.

kaarten spelen : WLD-materiaal : Q 255; *kaortespele* : WBD-materiaal : K 301; *kaorte#spele* : WBD-materiaal : K 235; *kaortespeulen* : WBD-materiaal : K 135; *kaort##spe#l* : WBD-materiaal : K 235; *[kaort##spe@u@l]* : WBD-materiaal : K 212; *kaort##spo#l* : WBD-materiaal : K 276; *kaot##[speel]* : WBD-materiaal : K 351a; *[kao#t##spe@j@l]* : WBD-materiaal : P 144; *kao#t##spo#l* : WBD-materiaal : K 307, K 312b; *ka\$#t##spe#l* : WBD-materiaal : P 147; *[ko@o@rt##spe@u@l]* : WBD-materiaal : K 276; *ko#t##spo#l* : WBD-materiaal : K 307a; *ko7#rt##spe#l* : WBD-materiaal : K 210; *ko7rt##spol* : WBD-materiaal : K 276a; *ko7#ut##spe#l* : WBD-materiaal : P 041.

kaartspelen : WLD-materiaal : K 278a, K 314, K 315, K 316, K 317, K 317a, K 318, K 353, K 357, K 358, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 312, L 314, L 372, L 414, P 048, P 050, P 051, P 052, P 057, P 113, P 115, P 117, P 119, P 120, P 121, P 174, P 175, P 176, P 177, P 178, P 181, P 184, P 189, P 196, P 197, P 214, P 218, P 219, P 222, P 227, Q 001, Q 082, Q 161, Q 162, Q 163, Q 166, Q 168a, Q 180, Q 183, Q 188, Q 241.

met de kaart doen *[me\$#ko@o@t#to@]* : WBD-materiaal : P 127.

met de kaart spelen *[m#d#kao#t#spe@e@jl]* : WBD-materiaal : P 093; *me@#de#kaort#speule* : WBD-materiaal : K 215, L 244; *me#de#kaort#speule* : WBD-materiaal : L 264; *[me@]#de#kaort#spelen* : WBD-materiaal : K 256; *me#d#ka\$#t#spe#l* : WBD-materiaal : K 333; *med#kao#rt#spo#l* : WBD-materiaal : K 273a; *[me\$#d#ka#o@t#speel]* : WBD-materiaal : P 035a; *[me\$##d##kaot#speel#n]* : WBD-materiaal : O 175; *[me@#d##kaot#speeln]* : WBD-materiaal : O 158; *me#d##ko7#t#spe#l* : WBD-materiaal : K 348; *med##ku#t#speel* : WBD-materiaal : P 086; *[mee]#de#kaot#[speel]* : WBD-materiaal : K 351a; *meed##ku#t#speel* : WBD-materiaal : P 088; *meej#de#kaort@#speule* : WBD-materiaal : K 183; *(meej#de)#kaort#speujle* : WBD-materiaal : K 183; *meej#de#kaort#speule* : WBD-materiaal : K 133a; *[meej#d##kaot#speejl]* : WBD-materiaal : P 029a, P 084; *[me@e@t##kaot#spe@e@jl]* : WBD-materiaal : K 333b; *[meet#kaot#speel]* : WBD-materiaal : K 339; *[me@e@t##kaot#spe@jl]* : WBD-materiaal : K 333b; *[me@j#d##kaort#spe@u@l]* : WBD-materiaal : K 189; *[me@j#t##ko@o@t#spe@jl]* : WBD-materiaal : K 294; *met#de#kauit#speelen* : WBD-materiaal : O 067; *met#de#kaot#spele* : WBD-materiaal : K 351, K 351a; *met#d##kaot#spel* : WBD-materiaal : P 035a; *[me@te@#ke\$u\$st#spe@e@ln]* : WBD-materiaal : O 155; *[me@t#ka#a@tspe@e@l]* : WBD-materiaal : P 002; *[me@t##ka\$#t#speel]* : WBD-materiaal : K 324; *[me@t##ka#a@tspe@e@ln]* : WBD-materiaal : O 072; *[me@t##kaat#speeln]* : WBD-materiaal : O 162; *met##kaot#speeil* : WBD-materiaal : P 144; *met##kao#r#spo#l* : WBD-materiaal : K 271;

[me@tkaortspe\$jl]: WBD-materiaal : K 256; [me@tkaotspajl]: WBD-materiaal : P 143a; metkaotspeeil: WBD-materiaal : P 015; [me@tkaotspe@e@l]: WBD-materiaal : K 339; me#tkaotspeel: WBD-materiaal : K 341; metkaotspeel: WBD-materiaal : P 009; metkaotspeel: WBD-materiaal : P 063, P 079, P 103, P 143; metkaotspe#il: WBD-materiaal : P 015; me#tkaotspe#l: WBD-materiaal : K 305; me#tkasotspe#l: WBD-materiaal : P 027; metkaotspe#l: WBD-materiaal : K 338, K 339, K 342, K 347, P 026; metkaotspe#l: WBD-materiaal : K 332, P 035, P 040; me#tkaotspe#ln: WBD-materiaal : K 302; metkaotspe#ln: WBD-materiaal : K 352; [me@tkaotispul]: WBD-materiaal : K 241; metkaoutspeel: WBD-materiaal : P 041; metka#speeln: WBD-materiaal : O 169; metka#spe#l: WBD-materiaal : P 005, P 005a; metka#spe#ln: WBD-materiaal : O 172; metka#utspeeln: WBD-materiaal : O 171; [me@tko@o@tspe@e@ln]: WBD-materiaal : I 265; [me\$tko@o@tspe\$jl]: WBD-materiaal : P 127; metko#rtspo#l: WBD-materiaal : L 180; metko#rtspo#l: WBD-materiaal : K 242b; metko#speel: WBD-materiaal : O 256, O 288, P 069, P 081, P 122, P 143a; metko#speeln: WBD-materiaal : O 177; metko#tspe#il: WBD-materiaal : K 294, K 295; metko#tspe#il: WBD-materiaal : K 298; metko#tspe#ln: WBD-materiaal : O 156, O 157, O 161; metko#spe#ln: WBD-materiaal : O 158, O 245; me#tko7rtspe#l: WBD-materiaal : P 025; metku#rtspe#iln: WBD-materiaal : O 275; metku#soe#iln: WBD-materiaal : O 241; metku#speel: WBD-materiaal : O 248; metku#speel: WBD-materiaal : O 178, O 250, O 255, P 066a, P 137; metku#speel: WBD-materiaal : P 125; met?ku#speeln: WBD-materiaal : O 250; metku#speeln: WBD-materiaal : O 247; metku#speeln: WBD-materiaal : O 282; metku#speeln: WBD-materiaal : O 253; metku#spe#iln: WBD-materiaal : O 238, O 239; metku#spe#ln: WBD-materiaal : O 175, O 242, O 244, O 245, O 274a; me7tdko7#tspe#il: WBD-materiaal : P 198; me7tkaortspeil: WBD-materiaal : P 037; me7tkasspe#il: WBD-materiaal : P 105; me7tkutspe7jl: WBD-materiaal : P 127; midekaartspeule : WBD-materiaal : L 180d, L 200, L 227, L 244; midekaortspeule : WBD-materiaal : K 216a, K 218, L 180; midekaortspeule : WBD-materiaal : L 242; (mide)ko\$o\$rtspeule : WBD-materiaal : K 186; midka#spe#ln : WBD-materiaal : K 300; [mi-jtko@o@tspi-jl]: WBD-materiaal : P 027; mitekaortspeule : WBD-materiaal : L 151; mitkaortspe#ln : WBD-materiaal : K 308; [mitkaotspeel]: WBD-materiaal : K 299; mitkaotspeel: WBD-materiaal : P 069a.

met de kaarten doen [meejdko^o^tndo(e)n]: WBD-materiaal : K 273; metdekaartendoen : WBD-materiaal : K 304; metdekaotedoen : WBD-materiaal : P 136; [me@tkaortdo(e)n]: WBD-materiaal : K 274; metkaottu#n : WBD-materiaal : K 351; [me\$tkaotdo#e#n]: WBD-materiaal : P 137; [mitkaotdo#e#n]: WBD-materiaal : P 129.

met de kaarten spelen : WLD-materiaal : L 286, L 370, P 053, Q 009, Q 162, Q 188; medekaortespeile : WBD-materiaal : P 133; medekaortespele : WBD-materiaal : P 037; medekoetespijle : WBD-materiaal : O 250; medkaotspe#l : WBD-materiaal : K 354; [me@dkaotjspeelnj]: WBD-materiaal : O 159; medkaotspeeil: WBD-materiaal : P 043; medkaotspo#ln : WBD-materiaal : K 306; [meedka\$rtspeel]: WBD-materiaal : K 234; [me@e@dkaotspe\$u\$tl]: WBD-materiaal : K 307; meeidkaotspeeil: WBD-materiaal : K 337; meejdekaortspeule : WBD-materiaal : K 183; [meejdko^o^tn8spe\$u\$tl]: WBD-materiaal : K 273; meetdekaartespeule : WBD-materiaal : K 151; [meetka\$stspeeln]: WBD-materiaal : I 274; [meetkaoa\$stspeel]: WBD-materiaal : K 309; [me@e@tkaotspe@e@l]: WBD-materiaal : P 016; [me@e@tkaotspe@e@l]: WBD-materiaal : P 028; [meetkaotspeel]: WBD-materiaal : K 351; meidko#speel: WBD-materiaal : P 028; meitkaotspeel: WBD-materiaal : P 024; [me@jtko@o@tdo#e#n]: WBD-materiaal : K 294; [me@jtko\$wtspe@jl]: WBD-materiaal : P 076; [me@t@ko^e^rtspe@e@jln]: WBD-materiaal : O 275; metdekaotespele : WBD-materiaal : P 136; [me@tka\$rtspe@e@l]: WBD-materiaal : K 291; [me@tka\$stspe@e@jl]: WBD-materiaal : P 014; [me@tkaatspe@e@jl]: WBD-materiaal : P 060; [me@tkaatspe@e@l]: WBD-materiaal : K 330; metkaotespe#le : WBD-materiaal : P 098; metkaotspe\$e\$il: WBD-materiaal : P 148, P 149, P 152, P 154; metkaotspe\$e\$il: WBD-materiaal : P 101; metkaotspeel: WBD-materiaal : P 099; metkaotspeel: WBD-materiaal : P 097; [me@tkaortspeejl]: WBD-materiaal : K 244; [me@tkaortspe@e@l]: WBD-materiaal : K 237; [me@tkaortspeel]: WBD-materiaal : K 274; metkaortspe#l : WBD-materiaal : K 239; metkaortspe#l: WBD-materiaal : K 237, K 266; metkaotspe#l: WBD-materiaal : K 355; me#tkaotspo#l: WBD-materiaal

: K 273; *met* *kaort* *spo#l* : WBD-materiaal : K 237a; *met* *kaotn* *spo#ln* : WBD-materiaal : K 275; *met* *kaot* *speeil* : WBD-materiaal : P 010, P 015; *met* *kao* *t* *spe\$e\$il* : WBD-materiaal : P 138, P 198; [*me@t* *kaot* *spe@e@jl*] : WBD-materiaal : P 010; [*me@t* *kaot* *spe@e@jl*] : WBD-materiaal : P 060; [*me@t* *kaot* *spe@e@jli*] : WBD-materiaal : P 063; *met* *kaot* *speel* : WBD-materiaal : K 334, K 336, K 344, O 174, P 021; *met* *kaot* *spee* *l* : WBD-materiaal : P 064; *met* *kao* *t* *speel* : WBD-materiaal : P 066; *met* *kao* *t* *spe\$e\$il* : WBD-materiaal : P 102; *met* *kao* *t* *speel* : WBD-materiaal : O 173, O 174a, P 016, P 023, P 027, P 038, P 039, P 073, P 074, P 095, P 096a, P 199; *met* *kao* *t* *spee* *l* : WBD-materiaal : P 042, P 198; *met* *kaot* *speel* *l* : WBD-materiaal : P 139; *met* *kaot* *spe#il* : WBD-materiaal : P 006, P 015; *met* *kaot* *spe#l* : WBD-materiaal : K 332, P 013, P 014, P 018, P 021, P 033; *met* *kao* *t* *spe#l* : WBD-materiaal : K 293, K 331, K 349, K 350, P 025, P 035a, P 076; *me* *t* *kaot* *spe#l* : WBD-materiaal : K 325, K 333; *met* *kao* *t* *spe#ln* : WBD-materiaal : K 309; *met* *kao* *t* *spel* *n* : WBD-materiaal : K 348; *met* *kao* *t* *tu#n* : WBD-materiaal : P 030; [*me@t* *kaowt* *spe@e@l*] : WBD-materiaal : P 016; *met* *ka#rt* *spe#l* : WBD-materiaal : K 291; *me* *t* *ka* *t* *en* *spel* *n* : WBD-materiaal : K 308a; *met* *ka#t* *speel* : WBD-materiaal : P 059, P 060; *met* *ka#t* *speel* : WBD-materiaal : K 325a, O 174a, P 070; *me*(*t* *ka#t* *spe#il* : WBD-materiaal : K 330; *met* *ka#t* *spe#il* : WBD-materiaal : K 330, K 335; [*me\$t* *ko@a@t* *speel*] : WBD-materiaal : P 035a; [*me@t* *ko^et* *spe@jl*] : WBD-materiaal : P 126; *met* *ko#t* *speel* : WBD-materiaal : P 060a, P 062; *met* *ko#t* *speel* : WBD-materiaal : O 289, P 029, P 036, P 061, P 068, P 072, P 084, P 085, P 094, P 127, P 133; *met* *ko#t* *spee* *l* : WBD-materiaal : P 022; *met* *ko#t* *spe#l* : WBD-materiaal : K 292; *met* *ko\$* *t* *spe* *l* : WBD-materiaal : P 042a; *me* *t* *ko\$* *t* *spel* : WBD-materiaal : K 339; [*me@t* *ko\$w* *t* *spajjl*] : WBD-materiaal : P 095; *me* *t* *ko* *7nat* *spe* *7eil* : WBD-materiaal : P 145; *met* *ku#t* *speeil* : WBD-materiaal : P 089, P 130; *met* *ku#t* *speel* : WBD-materiaal : O 251, O 286, P 065, P 065b; *met* *ku#t* *spe\$e\$il* : WBD-materiaal : P 090; *met* *ku#t* *spe\$e\$il* : WBD-materiaal : P 135; *met* *ku#t* *speel* : WBD-materiaal : O 173a, O 178a, O 250, O 252, O 287, P 031, P 065a, P 065c, P 067, P 087, P 092, P 122a, P 126, P 132, P 136; *met* *ku#t* *speel* : WBD-materiaal : P 124; *met* *ku#t* *speell* : WBD-materiaal : O 290; *met* *ku#t* *speeln* : WBD-materiaal : O 250; *me#t* *ku#t* *spe#l* *n* : WBD-materiaal : O 276; *mette* *koarte* *speule* : WBD-materiaal : K 196; *mett* *kaorte* *speele* : WBD-materiaal : K 248; [*me@tt* *kaort* *speel*] : WBD-materiaal : K 267; [*me@tt* *ko#e#t* *spe@jl*] : WBD-materiaal : P 088; *me* *7t* *kut* *spe* *7jl* : WBD-materiaal : O 178; *mi* *de* *kaorte* *speelle* : WBD-materiaal : O 238; [*mi* *d* *kaajt* *spi-jl*] : WBD-materiaal : P 199; [*mit* *ka\$* *sto\$* *spe@e@jli*] : WBD-materiaal : P 013; [*mit* *kaort* *spe@e@jl*] : WBD-materiaal : K 282; [*mit* *ke\$* *st*(*l*) *speel*] : WBD-materiaal : P 025; *moe* *d* *kut* *speil* : WBD-materiaal : P 088; [*mo_t* *kaot* *spe@e@jl*] : WBD-materiaal : P 081.

met de kaarten tuisen [*me\$t* *ko@o@t* *to\$* *s*] : WBD-materiaal : P 127.

rikken *rikke* : WBD-materiaal : K 190a.

spelen *spe#l* : WBD-materiaal : K 346; *spe\$u\$u_wl* : WBD-materiaal : L 144.

tuisen : WLD-materiaal : L 417, P 057, P 120, P 186, P 188, P 195, Q 001, Q 002, Q 002a, Q 003, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 082, Q 083, Q 086, Q 088, Q 089, Q 091, Q 153, Q 154, Q 156, Q 162, Q 164a, Q 166, Q 167, Q 169, Q 171, Q 172, Q 175, Q 177, Q 178, Q 179, Q 179a, Q 240; *d* *s* : WBD-materiaal : P 010; [*tus*] : WBD-materiaal : P 004.

tuisteren : WLD-materiaal : P 176.

Spel kaarten WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 5; WVD 158, 5; Grootvriendt Lien (2007), 73; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 38.

bank : WVD 81: Kaartspel : I 241.

bard : WVD 158 : I 173.

bart : WVD 158 : I 145.

bat : WVD 81: Kaartspel : I 145, I 150, I 167a, I 170, I 178, I 181, I 212, I 217; WVD 158 : I 146, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 181, I 208, I 264.

biedkaarten : WVD 81: Kaartspel : I 133.

boek : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 016, H 021, H 036, H 046, H 065, H 072, H 089, H 116, H 121, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 135, I 160, I 163, I 167, I 167b, I 183, I 190, I 193, I 194, I 201, I 202, I 204, I 208, I 217, I 241, I 242, I 249, I 250, I 251, I 255, I 256, I 257, I 258, I 263, I 264, I 264a, I 273, N 041, O 019a, O 022, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 116, O 117, O 133, O 196, O 206, O 215;

WVD 158 : H 005, H 009, H 016, H 023, H 024, H 033, H 036, H 046, H 086, H 089, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 154, I 155, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 178, I 190, I 193, I 201, I 202, I 204, I 208, I 235, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 257, I 258, I 264, I 264a, N 021, N 037, N 041, N 045, N 130, N 142, O 016, O 031, O 036, O 038, O 047, O 048, O 052, O 056, O 058, O 061, O 062, O 064, O 097, O 117, O 131, O 133, O 146, O 152, O 210, O 212, O 214, O 220, O 230; *boek* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233.
boekje : WVD 158 : O 116.
complete boek : WVD 158 : O 046.
de kaarten : WVD 81: Kaartspel : H 122.
dos : WVD 81: Kaartspel : O 080.
gewoon kaartspel : WVD 158 : H 123.
gewoon spel : WVD 158 : N 090.
groot spel : WVD 158 : H 109, I 260a, N 020, N 031; Vandercruyssen Kaartspel : N 141.
groot spel met de kleine kaarten : WVD 158 : N 091a.
grote boek : WVD 81: Kaartspel : I 248; WVD 158 : I 190, I 206, I 260a.
grote kaart : Vandercruyssen Kaartspel : N 141.
grote kaarten : WVD 158 : H 112.
jeu : WVD 81: Kaartspel : N 141.
jokeren : WVD 81: Kaartspel : I 134, I 161.
jokerkaarten : WVD 158 : I 161.
kaarten : WVD 81: Kaartspel : O 095, O 208; WVD 158 : N 033.
kaartenspel : WVD 158 : H 014, H 084.
kaartspel : WVD 81: Kaartspel : H 013, H 022, H 072, N 014, N 020, N 023, N 032, N 045, N 047, N 067, N 082, N 088, N 089, N 090, N 130, O 189; WVD 158 : H 017, H 022, N 038, N 047, N 067, N 083, N 087, N 090, N 132.
kaartspel : WVD 81: Kaartspel : H 034, H 066, H 122, I 153, I 158, I 190, I 258, I 263, I 264a, N 065, N 067, N 071, N 117, O 037, O 062, O 127, O 179; WVD 158 : H 028, H 036, H 123, I 264, N 070, N 072, N 130, N 145, O 062.
met de wiezers bij : WVD 158 : I 204.
minitkaarten : WVD 81: Kaartspel : I 133.
niet al de kaarten : WVD 158 : N 141.
pak : WVD 81: Kaartspel : H 018, H 028, I 155, O 080; WVD 158 : H 116.
speelkaarten : WVD 81: Kaartspel : I 148.
speelkaarten van tweeënvijftig : WVD 81: Kaartspel : O 265.
spel : WVD 81: Kaartspel : H 016, H 022, H 036, H 049, H 071, H 083, H 084, H 089, H 100, H 119, I 155, I 161, I 200, I 223, I 241, I 258, I 260a, I 264, N 031, N 033, N 034, N 045, N 072, N 088, N 090, N 115, N 117, N 118, N 141, N 142, O 019a, O 061, O 064, O 066, O 079, O 097, O 131, O 198, O 202, O 215, O 220, O 230, O 233; WVD 158 : H 002, H 013, H 018, H 025, H 046, H 068, H 089, I 122, I 161, I 183a, I 185, I 188, I 193, I 241, I 247, I 264a, N 033, N 038, N 063, N 065, N 072, N 075, N 090, N 130, N 137, N 142, N 163, O 012, O 014, O 027, O 044a, O 058, O 060, O 061, O 062, O 079, O 080, O 113, O 125, O 210, O 220, O 228, O 230.
spel kaarten van tweeënvijftig : WVD 158 : I 241, I 260a, N 132.
spel met de kleintjes : WVD 158 : O 018.
spel met kleine en grote : WVD 158 : H 026.
spel van tweeënvijftig kaarten : WVD 158 : N 141.
spel wieskaarten : WVD 158 : I 272, O 025.
stel : WVD 81: Kaartspel : N 033.
stok : WVD 158 : I 116c, I 127.
Twee tot aas : WVD 158 : H 084.
vol kaartspel : WVD 158 : H 108.
volle boek : WVD 81: Kaartspel : I 190; WVD 158 : I 241, I 256.
volle boek kaarten : WVD 158 : O 052.
volle kaarten : WVD 158 : I 183.
volledig of heel spel : WVD 158 : O 078.
volledig spel : WVD 158 : H 084, H 101.
volledig spel kaarten : WVD 158 : H 051.
volledige boek : WVD 158 : H 101.
voor te wiezen : WVD 158 : O 104.
whistekaart : WVD 81: Kaartspel : N 015, N 016, N 035, N 146.
whisten : WVD 81: Kaartspel : N 115, N 130.
whistespel : WVD 81: Kaartspel : H 087.

whistkaart : WVD 81: Kaartspel : N 087, N 137.
wiesboek : WVD 158 : I 203.
wieskaart : WVD 158 : I 231.
wieskaarte : Vandercruyssen Kaartspel : N 091, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186.
wieskaarten : WVD 81: Kaartspel : I 144a, I 253, O 031, O 117, O 257; WVD 158 : I 146, I 170, I 176, I 187, I 241, I 258, N 063, O 084, O 100, O 116, O 233.
wiesspel : WVD 81: Kaartspel : O 113, O 257; WVD 158 : N 079.
wiezen : WVD 81: Kaartspel : I 239, O 025, O 059, O 080; WVD 158 : H 118, I 239, O 137.
wiezenspel : WVD 158 : N 145.
wiezers : WVD 158 : O 022.
wiezerskaart : WVD 81: Kaartspel : N 146.
wiezespel : WVD 81: Kaartspel : N 141, O 060; Vandercruyssen Kaartspel : O 260.
ze zitten er allemaal in : WVD 158 : H 093.

Spel kaarten WBD WLD

WBD-materiaal, 105; WLD-materiaal, 109.

bak : WBD-materiaal : P 006.
bat : WBD-materiaal : P 027, P 028, P 029a, P 037, P 084, P 088.
boek : WBD-materiaal : I 221, I 274, K 196, K 202, K 206, K 234, K 243, K 244, K 245, K 246, K 247, K 248, K 251, K 256, K 260, K 267, K 269, K 270, K 273, K 274, K 280, K 282, K 283, K 291, K 292, K 294, K 296, K 299, K 302, K 304, K 309, K 311a, K 312, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 351, K 351a, K 355, O 069, O 070, O 162, P 010, P 014, P 016, P 025, P 035a, P 041a; WLD-materiaal : K 317, K 359a, L 424, Q 083; *boek* : WLD-materiaal : K 317; *bohk kaorte* : WLD-materiaal : K 359a; *bo?:k* : WLD-materiaal : L 424; *de boek* : WLD-materiaal : Q 083.
kaarten (mv.) : WLD-materiaal : L 267, L 353, Q 086; *kaart* : WLD-materiaal : L 267; *kotten* : WLD-materiaal : Q 086; *kowerten* : WLD-materiaal : L 353.
kaartenspel : WLD-materiaal : Q 253.
kaartspel : WBD-materiaal : K 242, P 002; WLD-materiaal : L 331, P 219, Q 086, Q 116, Q 120, Q 121, Q 211.
pak : WBD-materiaal : P 107.
pakje : WLD-materiaal : L 286, L 416.
speelkaarten (mv.) : WLD-materiaal : L 269, L 271, L 299, L 328, L 329, L 374, Q 001, Q 095.
spel : WBD-materiaal : I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 274, I 275, K 128, K 133a, K 141, K 150, K 160, K 161, K 164, K 165, K 176, K 182b, K 183, K 184, K 185, K 218, K 219, K 221, K 241, K 244, K 246, K 247, K 251, K 253, K 273, K 274, K 276, K 282, K 294, K 301, K 307, K 310, K 324, K 330, K 351, K 351a, K 355, L 099, L 100, L 103, L 150, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 181, L 183, L 184, L 185, L 187, L 199, L 200, L 203c, L 205, L 206, L 207, L 225a, L 235, L 237, L 244, L 263, L 264, L 279, L 280, L 285, O 067, O 069, O 070, O 072, O 155, O 158, O 159, O 162, O 169, O 175, O 238, O 250, O 274, O 275, O 286, P 002, P 003, P 004, P 010, P 012, P 013, P 014, P 016, P 025, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 060, P 063, P 069, P 076, P 081, P 084, P 093, P 095, P 097, P 100, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P 133, P 136, P 137, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199; WLD-materiaal : K 278, K 357, K 359, K 360, L 216, L 217, L 245b, L 265, L 266, L 269, L 271, L 286, L 289, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 318b, L 320a, L 320b, L 320c, L 321a, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 360, L 364, L 371, L 374, L 382, L 383, L 386, L 387, L 417, L 424, L 428, L 429, L 432, P 047, P 213, P 219, Q 001, Q 002, Q 014, Q 015, Q 018, Q 021, Q 027, Q 032, Q 033, Q 034, Q 035, Q 038, Q 039, Q 086, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 121, Q 162, Q 193, Q 196, Q 197a, Q 198, Q 202, Q 203, Q 203b, Q 207, Q 251.
spelletje : WLD-materiaal : Q 201; *spelleke* : WBD-materiaal : L 184.
stel : WBD-materiaal : L 154a, L 186, L 232.
stok : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 102a, I 118, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125a, K 127, K 128, K 129a, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 167, K 168, K 169, K 170, K 172, K 173, K 174, K 175, K 175a, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 177c, K 178, K 178a, K 179, K 179a, K 179b, K 180, K 181, K 182, K 182b, K 183, K 183a, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 191, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 197, K 201, K 202, K 206, K 210, K 212, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 225, K 226, K 227, K 231, K 235, K 237, K 241, K 242, K 244, K 250, K 256, K 282, L 091a, L 091b, L 092, L 093, L 099, L 100, L 102, L 103, L 104, L 144, L 144a, L 145, L 147, L 148, L 149, L 151, L 152, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 160, L 177, L 177a, L 177b, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 180d, L 181, L 182, L 183, L 185, L 186, L 187a, L 199, L 200, L 200a, L

201, L 202, L 203, L 203b, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 226, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 241a, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 259, L 260, L 261, L 262, L 263, L 263b, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285; WLD-materiaal : L 164, L 210, L 265, L 267, L 271, L 289, L 322, L 329a, L 331, L 381, L 382, L 432, L 433, Q 016, Q 020, Q 033, Q 034, Q 035, Q 096b, Q 109, Q 117, Q 197a.

stokje : WLD-materiaal : L 320a, Q 095.

Speelkaart WVD

WVD 158, 7; Grootvriendt Lien (2007), 72; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 39; ZND A1 (1923), 51.

beeldje : WVD 158 : O 152.

blaad : Vandercruyssen Kaartspel : N 043, O 082, O 083.

blaadje : WVD 158 : I 249, N 090.

blad : WVD 158 : H 013, H 023, H 033, H 084, H 089, I 154, N 031, N 033, N 047, N 075, N 083, N 087, N 090, N 130, N 137, N 141, O 190, O 257; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 123, I 153, N 014, N 035, N 067, N 115, N 132.

bladje : WVD 158 : N 038.

kaart : WVD 158 : H 002, H 014, H 017, H 024, H 084, H 112, H 118, I 106, I 127, I 145, I 161, I 173, I 178, I 188, I 241, I 251, N 067, N 130, O 027, O 038, O 047, O 060, O 061, O 080; ZND A1 : H 005, H 036, H 041, H 046, H 049, H 050, H 069, H 100, H 114, H 119, I 158, I 170, I 180, I 184, I 208, I 213, I 234, I 241, I 255, I 256a, I 259, I 262, I 264a, N 021, N 025, N 045, N 072, N 077, N 090, N 132, N 141, N 145, O 018, O 022, O 024, O 052, O 058, O 059, O 061, O 077, O 100, O 114, O 123, O 128, O 150, O 198, O 213, O 228; *koort* : Grootvriendt Lien : O 061, O 228; *kòd&rt* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, O 136, O 146; *koot* : Grootvriendt Lien : I 264, I 264a; *kòd&t* : Grootvriendt Lien : O 147, O 150, O 152, O 231, O 233; *kòd&t* : Grootvriendt Lien : O 148, O 220.

kaarteblad : WVD 158 : N 037, N 063, N 079.

kaarten : WVD 158 : I 146, I 235.

karton : WVD 158 : O 060, O 061.

kleintje : WVD 158 : I 167a.

manille : WVD 158 : N 038.

prentje : WVD 158 : H 101, I 167a.

speelkaart : WVD 158 : I 185.

troef : WVD 158 : H 016.

zantje : WVD 158 : H 101.

Speelkaart WBD WLD

WBD-materiaal, 102; WLD-materiaal, 105.

flep *fle\$**p* : WBD-materiaal : L 225a; *flep* : WBD-materiaal : L 144a, L 243.

kaart : WLD-materiaal : K 278, K 314, K 315, K 316, K 318, K 353, K 358, K 359, K 359a, K 361, L 163, L 164, L 191, L 210, L 214, L 216, L 217, L 245b, L 249, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 288a, L 289, L 289p, L 290, L 293, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 312, L 314, L 316, L 316a, L 317, L 318b, L 320, L 320a, L 320b, L 325, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 353, L 355, L 356, L 360, L 360a, L 364, L 368, L 371, L 372, L 374, L 381, L 382, L 383, L 387, L 413, L 414, L 415, L 416, L 417, L 422, L 423, L 424, L 428, L 429, L 432, P 045, P 047, P 050, P 055, P 117, P 118, P 171, P 174, P 176, P 177a, P 179, P 188, P 196, P 197, P 213, P 214, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 005, Q 009, Q 012, Q 013, Q 014, Q 015, Q 020, Q 021, Q 027, Q 032, Q 033, Q 035, Q 038, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 083, Q 086, Q 091, Q 095, Q 096b, Q 099, Q 099p, Q 109, Q 111, Q 112, Q 113, Q 116, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 121, Q 153, Q 156, Q 162, Q 164a, Q 168, Q 171, Q 178, Q 179, Q 179a, Q 188, Q 193, Q 197a, Q 198, Q 199, Q 200, Q 201, Q 202, Q 203, Q 203b, Q 207, Q 211, Q 222, Q 222p, Q 240, Q 249, Q 251, Q 279, Q 284; *de* *kaart* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *de* *kaarte* : WBD-materiaal : I 057b, K 150; *de* *kaort* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *een* *kaart* : WBD-materiaal : K 176, L 153; *een* *kaort* : WBD-materiaal : K 128, K 218; *e* *kaort* : WBD-materiaal : K 130, K 150, K 151, K 188; *ene* *kaart* : WBD-materiaal : L 154a, L 199, L 200, L 229a; *ene* *kaort* : WBD-materiaal : K 172, L 264; *ene* *ko\$**o\$**r**t* : WBD-materiaal : L 157; *@en* *kaort* : WBD-materiaal : I 102; *en* *kaort* : WBD-materiaal : K 161, K 176; *[e@n* *ke\$**u\$**t]* : WBD-materiaal : O 155; *e\$**n* *koat* : WBD-materiaal : K 351, K 351a; *e@nne* *kaart* : WBD-materiaal : L 200; *enne* *kaart* : WBD-materiaal : K 172; *(ik* *heb)* *@n* *kaart* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *inne* *ka\$**a\$**r**t* : WBD-materiaal : L 180; *inne* *kaort* : WBD-materiaal : L 201; *[ka\$**a\$**r**t]* : WBD-materiaal : K 291; *ka\$**a\$**r**t* : WBD-materiaal : I 102, I 102a, I 118, K 158, K 246, L 099, L 104, L 183; *ka@a* *rt* : WBD-materiaal : I 079, K 150; *kaart* : WBD-materiaal : I 079, I 274, K 150, K 151, K 160,

K 164a, K 172, K 184, K 185, K 187, K 188a, K 215, K 218, K 227, K 256, L 099, L 102, L 103, L 144, L 149, L 151, L 160, L 161, L 177a, L 229a, L 232, L 235, L 241a, O 070, P 002, P 037, P 069; [ka\$@t] : WBD-materiaal : I 274; [ka@a@t] : WBD-materiaal : I 268a; [ka@a@t] : WBD-materiaal : P 168; kaat : WBD-materiaal : P 063; kaert : WBD-materiaal : I 102a; [ka@jt] : WBD-materiaal : I 269; [kaort] : WBD-materiaal : K 246, K 276; kaort : WBD-materiaal : I 057b, I 078, I 118, K 127, K 135, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 165, K 166, K 168, K 177c, K 178a, K 179, K 179a, K 182, K 182a, K 183, K 183a, K 184, K 184a, K 186, K 191, K 195, K 202, K 215, K 245, K 270, K 301, L 159, L 161, L 178a, L 180, L 204, L 224a, L 244, L 257, L 285; [ka\$@t] : WBD-materiaal : P 006; kaot : WBD-materiaal : K 310, K 330, P 161, P 161a; ka#t : WBD-materiaal : K 329; kaut : WBD-materiaal : O 069; [ka\$w@t] : WBD-materiaal : P 100; ke#rt : WBD-materiaal : K 246; koart : WBD-materiaal : K 175, K 195, K 226, L 182, P 025; koet : WBD-materiaal : O 286; [ko@o@t] : WBD-materiaal : I 265; ko#o#t : WBD-materiaal : P 088; ko#rt : WBD-materiaal : K 216; ko\$rt : WBD-materiaal : L 157; ko^rt : WBD-materiaal : P 037; kort : WBD-materiaal : K 244, K 253; ko#t : WBD-materiaal : K 355, P 025, P 041a; ko@t : WBD-materiaal : K 277; @ko7#rt : WBD-materiaal : K 253; @n@ko7#rt : WBD-materiaal : K 251; n@kaart : WBD-materiaal : L 200; n@kaort : WBD-materiaal : K 143; [n@ko^e^rt] : WBD-materiaal : O 275; @n(e)kaart : WBD-materiaal : L 154a; @nekaart : WBD-materiaal : K 172, L 148, L 159, L 177b, L 205, L 206, L 207, L 232; nekaart : WBD-materiaal : L 099, L 180d, L 199, L 203b, L 204, L 204a, L 207, L 208, L 208a, L 227, L 228, L 232, L 233, L 235, L 237, L 240, L 263; @nekaort : WBD-materiaal : L 207, L 228, L 244, L 260, L 280; nekaort : WBD-materiaal : K 156, K 157, K 158b, K 174, K 177a, K 182, K 183, K 188a, K 197, K 218c, K 219, K 220, L 151, L 181, L 183, L 207, L 238, L 240, L 241, L 243, L 244, L 255, L 258, L 260, L 261, L 264, L 280; nekart : WBD-materiaal : I 079; @nekoart : WBD-materiaal : L 242; nekoart : WBD-materiaal : K 174; neko\$wrt : WBD-materiaal : L 203c; [ng@kaort] : WBD-materiaal : K 282; [ngkaat] : WBD-materiaal : P 004; [ngka\$@t] : WBD-materiaal : P 014; [ngkaat] : WBD-materiaal : K 330; [ngkaort] : WBD-materiaal : K 253; [ngkaort] : WBD-materiaal : K 212, K 243; [ngkaort] : WBD-materiaal : K 299, P 016, P 081; [ngkaort] : WBD-materiaal : K 339, P 010, P 028; [ngkaort] : WBD-materiaal : K 241; [ngka\$rt] : WBD-materiaal : K 250; [ngkawt] : WBD-materiaal : P 003; [ngko@art] : WBD-materiaal : K 247; [ngko@o@t] : WBD-materiaal : P 127; [njkaort] : WBD-materiaal : O 159; @nka@art : WBD-materiaal : L 104; @nkaart : WBD-materiaal : I 079, K 150, L 091b, L 093, L 099, L 100, L 144, L 145, L 149, L 150, L 151, L 154a, L 159, L 159b, L 160, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 243, L 244, L 285, O 169; [nka\$@t] : WBD-materiaal : K 234, K 283; [nkaart] : WBD-materiaal : K 221; @nkaarte : WBD-materiaal : K 172; [nka\$@t] : WBD-materiaal : I 275, K 324, P 013; [nka\$@t] : WBD-materiaal : I 221; [nka@a@t] : WBD-materiaal : O 072, P 002; [nkaat] : WBD-materiaal : I 268, O 162, P 060, P 171; [nka)a)t : WBD-materiaal : P 070; [nkaat] : WBD-materiaal : P 171; [nkaoa\$@t] : WBD-materiaal : K 309; @nkaort : WBD-materiaal : L 285; [nkaort] : WBD-materiaal : P 199; @n[kaort] : WBD-materiaal : K 206; @nkaort : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 079, I 118, K 100a, K 101, K 110, K 124a, K 125a, K 128, K 130, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 146, K 147, K 148, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 157, K 158c, K 160, K 161, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 167, K 169, K 173, K 174, K 175b, K 177a, K 177b, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218a, K 226, K 235, K 242, K 251, L 092, L 155, L 186, L 199, L 243, L 279, L 285, P 133; [nkaort] : WBD-materiaal : K 195a; [n@nkaort] : WBD-materiaal : K 237; [nkaort] : WBD-materiaal : K 225, K 231, K 251; [nkaort] : WBD-materiaal : K 189, K 210, K 256, K 260, K 267, K 269, K 274; [nkaort] : WBD-materiaal : K 196, K 201, K 248, K 302; @nkaorte : WBD-materiaal : O 238; @n[kaort] : WBD-materiaal : K 355; @nkaot : WBD-materiaal : K 351a, P 107, P 136; [nkaort] : WBD-materiaal : O 158, P 129; [n@nkaort] : WBD-materiaal : P 041; [nka@o@t] : WBD-materiaal : P 035a; [nkaot] : WBD-materiaal : K 340; [nkaort] : WBD-materiaal : K 302, K 333b, K 351, O 175, P 010, P 029a, P 041, P 060, P 063, P 084, P 137, P 143a; [nkaort] : WBD-materiaal : P 093, P 144; nkaot : WBD-materiaal : K 333; [nkaot] : WBD-materiaal : K 307, K 322, K 339, P 018a, P 029a; [nkaowt] : WBD-materiaal : P 016; [nkaoww@t] : WBD-materiaal : P 163; [nka#rt] : WBD-materiaal : K 244, K 281a, K 286, K 291, K 307; [nkaort] : WBD-materiaal : K 246; [n@nkaat] : WBD-materiaal : K 296; [nka#t] : WBD-materiaal : I 268, K 330, K 335, P 004, P 025; [nka#t] : WBD-materiaal : P 105; [nka^t] : WBD-materiaal : I 275; @nkauit : WBD-materiaal : O 067; [nkaut] : WBD-materiaal : O 068; [nke\$u\$@t] : WBD-materiaal : P 025; @nkaort : WBD-materiaal : K 256, K 304; [nko\$art] : WBD-materiaal : K 244; [nkaort] : WBD-materiaal : K 245; @nkaort : WBD-materiaal : P 037; [n@nko@at] : WBD-materiaal : P 154a; [nko@at] : WBD-materiaal : P 154; [nko@a@t] : WBD-materiaal : P 035a; [nkaort] : WBD-materiaal : K 339, P 041; [nko#e#rt] : WBD-materiaal : O 274; @nkaort : WBD-materiaal : O 250; [nko^et] : WBD-materiaal : P 126; [nko#jt] : WBD-materiaal : P 199; @nko\$ort : WBD-materiaal : K 166, K 183b, K 186; [nko@o@rt] : WBD-materiaal : K 244, K 276; [nko_o_rt] : WBD-materiaal : P 033; [nko@o@t] : WBD-materiaal : K 294, P 027; [nko^o^t] : WBD-materiaal : K 273; [nko\$rt] : WBD-materiaal : K 201,

K 303; [*knkko\$kt*] : WBD-materiaal : K 311a, K 312; *knkko#t* : WBD-materiaal : P 029a, P 030a; *knkko#kt* : WBD-materiaal : P 010; *knkko(kt)* : WBD-materiaal : P 161; *knkkokt* : WBD-materiaal : P 161; *knkko#ut* : WBD-materiaal : P 089; *knkkout* : WBD-materiaal : P 063, P 065, P 086, P 088; *@nkowrt* : WBD-materiaal : K 136a; [*knkko\$wt*] : WBD-materiaal : P 076, P 112; [*knkko@wkt*] : WBD-materiaal : P 095; *knkko7art* : WBD-materiaal : K 247; *knkko7#at* : WBD-materiaal : P 060a, P 099; *knkko7at* : WBD-materiaal : P 145; *knkko7#rt* : WBD-materiaal : K 237; *knkko7#rt* : WBD-materiaal : K 205, K 212, K 232, K 237, K 246, K 249, K 251, K 254, K 274, K 282; *knkko7rt* : WBD-materiaal : K 231, K 244, K 249; *knkko7#t* : WBD-materiaal : O 158; *knkko7#t* : WBD-materiaal : K 295, K 342, P 010, P 029a, P 030, P 061, P 069b, P 075, P 198; *knkko7#kt* : WBD-materiaal : K 352, P 096a; *knkko7)t* : WBD-materiaal : P 041; *knkko7kt* : WBD-materiaal : K 308a, P 166; *knkko7#wkt* : WBD-materiaal : P 097; *knkku#t* : WBD-materiaal : O 238, O 290, P 086, P 088, P 127; *knkku#kt* : WBD-materiaal : O 239, O 276, P 039, P 065; *knkkukt* : WBD-materiaal : P 088; *nu\$kaart* : WBD-materiaal : L 237; *nukaart* : WBD-materiaal : L 263; *o_nekaart* : WBD-materiaal : L 207; *unekaart* : WBD-materiaal : L 201; *@unkaart* : WBD-materiaal : K 183; *unkaart* : WBD-materiaal : I 078, K 107, K 133a, K 145a, K 161, K 173, K 174, K 216a, L 262, L 285; *unnekaart* : WBD-materiaal : K 172, L 148, L 200, L 237; *un(ne)kaart* : WBD-materiaal : I 102; *unnekaart* : WBD-materiaal : K 187a, L 147, L 180, L 264a; *unnekaart* : WBD-materiaal : K 169.

kaartje *@nkartje* : WBD-materiaal : L 144.

speelkaart : WLD-materiaal : K 317, K 318, K 359, K 359a, L 164, L 265, L 267, L 271, L 289, L 289p, L 299, L 316, L 321a, L 328, L 329, L 330, L 332, L 371, L 374, L 381, L 382, L 386, L 387, L 432, P 219, Q 001, Q 015, Q 018, Q 020, Q 034, Q 035, Q 039, Q 096b, Q 098, Q 112z, Q 120, Q 121, Q 193, Q 196, Q 202; *speelkaart* : WBD-materiaal : K 135, K 157, K 158c, K 164a, K 174, K 183, K 220, L 099, L 148, L 152, L 178, L 224a, L 226, L 238, L 259, P 107; *speelkaart* : WBD-materiaal : K 161; *speilkaort* : WBD-materiaal : P 127; *spelkaart* : WBD-materiaal : L 160; *speulkaart* : WBD-materiaal : K 172, K 174, L 099, L 145, L 148, L 160, L 184, L 263; *spe^u^lkaort* : WBD-materiaal : K 129a; *speulkaort* : WBD-materiaal : K 147, K 157, K 175a, K 187, L 177; *spilkaort* : WBD-materiaal : K 164; *spo_lkaort* : WBD-materiaal : L 203; *spulka\$art* : WBD-materiaal : L 263b; *spulkaart* : WBD-materiaal : L 100, L 104, L 200a, L 228, L 240, L 244; *spu\$lkaort* : WBD-materiaal : L 207; *spulkaort* : WBD-materiaal : I 057a, K 146, K 160, K 164, K 170, K 174, K 178, K 179a, K 179b, K 182b, K 183, K 184, K 185, L 257; *spulko\$art* : WBD-materiaal : L 183; *spu(u)lkaort* : WBD-materiaal : L 205; *spu^ulkaort* : WBD-materiaal : L 183.

tuiskaart : WLD-materiaal : Q 071, Q 072, Q 077, Q 078, Q 083, Q 164a, Q 179.

Ruiten WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 6; WVD 158, 8; DC 52 (1977), 8a(3); Grootvriendt Lien (2007), 86; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 42; ZND 6 (1924), 21; ZND 42 (1943), 8.

aas steens : ZND 6 : O 188.

aas stenen : ZND 6 : O 180.

hartenboer ertenboer : ZND 42 : I 147.

hartzot ertezot : ZND 42 : H 061, N 090; **hertezot** : ZND 42 : N 132.

heere stenen : ZND 42 : O 189.

klaveren aas : ZND 6 : I 178, N 028, O 149.

klaverenheere : ZND 42 : H 118.

klaverenzot : ZND 42 : I 211.

klaverzot : ZND 42 : I 202.

koek : WVD 81: Kaartspel : I 155, O 095, O 196; *koek&n* : DC 52 : H 069, I 177.

koek aas : ZND 6 : O 018, O 082, O 090, O 095, O 182.

koeke : WVD 158 : H 016, H 118, I 241, I 242, N 038, O 078.

koekeblad : WVD 158 : H 068.

koeken : WVD 81: Kaartspel : H 083, H 084, H 100, I 150, I 160, I 180, I 208, I 223, I 249, N 020, N 070, O 031, O 046, O 061, O 078, O 097, O 179, O 198, O 202, O 265; WVD 158 : H 018, H 025, H 084, H 086, H 108, I 154, I 166, I 241, I 258, I 264, N 033, N 063, N 065, N 067, N 072, N 088, O 046, O 048, O 061, O 080, O 097, O 100, O 125, O 152, O 210; Vandercruyssen Kaartspel : O 186; ZND 42 : I 175; *koek&* : DC 52 : H 016, H 023, I 190, N 023; *koek&n* : DC 52 : H 016, I 177, I 241, O 061, O 181; Grootvriendt Lien : O 220.

koeken aas : ZND 6 : H 029, H 038, H 108, H 119, H 120, I 153, I 154, I 154a, I 163, I 169, I 171, I 172, I 175, I 183, I 187, I 190, I 209, I 215, I 223, I 230, I 231, I 233, I 241, I 243, I 250, I 252, I 255, I 256a, I 260, N 016, N 021, N 025, N 028, N 029, N 043, N 047, N 067, N 071, N 073, N 081, N 085, N 088, N 089, N 090, N 091, N 116, N 117, N 139, O 001, O 004, O 009, O 014, O 032, O 047, O 084, O 087, O 112, O 117, O 128, O 129, O 130, O 133, O 148, O 149, O 152, O 205; ZND 42 : O 026, O 233; *koek&n òð&s* : ZND 6 : H 003, H 004, H 005,

H 007, H 013, H 016, H 023, H 036, H 061, H 084, H 088, H 116, H 119, N 034, N 044, N 088; ZND 42 : H 065, I 148; *koekn óó&s* : ZND 6 : N 067; *koekn òò&s* : ZND 6 : H 001, H 024, H 026, H 028, H 051, H 054, H 061, H 063, H 065, H 067, H 068, H 072, H 084, H 093, H 113, H 116, H 118, H 120, H 122, H 123, I 190, N 024, N 032, N 038, N 044, N 045, N 081, N 087, N 131, N 141; *koek&n òò&z&* : ZND 6 : H 106, H 123; ZND 42 : H 065; *kòòwk&n òò&s* : ZND 6 : I 224; *kowk&n óó&s* : ZND 6 : O 079; *kowk&n òò&s* : ZND 6 : O 083.

koekenboer : ZND 42 : H 046, I 147, O 228.

koekene : WVD 158 : I 178, I 190.

koekenen : WVD 81: Kaartspel : O 046, O 061, O 062, O 065; WVD 158 : O 046, O 061; *koek&n&n* : DC 52 : O 061.

koekenen aas : ZND 6 : I 213, I 216, I 218, I 258.

koekenenboer : ZND 42 : I 175, O 061.

koekenenheer : ZND 42 : O 061, O 148.

koekenenzot : ZND 42 : O 059, O 061.

koekenezot : ZND 42 : I 175, I 215, I 258, I 261, O 052, O 061, O 150, O 151, O 235.

koekenheer : ZND 42 : I 151, I 175, I 186, I 209, I 257, O 016, O 052, O 061, O 143, O 146, O 208, O 221.

koekenheere : ZND 42 : H 063, H 064, H 110, H 116, I 135, I 153, I 155, I 156b, I 164, I 186, I 189, I 190, I 192, I 195, I 200, I 208, I 225, I 255, N 036, N 038, N 039, N 043, N 046, N 083, N 084, N 090, N 115, N 122, N 141, O 020, O 040, O 042, O 047, O 075, O 082, O 094, O 099, O 100, O 116, O 117, O 124, O 129, O 179, O 179a, O 211, O 224.

koekens : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 084, H 089, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 169, I 170, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 264, N 018, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 061, O 079, O 080, O 097, O 104, O 113, O 117, O 131, O 133, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 084, H 093, H 101, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 123, I 116, I 135, I 145, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 176, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 041, N 045, N 047, N 063, N 067, N 069, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 047, O 051, O 061, O 079, O 080, O 084, O 097, O 104, O 111, O 113, O 116, O 131, O 133, O 137, O 190, O 212, O 214, O 220, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 005, H 009; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a; *koejns* : DC 52 : O 116; *koek&ns* : DC 52 : H 023, H 051, H 066, H 069, H 084, H 108, H 121, I 154, I 155, I 158, I 190, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 255, N 015, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 132, N 141, N 143, O 006, O 018, O 028, O 030, O 038, O 087, O 111; *koek&s* : DC 52 : I 147, I 170b, I 171, I 202, I 208, I 241, I 251, I 255, I 256a, I 258, O 036, O 152, O 230; Grootvriendt Lien : O 152, O 228, O 231, O 233; *koeksn* : DC 52 : N 090; *koekies* : WVD 81: Kaartspel : O 189; **X** : WVD 81: Kaartspel : O 116.

koekensheer : ZND 42 : O 087.

koekenzot : ZND 42 : H 042, I 171, I 174, I 175, I 192, I 200, I 202, I 208, I 212, I 241, I 243, I 251, I 258, I 262, N 022, O 084, O 121, O 123, O 137, O 208, O 265, O 271.

koekeren : WVD 81: Kaartspel : I 178, I 181, I 212, I 217, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 066; WVD 158 : I 146, I 258, I 260a, I 264, I 264a, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 146; ZND 6 : I 260a; ZND 42 : O 056; *koek&r&n* : DC 52 : I 173, I 212, O 056, O 061; *koek&rn* : DC 52 : O 061, O 064; Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150.

koekeren aas : ZND 6 : I 182, I 258, I 261, I 272, O 056, O 058, O 061.

koekeren boer : ZND 42 : I 176.

koekeren heer : ZND 42 : I 177.

koekeren zot : ZND 42 : I 176.

koekerenheer : ZND 42 : I 213.

koekerezot : ZND 42 : I 179, I 181, I 213, I 259, I 264, O 146.

koekerezot : ZND 42 : I 146, I 179, I 215, I 260a, I 263, I 263a, I 264a, O 052, O 061, O 146.

koekers : WVD 158 : N 070.

koekezot : ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 010, H 011, H 012, H 016, H 023, H 024, H 025, H 029, H 033, H 035, H 036, H 038, H 039, H 040, H 046, H 049, H 054, H 058, H 060, H 065, H 066, H 067, H 083, H 084, H

100, H 108, H 113, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 130, I 133, I 152, I 153, I 154, I 158, I 165, I 171a, I 174, I 175, I 175a, I 181, I 187, I 189, I 192, I 193, I 194, I 199, I 200, I 201, I 202, I 205, I 206, I 208, I 209, I 210, I 212, I 216, I 223, I 224, I 225, I 231a, I 236, I 240, I 241, I 242, I 245, I 248, I 251, I 251a, I 252, I 255, I 259, I 260, N 019, N 025, N 028, N 028a, N 029, N 032, N 033, N 034, N 035, N 036, N 037, N 038, N 041, N 043, N 045, N 046, N 047, N 067, N 071, N 072, N 073, N 075, N 078, N 080, N 083, N 084, N 087, N 088, N 089, N 090, N 091, N 114, N 114a, N 132, N 139, N 140, N 141, N 142, N 143, O 001, O 005, O 009, O 011, O 013, O 014, O 019a, O 026, O 031, O 032, O 035, O 048, O 049, O 052, O 053, O 054, O 076, O 078, O 079, O 084, O 085, O 087, O 098, O 107, O 111, O 117, O 124, O 128, O 129, O 131, O 138, O 142, O 145, O 152, O 179, O 181, O 182, O 184, O 190, O 196, O 208, O 209, O 218, O 228, O 231, O 265.

koekzote : ZND 42 : I 156.

koekheere : ZND 42 : O 019.

koekjes : WVD 81: Kaartspel : I 264; WVD 158 : O 027; koeksies : WVD 81: Kaartspel : O 257.

koekskes : WVD 158 : N 038.

koekskies : WVD 158 : O 257.

koekzot : ZND 42 : O 017, O 018, O 020, O 032.

lukkeren *luk&rn* : DC 52 : I 259.

NIET LEESBAAR : WVD 81: Kaartspel : N 146.

piekezot : ZND 42 : N 036.

pijke zot *peek& zot* : ZND 6 : O 150.

pijken aas : ZND 6 : I 145.

pijkenezot : ZND 42 : I 258.

pijkens : WVD 158 : H 089.

pijkenzot : ZND 42 : I 241.

pijkerezot : ZND 42 : I 258.

pijkezot : ZND 42 : I 174.

ruit : WVD 158 : I 146.

ruiteboer : ZND 42 : I 241.

ruiten : WVD 81: Kaartspel : H 083, I 134, I 148, N 023, O 079, O 127; WVD 158 : I 106, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 166, I 206, I 241, I 272, O 117, O 190, O 228; *ròd&t&* : DC 52 : O 084; ruite : DC 52 : O 029.

ruiten aas : ZND 6 : I 125, I 167.

ruitenheere : ZND 42 : I 154b, O 208.

ruitens : WVD 81: Kaartspel : I 116c, I 144a; WVD 158 : I 104, I 116c.

schoppenezot schippenezot : ZND 42 : O 061.

schopperezot schipperezot : ZND 42 : I 260a.

steen *stie&n* : DC 52 : O 189; *stie&ns* : DC 52 : O 189.

steenezot : ZND 42 : O 179, O 188.

steens : WVD 81: Kaartspel : H 083, H 087, H 089, N 014, N 015, N 016, N 023, O 257; WVD 158 : H 089, N 014, O 257; DC 52 : H 089, N 016.

steenzot : ZND 42 : O 182, O 184.

stenen aas : ZND 6 : H 042, H 084, H 088, N 016, N 021, N 024, N 025, N 063, N 104, O 083, O 182.

stenen zot : ZND 42 : H 084, H 100, N 019.

stenens stenies : WVD 81: Kaartspel : O 189.

stenenzot : ZND 42 : N 022.

tegels : WVD 158 : O 257.

zot koeken : ZND 42 : O 265.

zot koekens zot koekes : ZND 42 : O 265.

zot van koekens : ZND 42 : N 142, O 179a.

zot van steens : ZND 42 : O 179a, O 190.

Ruiten WBD WLD

WBD-materiaal, 106; WLD-materiaal, 110.

blekken : WBD-materiaal : K 221, K 237, K 248.

kemmen : WLD-materiaal : Q 175, Q 178, Q 179, Q 188.

kleuf? : WLD-materiaal : Q 117a.

koeken : WBD-materiaal : I 180, I 221a, I 222, K 205, K 210, K 212, K 226, K 229, K 231, K 237, K 244, K 247, K 250, K 267, K 269, K 271, K 272, K 274, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 283, K 286, K 287, K 289, K 291, K 292, K 295, K 296, K 300a, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310,

K 311a, K 312, K 312a, K 313, K 320, K 325, K 326a, K 329, K 330, K 332, K 339, K 340, K 344, K 346, K 349a, K 350, K 351, K 351a, K 352, K 355, K 356, O 070, O 155, O 156, O 158, O 162, O 165, O 178, O 178a, O 238, O 239, O 241, O 242, O 243, O 244, O 251, O 256, O 272, O 274, O 275, O 277, O 281, O 286, O 286a, O 289, P 002, P 003, P 010, P 013, P 014, P 016, P 020, P 025, P 026, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 043, P 062, P 063, P 064, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 072, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 084, P 085, P 086, P 088, P 089, P 093, P 094, P 095, P 096, P 099, P 100, P 101, P 107, P 109, P 112, P 122, P 124a, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 133a, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 143a, P 144, P 145, P 152, P 154, P 154a, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 163, P 164, P 168, P 171, P 198, P 199, P 211; WLD-materiaal : K 278, K 315, K 318, K 353, K 360, K 361, L 282, L 286, L 312, L 314, L 316, L 352, L 353, L 354, L 355, L 355a, L 360, L 372, L 413, L 414, L 416, L 418, L 423, P 047, P 048, P 050, P 055, P 056, P 057, P 058, P 120, P 121, P 172, P 174, P 176, P 177, P 178, P 183, P 184, P 186, P 188, P 189, P 195, P 213, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 011, Q 012, Q 013, Q 071, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 080, Q 083, Q 084, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 091, Q 153, Q 158, Q 160, Q 162, Q 166, Q 167, Q 172, Q 188.

koekenen : WBD-materiaal : I 221, I 268, I 271, K 246, K 247, K 250, K 262, K 288, K 294, K 299, K 324, K 330, K 333b, K 339, K 340, O 157, O 158, O 243, P 006, P 010, P 014, P 016, P 060.

koekens : WBD-materiaal : K 225, K 226, K 234, K 237, K 240, K 248, K 250, K 256, K 262, K 266, K 269, K 273, K 282, K 292, K 294, K 296, K 299, O 158, O 159, O 175, O 238, O 250, O 274, O 275, P 014, P 199.

koekeren : WBD-materiaal : I 220, I 265, I 266, I 269, I 274, I 275, K 283, O 067, O 068, O 069, O 072, O 156, O 162, O 169, O 175, O 238, P 002, P 003, P 004.

koeketieren : WBD-materiaal : K 292.

ruikenen : WBD-materiaal : I 268a.

ruikeren : WBD-materiaal : I 269.

ruiten : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 100, K 100a, K 101, K 102, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 151, K 152, K 153z, K 154, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 169, K 170, K 171, K 171a, K 172, K 173, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 179, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 185, K 186, K 187, K 188, K 189, K 189a, K 191, K 192, K 194, K 195a, K 196, K 197, K 197a, K 201, K 202, K 204, K 205, K 206, K 207, K 208, K 209, K 210, K 212a, K 213, K 214, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 224, K 231, K 234, K 235, K 236, K 237, K 239, K 240, K 241, K 241a, K 243, K 244, K 245, K 250, K 252, K 254, K 257, K 260, K 265, K 267, K 268, K 269, K 271, K 272, K 273, K 283, K 286, K 291, K 292, K 296, K 307, L 091, L 091a, L 091b, L 093, L 094, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 102, L 104, L 109, L 144, L 145, L 148, L 149, L 150, L 151, L 152, L 153, L 154, L 154a, L 155, L 156, L 157, L 158, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 162, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 189, L 190, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 212, L 227, L 229, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 236, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 256, L 257, L 258, L 259, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 283, L 285, O 157, O 238, P 025; WLD-materiaal : K 278, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 214, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 268, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 295, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 316, L 317, L 318b, L 319, L 320, L 320a, L 321, L 323, L 325, L 327, L 328, L 329, L 330, L 331, L 333, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 368, L 371, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 382, L 385, L 387, L 415, L 416, L 417, L 419, L 420, L 421, L 422, L 423, L 424, L 425, L 426, L 427, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, L 434a, Q 001, Q 007, Q 009, Q 010, Q 012, Q 013, Q 016, Q 020, Q 021, Q 022, Q 027, Q 029, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 083, Q 088, Q 095, Q 096a, Q 096b, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 105, Q 110, Q 111, Q 113, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 187, Q 188, Q 191, Q 196, Q 196a, Q 198, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 207, Q 208, Q 211, Q 251, Q 253, Q 278.

ruitenen : WBD-materiaal : K 244, K 246, K 247, K 251, K 291.

ruitens : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 078, I 079, I 102, I 118, K 107, K 125a, K 127, K 130, K 136a, K 141, K 143, K 147, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 161, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 169, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179a, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 201, K 204, K 210, K 212, K 215, K 220, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 240, K 242, K 244, K 246, K 248, K 253, K 256, K 262, K 268, K 269, K 273, K 280, K 282, L 092, L 099, L 100, L 103, L 144, L 145, L 147, L 148, L 151a, L 155, L 159, L 159b, L 180, L 181, L 199, L 201, L 202, L 207, L 224a, L 227, L 228, L 232, L 235, L 237, L 260, L 281.

Klaveren WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 7; WVD 158, 9; DC 52 (1977), 8a(4); Grootvriendt Lien (2007), 84; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 41; ZND B2 (1923), 349.

bolletjes : WVD 158 : H 046.

keuneteten : WVD 81: Kaartspel : H 083; WVD 158 : N 063.

klababbers : WVD 81: Kaartspel : O 257.

klabobbers : WVD 158 : O 257.

klaven : WVD 158 : I 134.

klaver : WVD 81: Kaartspel : H 066, H 084, H 100, I 150, I 155, I 249, O 031, O 078, O 095, O 179, O 196, O 202, O 265; WVD 158 : H 016, H 018, H 084, H 108, I 107, I 140, I 146, I 188, I 241, I 242, N 014, N 033, N 037, N 038, N 065, N 067, O 048, O 051; DC 52 : H 023, N 023, O 029, O 084; *klòðv&r* : DC 52 : O 061.

klaver aas : ZND B2 : H 016, H 023, H 036, H 042, H 052, H 054, N 025, N 032, N 039, N 045, N 131, N 141, O 010, O 123.

klavere : WVD 158 : I 173, O 078.

klaveren : WVD 81: Kaartspel : H 046, I 148, I 160, I 178, I 181, I 190, I 212, I 217, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 127, O 131; WVD 158 : I 116, I 127, I 136, I 146, I 166, I 176, I 178, I 181, I 241, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 130, O 016, O 046, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 100, O 146, O 152, O 210; DC 52 : I 173, I 177, I 212, I 258, I 259, O 056, O 061; *klòðv&r&n* : DC 52 : O 061; *klòðv&rn* : DC 52 : O 061; Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 220, O 231.

klaveren aas : WVD 81: Kaartspel : I 180; ZND B2 : H 002, H 009, H 049, H 062, H 104, H 115, H 123, I 175, I 178, I 180, I 213, I 234, I 262, I 264a, N 022, N 038, N 041, N 078, N 090, O 024, O 056, O 116, O 228, O 233.

klaverie : WVD 158 : O 257.

klavers : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 049, H 065, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 169, I 170, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 258, I 264, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 079, O 080, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 133, O 189, O 198, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 122, I 135, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 249, I 251, I 256, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 047, O 079, O 080, O 084, O 097, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 005, H 016, H 023, H 051, H 069, H 084, H 089, H 108, H 121, I 155, I 158, I 170b, I 190, I 202, I 208, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 251, N 015, N 024, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 090, N 141, N 143, O 018, O 028, O 030, O 036, O 038, O 087, O 111, O 116, O 152, O 181, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; *kloov&rs* : Grootvriendt Lien : O 228; *klòðv&rs* : DC 52 : H 009, H 066, I 154, I 255, N 016, N 067, N 083, N 089, O 006; Grootvriendt Lien : O 152; *klòðv&s* : Grootvriendt Lien : O 233; *klowv&rs* : DC 52 : I 147, I 171, I 190.

klaverse : WVD 158 : I 116c, I 145.

koeiteten : WVD 158 : O 257.

konijneneten : WVD 81: Kaartspel : I 263, O 230.

konijnneten : WVD 81: Kaartspel : I 241; WVD 158 : I 249.

konijnneteten : WVD 158 : O 257.

Klaveren WLD

WLD-materiaal, 111.

bes : WLD-materiaal : L 332.

klaveren : WLD-materiaal : K 278, K 318, K 353, K 358, K 361, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 214, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L

267, L 269, L 271, L 282, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 295, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 314, L 316, L 316a, L 320, L 320a, L 323, L 325, L 327, L 328, L 329, L 330, L 331, L 333, L 353, L 360, L 364, L 369, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 385, L 387, L 414, L 417, L 419, L 421, L 422, L 423, L 425, L 426, L 427, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, P 047, P 055, P 176, P 179, P 188, P 192, P 196, P 197, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 010, Q 012, Q 013, Q 020, Q 071, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 083, Q 086, Q 089, Q 093, Q 095, Q 096a, Q 096b, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 105, Q 110, Q 113, Q 117a, Q 153, Q 162, Q 166, Q 168, Q 187, Q 188, Q 193, Q 196, Q 198.

kleen : WLD-materiaal : L 269, L 271, L 300, L 316a, L 321, L 329, L 359, L 364, L 368, L 369, L 377, L 421, L 429, L 434a, Q 016, Q 021, Q 022, Q 027, Q 029, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 098, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 110, Q 111, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 191, Q 193, Q 196, Q 196a, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 208, Q 222, Q 251.

kruitser : WLD-materiaal : Q 121.

kruitseren : WLD-materiaal : L 270, L 271, L 296, L 299, L 387, Q 020, Q 030, Q 035, Q 116.

t kaartspel : WLD-materiaal : Q 020.

Harten WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 8; WVD 158, 10; DC 52 (1977), 8a(2); Grootvriendt Lien (2007), 85; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 40; ZND 8 (1925), 18a; ZND 19 (1935), 4; ZND 42 (1943), 50.

bijou : WVD 158 : O 137.

hart : WVD 81: Kaartspel : O 062, O 196; WVD 158 : H 016; DC 52 : O 029, O 084; erte : DC 52 : H 023, N 023; herte : DC 52 : H 016, I 241.

hart is troef ert : ZND 42 : N 122; hert : ZND 42 : N 122.

hartaas : ZND 19 : N 067, O 004, O 052.

harte : WVD 158 : H 018, H 118, I 210, I 241, I 242, N 038, N 045, N 067, O 027, O 051, O 078.

harte is troef : ZND 42 : I 216; erte : ZND 42 : N 084; herte : ZND 42 : I 241.

harte troef erte : ZND 42 : H 038.

harten : WVD 81: Kaartspel : H 028, H 046, H 066, H 083, H 089, H 100, I 135, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 185, I 212, I 217, I 241, I 249, I 257, I 258, O 031, O 046, O 052, O 056, O 059, O 061, O 064, O 078, O 095, O 097, O 127, O 133, O 179, O 198, O 202, O 220, O 265; WVD 158 : H 002, H 084, H 108, H 109, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 154, I 166, I 176, I 178, I 185, I 188, I 241, I 247, I 257, I 258, I 264, I 272, N 033, N 063, N 065, N 072, N 088, O 016, O 044a, O 046, O 048, O 051, O 052, O 056, O 061, O 064, O 084, O 097, O 100, O 113, O 117, O 125, O 146, O 210, O 214, O 220, O 228; DC 52 : H 069; Vandercruyssen Kaartspel : O 186; ZND 8 : I 178, I 215, N 104, O 182, O 216; ert&n : Grootvriendt Lien : O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 220, O 231; hert&n : ZND 8 : H 035, I 175, I 241, I 258, I 258a, N 019, N 073, O 047, O 098, O 203, O 205; erten : DC 52 : I 256a, O 061, O 064, O 181; ZND 8 : I 213; ZND 8 : I 272; herten : DC 52 : O 056, O 061; ZND 42 : I 175, O 061.

harten haas : ZND 19 : O 207.

harten is troef : ZND 42 : I 151, O 182; erten : ZND 42 : H 016, H 046, H 110, H 113, I 148, I 154, I 174, I 175, I 223, I 241, I 255, I 258, I 259, I 261, I 262, O 052, O 061, O 124, O 128, O 146, O 152, O 196, O 265; erten is troef : ZND 42 : I 175; ertes : ZND 42 : O 265; etten : ZND 42 : O 148; herten : ZND 42 : H 011, I 156b, I 171a, I 175, I 211, I 212, I 215, I 240, I 241, I 257, N 045, N 141, O 005, O 048, O 052, O 056, O 059, O 100, O 131, O 184, O 196, O 265; herten is troef : ZND 42 : I 175; hertes : ZND 42 : O 152; heten : ZND 42 : O 151.

harten roef herten : ZND 42 : O 144.

harten troef : ZND 42 : O 061; ertes : ZND 42 : I 171a; herten : ZND 42 : O 123.

harten zijn troef herten : ZND 42 : N 036.

harte(n)aas : ZND 19 : N 041.

hartenaaas : WVD 81: Kaartspel : I 134, I 180; ZND 19 : H 002, H 003, H 010, H 011, H 013, H 016, H 022, H 029, H 035, H 036, H 042, H 046, H 054, H 068, H 072, H 084, H 085, H 088, H 101, H 108, H 114, H 116, H 117, H 119, H 123, I 146, I 148, I 154, I 155, I 158, I 175, I 177, I 180, I 190, I 200, I 208, I 209, I 213, I 237, I 240, I 241, I 248, I 253, I 255, I 258, I 261a, N 021, N 025, N 032, N 034, N 035, N 038, N 041, N 045, N 063, N 064, N 068, N 072, N 085, N 087, N 088, N 104, N 114, N 121, N 132, N 134, N 139, N 141, O 002, O 004, O 009, O 030, O 035, O 036, O 047, O 056, O 059, O 061, O 076, O 078, O 080, O 082, O 122, O 135, O 136, O 142, O 198, O 200, O 208, O 226, O 228.

hartene : WVD 158 : I 190.

hartene is troef : ZND 42 : I 215; ertene : ZND 42 : O 061.

hartenen : WVD 81: Kaartspel : I 217, I 264, I 264a, O 046, O 061; WVD 158 : I 146, I 258, O 046, O 058, O 061; ZND 8 : I 182; ZND 8 : I 213, I 258; ZND 8 : I 260a; ZND 8 : I 261; ZND 8 : I 260; hertenen : DC 52 : O 061.

hartenen aas : ZND 19 : I 173, I 175, I 213, I 218, I 261a, O 061.

hartenen haas : ZND 19 : I 151.

hartenen is troef ertenen : ZND 42 : O 061; ettenen : ZND 42 : O 148; hertenen : ZND 42 : O 061.

hartenen troef ertenen : ZND 42 : O 061.

hartens : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 034, H 036, H 049, H 065, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 144a, I 145, I 155, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 169, I 170, I 183, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 264, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 061, O 065, O 079, O 080, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 131, O 133, O 189, O 206, O 208, O 215, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 112, H 115, H 116, H 117, H 123, I 106, I 116c, I 145, I 146, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 181, I 183, I 183a, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 251, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 047, N 063, N 067, N 069, N 070, N 072, N 079, N 083, N 087, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 022, O 025, O 036, O 038, O 047, O 061, O 079, O 080, O 104, O 116, O 131, O 133, O 137, O 152, O 190, O 233, O 257; DC 52 : H 016, I 154, O 038; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 260; ZND 8 : I 148, I 167, N 088, N 104, O 133, O 216, O 228; ert&s : Grootvriendt Lien : O 152, O 228; et&s : Grootvriendt Lien : O 233; ZND 8 : I 125, N 130, N 141; ZND 8 : I 241; ZND 8 : O 056; hert&ns : ZND 8 : H 004, H 005, H 007, H 028, H 029, H 036, H 068, H 084, H 106, H 108, H 113, H 116, H 118, H 120, H 123, I 159, I 190, I 196, I 208, I 209, I 228, I 230, I 233, I 236, I 252, N 019, N 021, N 028, N 038, N 045, N 063, N 087, N 117, N 139, O 001, O 009, O 010, O 022, O 025, O 026, O 028, O 036, O 038, O 045, O 047, O 082, O 090, O 117, O 129, O 130; hert&s : ZND 8 : H 016, I 178, I 241, I 250, O 117, O 152, O 218, O 219; artes : DC 52 : I 170b, I 256a; ertens : DC 52 : H 023, H 066, H 069, H 084, H 121, I 190, N 015, N 024, N 038, N 067, N 083, O 036; ZND 42 : H 065, N 045, N 139, O 076; ertes : DC 52 : I 171, I 202, I 251, O 152; ertis : DC 52 : O 181; ertsn : DC 52 : N 090; hartes : DC 52 : I 241; harties : DC 52 : O 181; herten : DC 52 : I 173; hertens : DC 52 : H 005, H 009, H 051, H 089, I 155, I 158, I 190, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 255, N 015, N 016, N 025, N 038, N 065, N 079, N 080, N 082, N 141, N 143, O 006, O 018, O 028, O 030, O 036, O 087, O 111, O 116; ZND 42 : H 067; hertes : DC 52 : I 147, I 208, I 241, I 255.

hartens is roef : ZND 42 : O 209; arties : ZND 42 : O 228; ertens : ZND 42 : O 111, O 208; ertes : ZND 42 : O 224, O 231; hertens : ZND 42 : O 111, O 121, O 142, O 143, O 208; hertes : ZND 42 : O 218.

hartens is troef : ZND 42 : H 039, I 171, I 179, I 199, I 241, N 022, N 072, O 047, O 053, O 208, O 228; ertens : ZND 42 : H 010, H 012, H 024, H 025, H 036, H 038, H 042, H 049, H 061, H 064, H 067, H 083, H 108, H 116, H 118, H 119, H 122, H 123, I 130, I 154, I 154b, I 189, I 192, I 195, I 200, I 202, I 224, I 225, I 231a, I 252, N 019, N 029, N 032, N 034, N 035, N 038, N 043, N 045, N 046, N 067, N 073, N 075, N 083, N 090, N 091, N 114, N 132, N 141, O 001, O 014, O 017, O 018, O 026, O 040, O 042, O 049, O 052, O 054, O 075, O 084, O 087, O 099, O 117, O 129, O 138, O 150, O 179, O 179a, O 190; ertes : ZND 42 : I 147, I 158, I 165, I 174, I 175, I 175a, I 202, I 205, I 206, I 208, I 209, I 210, I 241, I 245, I 255, N 072, O 145, O 228, O 265, O 271; ertes is troef : ZND 42 : I 175; ettes : ZND 42 : O 151, O 221, O 233; hartes : ZND 42 : I 202, O 049; hernts : ZND 42 : O 208; hertens : ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 011, H 023, H 029, H 036, H 040, H 046, H 058, H 060, H 063, H 065, H 066, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 133, I 152, I 153, I 154, I 156, I 164, I 186, I 187, I 189, I 190, I 192, I 193, I 194, I 195, I 201, I 206, I 208, I 212, I 225, I 236, I 243, I 251, I 252, I 253, I 258, N 028a, N 029, N 034, N 036, N 037, N 038, N 039, N 041, N 045, N 046, N 047, N 067, N 084, N 087, N 089, N 090, N 139, N 142, N 143, O 009, O 011, O 014, O 016, O 017, O 018, O 019a, O 031, O 032, O 035, O 078, O 079, O 084, O 085, O 087, O 094, O 107, O 117, O 123, O 129, O 179, O 179a, O 181, O 188, O 190, O 208; hertes : ZND 42 : I 165, I 202, I 205, I 209, I 241, I 242, I 251a, I 252, O 224; herties : ZND 42 : O 098, O 189; hettes : ZND 42 : O 235.

hartens troef ertens : ZND 42 : H 035, H 036, H 040, H 065, H 084, H 100, I 153, N 033, N 038, N 041, N 045, N 067, N 078, N 083, N 084, N 114a, N 115, N 132, N 141, O 020; ertes : ZND 42 : I 175, I 205, I 206, I 248; hertens : ZND 42 : H 006, H 036, H 054, H 113, H 115, I 155, I 190, I 192, N 038, N 043, N 067, N 080, N 089, N 139, N 140, O 019, O 128; hertes : ZND 42 : I 241; hetes : ZND 42 : I 135.

hartens zijn troef : ZND 42 : N 131; ertens : ZND 42 : H 033, H 117, I 255, N 025, N 028, N 088, O 137; hertens : ZND 42 : H 033, H 035, H 036, H 054, N 043, N 090, O 013, O 081.

harteren : WVD 81: Kaartspel : I 178, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 058, O 060, O 061, O 062, O 066; WVD 158 : I 260a, I 264, I 264a, O 060, O 061, O 062; DC 52 : I 177, I 259; *et&rn* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a; herteren : DC 52 : I 212.

harteren aas : ZND 19 : I 178, I 181.

harteren haas : ZND 19 : I 258, I 272.

harteren is troef : ZND 42 : I 146, I 176, I 177, I 179, I 181, I 264; erteren : ZND 42 : I 258, I 259, I 260, I 262, O 059; etteren : ZND 42 : I 260a, I 263a, I 264, I 264a; herteren : ZND 42 : I 213, I 260a.

harters : WVD 81: Kaartspel : I 181.

harters is troef : ZND 42 : I 181.

harties : WVD 158 : O 257.

hartjes : WVD 158 : O 212.

hartjes is troef hertjes : ZND 42 : O 211.

harts herts : ZND 8 : N 047.

harts is troef ets : ZND 42 : O 150.

hartsen zijn troef erts&n : ZND 42 : I 186.

het aas hartens : ZND 19 : O 191.

het aas hartjes : ZND 19 : O 187, O 191.

koekens is troef : ZND 42 : O 020.

mamkies : WVD 158 : O 257.

onder de bloes : WVD 158 : N 037, O 257.

pijken : WVD 158 : N 014.

pijkens : WVD 158 : H 025, H 089, I 173, I 208, I 241, I 249, I 256, N 075, O 018, O 031, O 111.

pijkens is troef : ZND 42 : I 213.

pijkies : WVD 158 : O 230.

schipperen aas : ZND 19 : O 063.

schoppes : WVD 158 : I 104.

schoppies : WVD 158 : O 230.

troef : ZND 42 : H 123, O 151.

Harten WBD WLD

WBD-materiaal, 107; WLD-materiaal, 112.

harten : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, I 180, K 100, K 100a, K 101, K 102, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 151, K 152, K 153z, K 154, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 185, K 186, K 187, K 188, K 189, K 191, K 192, K 194, K 196, K 197, K 201, K 202, K 205, K 206, K 207, K 209, K 210, K 212, K 213, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 220, K 221, K 226, K 229, K 231, K 234, K 235, K 237, K 240, K 241, K 243, K 244, K 247, K 250, K 252, K 267, K 268, K 271, K 272, K 273, K 274, K 276, K 291, K 292, K 305, K 307, K 349a, L 091a, L 091b, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 104, L 144, L 145, L 148, L 149, L 151, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 227, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O 272, P 013, P 032, P 088, P 093, P 095, P 099, P 154a, P 163; WLD-materiaal : K 278, K 315, K 316, K 318, K 353, K 357, K 358, K 359, K 360, K 361, L 210, L 245, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 314, L 315, L 316, L 317, L 318b, L 319, L 320a, L 329, L 330, L 331, L 352, L 353, L 354, L 355, L 356, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 367, L 368, L 371, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 381, L 383, L 387, L 413, L 414, L 415, L 416, L 418, L 419, L 420, L 421, L 422, L 423, L 424, L 433, L 434, P 047, P 048, P 050, P 051, P 052, P 056, P 057, P 058, P 118, P 119, P 120, P 121, P 172, P 173, P 174, P 175, P 176, P 177, P 178, P 180, P 184, P 186, P 188, P 189, P 195, P 197, P 213, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 007, Q 008, Q 009, Q 010, Q 011, Q 012, Q 013, Q 020, Q 021, Q 032, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 083, Q 084, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 091, Q 095, Q 096, Q 096b, Q 102, Q 103, Q 113, Q 117a, Q 153, Q 154, Q 155a, Q 156, Q 161, Q 162, Q 164, Q 166, Q 167, Q 168, Q 172, Q 173, Q 175, Q 178, Q 179, Q 180, Q 188, Q 191, Q 193, Q 196, Q 251, Q 253, Q 259, Q 278; hatten : WBD-materiaal : K 268, K 325, P 080, P 085, P 089, P 094, P 095, P 112, P 137a, P 143a, P 154, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 168, P 171, P 199; hetten : WBD-materiaal : I 221, I 221a, I 222, I 269, K 206, K 236, K 240, K 241, K 241a, K 254, K 260, K 266, K 267, K 269, K 272, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 286, K 289, K 292, K 294, K 295, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310,

K 311a, K 312, K 313, K 323, K 324, K 326a, K 329, K 330, K 339, K 340a, K 344, K 346, K 349a, K 350, K 351, K 351a, K 352, K 355, K 356, O 072, O 155, O 156, O 157, O 162, O 165, O 175, O 178, O 238, O 256, O 286, O 286a, P 010, P 013, P 014, P 025, P 026, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 043, P 060, P 063, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 084, P 086, P 088, P 089, P 093, P 094, P 096, P 099a, P 100, P 101, P 107, P 109, P 112, P 122, P 124a, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 144, P 145, P 152, P 154, P 198.

hartenen : WBD-materiaal : K 244, K 246, K 247, K 250, K 251, K 256, K 291; hattenen : WBD-materiaal : P 014, P 089; hettunen : WBD-materiaal : I 221, I 268, I 268a, I 271, K 283, K 286, K 287, K 288, K 295, K 299, K 300a, K 320, K 324, K 330, K 332, K 333b, K 339, K 340, O 162, O 178a, P 006, P 010, P 014, P 016, P 018, P 020, P 062, P 064, P 088, P 123a.

hartens : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 078, I 079, I 102, I 118, K 107, K 125a, K 127, K 130, K 136a, K 141, K 143, K 146, K 147, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 168, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 201, K 204, K 206, K 209, K 210, K 212, K 213, K 215, K 216, K 219, K 220, K 224, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 240, K 242, K 244, K 246, K 247, K 248, K 250, K 253, K 256, K 282, K 291, K 296, L 092, L 099, L 100, L 103, L 144, L 145, L 147, L 148, L 150, L 151a, L 155, L 159, L 159b, L 177b, L 180, L 181, L 184, L 201, L 202, L 207, L 224a, L 227, L 228, L 232, L 235, L 237, L 255, L 260, L 280, L 281, O 274, O 275, O 281; **hardes** : WBD-materiaal : K 169; **hettes** : WBD-materiaal : K 200, K 212a, K 231, K 239, K 254, K 256, K 257, K 258, K 262, K 265, K 268, K 269, K 273, K 280, K 282, K 292, K 294, K 296, K 299, K 351a, O 158, O 159, O 175, O 238, O 239, O 241, O 242, O 243, O 244, O 250, O 251, O 275, O 277, O 286, O 289, P 014, P 133, P 198, P 199.

harteren : WBD-materiaal : I 266, O 067, O 070; hateren : WBD-materiaal : I 266; hetteren : WBD-materiaal : I 220, I 265, I 269, I 274, I 275, K 283, O 067, O 068, O 069, O 070, O 072, O 162, O 169, P 002, P 003, P 004.

hartsen : WLD-materiaal : Q 119, Q 208.

hartser : WLD-materiaal : Q 116, Q 117a, Q 121, Q 211, Q 262.

mieljes? : WLD-materiaal : Q 117a.

Schoppen WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 9; WVD 158, 11; DC 52 (1977), 8a(1); Grootvriendt Lien (2007), 82; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 44; ZND 6 (1924), 47b; ZND 42 (1943), 45.

? : WVD 81: Kaartspel : I 169.

aas pijken : ZND 6 : O 180.

aas pijkens : ZND 6 : O 188.

aas van pijkens : ZND 6 : O 117.

boer van pijkens : ZND 42 : O 016.

harten : WVD 158 : N 014.

harten aas erten : ZND 6 : N 024; herten : ZND 6 : I 187.

hartenen aas ertenen : ZND 6 : I 213.

hartenheer : ZND 42 : I 241.

hartens : WVD 81: Kaartspel : I 146; WVD 158 : H 025, H 089, I 104, I 173, I 208, I 241, I 249, I 256, N 075, O 018, O 031, O 111, O 230.

heer : ZND 42 : I 171a.

heer van de piekens : ZND 42 : N 047.

heer van piekens : ZND 42 : N 142.

heer van pijkens : ZND 42 : N 036, O 190.

heer van schoppens heer van skippes : ZND 42 : O 151.

heere pijken : ZND 42 : O 265.

heere pijkens heere pijkes : ZND 42 : O 265; heere pijkies : ZND 42 : O 189.

heeren pieken : ZND 42 : O 265.

joker : ZND 42 : H 116.

klaveren aas : ZND 6 : H 016.

klaverenheer : ZND 42 : I 257.

klaverheer : ZND 42 : H 067.

koeken : WVD 158 : H 089, O 228.

koeken aas : ZND 6 : H 038, I 169.

koekenheer : ZND 42 : H 067, I 189, I 202, N 090, O 094.

pandoer? : ZND 42 : O 228a.

peetje : WVD 81: Kaartspel : O 097.

piek aas : ZND 6 : H 120; *piek òð&s* : ZND 6 : H 016.

piekeheer : ZND 42 : N 036.

pieken aas : ZND 6 : H 001, H 029, H 108, H 119, H 120, H 122, H 123, I 125, I 183, N 016, N 021, N 025, N 043, N 085, N 104, N 116; *pekn òð&s* : ZND 6 : H 123; *pie&kn òð&s* : ZND 6 : N 045; *piek&n òð&s* : ZND 6 : H 003, H 004, H 005, H 007, H 013, H 016, H 024, H 036, H 042, H 063, H 093, H 106, H 116, H 118, I 153, N 038, N 044, N 071, N 073, N 088, N 090, N 139; *piekn òð&s* : ZND 6 : H 023, H 026, H 028, H 051, H 054, H 061, H 065, H 067, H 068, H 072, H 084, H 088, H 112, H 113, H 116, H 118, N 028, N 029, N 032, N 034, N 038, N 044, N 047, N 063, N 067, N 081, N 087, N 088, N 089, N 131, N 141; *piekn òð&z&* : ZND 6 : H 116.

piekenaas : ZND 42 : N 019, N 038.

piekenheer : ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 010, H 011, H 012, H 016, H 023, H 024, H 025, H 029, H 033, H 035, H 036, H 038, H 039, H 040, H 042, H 046, H 049, H 054, H 058, H 060, H 061, H 063, H 064, H 065, H 083, H 084, H 100, H 108, H 110, H 113, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 152, I 153, N 022, N 025, N 028, N 028a, N 029, N 032, N 033, N 034, N 035, N 036, N 038, N 039, N 041, N 043, N 045, N 046, N 047, N 067, N 071, N 072, N 073, N 075, N 078, N 080, N 083, N 084, N 087, N 088, N 089, N 090, N 114, N 114a, N 115, N 122, N 131, N 132, N 139, N 140, N 141, N 142, N 143, O 179.

piekezot : ZND 42 : H 024, H 122, N 132.

piekheer : ZND 42 : H 066, H 117.

pijk : WVD 81: Kaartspel : O 196; WVD 158 : H 016, I 188, I 241, I 242, N 038, N 067, O 027, O 078, O 257; DC 52 : I 241; *piek* : DC 52 : N 023; *piek&* : DC 52 : H 016, H 023.

pijk aas : ZND 6 : O 018, O 082, O 083, O 087, O 090, O 095, O 182.

pijkaas : ZND 42 : O 018.

pijke : WVD 81: Kaartspel : O 095.

pijken : WVD 81: Kaartspel : I 160, I 208, I 249, O 031, O 046, O 198, O 202, O 265; WVD 158 : H 084, I 166, I 178, I 190, I 241, I 247, N 033, N 065, N 070, O 016, O 100, O 117, O 125, O 210; DC 52 : I 158; Vandercruyssen Kaartspel : O 186.

pijken aas : ZND 6 : I 145, I 154, I 154a, I 169, I 171, I 172, I 175, I 190, I 209, I 223, I 224, I 230, I 231, I 233, I 241, I 243, I 250, I 252, I 255, N 090, O 001, O 004, O 009, O 014, O 032, O 084, O 112, O 117, O 128, O 129, O 130, O 133, O 205.

pijkenaas : ZND 42 : I 208, I 258, O 005, O 085, O 208.

pijkenboer : ZND 42 : I 147.

pijkenen : WVD 81: Kaartspel : I 150, I 258, O 046; WVD 158 : I 257, O 046.

pijkenen aas : ZND 6 : I 256a, I 258, I 260.

pijkenenheer : ZND 42 : I 175, O 052.

pijkenheer : ZND 42 : I 130, I 133, I 135, I 148, I 151, I 154, I 154b, I 155, I 156, I 156b, I 158, I 164, I 165, I 171, I 171a, I 174, I 175, I 175a, I 181, I 186, I 187, I 190, I 192, I 193, I 194, I 195, I 199, I 200, I 201, I 202, I 205, I 206, I 208, I 209, I 210, I 212, I 213, I 215, I 216, I 223, I 225, I 231a, I 236, I 240, I 241, I 242, I 243, I 245, I 248, I 251, I 251a, I 252, I 255, I 258, I 259, I 262, N 036, N 037, N 091, O 001, O 005, O 009, O 011, O 013, O 014, O 016, O 017, O 026, O 031, O 032, O 035, O 040, O 042, O 047, O 048, O 049, O 052, O 053, O 054, O 075, O 076, O 079, O 082, O 087, O 098, O 099, O 100, O 107, O 111, O 117, O 121, O 123, O 124, O 128, O 129, O 137, O 138, O 143, O 146, O 179a, O 181, O 188, O 190, O 196, O 208, O 209, O 211, O 224, O 265.

pijkens : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 264, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 078, O 079, O 080, O 104, O 113, O 117, O 127, O 131, O 133, O 206, O 208, O 215, O 230, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 101, H 108, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 135, I 145, I 146, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 176, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 251, I 257, I 258, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 067, N 069, N 072, N 079, N 087, N 088, N 090, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 145, N 163, O 012, O 014, O 022, O 025, O 036, O 038, O 044a, O 047, O 048, O 051, O 052, O 079, O 080, O 084, O 104, O 113, O 116, O 131, O 133, O 137, O 190, O 212, O 214, O 257; DC 52 : I 155, I 190, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 255, N 038, N 079, O 006, O 018, O 028, O 030, O 038, O 087, O 111; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 091, H 100, H 116a, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 115, N 122, N 132, N 141, N 144, O 080, O

082, O 083, O 179, O 179a, O 260; *piek&ns* : DC 52 : H 005, H 009, H 023, H 051, H 066, H 069, H 084, H 089, H 108, I 154, N 015, N 016, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 123, N 143; *piek&s* : DC 52 : H 016; *pij&ns* : DC 52 : O 116; *pik&ns* : DC 52 : H 121, N 141; *pik&s* : DC 52 : I 208; pijkes : DC 52 : I 147, I 158, I 171, I 190, I 241, I 255, I 256a, I 258, O 036; pijkies : DC 52 : O 181, O 230; pijkis : DC 52 : O 189; x : WVD 81: Kaartspel : O 116, O 189.

pijkenzot : ZND 42 : I 135.

pijkeren : WVD 81: Kaartspel : I 150, I 178, I 257, I 258, I 263, O 059; WVD 158 : I 146, I 154, I 258; DC 52 : I 171, I 212; *pèèk&rn* : Grootvriendt Lien : I 259.

pijkeren aas : ZND 6 : I 178, I 182, I 213, I 258.

pijkerenheer : ZND 42 : I 146, I 176, I 179, I 181, I 211, I 213, I 258, I 261, I 263, O 052.

pijkerezot : ZND 42 : I 179, I 215.

pijkers : WVD 81: Kaartspel : I 208, I 212.

pijkezet : ZND 42 : I 155, I 189, I 192, I 205, I 224, I 225, O 020, O 084, O 182.

pijkeheer : ZND 42 : O 018, O 019, O 019a, O 020, O 084, O 179a, O 184.

pijkies : WVD 158 : O 097.

pijkzot : ZND 42 : O 182.

pijpers : WVD 81: Kaartspel : O 257; WVD 158 : O 257.

pikkens : WVD 81: Kaartspel : O 179; WVD 158 : H 093, H 109, H 123, N 063, N 083, N 090, N 091a, N 141, N 142.

pikkes : WVD 158 : N 130.

pikzwarte : WVD 81: Kaartspel : O 257.

ruiters : WVD 158 : I 176.

schippen : WVD 158 : O 046, O 061; *schip&n* : DC 52 : O 061.

schippenen : WVD 158 : O 046, O 061.

schippens skip&s : DC 52 : O 152.

schipperen : WVD 158 : I 181, I 247, I 260a, I 264, I 264a, I 272, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 146; *skip&r&n* : DC 52 : O 056; *skip&rn* : DC 52 : O 064.

schippers : WVD 158 : I 181.

schippes : WVD 158 : I 181, I 264, O 051, O 061.

schop *schop&* : DC 52 : O 029; *schup&* : DC 52 : O 084.

schoppe : WVD 158 : I 178.

schoppen : WVD 81: Kaartspel : H 083, I 134, I 148, I 160, I 217, O 061, O 079; WVD 158 : H 018, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 166, I 210, O 061, O 116; *skiep&n* : Grootvriendt Lien : O 220.

schoppen aas : ZND 6 : I 167, I 175, I 204, I 215, I 250, I 258, N 088, N 104, O 112; schippen : ZND 6 : I 215, I 256a, O 152.

schoppen heer : ZND 42 : O 228.

schoppenaas : WVD 81: Kaartspel : I 180.

schoppenen : WVD 81: Kaartspel : I 264a, O 046, O 061.

schoppenen aas : ZND 6 : I 218; schippenen : ZND 6 : I 216; skippenen : ZND 6 : O 148, O 149.

schoppenenheer schippenenheer : ZND 42 : I 175, I 215, O 052, O 061; skippenenheer : ZND 42 : O 148.

schoppenheer : ZND 42 : H 046, I 175, I 175a, I 206, I 241, O 233; schippenheer : ZND 42 : I 175, I 179, I 209, I 262, O 059, O 061, O 131, O 142, O 144, O 150, O 218, O 231; skeppenheer : ZND 42 : O 228; skippenheer : ZND 42 : O 145, O 146, O 150, O 151, O 152, O 221, O 224, O 228, O 235, O 271.

schoppens : WVD 81: Kaartspel : I 116c, I 178, I 264, O 061, O 065, O 220, O 230, O 233; *schiep&s* : Grootvriendt Lien : O 150, O 231; *skiep&s* : Grootvriendt Lien : O 147, O 152, O 228, O 233.

schopperen : WVD 81: Kaartspel : I 181, I 217, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 066; *schiep&rn* : Grootvriendt Lien : I 260a, I 264a; *schip&r&n* : DC 52 : O 061; *schoep&rn* : Grootvriendt Lien : O 148; *schuup&rn* : Grootvriendt Lien : O 061; *skiep&rn* : Grootvriendt Lien : I 264, O 136, O 146.

schopperen aas : ZND 6 : I 272; schipperen : ZND 6 : I 260a, I 261, O 056, O 058, O 061.

schopperenheer : ZND 42 : I 259, O 061; schipperenheer : ZND 42 : I 177, I 181, I 260a, I 263, I 264, I 264a, O 052, O 056, O 059, O 061; skipperenheer : ZND 42 : I 263a, O 146.

schopperenzot schipperenzot : ZND 42 : I 181.

schoppes : WVD 158 : I 106, I 206, O 152, O 220, O 233.

schoppese : WVD 158 : I 116c.

van die hele zwarte : WVD 158 : O 257.

van onder de bloes : WVD 158 : I 249.

zot : ZND 42 : I 179.

Schoppen WBD

WBD-materiaal, 108.

pijken : WBD-materiaal : K 221, K 237, K 250, O 162, O 238.

pijkens : WBD-materiaal : K 256, K 271.

pijkeren : WBD-materiaal : K 250.

schoffen : WBD-materiaal : I 079.

schofferen schifferen : WBD-materiaal : I 266.

schoppelen : WBD-materiaal : K 244.

schoppen : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 079, I 102, I 118, I 271, K 100, K 100a, K 101, K 102, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153z, K 154, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 169, K 172, K 173, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 182, K 183, K 184, K 186, K 187, K 188, K 189, K 189a, K 191, K 192, K 193a, K 194, K 195a, K 196, K 197, K 201, K 202, K 204, K 205, K 206, K 208, K 209, K 210, K 212, K 212a, K 213, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 226, K 231, K 234, K 235, K 236, K 237, K 240, K 241, K 241a, K 243, K 244, K 245, K 246, K 247, K 250, K 251, K 252, K 254, K 257, K 260, K 265, K 266, K 267, K 268, K 269, K 271, K 272, K 273, K 274, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 280, K 283, K 286, K 289, K 291, K 292, K 294, K 295, K 296, K 300a, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 312a, K 313, K 324, K 325, K 330, K 332, K 339, K 340, K 344, K 346, K 349a, K 350, K 351, K 351a, K 352, K 355, K 356, L 091a, L 091b, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 104, L 144, L 145, L 149, L 150, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 180a, L 180d, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 200, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 227, L 228, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 243, L 244, L 255, L 257, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 281, L 285, O 178, O 178a, O 238, O 251, O 281, O 286, O 286a, O 289, P 010, P 013, P 014, P 016, P 018, P 025, P 026, P 027, P 028, P 035a, P 037, P 041, P 043, P 062, P 063, P 064, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 085, P 088, P 093, P 094, P 095, P 096, P 099, P 100, P 107, P 109, P 112, P 122, P 124a, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 133a, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 145, P 152, P 154, P 154a, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 163, P 164, P 168, P 171, P 198, P 199, P 211;

schippen : WBD-materiaal : I 180, I 222, K 196, K 224, K 287, K 320, K 326a, K 329, K 330, K 340, O 070, O 157, O 165, O 239, O 241, O 242, O 272, O 274, O 275, P 003, P 016, P 020, P 027, P 029a, P 084, P 086, P 088, P 128; schippes : WBD-materiaal : K 247, O 239; sjoppen : WBD-materiaal : K 250, K 276, K 330, P 010, P 088, P 089, P 094, P 095, P 101, P 137, P 137a, P 143a, P 144; skippen : WBD-materiaal : O 155, O 157, O 158, O 242, O 243, O 275, O 277; skippes : WBD-materiaal : O 158, O 244, O 274, O 275; skoppen : WBD-materiaal : K 171a, K 172, K 187, L 144, L 145, L 148, L 151, L 177b, L 178a, L 180, L 183, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 229a, L 237, L 240, L 242, L 279, L 280, O 175, O 238, O 243; skoppes : WBD-materiaal : K 187a, K 242, L 147, L 148, L 181, L 207, L 224a, L 235, L 237, L 258, O 238.

schoppenen : WBD-materiaal : K 246; schippenen : WBD-materiaal : I 221, I 221a, I 268, I 268a, K 247, K 288, K 324, K 333b, K 339, P 006, P 016, P 060; schobenen : WBD-materiaal : K 262.

schoppens : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 078, I 079, I 102, I 118, I 269, K 107, K 125a, K 127, K 130, K 136a, K 141, K 143, K 147, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 168, K 169, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 195, K 195a, K 197, K 201, K 204, K 206, K 207, K 210, K 212, K 215, K 216, K 220, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 239, K 240, K 242, K 243, K 244, K 246, K 248, K 253, K 256, K 262, K 267, K 268, K 269, K 273, K 282, K 292, K 294, K 296, K 299, L 092, L 099, L 100, L 103, L 144, L 145, L 151a, L 155, L 159, L 159b, L 177b, L 180, L 201, L 202, L 227, L 228, L 232, L 235, L 240, L 260, L 280, L 281, O 159, O 175, O 238, O 250, P 014, P 199.

schopperen : WBD-materiaal : I 220, I 265, I 269, I 274, I 275, K 283, O 067, O 069, O 070, O 072, O 162, O 238, P 002, P 004; schipperen : WBD-materiaal : I 220, I 265, O 068, O 072, O 156, O 162, O 169, P 002, P 003; skipperen : WBD-materiaal : O 068.

Aas WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 11; WVD 158, 12; DC 52 (1977), 8b(1); Vandercruyssen Kaartspel (2006), 50; ZND B2 (1923), 349; ZND 6 (1924), 21-47b.

aas : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I

165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 013, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 089, H 093, H 101, H 108, H 109, H 112, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 127, I 135, I 136, I 140, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 231, I 235, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 097, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 233, O 257; DC 52 : H 005, H 009, H 016, H 023, H 051, H 066, H 069, H 089, H 121, I 147, I 154, I 155, I 158, I 170b, I 171, I 173, I 177, I 190, I 208, I 212, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 255, I 256a, I 258, N 015, N 016, N 023, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 006, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 064, O 084, O 087, O 111, O 116, O 152, O 189, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; *ojs* : DC 52 : I 202, I 251, O 018, O 181; *ojz&* : DC 52 : I 190; *òð&s* : DC 52 : I 259; *ǔ* : WVD 81: Kaartspel : O 052, O 059, O 265.

aas pijken : ZND 6 : O 180.

aas pijkens : ZND 6 : O 188.

aas steens : ZND 6 : O 188.

aas stenen : ZND 6 : O 180.

aas van pijkens : ZND 6 : O 117.

aze : Vandercruyssen Kaartspel : H 052, N 043.

een : WVD 81: Kaartspel : I 241.

harten aas erten : ZND 6 : N 024; herten : ZND 6 : I 187.

hartenen aas ertenen : ZND 6 : I 213.

heer : WVD 81: Kaartspel : I 242.

klaver aas : ZND B2 : H 016, H 023, H 036, H 042, H 052, H 054, N 025, N 032, N 039, N 045, N 131, N 141, O 010, O 123.

klaveren aas : ZND B2 : H 002, H 009, H 049, H 062, H 104, H 115, H 123, I 175, I 178, I 180, I 213, I 234, I 262, I 264a, N 022, N 038, N 041, N 078, N 090, O 024, O 056, O 116, O 228, O 233; ZND 6 : H 016, I 178, N 028, O 149.

kloves : WVD 158 : O 046.

koek aas : ZND 6 : O 018, O 082, O 090, O 095, O 182.

koeken aas : ZND 6 : H 029, H 038, H 108, H 119, H 120, I 153, I 154, I 154a, I 163, I 169, I 171, I 172, I 175, I 183, I 187, I 190, I 209, I 215, I 223, I 230, I 231, I 233, I 241, I 243, I 250, I 252, I 255, I 256a, I 260, N 016, N 021, N 025, N 028, N 029, N 043, N 047, N 067, N 071, N 073, N 081, N 085, N 088, N 089, N 090, N 091, N 116, N 117, N 139, O 001, O 004, O 009, O 014, O 032, O 047, O 084, O 087, O 112, O 117, O 128, O 129, O 130, O 133, O 148, O 149, O 152, O 205; *koek&n* *òð&s* : ZND 6 : H 003, H 004, H 005, H 007, H 013, H 016, H 023, H 036, H 061, H 084, H 088, H 116, H 119, N 034, N 044, N 088; *koekn* *óó&s* : ZND 6 : N 067; *koekn* *òð&s* : ZND 6 : H 001, H 024, H 026, H 028, H 051, H 054, H 061, H 063, H 065, H 067, H 068, H 072, H 084, H 093, H 113, H 116, H 118, H 120, H 122, H 123, I 190, N 024, N 032, N 038, N 044, N 045, N 081, N 087, N 131, N 141; *koek&n* *òð&z&* : ZND 6 : H 106, H 123; *kòðwk&n* *òð&s* : ZND 6 : I 224; *kowk&n* *óó&s* : ZND 6 : O 079; *kowk&n* *òð&s* : ZND 6 : O 083.

koekenen aas : ZND 6 : I 213, I 216, I 218, I 258.

koekeren : ZND 6 : I 260a.

koekeren aas : ZND 6 : I 182, I 258, I 261, I 272, O 056, O 058, O 061.

piek aas : ZND 6 : H 120; *piek* *òð&s* : ZND 6 : H 016.

pieken aas : ZND 6 : H 001, H 029, H 108, H 119, H 120, H 122, H 123, I 125, I 183, N 016, N 021, N 025, N 043, N 085, N 104, N 116; *pekn* *òð&s* : ZND 6 : H 123; *pie&k**n* *òð&s* : ZND 6 : N 045; *piek&n* *òð&s* : ZND 6 : H 003, H 004, H 005, H 007, H 013, H 016, H 024, H 036, H 042, H 063, H 093, H 106, H 116, H 118, I 153, N 038, N 044, N 071, N 073, N 088, N 090, N 139; *piekn* *òð&s* : ZND 6 : H 023, H 026, H 028, H 051, H 054, H

061, H 065, H 067, H 068, H 072, H 084, H 088, H 112, H 113, H 116, H 118, N 028, N 029, N 032, N 034, N 038, N 044, N 047, N 063, N 067, N 081, N 087, N 088, N 089, N 131, N 141; *piekn òð&z&* : ZND 6 : H 116.
pijk aas : ZND 6 : O 018, O 082, O 083, O 087, O 090, O 095, O 182.
pijke : WVD 158 : O 027, O 100.
pijke zot *peek& zot* : ZND 6 : O 150.
pijken : WVD 158 : H 086, I 210, O 025.
pijken aas : ZND 6 : I 145, I 154, I 154a, I 169, I 171, I 172, I 175, I 190, I 209, I 223, I 224, I 230, I 231, I 233, I 241, I 243, I 250, I 252, I 255, N 090, O 001, O 004, O 009, O 014, O 032, O 084, O 112, O 117, O 128, O 129, O 130, O 133, O 205.
pijkenen aas : ZND 6 : I 256a, I 258, I 260.
pijkens : WVD 158 : H 005, H 014, I 155, I 241, N 063, O 022.
pijkeren : WVD 158 : I 146.
pijkeren aas : ZND 6 : I 178, I 182, I 213, I 258.
ruiten aas : ZND 6 : I 125, I 167.
schipperen : WVD 158 : O 052.
schippes : WVD 158 : O 051.
schoppen : WVD 158 : H 018.
schoppen aas : ZND 6 : I 167, I 175, I 204, I 215, I 250, I 258, N 088, N 104, O 112; schippen : ZND 6 : I 215, I 256a, O 152.
schoppenen aas : ZND 6 : I 218; schippenen : ZND 6 : I 216; skippenen : ZND 6 : O 148, O 149.
schopperen aas : ZND 6 : I 272; schipperen : ZND 6 : I 260a, I 261, O 056, O 058, O 061.
stenen aas : ZND 6 : H 042, H 084, H 088, N 016, N 021, N 024, N 025, N 063, N 104, O 083, O 182.

Aas WLD

WLD-materiaal, 113.

aas : WLD-materiaal : K 315, K 353, K 357, K 358, K 359, K 360, K 361, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 214, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 268, L 269, L 270, L 271, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 295, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 313, L 314, L 315, L 316, L 316a, L 317, L 319, L 320a, L 329, L 330, L 331, L 333, L 352, L 353, L 354, L 355, L 355a, L 356, L 360, L 364, L 368, L 369, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 382, L 385, L 387, L 413, L 414, L 416, L 417, L 418, L 419, L 420, L 421, L 422, L 423, L 424, L 425, L 426, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, L 434a, P 047, P 048, P 050, P 051, P 052, P 055, P 057, P 058, P 118, P 119, P 121, P 173, P 174, P 175, P 176, P 177, P 178, P 179, P 180, P 183, P 186, P 188, P 192, P 193, P 196, P 197, P 213, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 007, Q 008, Q 009, Q 010, Q 011, Q 012, Q 013, Q 016, Q 020, Q 021, Q 022, Q 027, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 080, Q 083, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 091, Q 095, Q 096, Q 096a, Q 096b, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 105, Q 110, Q 111, Q 113, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 153, Q 154, Q 155a, Q 156, Q 158, Q 160, Q 161, Q 162, Q 164, Q 166, Q 167, Q 168, Q 172, Q 173, Q 175, Q 178, Q 179, Q 180, Q 187, Q 188, Q 191, Q 193, Q 196, Q 196a, Q 198, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 207, Q 208, Q 211, Q 222, Q 251, Q 253, Q 259, Q 262, Q 278, Q 284.
aast : WLD-materiaal : L 266, L 267, L 293, L 316, L 319, L 321, L 323, L 330, L 362, L 368, L 371, L 381, L 414, L 416, L 418, L 420, Q 003, Q 010, Q 012, Q 029, Q 088, Q 172, Q 173, Q 253, Q 262, Q 278.
haas : WLD-materiaal : K 278, K 316, K 318, K 360, L 286, L 312, L 313, L 316, L 327, L 371, L 415, L 416, L 427, P 175, Q 002, Q 012, Q 075, Q 077, Q 088.
haast : WLD-materiaal : L 288, L 289, L 317, L 318b, L 319, L 320, L 321, L 325, L 327, L 328, L 353, L 359, L 360, L 366, L 367, L 368, L 371, L 415, L 416, L 418, Q 012.
stup? : WLD-materiaal : Q 117a.
vader van de kaarten : WLD-materiaal : L 362.

Koning WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 12; WVD 158, 13; DC 52 (1977), 8b(2); Grootvriendt Lien (2007), 89; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 46; ZND 42 (1943), 45.

boer : WVD 81: Kaartspel : N 146.
boer van pijkens : ZND 42 : O 016.
hartenheer : ZND 42 : I 241.

heer : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 146, O 019a, O 022, O 025, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 025, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 108, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 145, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 111, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 009, H 016, H 051, H 069, H 084, H 089, H 121, I 147, I 154, I 155, I 158, I 171, I 173, I 190, I 202, I 208, I 212, I 223a, I 231, I 235, I 241, I 251, I 255, I 256a, I 258, I 259, N 015, N 016, N 023, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 064, O 084, O 087, O 111, O 116, O 152, O 230; ZND 42 : I 171a; *iejr&* : DC 52 : I 170b; *ie&r* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233.

heer van de piekens : ZND 42 : N 047.

heer van piekens : ZND 42 : N 142.

heer van pijkens : ZND 42 : N 036, O 190.

heer van schoppens heer van skippes : ZND 42 : O 151.

heere pijken : ZND 42 : O 265.

heere pijkens heere pijkes : ZND 42 : O 265; heere pijkies : ZND 42 : O 189.

heeren pieken : ZND 42 : O 265.

here : Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, N 179, O 080, O 082, O 083, O 179a, O 186, O 260.

joker : ZND 42 : H 116.

klaverenheer : ZND 42 : I 257.

klaverheer : ZND 42 : H 067.

koekenheer : ZND 42 : H 067, I 189, I 202, N 090, O 094.

koning : WVD 81: Kaartspel : H 083, I 116c, I 241, N 130, N 142; WVD 158 : I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 188, I 241, I 247, N 033, N 142; DC 52 : H 016, I 241, O 061, O 189; *keunienk* : DC 52 : H 005; *keuning* : DC 52 : I 177, I 233; *keunink* : DC 52 : H 066, I 190, O 006, O 018, O 038, O 181.

pandoer? : ZND 42 : O 228a.

piekeheer : ZND 42 : N 036.

piekenaas : ZND 42 : N 019, N 038.

piekenheer : ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 010, H 011, H 012, H 016, H 023, H 024, H 025, H 029, H 033, H 035, H 036, H 038, H 039, H 040, H 042, H 046, H 049, H 054, H 058, H 060, H 061, H 063, H 064, H 065, H 083, H 084, H 100, H 108, H 110, H 113, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 152, I 153, N 022, N 025, N 028, N 028a, N 029, N 032, N 033, N 034, N 035, N 036, N 038, N 039, N 041, N 043, N 045, N 046, N 047, N 067, N 071, N 072, N 073, N 075, N 078, N 080, N 083, N 084, N 087, N 088, N 089, N 090, N 114, N 114a, N 115, N 122, N 131, N 132, N 139, N 140, N 141, N 142, N 143, O 179.

piekezot : ZND 42 : H 024, H 122, N 132.

piekheer : ZND 42 : H 066, H 117.

pijkaas : ZND 42 : O 018.

pijkenaas : ZND 42 : I 208, I 258, O 005, O 085, O 208.

pijkenboer : ZND 42 : I 147.

pijkenenheer : ZND 42 : I 175, O 052.

pijkenheer : ZND 42 : I 130, I 133, I 135, I 148, I 151, I 154, I 154b, I 155, I 156, I 156b, I 158, I 164, I 165, I 171, I 171a, I 174, I 175, I 175a, I 181, I 186, I 187, I 190, I 192, I 193, I 194, I 195, I 199, I 200, I 201, I 202, I

205, I 206, I 208, I 209, I 210, I 212, I 213, I 215, I 216, I 223, I 225, I 231a, I 236, I 240, I 241, I 242, I 243, I 245, I 248, I 251, I 251a, I 252, I 255, I 258, I 259, I 262, N 036, N 037, N 091, O 001, O 005, O 009, O 011, O 013, O 014, O 016, O 017, O 026, O 031, O 032, O 035, O 040, O 042, O 047, O 048, O 049, O 052, O 053, O 054, O 075, O 076, O 079, O 082, O 087, O 098, O 099, O 100, O 107, O 111, O 117, O 121, O 123, O 124, O 128, O 129, O 137, O 138, O 143, O 146, O 179a, O 181, O 188, O 190, O 196, O 208, O 209, O 211, O 224, O 265.

pijkenzot : ZND 42 : I 135.

pijkerenheer : ZND 42 : I 146, I 176, I 179, I 181, I 211, I 213, I 258, I 261, I 263, O 052.

pijkerezot : ZND 42 : I 179, I 215.

pijkezet : ZND 42 : I 155, I 189, I 192, I 205, I 224, I 225, O 020, O 084, O 182.

pijkheer : ZND 42 : O 018, O 019, O 019a, O 020, O 084, O 179a, O 184.

pijkzot : ZND 42 : O 182.

schoppen heer : ZND 42 : O 228.

schoppenheer schippenheer : ZND 42 : I 175, I 215, O 052, O 061; skippenheer : ZND 42 : O 148.

schoppheer : ZND 42 : H 046, I 175, I 175a, I 206, I 241, O 233; schippenheer : ZND 42 : I 175, I 179, I 209, I 262, O 059, O 061, O 131, O 142, O 144, O 150, O 218, O 231; skeppenheer : ZND 42 : O 228; skippenheer : ZND 42 : O 145, O 146, O 150, O 151, O 152, O 221, O 224, O 228, O 235, O 271.

schopperenheer : ZND 42 : I 259, O 061; schipperenheer : ZND 42 : I 177, I 181, I 260a, I 263, I 264, I 264a, O 052, O 056, O 059, O 061; skipperenheer : ZND 42 : I 263a, O 146.

schopperenzot schipperenzot : ZND 42 : I 181.

twee : WVD 81: Kaartspel : I 241.

zot : WVD 158 : H 046, N 075, O 113, O 116; ZND 42 : I 179.

zwarte heer : WVD 81: Kaartspel : O 060.

Koning WBD WLD

WBD-materiaal, 109; WLD-materiaal, 107.

heer : WBD-materiaal : I 057, I 078, I 079, I 118, I 180, I 220, I 221, I 221a, I 222, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 271, I 274, I 275, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 125a, K 128, K 130, K 150, K 151, K 154, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 163, K 164a, K 165, K 165a, K 173, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179a, K 181, K 182, K 183, K 184, K 186, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 192, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 201, K 204, K 205, K 206, K 207, K 209, K 210, K 212, K 215, K 216a, K 221, K 224, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 236, K 237, K 239, K 240, K 241, K 241a, K 243, K 244, K 246, K 247, K 248, K 250, K 251, K 252, K 253, K 254, K 256, K 262, K 265, K 266, K 267, K 268, K 269, K 271, K 272, K 273, K 274, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 280, K 282, K 283, K 286, K 287, K 288, K 291, K 292, K 294, K 295, K 296, K 299, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 313, K 320, K 324, K 326a, K 329, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 344, K 346, K 349a, K 351, K 351a, K 355, L 092, L 144, L 148, L 159, L 180, L 186, L 187a, L 199, L 201, L 207, L 227, L 232, L 235, L 237, L 260, L 262, L 279, L 285, O 067, O 068, O 069, O 070, O 072, O 155, O 157, O 158, O 159, O 162, O 165, O 169, O 175, O 178, O 238, O 239, O 241, O 242, O 243, O 244, O 250, O 251, O 272, O 274, O 275, O 277, O 281, O 286a, O 289, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 013, P 014, P 016, P 020, P 025, P 026, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 060, P 062, P 063, P 064, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 084, P 086, P 088, P 089, P 093, P 094, P 095, P 099, P 100, P 101, P 107, P 109, P 122, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 143a, P 144, P 145, P 152, P 154, P 154a, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 198, P 199; WLD-materiaal : K 278, K 318, L 282, L 286, L 288, L 312, L 314, L 316, L 317, L 352, L 355, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 368, L 372, L 413, L 414, L 415, L 416, L 419, L 421, L 422, L 423, P 048, P 219, Q 003, Q 088; *hier* : WLD-materiaal : L 360a.

keutel : WBD-materiaal : K 141.

king : WBD-materiaal : K 141.

koning : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 101, K 124a, K 125, K 125a, K 127, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 168, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 195a, K 196, K 197, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 237, K 242, K 244, K 246, L 091a, L 091b, L 092, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 104, L 144, L 145, L 147, L 148, L 149, L 150, L 151, L 151a, L 153, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 181, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 202, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L

235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O 274, P 107, P 112, P 161, P 161a; WLD-materiaal : L 210, L 245, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 288, L 290, L 291, L 293, L 298, L 299, L 300, L 312, L 317, L 318b, L 320a, L 329, L 330, L 331, L 358, L 360, L 366, L 368, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 381, L 387, L 414, L 419, L 421, L 423, L 424, L 433, L 434, P 050, P 056, P 058, P 120, P 121, P 172, P 174, P 176, P 177, P 178, P 184, P 188, P 189, P 195, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 010, Q 013, Q 020, Q 021, Q 032, Q 071, Q 075, Q 077, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 083, Q 084, Q 086, Q 090, Q 095, Q 096b, Q 103, Q 117a, Q 119, Q 121, Q 153, Q 162, Q 166, Q 167, Q 179, Q 191, Q 193, Q 196, Q 208; konin : WBD-materiaal : K 260, K 289. **meneer** : WBD-materiaal : K 240.

Vrouw WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 13; WVD 158, 14; DC 52 (1977), 8b(3); Grootvriendt Lien (2007), 90; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 47.

dame : WVD 81: Kaartspel : H 016, H 036, H 046, H 084, H 123, I 135, I 144a, I 145, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 167b, I 178, I 180, I 185, I 193, I 194, I 201, I 202, I 217, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 255, I 257, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 070, N 072, N 117, O 042, O 052, O 056, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 080, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 133, O 196, O 220, O 230, O 233; WVD 158 : H 016, H 046, H 084, H 101, H 118, H 123, I 106, I 127, I 135, I 145, I 161, I 164, I 173, I 176, I 178, I 185, I 187, I 193, I 202, I 203, I 210, I 231, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 257, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 021, N 037, N 141, N 142, O 016, O 018, O 022, O 027, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 064, O 078, O 080, O 100, O 111, O 113, O 116, O 117, O 137, O 146, O 152, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 016, I 158, I 241, N 038, O 087, O 189; Vandercruyssen Kaartspel : H 100, H 123, N 067, N 074, N 091, O 179a; *dam* : DC 52 : H 108, I 147, I 256a, I 258, I 259, N 038, O 064, O 084, O 152; Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, O 061, O 146, O 147, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233; *dam*& : DC 52 : O 230.

drie : WVD 81: Kaartspel : I 190, I 241.

hartenvrouw : WVD 81: Kaartspel : I 208.

konigin : WVD 158 : H 117; DC 52 : I 241; *keun&gin*& : DC 52 : O 181.

madam : WVD 81: Kaartspel : O 257; WVD 158 : H 036, O 131.

maria : WVD 158 : I 241.

vrouw : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 022, H 026, H 028, H 036, H 049, H 066, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 134, I 135, I 146, I 148, I 150, I 155, I 161, I 165, I 167, I 167a, I 181, I 183, I 200, I 208, I 212, I 217, I 223, I 249, I 251, I 253, I 255, I 256, I 258, I 263, I 264, I 264a, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, O 019a, O 025, O 037, O 046, O 052, O 058, O 059, O 061, O 062, O 066, O 079, O 080, O 095, O 097, O 116, O 131, O 179, O 189, O 198, O 202, O 206, O 215, O 233, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 028, H 033, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 093, H 101, H 108, H 109, H 112, H 115, H 116, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 146, I 154, I 155, I 161, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 181, I 183, I 183a, I 188, I 193, I 201, I 204, I 206, I 208, I 210, I 241, I 251, I 256, I 258, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 020, N 021, N 033, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 083, N 087, N 088, N 090, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 145, N 163, O 012, O 018, O 025, O 031, O 036, O 048, O 052, O 061, O 062, O 064, O 079, O 104, O 116, O 125, O 133, O 190, O 210, O 233; DC 52 : H 005, H 009, H 016, H 023, H 051, H 066, H 069, H 089, H 108, H 121, I 170b, I 171, I 173, I 190, I 202, I 208, I 212, I 223a, I 241, I 251, I 255, N 015, N 016, N 024, N 025, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 006, O 018, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 111, O 116, O 189; *vraa* : Grootvriendt Lien : I 264a, O 061, O 136, O 146, O 148.

vroutwe : Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, I 153, N 014, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 082, O 179, O 179a, O 186, O 260.

vroutmens : Vandercruyssen Kaartspel : N 017.

wijf : WVD 81: Kaartspel : H 018, H 034, H 065, H 083, H 084, H 119, I 130, I 133, I 155, I 160, I 161, I 163, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 190, I 193, I 194, I 204, I 223, I 231, I 241, I 249, O 022, O 025, O 031, O 079, O 080, O 208, O 257; WVD 158 : H 013, H 025, H 084, H 089, H 116, H 123, I 116, I 155, I 161, I 163, I 167a, I 167b, I 170, I 190, I 193, I 201, I 204, I 231, I 235, I 241, N 031, N 063, N 079, N 091a, N 130, O 014, O 022, O 031, O 036, O 080, O 104, O 257; DC 52 : I 154, I 155, I 158, I 171, I 177, I 190, I 231, I 233, I 235, N 023, N 082, N 083; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 123, O 080, O 083, O 179, O 186.

zot : WVD 81: Kaartspel : I 242.

Vrouw WBD WLD

WBD-materiaal, 110; WLD-materiaal, 114.

bet : WBD-materiaal : K 143, K 158b, K 166, K 181, K 182, K 186, K 187, K 197, K 216a, L 104, L 149, L 151, L 153, L 181, L 183, L 186, L 200, L 203b, L 205, L 206, L 235, L 243, L 258.

dame : WBD-materiaal : K 151, K 195, K 237, K 241, K 246, K 267, K 268, K 276, K 330, L 260, O 274, P 060; WLD-materiaal : K 278, K 318, K 361, L 269, L 271, L 288, L 289, L 291, L 298, L 299, L 300, L 312, L 316, L 317, L 318b, L 320a, L 329, L 330, L 359, L 360, L 364, L 371a, L 377, L 381, L 387, L 421, L 424, L 433, L 434, P 175, P 176, P 213, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 013, Q 020, Q 021, Q 032, Q 071, Q 075, Q 077, Q 078, Q 086, Q 095, Q 103, Q 116, Q 117a, Q 119, Q 121, Q 153, Q 162, Q 164a, Q 188, Q 191, Q 193, Q 196, Q 208, Q 211, Q 251; **dam** : WBD-materiaal : I 118, I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 271, I 274, I 275, K 188a, K 189, K 190a, K 193a, K 195a, K 196, K 201, K 202, K 204, K 206, K 207, K 210, K 212, K 218a, K 221, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 239, K 240, K 241, K 242, K 243, K 244, K 246, K 247, K 248, K 250, K 251, K 253, K 256, K 260, K 262, K 266, K 268, K 269, K 271, K 273, K 274, K 276, K 280, K 282, K 283, K 288, K 289, K 291, K 292, K 294, K 296, K 299, K 301, K 302, K 304, K 307, K 309, K 311a, K 312, K 324, K 329, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 349a, K 351, K 351a, K 355, L 243, L 244, L 261, L 263, L 264, L 279, L 281, L 285, O 072, O 158, O 159, O 162, O 169, O 250, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 013, P 014, P 016, P 025, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 076, P 081, P 084, P 088, P 093, P 095, P 100, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P 133, P 136, P 137, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199.

koningin : WLD-materiaal : L 371a, Q 095.

kram : WBD-materiaal : K 339.

madame (fr.) : WBD-materiaal : K 307, P 063.

marsasj : WBD-materiaal : K 251.

masjoefel : WBD-materiaal : K 301.

mie : WBD-materiaal : I 079, K 127, K 133a, K 135, K 143, K 145a, K 147, K 158b, K 160, K 164a, K 165, K 166, K 168, K 173, K 174, K 175b, K 177b, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 186, K 188, K 197, K 215, K 217, K 218a, L 104, L 144, L 145, L 148, L 149, L 151, L 159b, L 180, L 183, L 187a, L 200, L 203b, L 205, L 206, L 207, L 228, L 232, L 235, L 240, L 241, L 243, L 244, L 257, L 260, L 279.

mietje mieke : WBD-materiaal : K 177b.

moen : WBD-materiaal : L 224.

moon : WLD-materiaal : L 210.

pop : WBD-materiaal : P 199.

vrouw : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 195, K 196, K 197, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 220, K 242, K 246, L 091a, L 091b, L 092, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 104, L 144, L 145, L 148, L 149, L 150, L 151, L 151a, L 153, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 224a, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O 067, O 155, O 162, O 175, O 238, O 275, P 010, P 029a, P 084, P 145; WLD-materiaal : L 210, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 270, L 271, L 293, L 299, L 300, L 376, Q 002, Q 095, Q 096b, Q 117a, Q 166, Q 191.

vrouwens frammes : WBD-materiaal : K 164a.

wijf : WBD-materiaal : I 078, I 079, K 141, K 160, K 164, K 165, K 167, K 173, K 173b, K 175b, K 177a, K 177b, K 179a, K 182, K 186, K 188, K 202, K 206, K 217, K 242, L 091b, L 144, L 147, L 148, L 155, L 159, L 159b, L 160, L 180, L 181, L 183, L 184, L 199, L 200, L 202, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 227, L 228, L 242, L 244, L 257, L 264, L 264a; WLD-materiaal : L 249, L 266, L 290.

wijfje : WLD-materiaal : L 245, L 266; **wijfke** : WBD-materiaal : K 176, K 177b, L 147, L 207.

Boer WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 14; WVD 158, 15; DC 52 (1977), 8b(4); Grootvriendt Lien (2007), 91; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 49; ZND 42 (1943), 8.

aas : WVD 81: Kaartspel : I 242.
boer : WVD 81: Kaartspel : I 116c, I 134, I 167, I 167a, I 170, I 178, I 194, I 241, I 255, O 046, O 230; WVD 158 : H 017, I 104, I 106, I 107, I 116c, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 166, I 167a, I 167b, I 188, I 206, I 242, I 264, I 272, O 104, O 233; DC 52 : H 005, I 147, I 233, I 241, O 061, O 084, O 181; *boer* : Grootvriendt Lien : I 259, O 061, O 148.
boerzot : WVD 81: Kaartspel : I 264.
hartenboer ertenboer : ZND 42 : I 147.
hartzot ertezot : ZND 42 : H 061, N 090; **hertezot** : ZND 42 : N 132.
heer : WVD 158 : H 013, H 109, I 107, I 155, I 241, I 247, I 264a, N 020, N 033, N 075, O 051, O 061, O 113, O 116, O 210.
heere stenen : ZND 42 : O 189.
klaverenheere : ZND 42 : H 118.
klaverenzot : ZND 42 : I 211.
klaverzot : ZND 42 : I 202.
knecht : WVD 158 : I 272.
koeken : ZND 42 : I 175.
koeken aas : ZND 42 : O 026, O 233; *koek&n òò&s* : ZND 42 : H 065, I 148; *koek&n òò&z&* : ZND 42 : H 065.
koekenboer : ZND 42 : H 046, I 147, O 228.
koekenboer : ZND 42 : I 175, O 061.
koekenheer : ZND 42 : O 061, O 148.
koekenenzot : ZND 42 : O 059, O 061.
koekenezot : ZND 42 : I 175, I 215, I 258, I 261, O 052, O 061, O 150, O 151, O 235.
koekenheer : ZND 42 : I 151, I 175, I 186, I 209, I 257, O 016, O 052, O 061, O 143, O 146, O 208, O 221.
koekenheere : ZND 42 : H 063, H 064, H 110, H 116, I 135, I 153, I 155, I 156b, I 164, I 186, I 189, I 190, I 192, I 195, I 200, I 208, I 225, I 255, N 036, N 038, N 039, N 043, N 046, N 083, N 084, N 090, N 115, N 122, N 141, O 020, O 040, O 042, O 047, O 075, O 082, O 094, O 099, O 100, O 116, O 117, O 124, O 129, O 179, O 179a, O 211, O 224.
koekensheer : ZND 42 : O 087.
koekenzot : ZND 42 : H 042, I 171, I 174, I 175, I 192, I 200, I 202, I 208, I 212, I 241, I 243, I 251, I 258, I 262, N 022, O 084, O 121, O 123, O 137, O 208, O 265, O 271.
koekeren : ZND 42 : O 056.
koekeren boer : ZND 42 : I 176.
koekeren heer : ZND 42 : I 177.
koekeren zot : ZND 42 : I 176.
koekerenheer : ZND 42 : I 213.
koekerenzot : ZND 42 : I 179, I 181, I 213, I 259, I 264, O 146.
koekerezot : ZND 42 : I 146, I 179, I 215, I 260a, I 263, I 263a, I 264a, O 052, O 061, O 146.
koekezot : ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 010, H 011, H 012, H 016, H 023, H 024, H 025, H 029, H 033, H 035, H 036, H 038, H 039, H 040, H 046, H 049, H 054, H 058, H 060, H 065, H 066, H 067, H 083, H 084, H 100, H 108, H 113, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 130, I 133, I 152, I 153, I 154, I 158, I 165, I 171a, I 174, I 175, I 175a, I 181, I 187, I 189, I 192, I 193, I 194, I 199, I 200, I 201, I 202, I 205, I 206, I 208, I 209, I 210, I 212, I 216, I 223, I 224, I 225, I 231a, I 236, I 240, I 241, I 242, I 245, I 248, I 251, I 251a, I 252, I 255, I 259, I 260, N 019, N 025, N 028, N 028a, N 029, N 032, N 033, N 034, N 035, N 036, N 037, N 038, N 041, N 043, N 045, N 046, N 047, N 067, N 071, N 072, N 073, N 075, N 078, N 080, N 083, N 084, N 087, N 088, N 089, N 090, N 091, N 114, N 114a, N 132, N 139, N 140, N 141, N 142, N 143, O 001, O 005, O 009, O 011, O 013, O 014, O 019a, O 026, O 031, O 032, O 035, O 048, O 049, O 052, O 053, O 054, O 076, O 078, O 079, O 084, O 085, O 087, O 098, O 107, O 111, O 117, O 124, O 128, O 129, O 131, O 138, O 142, O 145, O 152, O 179, O 181, O 182, O 184, O 190, O 196, O 208, O 209, O 218, O 228, O 231, O 265.
koekezote : ZND 42 : I 156.
koekheere : ZND 42 : O 019.
koekzot : ZND 42 : O 017, O 018, O 020, O 032.
konink : WVD 158 : I 116.
piekezot : ZND 42 : N 036.
pijkenezot : ZND 42 : I 258.
pijkenzot : ZND 42 : I 241.
pijkerezot : ZND 42 : I 258.
pijkezot : ZND 42 : I 174.
pijkzot : WVD 81: Kaartspel : I 241.
ruiteboer : ZND 42 : I 241.
ruitenheere : ZND 42 : I 154b, O 208.

schoppenezot schippenezot : ZND 42 : O 061.

schopperezot schipperezot : ZND 42 : I 260a.

steenezot : ZND 42 : O 179, O 188.

steenzot : ZND 42 : O 182, O 184.

stenen zot : ZND 42 : H 084, H 100, N 019.

stenenzot : ZND 42 : N 022.

vier : WVD 81: Kaartspel : I 190, I 241.

vrouwe : WVD 158 : N 083.

zot : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 014, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 025, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 108, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 135, I 145, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 079, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 111, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 009, H 016, H 023, H 051, H 069, H 089, H 108, H 121, I 147, I 154, I 155, I 158, I 170b, I 171, I 173, I 177, I 190, I 202, I 208, I 212, I 223a, I 231, I 235, I 241, I 251, I 255, I 256a, I 258, I 259, N 015, N 016, N 023, N 024, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 018, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 064, O 087, O 111, O 116, O 152, O 189, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; *zot* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233; *zot&n* : DC 52 : N 025.

zot koeken : ZND 42 : O 265.

zot koekens zot koekes : ZND 42 : O 265.

zot van koekens : ZND 42 : N 142, O 179a.

zot van steens : ZND 42 : O 179a, O 190.

zwarte piet : WVD 81: Kaartspel : O 058.

Boer WBD WLD

WBD-materiaal, 111; WLD-materiaal, 115.

boer : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, I 180, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 167, K 168, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 189a, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 197, K 201, K 202, K 204, K 205, K 206, K 207, K 210, K 212, K 213, K 213a, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 239, K 240, K 241, K 242, K 243, K 244, K 245, K 246, K 247, K 248, K 251, K 253, K 256, K 257, K 260, K 266, K 267, K 268, K 269, K 271, K 273, K 274, K 276, K 280, K 282, K 283, K 291, K 292, K 294, K 296, K 301, K 304, K 307, K 309, K 330, K 355, K 356, L 091a, L 092, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 104, L 144, L 145, L 147, L 148, L 149, L 150, L 151, L 151a, L 153, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 181, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 202, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O

067, O 162, O 175, O 178a, O 238, O 250, O 286, P 004, P 010, P 028, P 029a, P 041, P 060, P 063, P 076, P 080, P 081, P 084, P 088, P 094, P 095, P 096, P 102, P 107, P 112, P 124a, P 126, P 127, P 129, P 137, P 144, P 154a, P 171; WLD-materiaal : K 278, K 318, K 353, K 358, K 361, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 290, L 291, L 293, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 314, L 316, L 317, L 318b, L 320, L 320a, L 321, L 323, L 325, L 327, L 328, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 333, L 352, L 355, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 368, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 382, L 385, L 387, L 413, L 414, L 415, L 416, L 417, L 419, L 421, L 422, L 423, L 424, L 425, L 426, L 427, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, L 434a, P 048, P 050, P 056, P 172, P 174, P 176, P 177, P 178, P 179, P 184, P 188, P 189, P 192, P 195, P 213, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 010, Q 012, Q 013, Q 016, Q 020, Q 021, Q 022, Q 027, Q 029, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 071, Q 077, Q 083, Q 084, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 093, Q 095, Q 096a, Q 096b, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 105, Q 110, Q 111, Q 113, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 153, Q 162, Q 166, Q 167, Q 168, Q 179, Q 187, Q 191, Q 196, Q 196a, Q 198, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 208, Q 251.

boer jan : WBD-materiaal : K 127.

bogert : WBD-materiaal : L 099.

gek : WLD-materiaal : L 423, P 055, P 120, P 121, P 184, P 188, P 219, P 220, Q 071, Q 075, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 088, Q 153.

grepschijter : WBD-materiaal : K 165.

jan : WBD-materiaal : I 078, I 079, K 141, K 215, L 145, L 186.

janus : WBD-materiaal : L 144.

joker : WBD-materiaal : K 140.

jokertje : WBD-materiaal : L 180.

keutel : WBD-materiaal : K 177b.

peesteker : WBD-materiaal : K 141, K 165, K 183.

zot : WBD-materiaal : I 220, I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 271, I 274, I 275, K 221, K 226, K 231, K 237, K 240, K 243, K 244, K 246, K 247, K 250, K 251, K 257, K 260, K 262, K 267, K 274, K 276, K 283, K 288, K 289, K 294, K 296, K 299, K 300a, K 302, K 304, K 305, K 307b, K 309, K 311a, K 312, K 324, K 329, K 330, K 332, K 333b, K 339, K 340, K 349a, K 350, K 351, K 351a, O 067, O 072, O 155, O 156, O 158, O 159, O 162, O 169, O 175, O 178a, O 250, O 274, O 275, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 013, P 014, P 016, P 025, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 063, P 076, P 081, P 084, P 093, P 094, P 095, P 099, P 100, P 106a, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P 136, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199; WLD-materiaal : L 360, L 360a, P 172, P 176, P 184, P 188, Q 088.

zwarte piet : WLD-materiaal : L 422.

Joker WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 15; WVD 158, 16.

duivel : WVD 81: Kaartspel : H 083.

jok : WVD 81: Kaartspel : N 146.

joker : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 101, H 108, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 145, I 146, I 147, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 175, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 097, O

100, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257.

nar : WVD 158 : I 146.

onnozelaar : WVD 81: Kaartspel : N 088.

pijke zot : WVD 158 : I 241, N 038.

tiene : WVD 81: Kaartspel : O 127.

zot : WVD 81: Kaartspel : I 148; WVD 158 : H 109, I 188, I 203, N 083.

Joker WLD

WLD-materiaal, 116.

joker : WLD-materiaal : K 278, K 361, L 286, L 364, P 176, P 213, Q 001, Q 002, Q 020, Q 074, Q 251.

jokkie : WLD-materiaal : K 361.

piem : WLD-materiaal : Q 071.

rami : WLD-materiaal : P 213.

timpelman : WLD-materiaal : Q 035.

witsenmaker : WLD-materiaal : Q 113.

zwart-pietertje : WLD-materiaal : Q 162.

Kaart met prentje WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 10; WVD 158, 17; Grootvriendt Lien (2007), 87; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 45.

beeldje : WVD 81: Kaartspel : I 145, I 146, I 150, I 170, I 178, I 181, I 193, I 212, I 217, I 239, I 241, I 250, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 052, O 061, O 062, O 064, O 066, O 116, O 117, O 131, O 133, O 215, O 220, O 230; WVD 158 : O 214; *biej&k&n* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 152, O 233; *x* : WVD 81: Kaartspel : O 025.

beeldjes : WVD 158 : I 170, I 173, I 176, I 178, I 181, I 239, I 249, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, O 012, O 016, O 031, O 038, O 047, O 052, O 056, O 061, O 104, O 117, O 131, O 143, O 146, O 152, O 212, O 220, O 228, O 230, O 233.

biedkaarten : WVD 158 : I 136.

blad : WVD 81: Kaartspel : H 122.

derde : WVD 158 : N 069.

derden : WVD 158 : H 068, H 109, I 107, I 116c, I 146, I 204, I 260a, N 037, O 027, O 060, O 062, O 116.

derden van de heer : WVD 158 : H 123, I 104, I 204, N 075, N 079, N 139, O 061.

drieling : WVD 158 : N 141.

een met kleren aan : WVD 81: Kaartspel : H 022.

gekleurde : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 026, I 190; WVD 158 : I 181.

gekleurde kaart : WVD 81: Kaartspel : I 200.

gekleurde kaarten : WVD 158 : H 013, I 170, N 031.

geschilderde : WVD 81: Kaartspel : I 160, I 185, I 204, O 019a, O 052, O 104; WVD 158 : N 132, O 233.

grote : WVD 81: Kaartspel : I 124, I 193; WVD 158 : H 086, H 093, N 130.

grote kaart : WVD 81: Kaartspel : H 066, N 034.

grote kaarten : WVD 158 : I 185.

handkaart : WVD 81: Kaartspel : O 061.

hoge : WVD 81: Kaartspel : O 022.

hoge kaart : WVD 81: Kaartspel : I 116c, I 144a.

hoge kaarten : WVD 158 : I 145.

hogere kaart : WVD 81: Kaartspel : O 080.

joker : WVD 81: Kaartspel : I 155.

(kaart) : WVD 81: Kaartspel : N 117, N 118.

kaart : WVD 81: Kaartspel : H 122, I 241.

kaarteblad : WVD 81: Kaartspel : N 035.

kaarten : WVD 81: Kaartspel : H 046.

kind : WVD 158 : I 193.

kindje : WVD 81: Kaartspel : I 155, I 190, I 193, I 194, O 031, O 042, O 116, O 117; WVD 158 : O 046.

kindjes : WVD 158 : I 188, I 190, I 193, O 025, O 036.

kleine kaarten : WVD 158 : I 272.
kleur : WVD 81: Kaartspel : N 041.
kleurling *klèrlieng* : Grootvriendt Lien : O 220.
manneke : WVD 81: Kaartspel : O 046, O 059, O 060, O 065.
mannetje *maan&k&n* : Grootvriendt Lien : O 148, O 150, O 233; manneke : WVD 81: Kaartspel : O 066;
menneke : WVD 81: Kaartspel : I 264a.
mannetjes : WVD 158 : I 264a, O 046, O 048, O 056, O 058, O 060, O 233.
mannetjes en vrouwtjes : WVD 158 : O 064.
mannetjeskaart mannekeskaart : WVD 81: Kaartspel : O 233.
...met een) zaantje erop : WVD 81: Kaartspel : N 163.
ministerie : WVD 158 : H 017.
peet : WVD 81: Kaartspel : I 249, I 251.
peetens : Vandercruyssen Kaartspel : O 080, O 083.
peetje : WVD 81: Kaartspel : O 097, O 113, O 189, O 198, O 202, O 206; *paak&n* : Grootvriendt Lien : O 228;
patsjn : Grootvriendt Lien : O 231.
peetjes : WVD 81: Kaartspel : O 080; WVD 158 : O 097, O 125, O 210, O 212, O 257.
peten : WVD 158 : I 203, I 251.
plaatjes : WVD 158 : I 106, I 116, I 127.
platen : WVD 158 : I 140.
portret protet : WVD 81: Kaartspel : H 116.
prent : WVD 81: Kaartspel : H 072, H 119, I 183, N 033, N 090, O 257.
prenten : WVD 158 : I 116, I 183, O 257.
prentje : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 021, H 022, H 065, I 130, I 133, I 134, I 153, I 160, I 161, I 167, I 167a,
I 167b, I 170, I 202, N 070, O 078, O 079; *prentsjn* : Grootvriendt Lien : O 228.
prentjes : WVD 158 : H 033, H 046, H 101, I 122, I 167a, I 167b, I 183a, I 190, I 202, I 231, I 235, N 083, O 036,
O 117, O 230.
prentkaart : WVD 81: Kaartspel : H 123, N 020, N 071.
printje : WVD 81: Kaartspel : N 142.
reclamekaarten : WVD 158 : N 063.
schilddraggers : WVD 158 : N 047.
schilder : WVD 81: Kaartspel : I 148, N 033.
schilderaar : WVD 81: Kaartspel : H 071.
schilderaars : Vandercruyssen Kaartspel : N 035.
schone : WVD 81: Kaartspel : N 146.
speelkaart : WVD 81: Kaartspel : I 248, N 082.
spel kaarten : WVD 158 : O 100.
stel : WVD 158 : O 064.
ventje : WVD 81: Kaartspel : I 135.
ventjes : WVD 158 : I 135.
vierden : WVD 158 : O 061.
wijs : WVD 158 : I 187, O 080, O 116.
zaantje : WVD 81: Kaartspel : N 090, N 115.
zantje : WVD 81: Kaartspel : H 016, H 018, H 034, H 036, H 049, H 083, H 084, H 087, H 089, I 158, I 163, I
201, I 208, I 231, I 239, I 241, N 015, N 067, N 071, N 072, N 115, N 117; WVD 158 : H 036; zientje : WVD 81:
Kaartspel : H 116, N 031, N 033, N 037, O 257; zintje : WVD 81: Kaartspel : N 045, N 047, N 087, N 088, N
130, N 141, N 142, N 146.
zantjes : WVD 158 : H 002, H 005, H 016, H 023, H 025, H 046, H 084, H 089, H 101, H 112, I 154, I 163, I 208,
I 231, I 241, I 247, N 038, N 045, N 063, N 087, N 090, N 130, N 132, N 137, N 141, N 145; Vandercruyssen
Kaartspel : H 016, H 036, H 067, H 100, N 067, N 091, N 130, N 132, N 141, O 179.
zientje : WVD 81: Kaartspel : N 089, N 137.

Kaart met prentje WBD WLD

WBD-materiaal, 112; WLD-materiaal, 117.

beeld : WBD-materiaal : K 150, K 185, K 188a, L 179; WLD-materiaal : L 265, L 428.
beeldje : WBD-materiaal : K 246, L 205, L 207, L 224; WLD-materiaal : K 317, K 359a, L 321a, P 047, P 176, P
219, P 227, Q 001, Q 002, Q 083, Q 117, Q 121, Q 162, Q 196, Q 203b, Q 240; beeldeke : WBD-materiaal : I
274, K 174, O 240, P 012; beeljeke : WBD-materiaal : O 275, O 286; beleke : WBD-materiaal : I 118, I 268, I
268a, K 189, K 203, K 227, K 243, K 244, K 245, K 246, K 253, K 272, K 283, K 287, K 292, K 293, K 305, K

307, K 310, K 320, K 330, K 340, K 349, K 352a, O 069, O 070, O 074, P 002, P 025, P 037, P 041, P 063, P 065, P 069, P 070, P 088, P 126, P 127, P 133, P 145.
geschilderde kaart : WLD-materiaal : L 417.
heilig kaart : WBD-materiaal : L 160.
heilige : WBD-materiaal : L 184.
hoge kaart : WLD-materiaal : K 359a, Q 083.
kaart : WBD-materiaal : K 157.
kaart met een beeldje **kaart met een beleke** : WBD-materiaal : K 237.
kaart met een heilige : WLD-materiaal : L 417.
kaart met een prentje : WLD-materiaal : Q 086.
kerk zonder heiligen : WLD-materiaal : L 417.
mannelje : WLD-materiaal : K 278, K 318, L 316, L 320a, L 353, L 360, L 364, L 369, L 372, L 386, L 417, P 120, P 188, Q 001, Q 002, Q 015, Q 016, Q 071, Q 078, Q 083, Q 197a; **manneke** : WBD-materiaal : K 191, K 193, K 196, K 210, K 211, K 235, K 270, K 274, K 276, K 308a, K 339, O 069, P 037, P 041a.
plaatje : WBD-materiaal : I 079, I 118, K 150, K 154, K 157, K 160, K 164, K 174, K 175a, K 177c, K 179b, K 182, K 185, L 099, L 102, L 145, L 148, L 178, L 182, L 200a, L 232, L 241a; WLD-materiaal : L 329a.
pop : WBD-materiaal : I 079, L 099, L 180; WLD-materiaal : Q 020.
portret : WBD-materiaal : L 147.
prent : WBD-materiaal : I 057a, I 102, K 184, K 189, L 178, L 225a.
prentje : WBD-materiaal : I 078, I 102a, I 118, K 127, K 129a, K 135, K 146, K 147, K 150, K 154, K 157, K 158, K 158c, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 170, K 172, K 174, K 175, K 177b, K 178, K 179a, K 182, K 182a, K 182b, K 183, K 183a, K 184, K 184a, K 185, K 187, K 188a, K 194, K 195, K 201, K 215, K 216, K 218, K 220, K 256, L 099, L 100, L 104, L 144a, L 148, L 149, L 151, L 152, L 157, L 160, L 177, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 183, L 185, L 200, L 201, L 203, L 204, L 224, L 224a, L 226, L 228, L 229a, L 232, L 235, L 238, L 240, L 243, L 244, L 257, L 259, L 261, L 263, L 263b, L 279, O 237, P 107; WLD-materiaal : K 357, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 164, L 210, L 216, L 217, L 245b, L 265, L 266, L 267, L 269, L 271, L 289, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 317, L 318b, L 320b, L 322, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 353, L 374, L 381, L 382, L 383, L 387, L 417, L 429, L 432, P 047, P 197, Q 001, Q 003, Q 014, Q 015, Q 018, Q 021, Q 032, Q 033, Q 038, Q 039, Q 083, Q 086, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 102, Q 109, Q 117, Q 188, Q 193, Q 196, Q 203, Q 203b; **prente** : WBD-materiaal : K 355.
schildje : WLD-materiaal : Q 034, Q 035, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 118, Q 201, Q 202.
schone : WBD-materiaal : L 244.
ventje : WBD-materiaal : K 230.
volle, een ~ : WLD-materiaal : Q 027, Q 207.
volle kaart : WLD-materiaal : Q 117a.

Kaarten ronddelen WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 18; WVD 158, 21; Grootvriendt Lien (2007), 79; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 65.

de kaart geven : WVD 158 : I 116c, I 260a, O 062.

delen : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 146, I 150, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, O 019a, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 068, H 084, H 086, H 089, H 101, H 108, H 112, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 135, I 136, I 140, I 145, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 175, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, N 014, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O

064, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 143, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 230, O 233, O 257; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; *die&ln* : Grootvriendt Lien : I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 228, O 231, O 233.

deler : WVD 158 : I 241.

di&ln : Vandercruyssen Kaartspel : N 035, N 043.

elk evenveel : WVD 158 : H 115, O 078.

evenveel : WVD 158 : H 084.

geven : WVD 81: Kaartspel : H 036, I 145, I 217, I 260a, I 264a, O 233; WVD 158 : H 101, I 127, N 033, N 063, O 061.

kaarten delen : WVD 81: Kaartspel : O 062.

paskaarten : WVD 158 : I 272.

ronddelen : WVD 81: Kaartspel : H 066; *rondie&ln* : Grootvriendt Lien : I 259.

rondstrooien : WVD 81: Kaartspel : O 257; WVD 158 : O 257.

slag : WVD 81: Kaartspel : I 249.

strooien : WVD 81: Kaartspel : O 031.

uitdelen : WVD 81: Kaartspel : H 016, I 155, N 041, O 022; WVD 158 : H 014, H 016, O 048; *ojzjdie&ln* : Grootvriendt Lien : O 220.

uitstrooien : WVD 158 : O 257.

verdelen : WVD 81: Kaartspel : O 079; WVD 158 : H 018, H 084, I 127, N 041, N 067, O 027.

Kaarten ronddelen WBD WLD

WBD-materiaal, 115; WLD-materiaal, 119.

afgeven : WBD-materiaal : K 183.

aflangen : WBD-materiaal : I 271.

delen : WBD-materiaal : I 057b, I 078, I 079, I 118, I 265, I 269, I 274, K 107, K 125a, K 135, K 136a, K 137, K 143, K 146, K 147, K 150, K 152, K 153, K 153z, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 169, K 172, K 173, K 174, K 175, K 177a, K 177b, K 178, K 179, K 179a, K 179b, K 180, K 182, K 183, K 183a, K 183b, K 184, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 191, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 201, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 226, K 231, K 244, K 245, K 246, K 247, K 248, K 250, K 251, K 253, K 256, K 267, K 269, K 273, K 282, K 292, K 294, K 324, K 339, K 355, L 091a, L 091b, L 092, L 099, L 100, L 104, L 144, L 144a, L 145, L 147, L 148, L 149, L 151, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 180, L 181, L 182, L 183, L 184, L 185, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 200a, L 201, L 203, L 203b, L 205, L 206, L 208, L 208a, L 224a, L 225a, L 228, L 229a, L 232, L 235, L 237, L 238, L 240, L 242, L 243, L 244, L 257, L 260, L 262, L 263, L 263b, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285, O 067, O 069, O 072, O 162, O 238, O 274, P 012, P 014, P 025, P 081, P 127; WLD-materiaal : K 317, K 357, K 359a, L 216, L 217, L 265, L 267, L 286, L 289, L 298a, L 299, L 318b, L 320a, L 320b, L 321a, L 330, L 331, L 353, L 364, L 371, L 383, L 416, L 424, Q 001, Q 018, Q 032, Q 035, Q 039, Q 086, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 109, Q 117, Q 197a.

geven : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 102a, I 118, I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 274, I 275, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125a, K 127, K 128, K 129a, K 130, K 133a, K 135, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158, K 158c, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 165, K 166, K 167, K 168, K 169, K 170, K 172, K 173, K 174, K 175, K 175a, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 177c, K 178, K 178a, K 179a, K 181, K 182, K 182a, K 182b, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188a, K 189, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 197, K 202, K 206, K 210, K 212, K 215, K 216, K 216a, K 218, K 219, K 220, K 221, K 225, K 226, K 227, K 231, K 234, K 235, K 237, K 241, K 242, K 243, K 244, K 246, K 247, K 251, K 253, K 256, K 260, K 267, K 269, K 270, K 273, K 274, K 276, K 280, K 282, K 283, K 294, K 296, K 299, K 301, K 302, K 304, K 307, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 324, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 351, K 351a, K 355, L 093, L 099, L 100, L 102, L 104, L 144, L 145, L 147, L 148, L 149, L 150, L 151, L 152, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177, L 177a, L 177b, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 180d, L 182, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 200a, L 201, L 202, L 203, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 225a, L 226, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 241a, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 259, L 260, L 261, L 262, L 263, L 263b, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285, O 069, O 070, O 072, O 155, O 158, O 159, O 162, O 169, O 175, O 250, O 286, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 012, P 013, P 014, P 016, P 025, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 041a, P 060, P 063, P 069, P 076, P 081, P 084, P 088, P 093, P 097, P 100, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P

133, P 136, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199; WLD-materiaal : K 357, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 164, L 210, L 214, L 216, L 217, L 245b, L 265, L 266, L 267, L 269, L 271, L 289, L 294, L 299, L 300, L 316, L 318b, L 320a, L 320c, L 328, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 353, L 360, L 364, L 374, L 381, L 382, L 383, L 387, L 417, L 428, L 429, L 432, L 433, P 047, P 057, P 176, P 219, Q 001, Q 002, Q 014, Q 015, Q 016, Q 018, Q 020, Q 021, Q 027, Q 033, Q 034, Q 035, Q 038, Q 071, Q 074, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 109, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 120, Q 121, Q 193, Q 196, Q 197a, Q 201, Q 202, Q 203b, Q 207, Q 251.

langen : WBD-materiaal : K 216a, L 099; WLD-materiaal : K 278, Q 111.

ronddelen : WBD-materiaal : I 057a, K 101, K 161, K 174, K 175b, K 216a, K 294, K 301, L 207; WLD-materiaal : Q 001.

rondgeven : WBD-materiaal : K 164, K 182, L 178, L 224, O 275, P 137.

tuisen : WLD-materiaal : L 317.

uitdelen : WBD-materiaal : K 133b, K 141, K 160, K 195a, K 217, K 218a, K 234, K 291, L 155, O 275, P 010, P 095, P 107; WLD-materiaal : L 271, L 386, L 417, Q 193.

uitgeven : WLD-materiaal : Q 015, Q 033.

verdelen : WBD-materiaal : K 301.

Troeven WVD

WVD 81: Kaartspel (1998), 35; WVD 158, 39; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 78.

? : WVD 81: Kaartspel : I 169.

afkopen : WVD 81: Kaartspel : H 084, O 022; WVD 158 : H 013, H 084, O 062.

baas spelen : WVD 158 : O 079.

bovengaan : WVD 158 : O 052.

de beste gooien : WVD 81: Kaartspel : O 078.

de deze heeft het al te zeggen : WVD 158 : O 078.

de slag halen : WVD 81: Kaartspel : H 066.

de slag oprapen : WVD 158 : I 188.

d'rboven gaan : WVD 81: Kaartspel : N 045.

een poot afrijden : WVD 158 : H 101.

een slag halen : WVD 81: Kaartspel : I 158.

een slag maken : WVD 158 : I 145.

een slag slaan : WVD 81: Kaartspel : H 036.

een snok in me kaarten : WVD 158 : I 107.

een vlerk afdraaien : WVD 158 : H 101.

inhalen : WVD 81: Kaartspel : N 146.

kopen : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 021, H 022, H 026, H 028, H 036, H 046, H 049, H 065, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 160, I 161, I 163, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 263, I 264, I 264a, N 014, N 015, N 016, N 020, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 137, N 141, N 146, N 163, O 019a, O 031, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 066, O 079, O 080, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 108, H 112, H 116, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 135, I 136, I 140, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 173, I 175, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 047, N 063, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 145, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 064, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 113, O 116, O 125, O 133, O 137, O 143, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 220, O 230, O 233, O 257; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 260.

kopers : WVD 158 : O 061.

met de troef erop gaan : WVD 158 : I 146.

opkopen : WVD 158 : H 013.
snijden : WVD 81: Kaartspel : O 031, O 037, O 215.
snijen : WVD 158 : O 257.
steken : WVD 81: Kaartspel : I 241.
stekken : WVD 81: Kaartspel : I 212, I 272, I 273; WVD 158 : I 260a.
stokken : WVD 158 : I 260a.
taroeven : WVD 81: Kaartspel : O 061.
troef : WVD 81: Kaartspel : I 260a; WVD 158 : H 109, I 242, I 264a, N 018, O 022, O 051, O 214.
troef spelen : WVD 158 : I 193.
troef uitkomen : WVD 158 : N 163.
troef uitspelen : WVD 158 : I 272.
troefslag : WVD 158 : I 241.
troeven : WVD 81: Kaartspel : H 016, H 018, I 248, N 142; WVD 158 : I 106, I 116c, I 140, N 065, N 142, O 025.
vertroeven : WVD 81: Kaartspel : N 023.
wegsmijten : WVD 81: Kaartspel : I 241.
wiepen : WVD 158 : O 257.
zijn haar afdoen : WVD 81: Kaartspel : I 239.

Troeven WBD WLD

WBD-materiaal, 117; WLD-materiaal, 121.

afkopen : WBD-materiaal : K 164a, K 191, K 330, O 286; WLD-materiaal : Q 002.
afsnijden : WLD-materiaal : L 265; afsnijen : WBD-materiaal : L 183, L 224.
aftroeven : WBD-materiaal : I 057a, I 102a, K 147, K 150, K 183a, K 184, K 188a, K 246, K 307, L 149, L 151, L 157, L 160, L 178, L 179, L 183, L 200, L 226, L 229a; WLD-materiaal : K 359, K 361, L 216, L 217, L 271, L 360, L 416, L 417, Q 001, Q 074, Q 083, Q 091, Q 095, Q 111, Q 116, Q 196, Q 201, Q 202.
bijeendoen : WLD-materiaal : L 417.
de slag pakken : WLD-materiaal : L 330.
houwen : WLD-materiaal : Q 071, Q 110, Q 202.
inkomen : WLD-materiaal : P 213.
inkopen : WLD-materiaal : Q 002, Q 074.
introeven : WBD-materiaal : L 099; WLD-materiaal : Q 117.
kappen : WBD-materiaal : L 316, L 364, P 120, P 176, Q 071, Q 074, Q 078, Q 153, Q 162.
kopen : WBD-materiaal : I 268, I 268a, I 274, K 174, K 177b, K 182, K 182b, K 183, K 184a, K 185, K 193, K 195, K 215, K 217, K 227, K 230, K 235, K 244, K 245, K 246, K 274, K 276, K 283, K 287, K 301, K 320, K 340, O 069, O 070, P 025, P 065, P 069, P 070, P 088, P 126, P 145; WLD-materiaal : K 278, K 317, K 361, L 364, P 047, P 176, P 213, Q 001, Q 002, Q 074.
onder de staart troeven onder de staart troefen : WBD-materiaal : L 178.
overtroeven : WBD-materiaal : K 175a.
pikken : WBD-materiaal : L 147.
slaan : WBD-materiaal : K 147, K 179a, K 183, K 185, K 194, K 310, L 100, L 177, L 178, L 238; WLD-materiaal : L 329, L 331, L 383, L 387, Q 034, Q 096b, Q 113, Q 202.
slag (subst.) : WBD-materiaal : K 243.
smeren : WBD-materiaal : L 178.
snijden : WBD-materiaal : K 146, K 157, K 158c, K 164a, K 172, K 174, K 182a, K 187, K 215, K 218, L 102, L 152, L 177a, L 200, L 224a, L 235, L 243, L 259, P 107; WLD-materiaal : L 210, L 265, L 372; snijen : WBD-materiaal : I 102, I 102a, I 118, K 127, K 147, K 150, K 154, K 157, K 158, K 160, K 161b, K 165, K 170, K 172, K 174, K 175, K 175a, K 177b, K 177c, K 178, K 179b, K 182, K 182b, K 184, K 185, K 187, K 191, K 216, L 099, L 100, L 104, L 144a, L 145, L 148, L 149, L 152, L 160, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 182, L 183, L 184, L 200a, L 201, L 203, L 204, L 205, L 207, L 224, L 225a, L 228, L 229a, L 232, L 240, L 241a, L 244, L 257, L 261, L 263, L 263b, P 127.
stekken : WBD-materiaal : O 069, O 070.
troef afhalen : WBD-materiaal : K 274.
troef halen : WBD-materiaal : K 272, K 305.
troef pakken : WBD-materiaal : K 210.
troef spelen : WBD-materiaal : K 203, K 237, K 276b, K 308a, P 012; taroeff spelen : WBD-materiaal : O 240.
troef trekken : WBD-materiaal : O 237.

troeven : WBD-materiaal : I 057b, I 078, I 079, I 118, K 129a, K 135, K 146, K 150, K 158c, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 164a, K 172, K 174, K 178, K 182b, K 183, K 184, K 184a, K 185, K 189, K 195, K 196, K 201, K 211, K 216, K 218, K 220, K 241, K 244, K 253, K 256, K 270, K 307, K 310, K 312, K 313, K 330, K 339, K 349, K 355, L 099, L 145, L 148, L 151, L 177, L 178, L 182, L 183, L 184, L 203, L 225a, L 228, L 229a, L 232, L 235, L 244, L 259, L 260, L 261, L 263b, L 279, O 074, O 158, P 002, P 037, P 041, P 041a, P 063, P 088, P 097; WLD-materiaal : K 278, K 357, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 164, L 210, L 245b, L 265, L 266, L 267, L 269, L 271, L 286, L 289, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 316, L 317, L 318b, L 320a, L 320b, L 320c, L 321a, L 328, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 353, L 360, L 364, L 369, L 371, L 371a, L 372, L 374, L 381, L 382, L 386, L 423, L 424, L 428, L 429, L 432, L 433, P 120, P 188, P 197, P 219, P 227, Q 001, Q 002, Q 003, Q 014, Q 015, Q 016, Q 018, Q 020, Q 021, Q 027, Q 032, Q 033, Q 035, Q 038, Q 039, Q 071, Q 074, Q 077, Q 080, Q 083, Q 086, Q 091, Q 095, Q 098, Q 102, Q 109, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 116, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 120, Q 121, Q 162, Q 171, Q 188, Q 193, Q 196, Q 197a, Q 200, Q 202, Q 203, Q 203b, Q 207, Q 211, Q 240, Q 251, Q 253; taroeven : WBD-materiaal : K 320; taroeven : WBD-materiaal : O 275, O 286.

troevenaas : WLD-materiaal : L 353.

Bijlage 3

Kaarten (werkwoord)

WBD-materiaal, 103; WLD-materiaal, 124; WVD 81: Kaartspel (1998), 2; WVD 158, 2; Grootvriendt Lien (2007), 69; ZND B1 (1923), 147.

een boom doen, een boompje doen [nī̇½nī̇½bo^e^mī̇½do#e#n] : WBD-materiaal : O 175; [nī̇½nī̇½bu^u^m @i̇½do#e#n] : WBD-materiaal : O 159; WBD-materiaal : P 060a.

een boom kaarten, een boompje kaarten : WVD 81: Kaartspel : O 104, O 117, O 133; WVD 158 : I 106, I 164, I 183, I 187, O 051, O 100, O 125, O 257.

een boompje leggen : WVD 81: Kaartspel : O 133; WBD-materiaal : L 237.

een kaartje leggen, kaarten leggen : WLD-materiaal : K 278, L 286, L 330, Q 074, Q 095; WVD 81: Kaartspel : H 084, I 134, I 208; WVD 158 : I 154, I 241, O 061, O 152, O 257; *eī̇½kaortjei̇½le\$gge* : WBD-materiaal : K 150; [*i̇½ka\$jk @i̇½le@g @i̇½*] : WBD-materiaal : P 095; *kaortjei̇½le\$gen* : WBD-materiaal : K 153z; *kaortjei̇½legge* : WBD-materiaal : K 176; *kaortjei̇½leggen* : WBD-materiaal : K 202; *kartjei̇½le\$gge* : WBD-materiaal : L 099; *i̇½i̇½kaortjī̇½i̇½legēi̇½* : WBD-materiaal : L 237; [*i̇½i̇½ki̇½k @i̇½i̇½le@jī̇½*] : WBD-materiaal : P 028; [*i̇½i̇½ko@jī̇½i̇½li-jī̇½*] : WBD-materiaal : P 027; [*i̇½i̇½ko\$sk @i̇½i̇½ligi̇½*] : WBD-materiaal : P 199; [*i̇½i̇½ko@ki̇½i̇½li-jī̇½*] : WBD-materiaal : P 027; *ko\$ortjei̇½le@gge* : WBD-materiaal : K 124a; [*i̇½i̇½ko\$rti̇½i̇½le@gēi̇½*] : WBD-materiaal : K 237; [*i̇½i̇½ko_tti̇½i̇½le@gēi̇½*] : WBD-materiaal : K 302; [*i̇½kurtsjī̇½le@gēi̇½*] : WBD-materiaal : K 283; [*i̇½kurtsjī̇½ligi̇½*] : WBD-materiaal : K 282; *@nī̇½kaortjei̇½legge* : WBD-materiaal : L 232; *@nī̇½kaortjei̇½le\$ge* : WBD-materiaal : K 177b; *@nī̇½kaortjei̇½leggen* : WBD-materiaal : K 242; *@nī̇½kaortjei̇½le@gge* : WBD-materiaal : L 200; *@nī̇½kaortjei̇½legge* : WBD-materiaal : I 079, K 150, L 144, L 235, L 241; *@nī̇½kaortjei̇½leggen!* : WBD-materiaal : L 237; *@nī̇½kaortjei̇½leggen* : WBD-materiaal : K 141, L 242; *i̇½nī̇½kaortjī̇½legēi̇½* : WBD-materiaal : L 148; [*i̇½nī̇½ko\$rt @i̇½i̇½le@gēi̇½*] : WBD-materiaal : K 210; *unī̇½kaortjei̇½legge* : WBD-materiaal : L 159; *unī̇½kaortjei̇½leggen* : WBD-materiaal : L 144; *unī̇½kaortjei̇½legge* : WBD-materiaal : K 184.

een kaartje omleggen : WLD-materiaal : Q 193.

een kaartje slaan : WVD 81: Kaartspel : O 257; WVD 158 : I 106, O 257.

een kaartje spelen [*i̇½nī̇½ko\$rtsjī̇½i̇½spe@u@li̇½*] : WBD-materiaal : K 225.

een kaartje trekken "*eü̇½[^^nkī̇½i̇½]i̇½trekken*" : WBD-materiaal : K 244; *inī̇½kaortsjī̇½i̇½trekēi̇½* : WBD-materiaal : K 274; [*i̇½i̇½kaokī̇½i̇½tre@ki̇½*] : WBD-materiaal : P 041; [*i̇½ke@t @jī̇½tre@ki̇½*] : WBD-materiaal : K 339; [*i̇½i̇½ko\$jkī̇½i̇½tre@ki̇½*] : WBD-materiaal : P 010; *i̇½i̇½kortjei̇½trekken* : WBD-materiaal : K 244; [*i̇½i̇½ko\$rtsjī̇½i̇½trikī̇½*] : WBD-materiaal : K 243; *i̇½i̇½ko\$stjī̇½i̇½trekēi̇½* : WBD-materiaal : K 297; [*i̇½i̇½ki̇½rtsjī̇½i̇½tre@ki̇½*] : WBD-materiaal : K 291; [*i̇½i̇½kutjī̇½i̇½trikī̇½*] : WBD-materiaal : K 294; [*i̇½nī̇½ko\$rtsjī̇½i̇½tre@ki̇½*] : WBD-materiaal : K 225; *i̇½nī̇½ko\$rtsjī̇½i̇½trekēi̇½* : WBD-materiaal : K 244; [*i̇½nī̇½ki̇½rtsjī̇½i̇½tre@ki̇½*] : WBD-materiaal : K 274; *willei̇½zweī̇½ze\$ī̇½kaikēi̇½trekke?* : WBD-materiaal : K 351, K 351a.

een kaartspelletje doen : WBD-materiaal : K 125a.

een partij kaarten, een partijtje kaarten : WVD 81: Kaartspel : I 241, N 130, O 257; WVD 158 : H 046, H 084, H 101, H 112, I 154, I 241, N 072, N 130, O 257.

een potje kaarten : WVD 158 : I 127.

een spel kaarten, een spelletje kaarten : WVD 81: Kaartspel : I 241; WVD 158 : H 084, I 104, I 161, I 241, N 041, O 022, O 104.

eentje leggen : WVD 158 : H 101.

kaarteleggen : WVD 81: Kaartspel : N 163.

kaarten : WLD-materiaal : K 278, K 278a, K 314, K 315, K 316, K 318, K 353, K 358, K 360, K 361, L 115, L 159a, L 163, L 164, L 192, L 192a, L 209, L 210, L 213, L 214, L 214a, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244c, L 245, L 246, L 246a, L 246b, L 246c, L 247, L 249, L 250, L 265, L 265c, L 266, L 267, L 268, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 288a, L 289, L 291, L 292, L 293, L 294, L 297, L 298, L 300, L 312, L 313, L 314, L 316, L 316a, L 317, L 318, L 318b, L 319, L 320, L 324, L 325, L 329, L 331, L 352, L 353, L 355, L 356, L 360, L 362, L 364, L 365, L 368, L 369, L 371, L 372, L 374, L 375, L 376, L 377, L 378, L 381, L 382, L 383, L 386, L 387, L 413, L 414, L 415, L 415a, L 416, L 417, L 419, L 420, L 421, L 422, L 423, L 425, L 428, L 432, L 434, P 045, P 047, P 048, P 050, P 055, P 057, P 058, P 119, P 171, P 176, P 188, P 189, P 195, P 197, P 220, P 223, P 227, Q 001, Q 002, Q 002a, Q 003, Q 005, Q 006, Q 007, Q 009, Q 011, Q 012, Q 014, Q 015, Q 017, Q 019, Q 020, Q 021, Q 030, Q 031, Q 032, Q 033, Q 035, Q 036, Q 038, Q 039, Q 074, Q 080, Q 083, Q 088, Q 091, Q 094, Q 095, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 105, Q 111, Q 112, Q 113, Q 116, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 119, Q 121, Q 154, Q 156, Q 162, Q 172, Q 183, Q 188, Q 192, Q 193, Q 196, Q 198, Q 199, Q 200, Q 201, Q 203, Q 204, Q 205, Q 206, Q 211, Q 222, Q 240, Q 247a, Q 249, Q 251, Q 253, Q 254, Q 259, Q 260, Q

263, Q 278, Q 279, Q 284; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, O 019a, O 022, O 025, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 257, O 265; WVD 158 : H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 016, H 022, H 023, H 024, H 025, H 033, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 108, H 109, H 123, I 107, I 116, I 116c, I 145, I 155, I 161, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 178, I 190, I 193, I 201, I 202, I 204, I 206, I 208, I 231, I 235, I 241, I 242, I 247, I 251, I 256, I 258, I 260a, I 264, I 264a, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 038, N 045, N 047, N 063, N 067, N 075, N 079, N 083, N 087, N 090, N 130, N 132, N 137, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 036, O 038, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 064, O 078, O 079, O 080, O 084, O 097, O 111, O 113, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 190, O 210, O 212, O 220, O 228, O 230, O 233; ZND B1 : H 009, H 016, H 023, H 036, H 042, H 049, H 054, H 062, H 104, H 115, H 123, I 154, I 175, I 213, I 234, I 262, I 264a, N 022, N 025, N 032, N 039, N 041, N 045, N 090, N 131, N 141, O 010, O 056, O 123, O 228, O 233; *eeni_ç/2po_çtjei_ç/2kaarte* : WBD-materiaal : L 159; *eeni_ç/2potjei_ç/2kaarte* : WBD-materiaal : K 176; *eni_ç/2kaarte* : WBD-materiaal : L 099; *eni_ç/2kaorte* : WBD-materiaal : K 183; *eni_ç/2parteejtjei_ç/2kaarte* : WBD-materiaal : L 161; *eni_ç/2parteejtjei_ç/2kaorte* : WBD-materiaal : L 161; *eni_ç/2po_çtjei_ç/2kaarte* : WBD-materiaal : I 079; *ei_ç/2po_çtjei_ç/2kaarte* : WBD-materiaal : L 200; *ei_ç/2po_çtjei_ç/2kaorte* : WBD-materiaal : K 150; *gai_ç/2dei_ç/2meei_ç/2kaarte, i_ç/2wiei_ç/2spulti_ç/2zeri_ç/2mee* : WBD-materiaal : K 160; *!hiji_ç/2gai_ç/2eeni_ç/2potjei_ç/2kaarten !* : WBD-materiaal : K 176; *iki_ç/2gaoi_ç/2kaarte* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *[kaa @i_ç/2n]* : WBD-materiaal : O 162; *kaaorten* : WBD-materiaal : K 150; *[ka\$a\$rti_ç/2]* : WBD-materiaal : K 234, K 283; *[kaarti_ç/2]* : WBD-materiaal : K 221; *ka#arti_ç/2* : WBD-materiaal : L 159, L 184; *ka\$a\$rti_ç/2* : WBD-materiaal : K 232; *ka)a)rti_ç/2* : WBD-materiaal : K 268; *kaarti_ç/2* : WBD-materiaal : K 279; *ka@a@rte* : WBD-materiaal : L 104; *kaarte* : WBD-materiaal : I 079, K 150, K 172, L 093, L 100, L 144, L 145, L 148, L 151, L 153, L 154a, L 155, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 180d, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 207, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 240, L 243, L 260, L 263; *!kaarte !* : WBD-materiaal : L 240; *kaarten* : WBD-materiaal : K 256, L 285; *[ka\$asti_ç/2]* : WBD-materiaal : I 275, K 324; *[ka@a@ti_ç/2]* : WBD-materiaal : I 268a, P 002, P 161, P 161a; *[ka@a@i_ç/2ti_ç/2]* : WBD-materiaal : P 168; *[kaati_ç/2]* : WBD-materiaal : I 268, P 004, P 060; *[ka\$astn]* : WBD-materiaal : I 274; *[ka@a@tn]* : WBD-materiaal : O 072; *[ka\$aswti_ç/2]* : WBD-materiaal : I 221; *ka#etn* : WBD-materiaal : O 073; *[ka@ji_ç/2]* : WBD-materiaal : I 269; *[ka\$asti_ç/2]* : WBD-materiaal : K 309; *kaoti_ç/2* : WBD-materiaal : K 311, P 155; *kaorte* : WBD-materiaal : L 285; *[kaorti_ç/2]* : WBD-materiaal : K 189, K 195a, K 206, K 210, K 212, K 231, K 243, K 244, K 246, K 251, K 253, K 256, K 260, K 267, K 269, K 274, K 276, K 282; *kaorti_ç/2* : WBD-materiaal : K 100, K 101, K 110, K 128, K 129a, K 133a, K 141, K 143, K 147, K 151, K 152, K 153, K 154, K 156, K 158a, K 158c, K 159, K 160, K 161, K 163, K 164a, K 165, K 177b, K 181, K 182, K 184a, K 188, K 188a, K 189a, K 190, K 194, K 196, K 200, K 202, K 203, K 204, K 204a, K 208, K 209, K 210, K 211, K 212, K 212a, K 218, K 222, K 223, K 224, K 225, K 226, K 228, K 229, K 231, K 232, K 233, K 238, K 243, K 244, K 244a, K 245, K 246, K 247a, K 248, K 250, K 253, K 255, K 256, K 258, K 259, K 263, K 264, K 265, K 267, K 269, K 270, K 279, K 280, K 281, K 281a, K 282, K 284, K 286, K 288, K 307, L 096, L 183, L 200, L 201, L 202, L 203, L 204, L 204a, L 207, L 225, L 240, L 243, L 244, L 255, L 256, L 258, L 261, L 264, L 285; *kaoi_ç/2rti_ç/2* : WBD-materiaal : K 173a, K 174, K 176, K 195, K 195a, K 197, K 217, K 247, K 285, L 162, L 228, L 281; *kaorte* : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125a, K 127, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 136a, K 141, K 143, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 172, K 173, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179a, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 196, K 197, K 201, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 226, K 242, K 248, K 251, L 092, L 161, L 180, L 181, L 183, L 199, L 201, L 203b, L 205, L 206, L 207, L 232, L 238, L 240, L 241, L 243, L 244, L 255, L 258, L 260, L 261, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285, O 238; *kaorten* : WBD-materiaal : K 183, K 202, L 285; *kaortn* : WBD-materiaal : L 285; *kaorti_ç/2n* : WBD-materiaal : K 301; *kaortu* : WBD-materiaal : K 174; *[ka\$o@ti_ç/2]* : WBD-materiaal : P 006; *[kaoti_ç/2]* : WBD-materiaal : K 302, P 010, P 041, P 060, P 129; *ka#oti_ç/2* : WBD-materiaal : I 221a, K 328; *ka\$osti_ç/2* : WBD-materiaal : K 320; *kaoti_ç/2* : WBD-materiaal : K 286; *kaoi_ç/2ti_ç/2* : WBD-materiaal : K 289, P 093, P 112; *kaoti_ç/2n* : WBD-materiaal : K 301; *kaoi_ç/2tn* : WBD-materiaal : K 312a; *kaoutn* : WBD-materiaal : O 162; *[ka\$rti_ç/2]* : WBD-materiaal : K 250, K 280; *ka#rti_ç/2* : WBD-materiaal : I 057, I 078, I 079, I 271, K 150, K 168, K 187, K 286, K 291, L 102, L 150, L 158a, L 159b, L

199, L 209a, L 235, L 237, L 260, L 284; *ka#i;½rti;½* : WBD-materiaal : K 319, L 156, L 160, L 186, L 187, L 189, L 212; *karti;½* : WBD-materiaal : L 092, L 148, L 178, L 263; *kai;½rti;½* : WBD-materiaal : L 187a, L 190; *karte* : WBD-materiaal : L 091b; *ka#i;½* : WBD-materiaal : I 221b, I 222, I 268, I 268a, I 269, I 270, K 287, K 320, K 327, K 329, P 004, P 005a, P 007, P 008, P 060; *ka#i;½ti;½* : WBD-materiaal : K 287, K 326a; *ka#i;½tn* : WBD-materiaal : O 074; *ka\$ti;½n* : WBD-materiaal : K 322; *kauite(u(n* : WBD-materiaal : O 067; *ka#uti;½* : WBD-materiaal : I 221, I 267, K 321, K 326; *ka#utn* : WBD-materiaal : O 165; *[ka\$wi;½ti;½]* : WBD-materiaal : P 100; *[ka@wti;½]* : WBD-materiaal : I 271; *[kawtn]* : WBD-materiaal : P 003; *ke\$e\$rti;½* : WBD-materiaal : L 110; *ke\$u\$ti;½* : WBD-materiaal : I 270, I 275a, K 323; *[ke\$u\$tn]* : WBD-materiaal : O 155; *ke\$u\$tn* : WBD-materiaal : I 274, I 275, O 067, O 069, O 069a, O 070, O 070a, O 070b; *[ko@arti;½]* : WBD-materiaal : K 247; *koarti;½* : WBD-materiaal : K 245; *koarte* : WBD-materiaal : L 242; *koarten* : WBD-materiaal : K 304; *[ko#e#r @i;½n]* : WBD-materiaal : O 274; *[ko^e^rtn]* : WBD-materiaal : O 275; *ko#etn* : WBD-materiaal : K 241; *ko\$o\$rde* : WBD-materiaal : L 157; *ko\$o\$rte* : WBD-materiaal : L 157; *koort&n* : Grootvriendt Lien : O 061, O 228; *kĀ²Ā²&rt&n* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, O 136, O 146; ZND B1 : H 041; *kĀ²Ā²&rtn* : ZND B1 : H 002, I 178, I 180, N 038, N 078, O 024; *[ko@o@ti;½n]* : WBD-materiaal : I 265; *[ko^o^tn]* : WBD-materiaal : K 273; *koot&n* : Grootvriendt Lien : I 264, I 264a; *kĀ²Ā²&t&n* : Grootvriendt Lien : O 147, O 150, O 152, O 231, O 233; *kĀ²Ā²t&n* : Grootvriendt Lien : O 148, O 220; *ko#rti;½* : WBD-materiaal : I 102a, K 102, K 125, K 129, K 131, K 158, K 161a, K 169, K 172, K 173, K 180, K 183, K 183b, K 185, K 186, K 189, K 191, K 192, K 198, K 201, K 202a, K 205, K 206, K 207, K 220, K 221, K 227, K 231, K 249, K 251, K 252, K 254, K 257, K 260, K 261, K 262, K 268, K 283, K 290; *ko#i;½rti;½* : WBD-materiaal : K 216, K 242, L 279; *ko\$rti;½* : WBD-materiaal : K 135, K 237, K 307, L 262; *korti;½* : WBD-materiaal : K 132; *ko#rti;½n* : WBD-materiaal : K 304; *ko#ti;½* : WBD-materiaal : I 219, I 220, K 296, K 324; *ko#i;½ti;½* : WBD-materiaal : K 193, K 230, O 289; *ko#tn* : WBD-materiaal : I 265, I 265a, I 266, O 153, O 166, P 001, P 002; *ko#i;½tn* : WBD-materiaal : O 155; *ko#uti;½* : WBD-materiaal : K 322; *ko#utn* : WBD-materiaal : O 068, P 003; *ko\$wrte* : WBD-materiaal : L 203c; *ko7arti;½n* : WBD-materiaal : K 247; *ko7#rti;½* : WBD-materiaal : K 189, K 189b, K 210, K 267, K 268, K 274; *ko7i;½rti;½* : WBD-materiaal : K 251; *ko7#ti;½* : WBD-materiaal : P 060a; *ko7wrtn* : WBD-materiaal : K 240; *ku#i;½rti;½* : WBD-materiaal : O 281; *ku#i;½rtn* : WBD-materiaal : O 232, O 272, O 274; *ku#i;½ti;½* : WBD-materiaal : P 123; *@ni;½bo_mkei;½kaortei;½(jassen)* : WBD-materiaal : L 241; *@ni;½po_tjei;½kaarte* : WBD-materiaal : K 150, L 099; *@ni;½po_tjei;½kaarten* : WBD-materiaal : K 150; *@ni;½potjei;½kaarte* : WBD-materiaal : K 163; *@ni;½po_tjei;½kaorte* : WBD-materiaal : L 241; *@ni;½potjei;½kaorte* : WBD-materiaal : I 057a, I 118, K 154, K 158c, K 160, K 174, K 181; *@ni;½po_tjei;½karte* : WBD-materiaal : L 091b; *@ni;½putjei;½kaarte* : WBD-materiaal : L 159; *@ni;½speulekei;½kaarte* : WBD-materiaal : L 207; *potjei;½kaarte* : WBD-materiaal : K 174; *purteitjei;½kaarte* : WBD-materiaal : L 155; *uni;½po_tjei;½kaarte* : WBD-materiaal : K 184; *uni;½putjei;½kaarte* : WBD-materiaal : K 150; *zei;½ze\$ni;½zont;½kaorten* : WBD-materiaal : K 183.

kaartspelen, kaart spelen : WLD-materiaal : K 278a, K 314, K 315, K 316, K 317, K 317a, K 318, K 353, K 357, K 358, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 312, L 314, L 372, L 414, P 048, P 050, P 051, P 052, P 057, P 113, P 115, P 117, P 119, P 120, P 121, P 174, P 175, P 176, P 177, P 178, P 181, P 184, P 189, P 196, P 197, P 214, P 218, P 219, P 222, P 227, Q 001, Q 082, Q 161, Q 162, Q 163, Q 166, Q 168a, Q 180, Q 183, Q 188, Q 241; WVD 81: Kaartspel : N 071, O 233; WVD 158 : I 185, I 264; *!eeni;½potjei;½kaarti;½speulen !* : WBD-materiaal : K 176; *kaarspeule* : WBD-materiaal : K 172; *kaartspeujle* : WBD-materiaal : L 151; *kaarti;½speujle* : WBD-materiaal : L 145, L 232; *[kaartspe@u@li;½]* : WBD-materiaal : K 221; *ka@a@rt-speule* : WBD-materiaal : L 104; *kaartspeule* : WBD-materiaal : I 057, I 079, K 124a, K 152, K 163, K 166, K 172, K 176, K 177a, L 091a, L 093, L 099, L 100, L 144, L 145, L 149, L 150, L 153, L 154a, L 155, L 159, L 159b, L 160, L 177b, L 184, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 202, L 203b, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 227, L 228, L 235, L 237, L 263, L 285; *kaarti;½speule* : WBD-materiaal : K 151, L 099, L 200, L 208, L 208a, L 237; *kaartspeulen* : WBD-materiaal : L 148; *kaarti;½speulen* : WBD-materiaal : L 201; *[ka\$a\$ti;½speeli;½]* : WBD-materiaal : K 324; *[ka@a@tspe@e@ln]* : WBD-materiaal : O 072; *[kaojtspil]* : WBD-materiaal : P 199; *kaarspeule* : WBD-materiaal : K 220; *[kaortspeejli;½]* : WBD-materiaal : K 244; *kaortspeeli;½* : WBD-materiaal : K 356; *[kaortspe\$jl;½]* : WBD-materiaal : K 256; *kaortspe#l* : WBD-materiaal : K 303; *kaortspe#li;½* : WBD-materiaal : K 232, K 234, K 244; *kaortspeujle* : WBD-materiaal : K 165, K 173, K 176, K 183, L 147; *[kaortspe@u@li;½]* : WBD-materiaal : K 276; *kaort[spe\$u\$li;½]* : WBD-materiaal : K 307; *kaort-speule* : WBD-materiaal : K 177b, K 184; *kaortspe\$u\$le* : WBD-materiaal : K 194; *kaortspe^u^le* : WBD-materiaal : K 173, L 224a; *kaortspeule* : WBD-materiaal : I 057a, K 101, K 130, K 141, K 146, K 150, K 156, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 163, K 164a, K 165, K 167, K 168, K 169, K 173, K 174, K 175b, K 179, K 180, K 181, K 182, K 183, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 193a, K 194, K 196, K 215, K 217, K 218, K 218a, K 219, K 242, L 092, L 180, L 207, L 228, L 243, L 262, L 264; *kaorti;½speule* : WBD-materiaal : I 057, K 130, K 137, K 158c, K 160, K 172, K 174, K 178a, K 183, K 184, L 181, L 183, L 244, L 257; *kaortspeulen* : WBD-materiaal : K 177b; *kaorti;½speulen* : WBD-materiaal : K 169; *kaortspo#li;½* : WBD-materiaal : K 126, K 175, K 177b, K 177c, K 212, K 240, L 152, L 204, L 204a, L 241; *kaortspo#i;½li;½* : WBD-materiaal : L 149, L 157, L 202, L 205, L 206; *kaortspoli;½* : WBD-materiaal : L 146; *kaorti;½spo#li;½* : WBD-materiaal : K 177b, K

200, K 213; *kaortî;½spo#î;½li;½* : WBD-materiaal : L 100; *kaoi;½rtî;½spo#li;½* : WBD-materiaal : L 281; *kaortî;½spo#ln* : WBD-materiaal : K 272; [*kaortspulî;½*] : WBD-materiaal : K 206; [*kaotspe@e@jli;½*] : WBD-materiaal : P 010; [*ka@tspeeli;½*] : WBD-materiaal : K 340; [*kaotspe@e@li;½*] : WBD-materiaal : K 339; [*kaotspeeli;½*] : WBD-materiaal : K 269, K 302, K 351, K 355; [*kaoti;½speeli;½*] : WBD-materiaal : P 041; *kaoi;½ti;½speeli;½* : WBD-materiaal : P 027; *kaotspeele* : WBD-materiaal : P 107; *kaotspeeli;½* : WBD-materiaal : P 029a; *kaotspe#li;½* : WBD-materiaal : K 297; *kaoti;½spe#li;½* : WBD-materiaal : K 299; *kaoi;½ti;½spe#li;½* : WBD-materiaal : K 312; *kaoti;½spo#ln* : WBD-materiaal : K 310; [*kaoi;½tspulî;½*] : WBD-materiaal : K 241; *karspuilen* : WBD-materiaal : L 224; *ka#rtspo#î;½li;½* : WBD-materiaal : L 147; *ka#rtspoli;½* : WBD-materiaal : L 179, L 182; *ka#rtî;½spo#li;½* : WBD-materiaal : I 079, L 093; *ka#rtî;½spo#î;½li;½* : WBD-materiaal : L 099; *ka#î;½rtspoli;½* : WBD-materiaal : L 160; *kartspo#li;½* : WBD-materiaal : L 151; *kartspo#î;½li;½* : WBD-materiaal : L 145, L 177, L 199, L 208; [*katspeeli;½*] : WBD-materiaal : K 296; *ka#tspeli;½* : WBD-materiaal : K 335; [*ka\$wî;½ti;½spe@e@li;½*] : WBD-materiaal : P 100; [*ka@wtî;½spe@e@li;½*] : WBD-materiaal : I 271; *kaortspeule* : WBD-materiaal : K 125a, L 242; *kaortspeulen* : WBD-materiaal : L 255; *kaatspajli;½* : WBD-materiaal : P 144; [*ko@atspeeli;½*] : WBD-materiaal : K 355; *ko#eti;½spe#î;½* : WBD-materiaal : K 313; *ko\$eti;½spe#l* : WBD-materiaal : K 277; *ko\$ortspeule* : WBD-materiaal : K 145a, K 166, K 183b, L 157; [*ko@o@tspe@jli;½*] : WBD-materiaal : K 294; *ko\$rspeule* : WBD-materiaal : L 279; *ko\$î;½rtî;½spo#li;½* : WBD-materiaal : L 279; *ko#rtspo#li;½* : WBD-materiaal : K 236; *kortspeuli;½* : WBD-materiaal : K 147; *kort-speule* : WBD-materiaal : K 136a; *kortspeule* : WBD-materiaal : K 143, K 147; *ko#rtspo#li;½* : WBD-materiaal : K 155, K 164, K 170, K 214; *ko#rtspo)li;½* : WBD-materiaal : K 157; *ko#rtî;½spo#li;½* : WBD-materiaal : K 184; *ko#î;½rtspo#li;½* : WBD-materiaal : K 199a; *kortspo#li;½* : WBD-materiaal : K 147; [*ko\$î;½ti;½spe@e@li;½*] : WBD-materiaal : K 311a, K 312; *koî;½tspel/n* : WBD-materiaal : K 277; *kouî;½ti;½spe#li;½* : WBD-materiaal : P 107; *ko\$wrtspeule* : WBD-materiaal : L 203c; [*ko\$wî;½tspajli;½*] : WBD-materiaal : P 095; [*ko@wtspe@u@li;½*] : WBD-materiaal : O 169; *ko7#ti;½spe#li;½* : WBD-materiaal : P 030; *ko7#wî;½tspo#li;½* : WBD-materiaal : K 312; *ku#î;½tspieeln* : WBD-materiaal : O 285; *@nî;½kaortspeule* : WBD-materiaal : K 164; *@nî;½zpotjeî;½kaortî;½speule* : WBD-materiaal : K 174; *weî;½gaoni;½kaortspeule* : WBD-materiaal : L 237; *weî;½go^nî;½kaortspeulen* : WBD-materiaal : K 183.

met de kaart doen, met de kaarten doen [*meejî;½di;½î;½ko^o^ti;½do(e)n*] : WBD-materiaal : K 273; *metî;½dei;½kaorteni;½doen* : WBD-materiaal : K 304; *metî;½dei;½kaoteî;½doen* : WBD-materiaal : P 136; [*me@ti;½î;½kaortî;½î;½do(e)n*] : WBD-materiaal : K 274; *metî;½î;½kaoi;½ti;½î;½ztu#n* : WBD-materiaal : K 351; [*me\$ti;½î;½ko@o@ti;½to@*] : WBD-materiaal : P 127; [*me\$tti;½î;½kaoi;½ti;½î;½do(e)n*] : WBD-materiaal : P 137; [*mitî;½î;½kaortî;½î;½do#e#w*] : WBD-materiaal : P 129.

met de kaart spelen, met de kaarten spelen : WVD 81: Kaartspel : H 087; **bet de kaart spelen, bet de kaarten spelen** : WLD-materiaal : K 357, L 286, L 370, P 044, P 046, P 053, P 172, P 175, Q 009, Q 162, Q 188, Q 255; WVD 81: Kaartspel : O 078, O 233; WVD 158 : O 052, O 064; [*baî;½di;½î;½ko@ati;½î;½tspajli;½*] : WBD-materiaal : P 154a; [*bi;½î;½di;½î;½ka\$ati;½spe#li;½*] : WBD-materiaal : P 171; *be\$î;½dei;½kaoti;½speele* : WBD-materiaal : P 107; [*be\$î;½di;½î;½ka@a@ti;½speeljî;½*] : WBD-materiaal : P 161, P 161a; [*be\$î;½di;½î;½ka@a@î;½ti;½î;½spe\$ejli;½*] : WBD-materiaal : P 168; *beî;½di;½î;½kaoti;½î;½spe\$e\$li;½* : WBD-materiaal : P 104; *beî;½di;½î;½kaoti;½î;½speeli;½* : WBD-materiaal : P 105, P 147, P 151; *beî;½di;½î;½kaoti;½î;½speei;½li;½* : WBD-materiaal : P 150, P 166, P 167, P 168; *bedî;½î;½kaoi;½ti;½î;½speeli;½* : WBD-materiaal : P 096a; *beî;½di;½î;½kaoi;½ti;½speeli;½* : WBD-materiaal : P 108a; *beî;½di;½î;½kaoi;½ti;½speei;½li;½* : WBD-materiaal : P 111, P 159; *beî;½di;½î;½kaoi;½ti;½î;½speeli;½* : WBD-materiaal : P 100, P 107a; *beî;½di;½î;½kaoi;½ti;½î;½speei;½li;½* : WBD-materiaal : P 106, P 161; *bedî;½î;½kaoi;½ti;½î;½spei;½li;½* : WBD-materiaal : P 157a; *beî;½di;½î;½kaoi;½ti;½spei;½li;½* : WBD-materiaal : P 107; [*be@î;½di;½î;½kaowwî;½ti;½spe@e@jli;½*] : WBD-materiaal : P 163; *bedî;½î;½ka#ti;½speeli;½* : WBD-materiaal : P 169; *bedî;½î;½ka#ti;½î;½speei;½li;½* : WBD-materiaal : P 212; *beî;½di;½î;½ka#ti;½speei;½li;½* : WBD-materiaal : P 171; *beî;½di;½î;½ka#ti;½î;½spei;½li;½* : WBD-materiaal : P 211; [*be@î;½di;½î;½ko\$wtî;½î;½speeli;½*] : WBD-materiaal : P 112; *bedî;½ko7watspe7ili;½* : WBD-materiaal : P 154a; *beî;½di;½î;½kaoi;½ti;½speei;½li;½* : WBD-materiaal : P 109; *betî;½î;½ko\$ati;½spe\$e\$li;½* : WBD-materiaal : P 145; *be7di;½ko7i;½tspo\$u\$l* : WBD-materiaal : P 166; [*bi;½ti;½ko@ati;½tspajli;½*] : WBD-materiaal : P 154; *kaortespele* : WBD-materiaal : K 301; *kaorteî;½spele* : WBD-materiaal : K 235; *kaortespeulen* : WBD-materiaal : K 135; *kaortî;½î;½spe#li;½* : WBD-materiaal : K 235; [*kaortî;½î;½spe@u@li;½*] : WBD-materiaal : K 212; *kaortî;½î;½spo#li;½* : WBD-materiaal : K 276; *kaoti;½î;½speeli;½* : WBD-materiaal : K 351a; [*kaoi;½ti;½î;½spe@jî;½li;½*] : WBD-materiaal : P 144; *kaoi;½ti;½î;½spo#li;½* : WBD-materiaal : K 307, K 312b; *ka\$î;½ti;½î;½spe#li;½* : WBD-materiaal : P 147; [*ko@o@rtî;½î;½spe@u@li;½*] : WBD-materiaal : K 276; *ko#î;½ti;½î;½spo#li;½* : WBD-materiaal : K 307a; *ko7#rtî;½î;½spe#li;½* : WBD-materiaal : K 210; *ko7î;½rtî;½î;½tspoli;½* : WBD-materiaal : K 276a; *ko7#uti;½î;½spe#li;½* : WBD-materiaal : P 041; [*mi;½î;½di;½î;½kaoi;½ti;½spe@e@jli;½*] :

WBD-materiaal : P 093; *mei; 1/2dei; 1/2kaortei; 1/2speile* : WBD-materiaal : P 133; *me@i; 1/2dei; 1/2kaortii; 1/2speule* : WBD-materiaal : K 215, L 244; *mei; 1/2dei; 1/2kaortii; 1/2speule* : WBD-materiaal : L 264; *mei; 1/2dei; 1/2kaortei; 1/2spele* : WBD-materiaal : P 037; [*me@ji; 1/2dei; 1/2kaortii; 1/2spelen*] : WBD-materiaal : K 256; *mei; 1/2dei; 1/2koetei; 1/2spijle* : WBD-materiaal : O 250; *me#i; 1/2di; 1/2zi; 1/2ka\$asti; 1/2spe#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 333; *medi; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 354; *medi; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2spo#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 273a; [*me@i; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2speeli; 1/2nj*] : WBD-materiaal : O 159; *medi; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 043; [*me\$ti; 1/2di; 1/2zi; 1/2ka@o@ti; 1/2speeli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 035a; [*me\$ti; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speeli; 1/2zn*] : WBD-materiaal : O 175; [*me@i; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speeln*] : WBD-materiaal : O 158; *medi; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2spo#ln* : WBD-materiaal : K 306; *me#i; 1/2di; 1/2zi; 1/2ko7i; 1/2rti; 1/2spe#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 348; *medi; 1/2zi; 1/2ku#i; 1/2rti; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 086; [*mei; 1/2dei; 1/2kaoti; 1/2speeli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 351a; [*mei; 1/2di; 1/2zi; 1/2ka\$astri; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 234; [*me@e@i; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe\$u\$li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 307; *meedi; 1/2zi; 1/2ku#ti; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 088; *mei; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : K 337; *meeji; 1/2dei; 1/2kaort@i; 1/2speule* : WBD-materiaal : K 183; (*meeji; 1/2de*)*i; 1/2kaortii; 1/2speujle* : WBD-materiaal : K 183; *meeji; 1/2dei; 1/2kaortii; 1/2speule* : WBD-materiaal : K 133a, K 183; [*meeji; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speejli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 029a, P 084; [*meeji; 1/2di; 1/2zi; 1/2ko^o^tn8i; 1/2spe\$u\$li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 273; *meeti; 1/2dei; 1/2kaortei; 1/2speule* : WBD-materiaal : K 151; [*meeti; 1/2ka\$asti; 1/2speeln*] : WBD-materiaal : I 274; [*meei; 1/2rti; 1/2zi; 1/2kaoa\$sti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 309; [*me@e@ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2spe@e@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 333b; [*me@e@ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe@e@li; 1/2*] : WBD-materiaal : P 016; [*me@e@i; 1/2rti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe@e@li; 1/2*] : WBD-materiaal : P 028; [*meeti; 1/2kaotspeeli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 339; [*meei; 1/2rti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 351; [*me@e@ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2spe@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 333b; *meidi; 1/2zi; 1/2ko#i; 1/2rti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 028; *meiti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2speei; 1/2li; 1/2* : WBD-materiaal : P 024; [*me@ji; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2spe@u@li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 189; [*me@ji; 1/2rti; 1/2zi; 1/2ko@o@t(i; 1/2)z; 1/2do#e#n*] : WBD-materiaal : K 294; [*me@ji; 1/2rti; 1/2zi; 1/2ko@o@ti; 1/2spe@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 294; [*me@jti; 1/2zi; 1/2ko\$wti; 1/2zi; 1/2spe@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 076; [*me@ti; 1/2 @ko^e^rti; 1/2spe@e@jln*] : WBD-materiaal : O 275; *meti; 1/2dei; 1/2kaortei; 1/2spele* : WBD-materiaal : P 136; *meti; 1/2dei; 1/2kauiti; 1/2speelen* : WBD-materiaal : O 067; *meti; 1/2dei; 1/2kaoti; 1/2spele* : WBD-materiaal : K 351, K 351a; *meti; 1/2di; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 035a; [*me@te@i; 1/2ke\$u\$sti; 1/2spe@e@ln*] : WBD-materiaal : O 155; [*me@ti; 1/2ka\$astri; 1/2zi; 1/2spe@e@li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 291; [*me@i; 1/2rti; 1/2zi; 1/2ka\$asti; 1/2zi; 1/2spe@e@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 014; [*me@i; 1/2rti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe@e@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 060; [*me@ti; 1/2ka@a@tspe@e@li; 1/2*] : WBD-materiaal : P 002; [*me@ti; 1/2kaoti; 1/2spe@e@li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 330; [*me@ti; 1/2zi; 1/2ka\$asti; 1/2speeli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 324; [*me@ti; 1/2zi; 1/2ka@a@tspe@e@ln*] : WBD-materiaal : O 072; [*me@ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speeln*] : WBD-materiaal : O 162; *meti; 1/2zi; 1/2kaotei; 1/2spe#li; 1/2e* : WBD-materiaal : P 098; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 144; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe\$e\$li; 1/2* : WBD-materiaal : P 148, P 149, P 152, P 154; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe\$e\$li; 1/2li; 1/2* : WBD-materiaal : P 101; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 099; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speei; 1/2li; 1/2* : WBD-materiaal : P 097; *meti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2spo#* : WBD-materiaal : K 271; [*me@ti; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2zi; 1/2speejli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 244; [*me@ti; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2zi; 1/2spe@e@li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 237; [*me@ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2*] : WBD-materiaal : K 274; [*me@ti; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2spe\$li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 256; *meti; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2zi; 1/2spe#l* : WBD-materiaal : K 239; *meti; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2zi; 1/2spe#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 237, K 266; *meti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2spe#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 355; *me#ti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2spo#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 273; *meti; 1/2zi; 1/2kaortii; 1/2zi; 1/2spo#li; 1/2* : WBD-materiaal : K 237a; *meti; 1/2zi; 1/2kaotni; 1/2spo#ln* : WBD-materiaal : K 275; [*me@i; 1/2rti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2spajli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 143a; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 015; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 010, P 015; *meti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2spe\$e\$li; 1/2* : WBD-materiaal : P 138, P 198; [*me@ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe@e@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 010; [*me@i; 1/2rti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe@e@jli; 1/2*] : WBD-materiaal : P 060; [*me@ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2spe@e@jli*] : WBD-materiaal : P 063; [*me@ti; 1/2kaotspe@e@li; 1/2*] : WBD-materiaal : K 339; *me#ti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speei; 1/2li; 1/2* : WBD-materiaal : K 341; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2speei; 1/2li; 1/2* : WBD-materiaal : P 009; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : K 334, K 336, K 344, O 174, P 021; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speei; 1/2li; 1/2* : WBD-materiaal : P 064; *meti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : P 063, P 066, P 079, P 103, P 143; *meti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2spe\$e\$li; 1/2* : WBD-materiaal : P 102; *meti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2* : WBD-materiaal : O 173, O 174a, P 016, P 023, P 027, P 038, P 039, P 073, P 074, P 095, P 096a, P 199; *meti; 1/2zi; 1/2kaoi; 1/2rti; 1/2zi; 1/2speei; 1/2li; 1/2* : WBD-materiaal : P 042, P 198; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2zi; 1/2speeli; 1/2l* : WBD-materiaal : P 139; *meti; 1/2zi; 1/2kaoti; 1/2spe#li; 1/2* : WBD-materiaal : P

015; *metiꞥ/2iꞥ/2kaotiꞥ/2iꞥ/2spe#iliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 006, P 015; *me#tiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2spe#l* : WBD-materiaal : K 305; *me#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2ka\$otiꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : P 027; *metiꞥ/2iꞥ/2kaotiꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 338, K 339, K 342, K 347, P 026; *metiꞥ/2iꞥ/2kaotiꞥ/2iꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 332, P 013, P 014, P 018, P 021, P 033; *metiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 332, P 035, P 040; *metiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 293, K 331, K 349, K 350, P 025, P 035a, P 076; *meiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2kaotiꞥ/2iꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 325, K 333; *me#tiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : K 302; *metiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : K 352; *metiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : K 309; *metiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : K 348; [*me@tiꞥ/2kaoiꞥ/2tspuliꞥ/2*] : WBD-materiaal : K 241; *metiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2tu#n* : WBD-materiaal : P 030; *metiꞥ/2iꞥ/2kaoutiꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 041; [*me@tiꞥ/2iꞥ/2kaowtiꞥ/2iꞥ/2spe@e@liꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 016; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#rtiꞥ/2iꞥ/2spe#iꞥ/2liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 291; *meiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2ka#iꞥ/2tiꞥ/2niꞥ/2speeliꞥ/2n* : WBD-materiaal : K 308a; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 059, P 060; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#tiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : K 325a, O 174a, P 070; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#iꞥ/2tiꞥ/2speeln* : WBD-materiaal : O 169; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#tiꞥ/2iꞥ/2spe#iliꞥ/2* : WBD-materiaal : K 330; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#tiꞥ/2iꞥ/2spe#iliꞥ/2* : WBD-materiaal : K 330, K 335; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#tiꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : P 005, P 005a; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#iꞥ/2tiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : O 172; *metiꞥ/2iꞥ/2ka#utiꞥ/2speeln* : WBD-materiaal : O 171; [*me\$tiꞥ/2iꞥ/2ko@a@tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 035a; [*me@tiꞥ/2iꞥ/2ko^etiꞥ/2iꞥ/2spe@jliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 126; [*me@tiꞥ/2iꞥ/2ko@o@tiꞥ/2spe@e@liꞥ/2n*] : WBD-materiaal : I 265; [*me\$tiꞥ/2iꞥ/2ko@o@tiꞥ/2spe\$jliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 127; *metiꞥ/2ko#rtiꞥ/2spo#liꞥ/2* : WBD-materiaal : L 180; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2rtspo#liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 242b; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 060a, P 062; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2tiꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : O 256, O 288, P 069, P 081, P 122, P 143a; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : O 289, P 029, P 036, P 061, P 068, P 072, P 084, P 085, P 094, P 127, P 133; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeꞥ/2liꞥ/2* : WBD-materiaal : P 022; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2tiꞥ/2speeln* : WBD-materiaal : O 177; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#tiꞥ/2spe#iliꞥ/2* : WBD-materiaal : K 294, K 295; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#tiꞥ/2iꞥ/2spe#iliꞥ/2* : WBD-materiaal : K 298; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#tiꞥ/2iꞥ/2spe#iꞥ/2liꞥ/2* : WBD-materiaal : K 292; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeꞥ/2liꞥ/2* : WBD-materiaal : P 042a; *meiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : K 339; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#tiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : O 156, O 157, O 161; *metiꞥ/2iꞥ/2ko#iꞥ/2tiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : O 158, O 245; [*me@tiꞥ/2ko\$wiꞥ/2tiꞥ/2spajliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 095; *meiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2ko7natiꞥ/2spe7eiliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 145; *me#tiꞥ/2iꞥ/2ko7rtiꞥ/2spe#liꞥ/2* : WBD-materiaal : P 025; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2rtiꞥ/2spe#iln* : WBD-materiaal : O 275; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2soe#iln* : WBD-materiaal : O 241; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 089, P 130; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : O 248, O 251, O 286, P 065, P 065b; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : O 178, O 250, O 255, P 066a, P 137; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2spe\$e\$liꞥ/2* : WBD-materiaal : P 090; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2spe\$e\$liꞥ/2* : WBD-materiaal : P 135; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : O 173a, O 178a, O 250, O 252, O 287, P 031, P 065a, P 065c, P 067, P 087, P 092, P 122a, P 126, P 132, P 136; *metiꞥ/2iꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 124; *meiꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 125; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : O 290; *metiꞥ/2iꞥ/2?ku#iꞥ/2tiꞥ/2speeln* : WBD-materiaal : O 250; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#tiꞥ/2speeln* : WBD-materiaal : O 247; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2speeln* : WBD-materiaal : O 282; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2speeꞥ/2ln* : WBD-materiaal : O 253; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2speeln* : WBD-materiaal : O 250; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2spe#iln* : WBD-materiaal : O 238, O 239; *me#tiꞥ/2ku#tiꞥ/2spe#liꞥ/2n* : WBD-materiaal : O 276; *metiꞥ/2iꞥ/2ku#iꞥ/2tiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : O 175, O 242, O 244, O 245, O 274a; *metteꞥ/2koarteꞥ/2speule* : WBD-materiaal : K 196; *mettiꞥ/2iꞥ/2kaorteꞥ/2speele* : WBD-materiaal : K 248; [*me@ttiꞥ/2iꞥ/2kaortiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2*] : WBD-materiaal : K 267; [*me@ttiꞥ/2iꞥ/2ko#e#tiꞥ/2iꞥ/2spe@jliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 088; *me7tiꞥ/2diꞥ/2iꞥ/2ko7#tiꞥ/2spe#iliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 198; *me7tiꞥ/2kaortiꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 037; *me7tiꞥ/2iꞥ/2ka\$uꞥ/2tiꞥ/2spe#iliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 105; *me7tiꞥ/2kutspe7jliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 127; *me7tiꞥ/2iꞥ/2kutiꞥ/2iꞥ/2spe7jliꞥ/2* : WBD-materiaal : O 178; *miiꞥ/2deiꞥ/2kaartiꞥ/2speule* : WBD-materiaal : L 180d, L 200, L 227, L 244; *miiꞥ/2deiꞥ/2kaorteꞥ/2speelle* : WBD-materiaal : O 238; *miiꞥ/2deiꞥ/2kaortiꞥ/2speule* : WBD-materiaal : K 216a, K 218, L 180; *miiꞥ/2deiꞥ/2koartiꞥ/2speule* : WBD-materiaal : L 242; (*miiꞥ/2de*)*iꞥ/2ko\$or7tiꞥ/2speule* : WBD-materiaal : K 186; [*miiꞥ/2diꞥ/2iꞥ/2kaojtiꞥ/2iꞥ/2spi-jliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 199; *midꞥ/2iꞥ/2ko#tiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : K 300; [*mi-jꞥ/2tiꞥ/2iꞥ/2ko@o@tiꞥ/2spi-jliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 027; *miiꞥ/2teꞥ/2kaortiꞥ/2speule* : WBD-materiaal : L 151; [*mitiꞥ/2ka\$u\$to\$uꞥ/2spe@e@jli*] : WBD-materiaal : P 013; [*mitiꞥ/2kaortiꞥ/2iꞥ/2spe@e@jliꞥ/2*] : WBD-materiaal : K 282; *mitiꞥ/2iꞥ/2kaortiꞥ/2spe#ln* : WBD-materiaal : K 308; [*mitiꞥ/2kaotiꞥ/2speeliꞥ/2*] : WBD-materiaal : K 299; *mitiꞥ/2iꞥ/2kaoiꞥ/2tiꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 069a; [*mitiꞥ/2iꞥ/2ke\$u\$tiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 025; *moeꞥ/2diꞥ/2iꞥ/2kutiꞥ/2iꞥ/2speeliꞥ/2* : WBD-materiaal : P 088; [*mo_tꞥ/2iꞥ/2kaotiꞥ/2iꞥ/2spe@e@jliꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 081.

met de kaarten tuisen [*me\$tiꞥ/2iꞥ/2ko@o@tiꞥ/2to\$uꞥ/2siꞥ/2*] : WBD-materiaal : P 127.

tuisen : WLD-materiaal : L 417, P 057, P 120, P 186, P 188, P 195, Q 001, Q 002, Q 002a, Q 003, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 082, Q 083, Q 086, Q 088, Q 089, Q 091, Q 153, Q 154, Q 156, Q 162, Q 164a, Q 166, Q 167, Q 169, Q 171, Q 172, Q 175, Q 177, Q 178, Q 179, Q 179a, Q 240; *di;½si;½* : WBD-materiaal : P 010; *[tusi;½]* : WBD-materiaal : P 004.
tuisteren : WLD-materiaal : P 176.

Spel kaarten

WBD-materiaal, 105; WLD-materiaal, 109; WVD 81: Kaartspel (1998), 5; WVD 158, 17-2-5; Grootvriendt Lien (2007), 73; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 38.

bat : WBD-materiaal : P 027, P 028, P 029a, P 037, P 084, P 088; WVD 81: Kaartspel : I 145, I 150, I 167a, I 170, I 178, I 181, I 212, I 217; WVD 158 : I 145, I 146, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 178, I 181, I 208, I 264.

boek, boekje : WBD-materiaal : I 221, I 274, K 196, K 202, K 206, K 234, K 243, K 244, K 245, K 246, K 247, K 248, K 251, K 256, K 260, K 267, K 269, K 270, K 273, K 274, K 280, K 282, K 283, K 291, K 292, K 294, K 296, K 299, K 302, K 304, K 309, K 311a, K 312, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 351, K 351a, K 355, O 069, O 070, O 162, P 010, P 014, P 016, P 025, P 035a, P 041a; WLD-materiaal : K 317, K 359a, L 424, Q 083; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 016, H 021, H 036, H 046, H 065, H 072, H 089, H 116, H 121, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 135, I 160, I 163, I 167, I 167b, I 183, I 190, I 193, I 194, I 201, I 202, I 204, I 208, I 217, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 255, I 256, I 257, I 258, I 263, I 264, I 264a, I 273, N 041, O 019a, O 022, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 116, O 117, O 133, O 196, O 206, O 215; WVD 158 : H 005, H 009, H 016, H 023, H 024, H 033, H 036, H 046, H 086, H 089, H 101, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 154, I 155, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 178, I 190, I 193, I 201, I 202, I 204, I 206, I 208, I 235, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, N 021, N 037, N 041, N 045, N 130, N 142, O 016, O 031, O 036, O 038, O 046, O 047, O 048, O 052, O 056, O 058, O 061, O 062, O 064, O 097, O 116, O 117, O 131, O 133, O 146, O 152, O 210, O 212, O 214, O 220, O 230; *boek* : WLD-materiaal : K 317; Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233; *bohk kaarte* : WLD-materiaal : K 359a; *bo?:k* : WLD-materiaal : L 424; *de boek* : WLD-materiaal : Q 083.

doos : WVD 81: Kaartspel : O 080.

jeu : WVD 81: Kaartspel : N 141.

kaarten : WLD-materiaal : L 267, L 353, Q 086; WVD 81: Kaartspel : O 095, O 208; WVD 158 : I 183, N 033; *kaart* : WLD-materiaal : L 267; *kotten* : WLD-materiaal : Q 086; *kowerten* : WLD-materiaal : L 353.

kaartspel, kaartspel, kaartenspel: WBD-materiaal : K 242, P 002; WLD-materiaal : L 331, P 219, Q 086, Q 116, Q 120, Q 121, Q 211, Q 253; WVD 81: Kaartspel : H 013, H 022, H 034, H 066, H 072, H 122, I 153, I 158, I 190, I 258, I 261, I 264a, N 014, N 020, N 023, N 032, N 045, N 047, N 065, N 067, N 071, N 082, N 088, N 089, N 090, N 117, N 130, O 037, O 062, O 127, O 179, O 189; WVD 158 : H 014, H 017, H 022, H 028, H 036, H 084, H 108, H 123, I 264, N 038, N 047, N 067, N 070, N 072, N 083, N 087, N 090, N 130, N 132, N 145, O 062.

pak, pakje : WBD-materiaal : P 107; WLD-materiaal : L 286, L 416; WVD 81: Kaartspel : H 018, H 028, I 155, O 080; WVD 158 : H 116; WBD-materiaal : P 006.

speelkaarten : WLD-materiaal : L 269, L 271, L 299, L 328, L 329, L 374, Q 001, Q 095; WVD 81: Kaartspel : I 148, O 265.

spel kaarten : WVD 158 : H 051, O 100.

spel, spelletje : WBD-materiaal : I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 274, I 275, K 128, K 133a, K 141, K 150, K 160, K 161, K 164, K 165, K 176, K 182b, K 183, K 184, K 185, K 218, K 219, K 221, K 241, K 244, K 246, K 247, K 251, K 253, K 273, K 274, K 276, K 282, K 294, K 301, K 307, K 310, K 324, K 330, K 351, K 351a, K 355, L 099, L 100, L 103, L 150, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 181, L 183, L 184, L 185, L 187, L 199, L 200, L 203c, L 205, L 206, L 207, L 225a, L 235, L 237, L 244, L 263, L 264, L 279, L 280, L 285, O 067, O 069, O 070, O 072, O 155, O 158, O 159, O 162, O 169, O 175, O 238, O 250, O 274, O 275, O 286, P 002, P 003, P 004, P 010, P 012, P 013, P 014, P 016, P 025, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 060, P 063, P 069, P 076, P 081, P 084, P 093, P 095, P 097, P 100, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P 133, P 136, P 137, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199; WLD-materiaal : K 278, K 357, K 359, K 360, L 216, L 217, L 245b, L 265, L 266, L 269, L 271, L 286, L 289, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 318b, L 320a, L 320b, L 320c, L 321a, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 360, L 364, L 371, L 374, L 382, L 383, L 386, L 387, L 417, L 424, L 428, L 429, L 432, P 047, P 213, P 219, Q 001, Q 002, Q 014, Q 015, Q 018, Q 021, Q 027, Q 032, Q 033, Q 034, Q 035, Q 038, Q 039, Q 086, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 121, Q 162, Q 193, Q 196, Q 197a, Q 198, Q 201, Q 202, Q 203, Q 203b, Q 207, Q 251; WVD 81: Kaartspel : H 016, H 022, H 036, H 049, H 071, H 083, H 084, H 089, H 100, H 119, I 155, I 161, I 200, I 223, I 241, I 258, I 260a, I 264, N 031, N 033, N 034, N 045, N 072, N 088, N 090, N 115, N 117, N 118, N 141, N

142, O 019a, O 061, O 064, O 066, O 079, O 097, O 131, O 198, O 202, O 215, O 220, O 230, O 233; WVD 158 : H 002, H 013, H 018, H 025, H 026, H 046, H 068, H 084, H 089, H 101, H 109, I 122, I 161, I 183a, I 185, I 188, I 193, I 241, I 247, I 260a, I 264a, N 020, N 031, N 033, N 038, N 063, N 065, N 072, N 075, N 090, N 130, N 132, N 137, N 141, N 142, N 163, O 012, O 014, O 018, O 027, O 044a, O 058, O 060, O 061, O 062, O 078, O 079, O 080, O 113, O 125, O 210, O 220, O 228, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : N 141: WBD-materiaal : L 184.

stel : WBD-materiaal : L 154a, L 186, L 232.

stok, stokje : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 102a, I 118, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125a, K 127, K 128, K 129a, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 167, K 168, K 169, K 170, K 172, K 173, K 174, K 175, K 175a, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 177c, K 178, K 178a, K 179, K 179a, K 179b, K 180, K 181, K 182, K 182b, K 183, K 183a, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 191, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 197, K 201, K 202, K 206, K 210, K 212, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 225, K 226, K 227, K 231, K 235, K 237, K 241, K 242, K 244, K 250, K 256, K 282, L 091a, L 091b, L 092, L 093, L 099, L 100, L 102, L 103, L 104, L 144, L 144a, L 145, L 147, L 148, L 149, L 151, L 152, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 160, L 177, L 177a, L 177b, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 180d, L 181, L 182, L 183, L 185, L 186, L 187a, L 199, L 200, L 200a, L 201, L 202, L 203, L 203b, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 226, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 241a, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 259, L 260, L 261, L 262, L 263, L 263b, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285; WLD-materiaal : L 164, L 210, L 265, L 267, L 271, L 289, L 320a, L 322, L 329a, L 331, L 381, L 382, L 432, L 433, Q 016, Q 020, Q 033, Q 034, Q 035, Q 095, Q 096b, Q 109, Q 117, Q 197a; WVD 158 : I 116c, I 127.

Speelkaart

WBD-materiaal, 102; WLD-materiaal, 105; WVD 81: Kaartspel (1998), 10; WVD 158, 7; Grootvriendt Lien (2007), 72; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 39; ZND A1 (1923), 51.

blad, blaadje : WVD 158 : H 013, H 023, H 033, H 084, H 089, I 154, I 249, N 031, N 033, N 038, N 047, N 075, N 083, N 087, N 090, N 130, N 137, N 141, O 190, O 257; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 123, I 153, N 014, N 035, N 043, N 067, N 115, N 132, O 082, O 083.

flap *flap* *flap* : WBD-materiaal : L 225a; *flap* : WBD-materiaal : L 144a, L 243.

kaart, kaartje : WLD-materiaal : K 278, K 314, K 315, K 316, K 318, K 353, K 358, K 359, K 359a, K 361, L 163, L 164, L 191, L 210, L 214, L 216, L 217, L 245b, L 249, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 288a, L 289, L 289p, L 290, L 293, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 312, L 314, L 316, L 316a, L 317, L 318b, L 320, L 320a, L 320b, L 325, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 353, L 355, L 356, L 360, L 360a, L 364, L 368, L 371, L 372, L 374, L 381, L 382, L 383, L 387, L 413, L 414, L 415, L 416, L 417, L 422, L 423, L 424, L 428, L 429, L 432, P 045, P 047, P 050, P 055, P 117, P 118, P 171, P 174, P 176, P 177a, P 179, P 188, P 196, P 197, P 213, P 214, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 005, Q 009, Q 012, Q 013, Q 014, Q 015, Q 020, Q 021, Q 027, Q 032, Q 033, Q 035, Q 038, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 083, Q 086, Q 091, Q 095, Q 096b, Q 099, Q 099p, Q 109, Q 111, Q 112, Q 113, Q 116, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 121, Q 153, Q 156, Q 162, Q 164a, Q 168, Q 171, Q 178, Q 179, Q 179a, Q 188, Q 193, Q 197a, Q 198, Q 199, Q 200, Q 201, Q 202, Q 203, Q 203b, Q 207, Q 211, Q 222, Q 222p, Q 240, Q 249, Q 251, Q 279, Q 284; WVD 158 : H 002, H 014, H 017, H 024, H 084, H 112, H 118, I 106, I 127, I 145, I 146, I 161, I 173, I 178, I 188, I 235, I 241, I 251, N 067, N 130, O 027, O 038, O 047, O 060, O 061, O 080; ZND A1 : H 005, H 036, H 041, H 046, H 049, H 050, H 069, H 100, H 114, H 119, I 158, I 170, I 180, I 184, I 208, I 213, I 234, I 241, I 255, I 256a, I 259, I 262, I 264a, N 021, N 025, N 045, N 072, N 077, N 090, N 132, N 141, N 145, O 018, O 022, O 024, O 052, O 058, O 059, O 061, O 077, O 100, O 114, O 123, O 128, O 150, O 198, O 213, O 228; *de* *kaart* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *de* *kaarte* : WBD-materiaal : I 057b, K 150; *de* *kaart* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *een* *kaart* : WBD-materiaal : K 176, L 153; *een* *kaart* : WBD-materiaal : K 128, K 218; *e* *kaart* : WBD-materiaal : K 130, K 150, K 151, K 188; *ene* *kaart* : WBD-materiaal : L 154a, L 199, L 200, L 229a; *ene* *kaart* : WBD-materiaal : K 172, L 264; *ene* *ko* *so* *rt* : WBD-materiaal : L 157; *@en* *kaart* : WBD-materiaal : I 102; *en* *kaart* : WBD-materiaal : K 161, K 176; [*e@n* *ke* *su* *t*] : WBD-materiaal : O 155; *e* *n* *ko* *at* : WBD-materiaal : K 351, K 351a; *e@nne* *kaart* : WBD-materiaal : L 200; *enne* *kaart* : WBD-materiaal : K 172; (*ik* *heb*) *@n* *kaart* : WBD-materiaal : L 205, L 206; *inne* *ka* *sa* *rt* : WBD-materiaal : L 180; *inne* *kaart* : WBD-materiaal : L 201; [*ka* *sa* *rt*] : WBD-materiaal : K 291; *ka* *sa* *rt* : WBD-materiaal : I 102, I 102a, I 118, K 158, K 246, L 099, L 104, L 183; *ka@* *a* *rt* : WBD-materiaal : I 079, K 150; *kaart* : WBD-materiaal : I 079, I 274, K 150, K 151, K 160, K 164a, K 172, K 184, K 185, K 187, K 188a, K 215, K 218, K 227, K 256, L 099, L 102, L 103, L 144, L 149, L 151, L 160, L 161, L 177a, L 229a, L 232, L 235, L 241a, O 070, P 002, P 037, P 069;

[ka\$at] : WBD-materiaal : I 274; *[ka@a@t]* : WBD-materiaal : I 268a; *[ka@a@t]* : WBD-materiaal : P 168; *kaat* : WBD-materiaal : P 063; *kaert* : WBD-materiaal : I 102a; *[ka@jt]* : WBD-materiaal : I 269; *[kaort]* : WBD-materiaal : K 246, K 276; *kaort* : WBD-materiaal : I 057b, I 078, I 118, K 127, K 135, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 165, K 166, K 168, K 177c, K 178a, K 179, K 179a, K 182, K 182a, K 183, K 183a, K 184, K 184a, K 186, K 191, K 195, K 202, K 215, K 245, K 270, K 301, L 159, L 161, L 178a, L 180, L 204, L 224a, L 244, L 257, L 285; *[ka\$ot]* : WBD-materiaal : P 006; *kaot* : WBD-materiaal : K 310, K 330, P 161, P 161a; *ka#t* : WBD-materiaal : K 329; *kaut* : WBD-materiaal : O 069; *[ka\$w@t]* : WBD-materiaal : P 100; *ke#rt* : WBD-materiaal : K 246; *koart* : WBD-materiaal : K 175, K 195, K 226, L 182, P 025; *koet* : WBD-materiaal : O 286; *koort* : Grootvriendt Lien : O 061, O 228; *kòd&rt* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, O 136, O 146; *[ko@o@t]* : WBD-materiaal : I 265; *ko#o#t* : WBD-materiaal : P 088; *koot* : Grootvriendt Lien : I 264, I 264a; *kòd&t* : Grootvriendt Lien : O 147, O 150, O 152, O 231, O 233; *kòd&t* : Grootvriendt Lien : O 148, O 220; *ko#rt* : WBD-materiaal : K 216; *ko\$rt* : WBD-materiaal : L 157; *ko^rt* : WBD-materiaal : P 037; *kort* : WBD-materiaal : K 244, K 253; *ko#t* : WBD-materiaal : K 355, P 025, P 041a; *ko@t* : WBD-materiaal : K 277; *ko#7#rt* : WBD-materiaal : K 253; *ko#7#rt* : WBD-materiaal : K 251; *n@kaart* : WBD-materiaal : L 200; *n@kaort* : WBD-materiaal : K 143; *[n@ko^e^rt]* : WBD-materiaal : O 275; *@n(e)kaart* : WBD-materiaal : L 154a; *@nekaart* : WBD-materiaal : K 172, L 148, L 159, L 177b, L 205, L 206, L 207, L 232; *nekaart* : WBD-materiaal : L 099, L 180d, L 199, L 203b, L 204, L 204a, L 207, L 208, L 208a, L 227, L 228, L 232, L 233, L 235, L 237, L 240, L 263; *@nekaort* : WBD-materiaal : L 207, L 228, L 244, L 260, L 280; *nekaort* : WBD-materiaal : K 156, K 157, K 158b, K 174, K 177a, K 182, K 183, K 188a, K 197, K 218c, K 219, K 220, L 151, L 181, L 183, L 207, L 238, L 240, L 241, L 243, L 244, L 255, L 258, L 260, L 261, L 264, L 280; *nekart* : WBD-materiaal : I 079; *@nekoart* : WBD-materiaal : L 242; *nekoart* : WBD-materiaal : K 174; *neko\$wrt* : WBD-materiaal : L 203c; *[ng@kaort]* : WBD-materiaal : K 282; *[ngkaat]* : WBD-materiaal : P 004; *[ngka\$at]* : WBD-materiaal : P 014; *[ngkaat]* : WBD-materiaal : K 330; *[ngkaort]* : WBD-materiaal : K 253; *[ngkaort]* : WBD-materiaal : K 212, K 243; *[ngkaort]* : WBD-materiaal : K 299, P 016, P 081; *[ngkaort]* : WBD-materiaal : K 339, P 010, P 028; *[ngkao@t]* : WBD-materiaal : K 241; *[ngka\$rt]* : WBD-materiaal : K 250; *[ngkawt]* : WBD-materiaal : P 003; *[ngko@art]* : WBD-materiaal : K 247; *[ngko@o@t]* : WBD-materiaal : P 127; *[njkaort]* : WBD-materiaal : O 159; *@nka@a@rt* : WBD-materiaal : L 104; *@nkaart* : WBD-materiaal : I 079, K 150, L 091b, L 093, L 099, L 100, L 144, L 145, L 149, L 150, L 151, L 154a, L 159, L 159b, L 160, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 243, L 244, L 285, O 169; *[nka\$at]* : WBD-materiaal : K 234, K 283; *[nkaart]* : WBD-materiaal : K 221; *@nkaarte* : WBD-materiaal : K 172; *[nka\$at]* : WBD-materiaal : I 275, K 324, P 013; *[nka\$at]* : WBD-materiaal : I 221; *[nka@a@t]* : WBD-materiaal : O 072, P 002; *[nkaat]* : WBD-materiaal : I 268, O 162, P 060, P 171; *(nka)t* : WBD-materiaal : P 070; *nkaat* : WBD-materiaal : P 171; *[nkaoa\$at]* : WBD-materiaal : K 309; *@nkaort* : WBD-materiaal : L 285; *[nkaort]* : WBD-materiaal : P 199; *@n[kaort]* : WBD-materiaal : K 206; *@nkaort* : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 079, I 118, K 100a, K 101, K 110, K 124a, K 125a, K 128, K 130, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 146, K 147, K 148, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 157, K 158c, K 160, K 161, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 167, K 169, K 173, K 174, K 175b, K 177a, K 177b, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218a, K 226, K 235, K 242, K 251, L 092, L 155, L 186, L 199, L 243, L 279, L 285, P 133; *[nkaort]* : WBD-materiaal : K 195a; *[@nkaort]* : WBD-materiaal : K 237; *[nkaort]* : WBD-materiaal : K 225, K 231, K 251; *[nkaort]* : WBD-materiaal : K 189, K 210, K 256, K 260, K 267, K 269, K 274; *nkaort* : WBD-materiaal : K 196, K 201, K 248, K 302; *@nkaorte* : WBD-materiaal : O 238; *@n[kaort]* : WBD-materiaal : K 355; *@nkaort* : WBD-materiaal : K 351a, P 107, P 136; *[nkaort]* : WBD-materiaal : O 158, P 129; *[@nkaort]* : WBD-materiaal : P 041; *[nka@o@t]* : WBD-materiaal : P 035a; *[nka@o@t]* : WBD-materiaal : K 340; *[nkaort]* : WBD-materiaal : K 302, K 333b, K 351, O 175, P 010, P 029a, P 041, P 060, P 063, P 084, P 137, P 143a; *[nkaort]* : WBD-materiaal : P 093, P 144; *nkaort* : WBD-materiaal : K 333; *nkaort* : WBD-materiaal : K 307, K 322, K 339, P 018a, P 029a; *[nkaowt]* : WBD-materiaal : P 016; *[nkaoww@t]* : WBD-materiaal : P 163; *nka#rt* : WBD-materiaal : K 244, K 281a, K 286, K 291, K 307; *nkart* : WBD-materiaal : K 246; *@nkaartje* : WBD-materiaal : L 144; *[@nkat]* : WBD-materiaal : K 296; *nka#t* : WBD-materiaal : I 268, K 330, K 335, P 004, P 025; *nka#t* : WBD-materiaal : P 105; *nka^t* : WBD-materiaal : I 275; *@nkauit* : WBD-materiaal : O 067; *nkauit* : WBD-materiaal : O 068; *[nke\$u\$at]* : WBD-materiaal : P 025; *@nkaort* : WBD-materiaal : K 256, K 304; *nko\$art* : WBD-materiaal : K 244; *nkaort* : WBD-materiaal : K 245; *@nkaort* : WBD-materiaal : P 037; *[@nko@at]* : WBD-materiaal : P 154a; *[nko@at]* : WBD-materiaal : P 154; *[nko@a@t]* : WBD-materiaal : P 035a; *nkaort* : WBD-materiaal : K 339, P 041; *[nko#e#rt]* : WBD-materiaal : O 274; *@nkaort* : WBD-materiaal : O 250; *[nko^et]* : WBD-materiaal : P 126; *nko#jt* : WBD-materiaal : P 199; *@nko\$ort* : WBD-materiaal : K 166, K 183b, K 186; *[nko@o@rt]* : WBD-materiaal : K 244, K 276; *nko_o_rt* : WBD-materiaal : P

033; [*eneko@o@t*] : WBD-materiaal : K 294, P 027; [*eneko^o^t*] : WBD-materiaal : K 273; *eneko\$rt* : WBD-materiaal : K 201, K 303; [*eneko\$et*] : WBD-materiaal : K 311a, K 312; *eneko#t* : WBD-materiaal : P 029a, P 030a; *eneko#et* : WBD-materiaal : P 010; *eneko(et)* : WBD-materiaal : P 161; *enekoet* : WBD-materiaal : P 161; *eneko#ut* : WBD-materiaal : P 089; *enkout* : WBD-materiaal : P 063, P 065, P 086, P 088; *@enewrt* : WBD-materiaal : K 136a; [*eneko\$wt*] : WBD-materiaal : P 076, P 112; [*eneko@w@t*] : WBD-materiaal : P 095; *eneko7art* : WBD-materiaal : K 247; *eneko7#at* : WBD-materiaal : P 060a, P 099; *eneko7at* : WBD-materiaal : P 145; *neko7#rt* : WBD-materiaal : K 237; *eneko7#rt* : WBD-materiaal : K 205, K 212, K 232, K 237, K 246, K 249, K 251, K 254, K 274, K 282; *eneko7rt* : WBD-materiaal : K 231, K 244, K 249; *enko7#t* : WBD-materiaal : O 158; *eneko7#t* : WBD-materiaal : K 295, K 342, P 010, P 029a, P 030, P 061, P 069b, P 075, P 198; *eneko7#et* : WBD-materiaal : K 352, P 096a; *eneko7)t* : WBD-materiaal : P 041; *eneko7et* : WBD-materiaal : K 308a, P 166; *eneko7#wet* : WBD-materiaal : P 097; *eneko#t* : WBD-materiaal : O 238, O 290, P 086, P 088, P 127; *eneko#et* : WBD-materiaal : O 239, O 276, P 039, P 065; *enekoet* : WBD-materiaal : P 088; *nu\$kaart* : WBD-materiaal : L 237; *nukaart* : WBD-materiaal : L 263; *o_nekaart* : WBD-materiaal : L 207; *unekaart* : WBD-materiaal : L 201; *@unkaart* : WBD-materiaal : K 183; *unkaart* : WBD-materiaal : I 078, K 107, K 133a, K 145a, K 161, K 173, K 174, K 216a, L 262, L 285; *unnekaart* : WBD-materiaal : K 172, L 148, L 200, L 237; *un(ne)kaart* : WBD-materiaal : I 102; *unnekaart* : WBD-materiaal : K 187a, L 147, L 180, L 264a; *unnekoart* : WBD-materiaal : K 169.

kaarteblad : WVD 158 : N 037, N 063, N 079.

karton : WVD 158 : O 060, O 061.

speelkaart : WLD-materiaal : K 317, K 318, K 359, K 359a, L 164, L 265, L 267, L 271, L 289, L 289p, L 299, L 316, L 321a, L 328, L 329, L 330, L 332, L 371, L 374, L 381, L 382, L 386, L 387, L 432, P 219, Q 001, Q 015, Q 018, Q 020, Q 034, Q 035, Q 039, Q 096b, Q 098, Q 112z, Q 120, Q 121, Q 193, Q 196, Q 202; WVD 81: Kaartspel : I 248, N 082; WVD 158 : I 185; *speelkaart* : WBD-materiaal : K 135, K 157, K 158c, K 164a, K 174, K 183, K 220, L 099, L 148, L 152, L 178, L 224a, L 226, L 238, L 259, P 107; *speelkaort* : WBD-materiaal : K 161; *speelkaort* : WBD-materiaal : P 127; *spelkaart* : WBD-materiaal : L 160; *speulkaart* : WBD-materiaal : K 172, K 174, L 099, L 145, L 148, L 160, L 184, L 263; *spe^u^lkaort* : WBD-materiaal : K 129a; *speulkaort* : WBD-materiaal : K 147, K 157, K 175a, K 187, L 177; *spilkaort* : WBD-materiaal : K 164; *spo_lkaort* : WBD-materiaal : L 203; *spulka\$art* : WBD-materiaal : L 263b; *spulkaart* : WBD-materiaal : L 100, L 104, L 200a, L 228, L 240, L 244; *spu\$lkaort* : WBD-materiaal : L 207; *spulkaort* : WBD-materiaal : I 057a, K 146, K 160, K 164, K 170, K 174, K 178, K 179a, K 179b, K 182b, K 183, K 184, K 185, L 257; *spulko\$art* : WBD-materiaal : L 183; *spu(u)lkaort* : WBD-materiaal : L 205; *spu^ulkaort* : WBD-materiaal : L 183.

tuiskaart : WLD-materiaal : Q 071, Q 072, Q 077, Q 078, Q 083, Q 164a, Q 179.

Ruiten

WBD-materiaal, 106; WLD-materiaal, 110; WVD 81: Kaartspel (1998), 6; WVD 158, 11-8; DC 52 (1977), 8a(3); Grootvriendt Lien (2007), 86; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 42.

blikken **blekken** : WBD-materiaal : K 221, K 237, K 248.

kemmen : WLD-materiaal : Q 175, Q 178, Q 179, Q 188.

koeken : WBD-materiaal : I 180, I 221a, I 222, K 205, K 210, K 212, K 226, K 229, K 231, K 237, K 244, K 247, K 250, K 267, K 269, K 271, K 272, K 274, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 283, K 286, K 287, K 289, K 291, K 292, K 295, K 296, K 300a, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 312a, K 313, K 320, K 325, K 326a, K 329, K 330, K 332, K 339, K 340, K 344, K 346, K 349a, K 350, K 351, K 351a, K 352, K 355, K 356, O 070, O 155, O 156, O 158, O 162, O 165, O 178, O 178a, O 238, O 239, O 241, O 242, O 243, O 244, O 251, O 256, O 272, O 274, O 275, O 277, O 281, O 286, O 286a, O 289, P 002, P 003, P 010, P 013, P 014, P 016, P 020, P 025, P 026, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 043, P 062, P 063, P 064, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 072, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 084, P 085, P 086, P 088, P 089, P 093, P 094, P 095, P 096, P 099, P 100, P 101, P 107, P 109, P 112, P 122, P 124a, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 133a, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 143a, P 144, P 145, P 152, P 154, P 154a, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 163, P 164, P 168, P 171, P 198, P 199, P 211; WLD-materiaal : K 278, K 315, K 318, K 353, K 360, K 361, L 282, L 286, L 312, L 314, L 316, L 352, L 353, L 354, L 355, L 355a, L 360, L 372, L 413, L 414, L 416, L 418, L 423, P 047, P 048, P 050, P 055, P 056, P 057, P 058, P 120, P 121, P 172, P 174, P 176, P 177, P 178, P 183, P 184, P 186, P 188, P 189, P 195, P 213, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 011, Q 012, Q 013, Q 071, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 080, Q 083, Q 084, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 091, Q 153, Q 158, Q 160, Q 162, Q 166, Q 167, Q 172, Q 188; WVD 81: Kaartspel : H 083, H 084, H 100, I 150, I 160, I 180, I 208, I 223, I 249, N 020, N 070, O 031, O 046, O 061, O 078, O 097, O 179, O 198, O 202, O 265; WVD 158 : H 018, H 025, H 084, H 086, H 089, H 108, I 154, I 166, I 178, I 190, I 241, I 258,

I 264, N 033, N 063, N 065, N 067, N 072, N 088, O 046, O 048, O 061, O 080, O 097, O 100, O 125, O 152, O 210, O 228; Vandercruyssen Kaartspel : O 186; *koek&* : DC 52 : H 016, H 023, I 190, N 023; *koek&n* : DC 52 : H 016, I 177, I 241, O 061, O 181; Grootvriendt Lien : O 220.

koeken : WBD-materiaal : I 221, I 268, I 271, K 246, K 247, K 250, K 262, K 288, K 294, K 299, K 324, K 330, K 333b, K 339, K 340, O 157, O 158, O 243, P 006, P 010, P 014, P 016, P 060; WVD 81: Kaartspel : O 046, O 061, O 062, O 065; WVD 158 : O 046, O 061; *koek&n&n* : DC 52 : O 061.

koekens : WBD-materiaal : K 225, K 226, K 234, K 237, K 240, K 248, K 250, K 256, K 262, K 266, K 269, K 273, K 282, K 292, K 294, K 296, K 299, O 158, O 159, O 175, O 238, O 250, O 274, O 275, P 014, P 199; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 084, H 089, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 169, I 170, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 264, N 018, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 061, O 079, O 080, O 097, O 104, O 113, O 117, O 131, O 133, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 084, H 093, H 101, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 123, I 116, I 135, I 145, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 176, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 041, N 045, N 047, N 063, N 067, N 069, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 047, O 051, O 061, O 079, O 080, O 084, O 097, O 104, O 111, O 113, O 116, O 131, O 133, O 137, O 190, O 212, O 214, O 220, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 005, H 009; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a; *koejns* : DC 52 : O 116; *koek&ns* : DC 52 : H 023, H 051, H 066, H 069, H 084, H 108, H 121, I 154, I 155, I 158, I 190, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 255, N 015, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 132, N 141, N 143, O 006, O 018, O 028, O 030, O 038, O 087, O 111; *koek&s* : DC 52 : I 147, I 170b, I 171, I 202, I 208, I 241, I 251, I 255, I 256a, I 258, O 036, O 152, O 230; Grootvriendt Lien : O 152, O 228, O 231, O 233; *koeksn* : DC 52 : N 090; WVD 81: Kaartspel : O 189; **X** : WVD 81: Kaartspel : O 116.

koekeren : WBD-materiaal : I 220, I 265, I 266, I 269, I 274, I 275, K 283, O 067, O 068, O 069, O 072, O 156, O 162, O 169, O 175, O 238, P 002, P 003, P 004; WVD 81: Kaartspel : I 178, I 181, I 212, I 217, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 066; WVD 158 : I 146, I 258, I 260a, I 264, I 264a, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 146; *koek&r&n* : DC 52 : I 173, I 212, O 056, O 061; *koek&rn* : DC 52 : O 061, O 064; Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150.

koekers : WVD 158 : N 070.

koekjes : WVD 81: Kaartspel : I 264; WVD 158 : N 038, O 027, O 257; WVD 81: Kaartspel : O 257.

lukkeren *luk&rn* : DC 52 : I 259.

ruiten : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 100, K 100a, K 101, K 102, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 151, K 152, K 153z, K 154, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 169, K 170, K 171, K 171a, K 172, K 173, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 179, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 185, K 186, K 187, K 188, K 189, K 189a, K 191, K 192, K 194, K 195a, K 196, K 197, K 197a, K 201, K 202, K 204, K 205, K 206, K 207, K 208, K 209, K 210, K 212a, K 213, K 214, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 224, K 231, K 234, K 235, K 236, K 237, K 239, K 240, K 241, K 241a, K 243, K 244, K 245, K 250, K 252, K 254, K 257, K 260, K 265, K 267, K 268, K 269, K 271, K 272, K 273, K 283, K 286, K 291, K 292, K 296, K 307, L 091, L 091a, L 091b, L 093, L 094, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 102, L 104, L 109, L 144, L 145, L 148, L 149, L 150, L 151, L 152, L 153, L 154, L 154a, L 155, L 156, L 157, L 158, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 162, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 189, L 190, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 212, L 227, L 229, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 236, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 256, L 257, L 258, L 259, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 283, L 285, O 157, O 238, P 025; WLD-materiaal : K 278, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 214, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 268, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 295, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 316, L 317, L 318b, L 319, L 320, L 320a, L 321, L 323, L 325, L 327, L 328, L 329, L 330, L 331, L 333, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 368, L 371, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 382, L 385, L 387, L 415, L 416, L 417, L 419, L 420, L 421, L 422, L

423, L 424, L 425, L 426, L 427, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, L 434a, Q 001, Q 007, Q 009, Q 010, Q 012, Q 013, Q 016, Q 020, Q 021, Q 022, Q 027, Q 029, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 083, Q 088, Q 095, Q 096a, Q 096b, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 105, Q 110, Q 111, Q 113, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 187, Q 188, Q 191, Q 196, Q 196a, Q 198, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 207, Q 208, Q 211, Q 251, Q 253, Q 278; WVD 81: Kaartspel : H 083, I 134, I 148, N 023, O 079, O 127; WVD 158 : I 106, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 166, I 206, I 241, I 272, O 117, O 190, O 228; *ròd&t&* : DC 52 : O 084; *ruite* : DC 52 : O 029.

ruitenen : WBD-materiaal : I 268a, I 269, K 244, K 246, K 247, K 251, K 291; **ruikenen** : WBD-materiaal : I 268a.

ruitens : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 078, I 079, I 102, I 118, K 107, K 125a, K 127, K 130, K 136a, K 141, K 143, K 147, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 161, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 169, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179a, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 201, K 204, K 210, K 212, K 215, K 220, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 240, K 242, K 244, K 246, K 248, K 253, K 256, K 262, K 268, K 269, K 273, K 280, K 282, L 092, L 099, L 100, L 103, L 144, L 145, L 147, L 148, L 151a, L 155, L 159, L 159b, L 180, L 181, L 199, L 201, L 202, L 207, L 224a, L 227, L 228, L 232, L 235, L 237, L 260, L 281; WVD 81: Kaartspel : I 116c, I 144a; WVD 158 : I 104, I 116c.

ruiteren **ruikeren** : WBD-materiaal : I 269.

ruiters : WVD 158 : I 176.

steens : WVD 81: Kaartspel : H 083, H 087, H 089, N 014, N 015, N 016, N 023, O 257; WVD 158 : H 089, N 014, O 257; DC 52 : H 089, N 016; *stie&ns* : DC 52 : O 189; WVD 81: Kaartspel : O 189.

tegels : WVD 158 : O 257.

Klaveren

WLD-materiaal, 111; WVD 81: Kaartspel (1998), 7; WVD 158, 9; DC 52 (1977), 8a(4); Grootvriendt Lien (2007), 84; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 41.

bolletjes : WVD 158 : H 046.

keuneteten : WVD 81: Kaartspel : H 083; WVD 158 : N 063.

klababbers : WVD 81: Kaartspel : O 257; **klabobbers** : WVD 158 : O 257.

klaveren : WLD-materiaal : K 278, K 318, K 353, K 358, K 361, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 214, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 269, L 271, L 282, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 295, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 314, L 316, L 316a, L 320, L 320a, L 323, L 325, L 327, L 328, L 329, L 330, L 331, L 333, L 353, L 360, L 364, L 369, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 385, L 387, L 414, L 417, L 419, L 421, L 422, L 423, L 425, L 426, L 427, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, P 047, P 055, P 176, P 179, P 188, P 192, P 196, P 197, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 010, Q 012, Q 013, Q 020, Q 071, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 083, Q 086, Q 089, Q 093, Q 095, Q 096a, Q 096b, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 105, Q 110, Q 113, Q 117a, Q 153, Q 162, Q 166, Q 168, Q 187, Q 188, Q 193, Q 196, Q 198; WVD 81: Kaartspel : H 046, I 148, I 160, I 178, I 181, I 190, I 212, I 217, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 127, O 131; WVD 158 : I 116, I 127, I 136, I 146, I 166, I 176, I 178, I 181, I 241, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 130, O 016, O 046, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 100, O 146, O 152, O 210; DC 52 : I 173, I 177, I 212, I 258, I 259, O 056, O 061; *klòdòv&r&n* : DC 52 : O 061; *klòdòv&r&n* : DC 52 : O 061; Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 220, O 231.

klavers : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 049, H 065, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 169, I 170, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 258, I 264, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 079, O 080, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 133, O 189, O 198, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 116c, I 122, I 135, I 145, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N

132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 047, O 079, O 080, O 084, O 097, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 005, H 016, H 023, H 051, H 069, H 084, H 089, H 108, H 121, I 155, I 158, I 170b, I 190, I 202, I 208, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 251, N 015, N 024, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 090, N 141, N 143, O 018, O 028, O 030, O 036, O 038, O 087, O 111, O 116, O 152, O 181, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; *kloov&rs* : Grootvriendt Lien : O 228; *klòòv&rs* : DC 52 : H 009, H 066, I 154, I 255, N 016, N 067, N 083, N 089, O 006; Grootvriendt Lien : O 152; *klòòv&s* : Grootvriendt Lien : O 233; *klowv&rs* : DC 52 : I 147, I 171, I 190.

kleen : WLD-materiaal : L 269, L 271, L 300, L 316a, L 321, L 329, L 359, L 364, L 368, L 369, L 377, L 421, L 429, L 434a, Q 016, Q 021, Q 022, Q 027, Q 029, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 098, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 110, Q 111, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 191, Q 193, Q 196, Q 196a, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 208, Q 222, Q 251.

koeiteten : WVD 158 : O 257.

konijnneten, konijnenneten : WVD 81: Kaartspel : I 241, I 263, O 230; WVD 158 : I 249.

konijnneteten : WVD 158 : O 257.

kruitser : WLD-materiaal : Q 121.

kruitseren : WLD-materiaal : L 270, L 271, L 296, L 299, L 387, Q 020, Q 030, Q 035, Q 116.

Harten

WBD-materiaal, 107; WLD-materiaal, 112; WVD 81: Kaartspel (1998), 8-9; WVD 158, 10-11; DC 52 (1977), 8a(2); Grootvriendt Lien (2007), 85; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 40; ZND 6 (1924), 47b; ZND 8 (1925), 18a; ZND 19 (1935), 4; ZND 42 (1943), 8-45-50.

harten : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, I 180, K 100, K 100a, K 101, K 102, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 151, K 152, K 153z, K 154, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 185, K 186, K 187, K 188, K 189, K 191, K 192, K 194, K 196, K 197, K 201, K 202, K 205, K 206, K 207, K 209, K 210, K 212, K 213, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 220, K 221, K 226, K 229, K 231, K 234, K 235, K 237, K 240, K 241, K 243, K 244, K 247, K 250, K 252, K 267, K 268, K 271, K 272, K 273, K 274, K 276, K 291, K 292, K 305, K 307, K 349a, L 091a, L 091b, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 104, L 144, L 145, L 148, L 149, L 151, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 227, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O 272, P 013, P 032, P 088, P 093, P 095, P 099, P 154a, P 163; WLD-materiaal : K 278, K 315, K 316, K 318, K 353, K 357, K 358, K 359, K 360, K 361, L 210, L 245, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 314, L 315, L 316, L 317, L 318b, L 319, L 320a, L 329, L 330, L 331, L 352, L 353, L 354, L 355, L 356, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 367, L 368, L 371, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 381, L 383, L 387, L 413, L 414, L 415, L 416, L 418, L 419, L 420, L 421, L 422, L 423, L 424, L 433, L 434, P 047, P 048, P 050, P 051, P 052, P 056, P 057, P 058, P 118, P 119, P 120, P 121, P 172, P 173, P 174, P 175, P 176, P 177, P 178, P 180, P 184, P 186, P 188, P 189, P 195, P 197, P 213, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 007, Q 008, Q 009, Q 010, Q 011, Q 012, Q 013, Q 020, Q 021, Q 032, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 083, Q 084, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 091, Q 095, Q 096, Q 096b, Q 102, Q 103, Q 113, Q 117a, Q 153, Q 154, Q 155a, Q 156, Q 161, Q 162, Q 164, Q 166, Q 167, Q 168, Q 172, Q 173, Q 175, Q 178, Q 179, Q 180, Q 188, Q 191, Q 193, Q 196, Q 251, Q 253, Q 259, Q 278; WVD 81: Kaartspel : H 028, H 046, H 066, H 083, H 089, H 100, I 134, I 135, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 180, I 185, I 212, I 217, I 241, I 249, I 257, I 258, O 031, O 046, O 052, O 056, O 059, O 061, O 064, O 078, O 095, O 097, O 127, O 133, O 179, O 198, O 202, O 220, O 265; WVD 158 : H 002, H 084, H 108, H 109, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 154, I 166, I 176, I 178, I 185, I 188, I 190, I 241, I 247, I 257, I 258, I 264, I 272, N 014, N 033, N 063, N 065, N 072, N 088, O 016, O 044a, O 046, O 048, O 051, O 052, O 056, O 061, O 064, O 084, O 097, O 100, O 113, O 117, O 125, O 146, O 210, O 214, O 220, O 228; DC 52 : H 069; Vandercruyssen Kaartspel : O 186; ZND 8 : I 178, I 215, N 104, O 182, O 216; ZND 19 : H 002, H 003, H 010, H 011, H 013, H 016, H 022, H 029, H 035, H 036, H 042, H 046, H 054, H 068, H 072, H 084, H 085, H 088, H 101, H 108, H 114, H 116, H 117, H 119, H 123, I 146, I 148, I 154, I 155, I 158, I 175, I 177, I 180, I 190, I 200, I 208, I 209, I 213, I 237, I 240, I 241, I 248, I 253, I 255, I 258, I 261a, N 021, N 025, N 032, N 034, N 035, N 038, N 041, N 045, N 063, N 064, N 068, N 072, N 085, N 087, N 088, N 104, N 114, N 121, N

132, N 134, N 139, N 141, O 002, O 004, O 009, O 030, O 035, O 036, O 047, O 056, O 059, O 061, O 076, O 078, O 080, O 082, O 122, O 135, O 136, O 142, O 198, O 200, O 207, O 208, O 226, O 228; ZND 42 : I 151, I 215, I 241, O 061, O 182; *ert&n* : Grootvriendt Lien : O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 220, O 231; *hert&n* : ZND 8 : H 035, I 175, I 241, I 258, I 258a, N 019, N 073, O 047, O 098, O 203, O 205; DC 52 : I 256a, O 061, O 064, O 181; ZND 6 : N 024; ZND 42 : H 016, H 046, H 110, H 113, I 148, I 154, I 174, I 175, I 223, I 241, I 255, I 258, I 259, I 261, I 262, O 052, O 061, O 124, O 128, O 146, O 152, O 196, O 265; ZND 42 : I 175; ZND 42 : I 147; ZND 42 : O 061; ZND 42 : I 171a, O 265; ZND 42 : O 148 : ZND 8 : I 213; ZND 8 : I 272; WBD-materiaal : K 268, K 325, P 080, P 085, P 089, P 094, P 095, P 112, P 137a, P 143a, P 154, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 168, P 171, P 199; *herten* : DC 52 : O 056, O 061; ZND 6 : I 187; ZND 42 : H 011, I 156b, I 171a, I 175, I 211, I 212, I 215, I 240, I 241, I 257, N 036, N 045, N 141, O 005, O 048, O 052, O 056, O 059, O 061, O 100, O 123, O 131, O 144, O 184, O 196, O 265; ZND 42 : I 175; ZND 42 : O 152; WBD-materiaal : I 221, I 221a, I 222, I 269, K 206, K 236, K 240, K 241, K 241a, K 254, K 260, K 266, K 267, K 269, K 272, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 286, K 289, K 292, K 294, K 295, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 313, K 323, K 324, K 326a, K 329, K 330, K 339, K 340a, K 344, K 346, K 349a, K 350, K 351, K 351a, K 352, K 355, K 356, O 072, O 155, O 156, O 157, O 162, O 165, O 175, O 178, O 238, O 256, O 286, O 286a, P 010, P 013, P 014, P 025, P 026, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 043, P 060, P 063, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 084, P 086, P 088, P 089, P 093, P 094, P 096, P 099a, P 100, P 101, P 107, P 109, P 112, P 122, P 124a, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 144, P 145, P 152, P 154, P 198; ZND 42 : O 151.

hartenen : WBD-materiaal : K 244, K 246, K 247, K 250, K 251, K 256, K 291; WVD 81: Kaartspel : I 217, I 264, I 264a, O 046, O 061; WVD 158 : I 146, I 258, O 046, O 058, O 061; ZND 8 : I 182; ZND 19 : I 151, I 173, I 175, I 213, I 218, I 261a, O 061; *hert&n&n* : ZND 8 : I 213, I 258; *het&r&n* : ZND 8 : I 260a; ZND 6 : I 213; ZND 42 : O 061; ZND 42 : O 148; WBD-materiaal : P 014, P 089; *hertenen* : DC 52 : O 061; ZND 42 : O 061; WBD-materiaal : I 221, I 268, I 268a, I 271, K 283, K 286, K 287, K 288, K 295, K 299, K 300a, K 320, K 324, K 330, K 332, K 333b, K 339, K 340, O 162, O 178a, P 006, P 010, P 014, P 016, P 018, P 020, P 062, P 064, P 088, P 123a.

hartens : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 078, I 079, I 102, I 118, K 107, K 125a, K 127, K 130, K 136a, K 141, K 143, K 146, K 147, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 168, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 201, K 204, K 206, K 209, K 210, K 212, K 213, K 215, K 216, K 219, K 220, K 224, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 240, K 242, K 244, K 246, K 247, K 248, K 250, K 253, K 256, K 282, K 291, K 296, L 092, L 099, L 100, L 103, L 144, L 145, L 147, L 148, L 150, L 151a, L 155, L 159, L 159b, L 177b, L 180, L 181, L 184, L 201, L 202, L 207, L 224a, L 227, L 228, L 232, L 235, L 237, L 255, L 260, L 280, L 281, O 274, O 275, O 281; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 034, H 036, H 049, H 065, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 144a, I 145, I 146, I 155, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 169, I 170, I 183, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 264, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 061, O 065, O 079, O 080, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 131, O 133, O 189, O 206, O 208, O 215, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 112, H 115, H 116, H 117, H 123, I 104, I 106, I 116c, I 145, I 146, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 181, I 183, I 183a, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 047, N 063, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 018, O 022, O 025, O 031, O 036, O 038, O 047, O 061, O 079, O 080, O 104, O 111, O 116, O 131, O 133, O 137, O 152, O 190, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 016, I 154, O 038; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 260; ZND 8 : I 148, I 167, N 088, N 104, O 133, O 216, O 228; ZND 19 : O 191; ZND 42 : H 039, I 171, I 179, I 199, I 241, N 022, N 072, N 131, O 047, O 053, O 208, O 209, O 228; *ert&s* : Grootvriendt Lien : O 152, O 228; *et&s* : Grootvriendt Lien : O 233; *hèè&rt&ns* : ZND 8 : I 125, N 130, N 141; *hèè&rt&s* : ZND 8 : I 241; *hert&ngs* : ZND 8 : O 056; *hert&ns* : ZND 8 : H 004, H 005, H 007, H 028, H 029, H 036, H 068, H 084, H 106, H 108, H 113, H 116, H 118, H 120, H 123, I 159, I 190, I 196, I 208, I 209, I 228, I 230, I 233, I 236, I 252, N 019, N 021, N 028, N 038, N 045, N 063, N 087, N 117, N 139, O 001, O 009, O 010, O 022, O 025, O 026, O 028, O 036, O 038, O 045, O 047, O 082, O 090, O 117, O 129, O 130; *hert&s* : ZND 8 : H 016, I 178, I 241, I 250, O 117, O 152, O 218, O 219; DC 52 : I 170b, I 256a; ZND 42 : O 228; DC 52 : H 023, H 066, H 069, H 084, H 121, I 190, N 015, N 024, N 038, N 067, N 083,

O 036; ZND 42 : H 010, H 012, H 024, H 025, H 033, H 035, H 036, H 038, H 040, H 042, H 049, H 061, H 064, H 065, H 067, H 083, H 084, H 100, H 108, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 130, I 153, I 154, I 154b, I 189, I 192, I 195, I 200, I 202, I 224, I 225, I 231a, I 252, I 255, N 019, N 025, N 028, N 029, N 032, N 033, N 034, N 035, N 038, N 041, N 043, N 045, N 046, N 067, N 073, N 075, N 078, N 083, N 084, N 088, N 090, N 091, N 114, N 114a, N 115, N 132, N 139, N 141, O 001, O 014, O 017, O 018, O 020, O 026, O 040, O 042, O 049, O 052, O 054, O 075, O 076, O 084, O 087, O 099, O 111, O 117, O 129, O 137, O 138, O 150, O 179, O 179a, O 190, O 208: DC 52 : I 171, I 202, I 251, O 152; ZND 42 : I 147, I 158, I 165, I 174, I 175, I 175a, I 202, I 205, I 206, I 208, I 209, I 210, I 241, I 245, I 248, I 255, N 072, O 145, O 224, O 228, O 231, O 265, O 271; ZND 42 : I 175: DC 52 : O 181: DC 52 : N 090: ZND 42 : O 151, O 221, O 233: WBD-materiaal : K 169: DC 52 : I 241; ZND 42 : I 202, O 049: DC 52 : O 181: ZND 42 : O 208; **herten** : DC 52 : I 173; **hertens** : DC 52 : H 005, H 009, H 051, H 089, I 155, I 158, I 190, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 255, N 015, N 016, N 025, N 038, N 065, N 079, N 080, N 082, N 141, N 143, O 006, O 018, O 028, O 030, O 036, O 087, O 111, O 116; ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 011, H 023, H 029, H 033, H 035, H 036, H 040, H 046, H 054, H 058, H 060, H 063, H 065, H 066, H 067, H 113, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 133, I 152, I 153, I 154, I 155, I 156, I 164, I 186, I 187, I 189, I 190, I 192, I 193, I 194, I 195, I 201, I 206, I 208, I 212, I 225, I 236, I 243, I 251, I 252, I 253, I 258, N 028a, N 029, N 034, N 036, N 037, N 038, N 039, N 041, N 043, N 045, N 046, N 047, N 067, N 080, N 084, N 087, N 089, N 090, N 139, N 140, N 142, N 143, O 009, O 011, O 013, O 014, O 016, O 017, O 018, O 019, O 019a, O 031, O 032, O 035, O 078, O 079, O 081, O 084, O 085, O 087, O 094, O 107, O 111, O 117, O 121, O 123, O 128, O 129, O 142, O 143, O 179, O 179a, O 181, O 188, O 190, O 208; **hertes** : DC 52 : I 147, I 208, I 241, I 255; ZND 42 : I 165, I 202, I 205, I 209, I 241, I 242, I 251a, I 252, O 218, O 224: ZND 42 : O 098, O 189: ZND 42 : I 135: WBD-materiaal : K 200, K 212a, K 231, K 239, K 254, K 256, K 257, K 258, K 262, K 265, K 268, K 269, K 273, K 280, K 282, K 292, K 294, K 296, K 299, K 351a, O 158, O 159, O 175, O 238, O 239, O 241, O 242, O 243, O 244, O 250, O 251, O 275, O 277, O 286, O 289, P 014, P 133, P 198, P 199; ZND 42 : O 235.

harteren : WBD-materiaal : I 266, O 067, O 070; WVD 81: Kaartspel : I 178, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 058, O 060, O 061, O 062, O 066; WVD 158 : I 260a, I 264, I 264a, O 060, O 061, O 062; DC 52 : I 177, I 259; ZND 19 : I 178, I 181, I 258, I 272; ZND 42 : I 146, I 176, I 177, I 179, I 181, I 264; *et&rn* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a: ZND 42 : I 258, I 259, I 260, I 262, O 059: ZND 42 : I 260a, I 263a, I 264, I 264a: ZND 8 : I 261; *hert&rn* : ZND 8 : I 260: WBD-materiaal : I 266; **herteren** : DC 52 : I 212; ZND 42 : I 213, I 260a: WBD-materiaal : I 220, I 265, I 269, I 274, I 275, K 283, O 067, O 068, O 069, O 070, O 072, O 162, O 169, P 002, P 003, P 004.

harters : WVD 81: Kaartspel : I 181; ZND 42 : I 181.

hartjes : WVD 158 : O 212, O 257; ZND 19 : O 187, O 191; **hertjes** : ZND 42 : O 211.

harts herts : ZND 8 : N 047: ZND 42 : O 150.

hartsen : WLD-materiaal : Q 119, Q 208: ZND 42 : I 186.

hartser : WLD-materiaal : Q 116, Q 117a, Q 121, Q 211, Q 262.

Schoppen

WBD-materiaal, 108; WVD 81: Kaartspel (1998), 9; WVD 158, 11; DC 52 (1977), 8a(1); Grootvriendt Lien (2007), 82; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 44.

pijken : WBD-materiaal : K 221, K 237, K 250, O 162, O 238; WVD 81: Kaartspel : I 160, I 208, I 249, O 031, O 046, O 198, O 202, O 265; WVD 158 : H 084, I 166, I 178, I 190, I 241, I 247, N 033, N 065, N 070, O 016, O 100, O 117, O 125, O 210; DC 52 : I 158; Vandercruyssen Kaartspel : O 186.

pijkenen : WVD 81: Kaartspel : I 150, I 258, O 046; WVD 158 : I 257, O 046.

pijkens : WBD-materiaal : K 256, K 271; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 264, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 037, O 042, O 078, O 079, O 080, O 104, O 113, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 206, O 208, O 215, O 230, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 093, H 101, H 108, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 135, I 145, I 146, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 176, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 251, I 257, I 258, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 067, N 069, N 072, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130,

N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 022, O 025, O 036, O 038, O 044a, O 047, O 048, O 051, O 052, O 079, O 080, O 084, O 097, O 104, O 113, O 116, O 131, O 133, O 137, O 190, O 212, O 214, O 257; DC 52 : I 155, I 190, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 255, N 038, N 079, O 006, O 018, O 028, O 030, O 038, O 087, O 111; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 091, H 100, H 116a, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 115, N 122, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 260; *piek&ns* : DC 52 : H 005, H 009, H 023, H 051, H 066, H 069, H 084, H 089, H 108, I 154, N 015, N 016, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 123, N 143; *piek&s* : DC 52 : H 016; *pij&ns* : DC 52 : O 116; *pik&ns* : DC 52 : H 121, N 141; *pik&s* : DC 52 : I 208; DC 52 : I 147, I 158, I 171, I 190, I 241, I 255, I 256a, I 258, O 036; DC 52 : O 181, O 230; DC 52 : O 189; WVD 81: Kaartspel : O 116, O 189.

pijkeren : WBD-materiaal : K 250; WVD 81: Kaartspel : I 150, I 178, I 257, I 258, I 263, O 059; WVD 158 : I 146, I 154, I 258; DC 52 : I 171, I 212; *pèèk&rn* : Grootvriendt Lien : I 259.

pijkers : WVD 81: Kaartspel : I 208, I 212, O 257; WVD 158 : O 257.

schoppen : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 079, I 102, I 118, I 271, K 100, K 100a, K 101, K 102, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153z, K 154, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 169, K 172, K 173, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 182, K 183, K 184, K 186, K 187, K 188, K 189, K 189a, K 191, K 192, K 193a, K 194, K 195a, K 196, K 197, K 201, K 202, K 204, K 205, K 206, K 208, K 209, K 210, K 212, K 212a, K 213, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 226, K 231, K 234, K 235, K 236, K 237, K 240, K 241, K 241a, K 243, K 244, K 245, K 246, K 247, K 250, K 251, K 252, K 254, K 257, K 260, K 265, K 266, K 267, K 268, K 269, K 271, K 272, K 273, K 274, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 280, K 283, K 286, K 289, K 291, K 292, K 294, K 295, K 296, K 300a, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 312a, K 313, K 324, K 325, K 330, K 332, K 339, K 340, K 344, K 346, K 349a, K 350, K 351, K 351a, K 352, K 355, K 356, L 091a, L 091b, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 104, L 144, L 145, L 149, L 150, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 180a, L 180d, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 200, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 227, L 228, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 243, L 244, L 255, L 257, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 281, L 285, O 178, O 178a, O 238, O 251, O 281, O 286, O 286a, O 289, P 010, P 013, P 014, P 016, P 018, P 025, P 026, P 027, P 028, P 035a, P 037, P 041, P 043, P 062, P 063, P 064, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 085, P 088, P 093, P 094, P 095, P 096, P 099, P 100, P 107, P 109, P 112, P 122, P 124a, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 133a, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 145, P 152, P 154, P 154a, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 163, P 164, P 168, P 171, P 198, P 199, P 211; WVD 81: Kaartspel : H 083, I 134, I 148, I 160, I 217, O 061, O 079; WVD 158 : H 018, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 166, I 210, O 061, O 116; *skiep&n* : Grootvriendt Lien : O 220; **schippen** : WBD-materiaal : I 180, I 222, K 196, K 224, K 287, K 320, K 326a, K 329, K 330, K 340, O 070, O 157, O 165, O 239, O 241, O 242, O 272, O 274, O 275, P 003, P 016, P 020, P 027, P 029a, P 084, P 086, P 088, P 128; WVD 158 : O 046, O 061; *schip&n* : DC 52 : O 061; WBD-materiaal : K 247, O 239; **schoffen** : WBD-materiaal : I 079; WBD-materiaal : K 250, K 276, K 330, P 010, P 088, P 089, P 094, P 095, P 101, P 137, P 137a, P 143a, P 144; WBD-materiaal : O 155, O 157, O 158, O 242, O 243, O 275, O 277; WBD-materiaal : O 158, O 244, O 274, O 275; WBD-materiaal : K 171a, K 172, K 187, L 144, L 145, L 148, L 151, L 177b, L 178a, L 180, L 183, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 229a, L 237, L 240, L 242, L 279, L 280, O 175, O 238, O 243; WBD-materiaal : K 187a, K 242, L 147, L 148, L 181, L 207, L 224a, L 235, L 237, L 258, O 238.

schoppenen : WBD-materiaal : K 246; WVD 81: Kaartspel : I 264a, O 046, O 061; **schippenen** : WBD-materiaal : I 221, I 221a, I 268, I 268a, K 247, K 288, K 324, K 333b, K 339, P 006, P 016, P 060; WVD 158 : O 046, O 061; WBD-materiaal : K 262.

schoppens : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 078, I 079, I 102, I 118, I 269, K 107, K 125a, K 127, K 130, K 136a, K 141, K 143, K 147, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 168, K 169, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 195, K 195a, K 197, K 201, K 204, K 206, K 207, K 210, K 212, K 215, K 216, K 220, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 239, K 240, K 242, K 243, K 244, K 246, K 248, K 253, K 256, K 262, K 267, K 268, K 269, K 273, K 282, K 292, K 294, K 296, K 299, L 092, L 099, L 100, L 103, L 144, L 145, L 151a, L 155, L 159, L 159b, L 177b, L 180, L 201, L 202, L 227, L 228, L 232, L 235, L 240, L 260, L 280, L 281, O 159, O 175, O 238, O 250, P 014, P 199; WVD 81: Kaartspel : I 116c, I 178, I 264, O 061, O 065, O 220, O 230, O 233; WVD 158 : I 106, I 116c, I 206, O 152, O 220, O 233; *skiep&s* : Grootvriendt Lien : O 150, O 231; *skiep&s* : Grootvriendt Lien : O 147, O 152, O 228, O 233; **schippens** *skip&s* : DC 52 : O 152; WVD 158 : I 181, I 264, O 051, O 061.

schopperen : WBD-materiaal : I 220, I 265, I 269, I 274, I 275, K 283, O 067, O 069, O 070, O 072, O 162, O 238, P 002, P 004; WVD 81: Kaartspel : I 181, I 217, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 066; *skiep&rn* : Grootvriendt Lien : I 260a, I 264a;

schip&rn : DC 52 : O 061; *schoep&rn* : Grootvriendt Lien : O 148; *schuup&rn* : Grootvriendt Lien : O 061; *skiep&rn* : Grootvriendt Lien : I 264, O 136, O 146; schipperen : WBD-materiaal : I 220, I 265, O 068, O 072, O 156, O 162, O 169, P 002, P 003; WVD 158 : I 181, I 247, I 260a, I 264, I 264a, I 272, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 146; *skip&rn* : DC 52 : O 056; *skip&rn* : DC 52 : O 064; schofferen : WBD-materiaal : I 266; schoppelen : WBD-materiaal : K 244; WBD-materiaal : O 068.
schoppers schippers : WVD 158 : I 181.

Aas

WLD-materiaal, 113; WVD 81: Kaartspel (1998), 11-14-32; WVD 158, 12-37; DC 52 (1977), 8b(1); Vandercruyssen Kaartspel (2006), 50; ZND B2 (1923), 349; ZND 6 (1924), 21-47b; ZND 42 (1943), 8-45.

aas : WLD-materiaal : K 315, K 353, K 357, K 358, K 359, K 360, K 361, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 214, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 268, L 269, L 270, L 271, L 286, L 288, L 289, L 290, L 291, L 295, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 313, L 314, L 315, L 316, L 316a, L 317, L 319, L 320a, L 329, L 330, L 331, L 333, L 352, L 353, L 354, L 355, L 355a, L 356, L 360, L 364, L 368, L 369, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 382, L 385, L 387, L 413, L 414, L 416, L 417, L 418, L 419, L 420, L 421, L 422, L 423, L 424, L 425, L 426, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, L 434a, P 047, P 048, P 050, P 051, P 052, P 055, P 057, P 058, P 118, P 119, P 121, P 173, P 174, P 175, P 176, P 177, P 178, P 179, P 180, P 183, P 186, P 188, P 192, P 193, P 196, P 197, P 213, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 007, Q 008, Q 009, Q 010, Q 011, Q 012, Q 013, Q 016, Q 020, Q 021, Q 022, Q 027, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 071, Q 072, Q 074, Q 075, Q 077, Q 078, Q 080, Q 083, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 091, Q 095, Q 096, Q 096a, Q 096b, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 105, Q 110, Q 111, Q 113, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 153, Q 154, Q 155a, Q 156, Q 158, Q 160, Q 161, Q 162, Q 164, Q 166, Q 167, Q 168, Q 172, Q 173, Q 175, Q 178, Q 179, Q 180, Q 187, Q 188, Q 191, Q 193, Q 196, Q 196a, Q 198, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 207, Q 208, Q 211, Q 222, Q 251, Q 253, Q 259, Q 262, Q 278, Q 284; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 072, N 075, N 087, N 088, N 090, N 115, N 117, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, O 019a, O 022, O 031, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 013, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 089, H 101, H 108, H 112, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 127, I 135, I 136, I 140, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 231, I 235, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 100, O 104, O 111, O 116, O 125, O 131, O 137, O 146, O 152, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 233, O 257; DC 52 : H 005, H 009, H 016, H 023, H 051, H 066, H 069, H 089, H 121, I 147, I 154, I 155, I 158, I 170b, I 171, I 173, I 177, I 190, I 208, I 212, I 223a, I 231, I 233, I 235, I 241, I 255, I 256a, I 258, N 015, N 016, N 023, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 006, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 064, O 084, O 087, O 111, O 116, O 152, O 189, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; ZND B2 : H 002, H 009, H 016, H 023, H 036, H 042, H 049, H 052, H 054, H 062, H 104, H 115, H 123, I 175, I 178, I 180, I 213, I 234, I 262, I 264a, N 022, N 025, N 032, N 038, N 039, N 041, N 045, N 078, N 090, N 131, N 141, O 010, O 024, O 056, O 116, O 123, O 228, O 233; ZND 6 : H 001, H 016, H 029, H 038, H 042, H 084, H 088, H 108, H 119, H 120, H 122, H 123, I 125, I 145, I 153, I 154, I 154a, I 163, I 167, I 169, I 171, I 172, I 175, I 178, I 182, I 183, I 187, I 190, I 204, I 209, I 213, I 215, I 216, I 218, I 223, I 224, I 230, I 231, I 233, I 241, I 243, I 250, I 252, I 255, I 256a, I 258, I 260, I 261, I 272, N 016, N 021, N 024, N 025, N 028, N 029, N 043, N 047, N 063, N 067, N 071, N 073, N 081, N 085, N 088, N 089, N 090, N 091, N 104, N 116, N 117, N 139, O 001, O 004, O 009, O 014, O 018, O 032, O 047, O 056, O 058, O 061, O 082, O 083, O 084, O 087, O 090, O 095, O 112, O 117, O 128, O 129, O 130, O 133, O 148, O 149, O 152, O 180, O 182, O 188, O 205; ZND 42 : I 208, I 258, N 019, N 038, O 005, O 018, O 026, O 085, O 208, O 233; *koek&n* *òd&s* : ZND 6 :

H 003, H 004, H 005, H 007, H 013, H 016, H 023, H 036, H 061, H 084, H 088, H 116, H 119, N 034, N 044, N 088; ZND 42 : H 065, I 148; *koekn óò&s* : ZND 6 : N 067; *koekn òò&s* : ZND 6 : H 001, H 024, H 026, H 028, H 051, H 054, H 061, H 063, H 065, H 067, H 068, H 072, H 084, H 093, H 113, H 116, H 118, H 120, H 122, H 123, I 190, N 024, N 032, N 038, N 044, N 045, N 081, N 087, N 131, N 141; *koek&n òò&z&* : ZND 6 : H 106, H 123; ZND 42 : H 065; *kòòwk&n òò&s* : ZND 6 : I 224; *kowk&n óò&s* : ZND 6 : O 079; *kowk&n òò&s* : ZND 6 : O 083; *ojs* : DC 52 : I 202, I 251, O 018, O 181; *ojz&* : DC 52 : I 190; *òò&s* : DC 52 : I 259; *pekn òò&s* : ZND 6 : H 123; *piek òò&s* : ZND 6 : H 016; *pie&kn òò&s* : ZND 6 : N 045; *piek&n òò&s* : ZND 6 : H 003, H 004, H 005, H 007, H 013, H 016, H 024, H 036, H 042, H 063, H 093, H 106, H 116, H 118, I 153, N 038, N 044, N 071, N 073, N 088, N 090, N 139; *piekn òò&s* : ZND 6 : H 023, H 026, H 028, H 051, H 054, H 061, H 065, H 067, H 068, H 072, H 084, H 088, H 112, H 113, H 116, H 118, N 028, N 029, N 032, N 034, N 038, N 044, N 047, N 063, N 067, N 081, N 087, N 088, N 089, N 131, N 141; *piekn òò&z&* : ZND 6 : H 116; ZND 6 : N 024; ZND 6 : I 213; WLD-materiaal : Q 075; ZND 6 : I 187; ZND 6 : I 215, I 256a, O 152; ZND 6 : I 216; schipperen : ZND 6 : I 260a, I 261, O 056, O 058, O 061; ZND 6 : O 148, O 149; WVD 81: Kaartspel : O 052, O 059.

aast : WLD-materiaal : L 266, L 267, L 293, L 316, L 319, L 321, L 323, L 330, L 362, L 368, L 371, L 381, L 414, L 416, L 418, L 420, Q 003, Q 010, Q 012, Q 029, Q 088, Q 172, Q 173, Q 253, Q 262, Q 278; WLD-materiaal : L 288, L 289.

haas : WLD-materiaal : K 278, K 316, K 318, K 360, L 286, L 312, L 313, L 316, L 327, L 371, L 415, L 416, L 427, P 175, Q 002, Q 012, Q 077, Q 088; WVD 81: Kaartspel : H 026, H 083, H 089, H 119, H 123, I 124, I 145, I 150, I 155, I 170, I 208, I 264, N 070, N 071, N 082, N 089, N 118, N 141, N 163, O 025, O 037, O 080, O 097, O 131, O 133, O 208, O 215, O 265; WVD 158 : H 028, H 093, H 109, I 140, I 173, I 188, I 241, I 258, I 260a, N 018, N 038, N 045, N 072, N 091a, O 097, O 113, O 116, O 117, O 133, O 190.

haast : WLD-materiaal : L 317, L 318b, L 319, L 320, L 321, L 325, L 327, L 328, L 353, L 359, L 360, L 366, L 367, L 368, L 371, L 415, L 416, L 418, Q 012.

Koning

WBD-materiaal, 109; WLD-materiaal, 107; WVD 81: Kaartspel (1998), 11-12; WVD 158, 13-15; DC 52 (1977), 8b(2); Grootvriendt Lien (2007), 89; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 46; ZND 42 (1943), 8-45.

heer : WBD-materiaal : I 057, I 078, I 079, I 118, I 180, I 220, I 221, I 221a, I 222, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 271, I 274, I 275, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 125a, K 128, K 130, K 150, K 151, K 154, K 157, K 158b, K 160, K 161, K 163, K 164a, K 165, K 165a, K 173, K 174, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179a, K 181, K 182, K 183, K 184, K 186, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 192, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 201, K 204, K 205, K 206, K 207, K 209, K 210, K 212, K 215, K 216a, K 221, K 224, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 236, K 237, K 239, K 240, K 241, K 241a, K 243, K 244, K 246, K 247, K 248, K 250, K 251, K 252, K 253, K 254, K 256, K 262, K 265, K 266, K 267, K 268, K 269, K 271, K 272, K 273, K 274, K 276, K 276a, K 276b, K 277, K 280, K 282, K 283, K 286, K 287, K 288, K 291, K 292, K 294, K 295, K 296, K 299, K 301, K 302, K 303, K 304, K 305, K 306, K 307, K 307b, K 308a, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 313, K 320, K 324, K 326a, K 329, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 344, K 346, K 349a, K 351, K 351a, K 355, L 092, L 144, L 148, L 159, L 180, L 186, L 187a, L 199, L 201, L 207, L 227, L 232, L 235, L 237, L 260, L 262, L 279, L 285, O 067, O 068, O 069, O 070, O 072, O 155, O 157, O 158, O 159, O 162, O 165, O 169, O 175, O 178, O 238, O 239, O 241, O 242, O 243, O 244, O 250, O 251, O 272, O 274, O 275, O 277, O 281, O 286a, O 289, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 013, P 014, P 016, P 020, P 025, P 026, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 060, P 062, P 063, P 064, P 065, P 069, P 069a, P 069b, P 070, P 073, P 074, P 076, P 079, P 080, P 081, P 084, P 086, P 088, P 089, P 093, P 094, P 095, P 099, P 100, P 101, P 107, P 109, P 122, P 126, P 127, P 128, P 129, P 133, P 136, P 137, P 137a, P 139, P 143a, P 144, P 145, P 152, P 154, P 154a, P 155, P 157a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 198, P 199; WLD-materiaal : K 278, K 318, L 282, L 286, L 288, L 312, L 314, L 316, L 317, L 352, L 355, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 368, L 372, L 413, L 414, L 415, L 416, L 419, L 421, L 422, L 423, P 048, P 219, Q 003, Q 088; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 146, O 019a, O 022, O 025, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 025, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 108, H

109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 145, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 009, H 016, H 051, H 069, H 084, H 089, H 121, I 147, I 154, I 155, I 158, I 171, I 173, I 190, I 202, I 208, I 212, I 223a, I 231, I 235, I 241, I 251, I 255, I 256a, I 258, I 259, N 015, N 016, N 023, N 024, N 025, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 064, O 084, O 087, O 111, O 116, O 152, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, N 179, O 080, O 082, O 083, O 179a, O 186, O 260; ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 010, H 011, H 012, H 016, H 023, H 024, H 025, H 029, H 033, H 035, H 036, H 038, H 039, H 040, H 042, H 046, H 049, H 054, H 058, H 060, H 061, H 063, H 064, H 065, H 066, H 067, H 083, H 084, H 100, H 108, H 110, H 113, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 135, I 146, I 151, I 152, I 153, I 154b, I 155, I 156b, I 164, I 171a, I 175, I 175a, I 176, I 177, I 179, I 181, I 186, I 189, I 190, I 192, I 195, I 200, I 202, I 206, I 208, I 209, I 211, I 213, I 225, I 241, I 255, I 257, I 258, I 259, I 261, I 263, N 022, N 025, N 028, N 028a, N 029, N 032, N 033, N 034, N 035, N 036, N 038, N 039, N 041, N 043, N 045, N 046, N 047, N 067, N 071, N 072, N 073, N 075, N 078, N 080, N 083, N 084, N 087, N 088, N 089, N 090, N 114, N 114a, N 115, N 122, N 131, N 132, N 139, N 140, N 141, N 142, N 143, O 016, O 018, O 019, O 019a, O 020, O 040, O 042, O 047, O 052, O 061, O 075, O 082, O 084, O 087, O 094, O 099, O 100, O 116, O 117, O 124, O 129, O 143, O 146, O 148, O 179, O 179a, O 184, O 189, O 190, O 208, O 211, O 221, O 224, O 228, O 233, O 265; *hier* : WLD-materiaal : L 360a; *iejr&* : DC 52 : I 170b; *ie&r* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233; ZND 42 : O 151; ZND 42 : O 265; ZND 42 : O 189; ZND 42 : I 175, I 215, O 052, O 061; ZND 42 : I 175, I 179, I 209, I 262, O 059, O 061, O 131, O 142, O 144, O 150, O 218, O 231; ZND 42 : I 177, I 181, I 260a, I 263, I 264, I 264a, O 052, O 056, O 059, O 061; ZND 42 : O 228; ZND 42 : O 148; ZND 42 : O 145, O 146, O 150, O 151, O 152, O 221, O 224, O 228, O 235, O 271; ZND 42 : I 263a, O 146.

king : WBD-materiaal : K 141.

koning : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 101, K 124a, K 125, K 125a, K 127, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 156, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 166, K 167, K 168, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 195a, K 196, K 197, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 237, K 242, K 244, K 246, L 091a, L 091b, L 092, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 104, L 144, L 145, L 147, L 148, L 149, L 150, L 151, L 151a, L 153, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 181, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 202, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O 274, P 107, P 112, P 161, P 161a; WLD-materiaal : L 210, L 245, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 288, L 290, L 291, L 293, L 298, L 299, L 300, L 312, L 317, L 318b, L 320a, L 329, L 330, L 331, L 358, L 360, L 366, L 368, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 381, L 387, L 414, L 419, L 421, L 423, L 424, L 433, L 434, P 050, P 056, P 058, P 120, P 121, P 172, P 174, P 176, P 177, P 178, P 184, P 188, P 189, P 195, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 010, Q 013, Q 020, Q 021, Q 032, Q 071, Q 075, Q 077, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 083, Q 084, Q 086, Q 090, Q 095, Q 096b, Q 103, Q 117a, Q 119, Q 121, Q 153, Q 162, Q 166, Q 167, Q 179, Q 191, Q 193, Q 196, Q 208; WVD 81: Kaartspel : H 083, I 116c, I 241, N 130, N 142; WVD 158 : I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 188, I 241, I 247, N 033, N 142; DC 52 : H 016, I 241, O 061, O 189; DC 52 : H 005; *keuning* : DC 52 : I 177, I 233; *keunink* : DC 52 : H 066, I 190, O 006, O 018, O 038, O 181; WBD-materiaal : K 260, K 289.

meneer : WBD-materiaal : K 240.

Vrouw

WBD-materiaal, 110; WLD-materiaal, 114; WVD 81: Kaartspel (1998), 13; WVD 158, 14-15; DC 52 (1977), 8b(3); Grootvriendt Lien (2007), 90; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 47.

bet : WBD-materiaal : K 143, K 158b, K 166, K 181, K 182, K 186, K 187, K 197, K 216a, L 104, L 149, L 151, L 153, L 181, L 183, L 186, L 200, L 203b, L 205, L 206, L 235, L 243, L 258.

dame : WBD-materiaal : K 151, K 195, K 237, K 241, K 246, K 267, K 268, K 276, K 330, L 260, O 274, P 060; WLD-materiaal : K 278, K 318, K 361, L 269, L 271, L 288, L 289, L 291, L 298, L 299, L 300, L 312, L 316, L 317, L 318b, L 320a, L 329, L 330, L 359, L 360, L 364, L 371a, L 377, L 381, L 387, L 421, L 424, L 433, L 434, P 175, P 176, P 213, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 013, Q 020, Q 021, Q 032, Q 071, Q 075, Q 077, Q 078, Q 086, Q 095, Q 103, Q 116, Q 117a, Q 119, Q 121, Q 153, Q 162, Q 164a, Q 188, Q 191, Q 193, Q 196, Q 208, Q 211, Q 251; WVD 81: Kaartspel : H 016, H 036, H 084, H 123, I 135, I 153, I 155, I 158, I 160, I 167b, I 178, I 180, I 185, I 193, I 194, I 201, I 202, I 217, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 255, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 070, N 072, N 117, O 042, O 052, O 056, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 080, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 133, O 196; WVD 158 : H 016, H 084, H 101, H 118, H 123, I 106, I 127, I 135, I 161, I 164, I 178, I 185, I 187, I 193, I 202, I 203, I 210, I 231, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 021, N 037, N 141, N 142, O 016, O 018, O 022, O 027, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 064, O 078, O 100, O 113, O 116, O 117, O 137, O 210, O 214, O 257; DC 52 : H 016, I 158, I 241, N 038, O 087, O 189; Vandercruyssen Kaartspel : H 100, H 123, N 067, N 074, N 091, O 179a; *dam* : DC 52 : H 108, I 147, I 256a, I 258, I 259, N 038, O 064, O 084, O 152; Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, O 061, O 146, O 147, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233; *dam&* : DC 52 : O 230; *dam* : WBD-materiaal : I 118, I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 271, I 274, I 275, K 188a, K 189, K 190a, K 193a, K 195a, K 196, K 201, K 202, K 204, K 206, K 207, K 210, K 212, K 218a, K 221, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 239, K 240, K 241, K 242, K 243, K 244, K 246, K 247, K 248, K 250, K 251, K 253, K 256, K 260, K 262, K 266, K 268, K 269, K 271, K 273, K 274, K 276, K 280, K 282, K 283, K 288, K 289, K 291, K 292, K 294, K 296, K 299, K 301, K 302, K 304, K 307, K 309, K 311a, K 312, K 324, K 329, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 349a, K 351, K 351a, K 355, L 243, L 244, L 261, L 263, L 264, L 279, L 281, L 285, O 072, O 158, O 159, O 162, O 169, O 250, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 013, P 014, P 016, P 025, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 076, P 081, P 084, P 088, P 093, P 095, P 100, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P 133, P 136, P 137, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199; WVD 81: Kaartspel : H 046, I 144a, I 145, I 150, I 257, I 260a, O 061, O 065, O 066, O 133, O 220, O 230, O 233; WVD 158 : H 046, I 145, I 173, I 176, I 242, I 257, O 080, O 111, O 146, O 152, O 212, O 220, O 228, O 230, O 233.

koningin : WLD-materiaal : L 371a, Q 095; WVD 158 : H 117; DC 52 : I 241; *keun&gin&* : DC 52 : O 181.

madam : WBD-materiaal : K 307, P 063; WVD 81: Kaartspel : O 257; WVD 158 : H 036, O 131.

mie, mietje : WBD-materiaal : I 079, K 127, K 133a, K 135, K 143, K 145a, K 147, K 158b, K 160, K 164a, K 165, K 166, K 168, K 173, K 174, K 175b, K 177b, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 186, K 188, K 197, K 215, K 217, K 218a, L 104, L 144, L 145, L 148, L 149, L 151, L 159b, L 180, L 183, L 187a, L 200, L 203b, L 205, L 206, L 207, L 228, L 232, L 235, L 240, L 241, L 243, L 244, L 257, L 260, L 279; WBD-materiaal : K 177b.

pop : WBD-materiaal : P 199.

vrouw : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 140, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 180, K 181, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 190a, K 194, K 195, K 196, K 197, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 220, K 242, K 246, L 091a, L 091b, L 092, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 104, L 144, L 145, L 148, L 149, L 150, L 151, L 151a, L 153, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 224a, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O 067, O 155, O 162, O 175, O 238, O 275, P 010, P 029a, P 084, P 145; WLD-materiaal : L 210, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 270, L 271, L 293, L 299, L 300, L 376, Q 002, Q 095, Q 096b, Q 117a, Q 166, Q 191; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 022, H 026, H 028, H 036, H 049, H 066, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 134, I 135, I 146, I 148, I 150, I 155, I 161, I 165, I 167, I 167a, I 181, I 183, I 200, I 208, I 212, I 217, I 223, I 249, I 251, I 253, I 255, I 256, I 258, I 263, I 264, I 264a, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, O 019a, O 025, O 037, O 046, O 052, O 058, O 059, O 061, O 062, O 066, O 079, O 080, O 095, O 097, O 116, O 131, O 179, O 189, O 198, O 202, O 206, O 215, O 233, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 028, H 033, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 093, H 101, H 108, H 109, H 112, H 115, H 116, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 146, I 154, I 155, I 161, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 181, I 183, I 183a, I 188, I 193, I 201, I 204, I 206, I 208, I 210, I 241, I 251, I 256, I 258, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 020, N 021, N 033, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 083, N 087, N 088, N 090, N

130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 145, N 163, O 012, O 018, O 025, O 031, O 036, O 048, O 052, O 061, O 062, O 064, O 079, O 104, O 116, O 125, O 133, O 190, O 210, O 233; DC 52 : H 005, H 009, H 016, H 023, H 051, H 066, H 069, H 089, H 108, H 121, I 170b, I 171, I 173, I 190, I 202, I 208, I 212, I 223a, I 241, I 251, I 255, N 015, N 016, N 024, N 025, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 006, O 018, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 111, O 116, O 189; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, I 153, N 014, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 082, O 179, O 179a, O 186, O 260; *vraa* : Grootvriendt Lien : I 264a, O 061, O 136, O 146, O 148. **vrouwmen** : Vandercruyssen Kaartspel : N 017; WBD-materiaal : K 164a. **wijf, wijfje** : WBD-materiaal : I 078, I 079, K 141, K 160, K 164, K 165, K 167, K 173, K 173b, K 175b, K 177a, K 177b, K 179a, K 182, K 186, K 188, K 202, K 206, K 217, K 242, L 091b, L 144, L 147, L 148, L 155, L 159, L 159b, L 160, L 180, L 181, L 183, L 184, L 199, L 200, L 202, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 227, L 228, L 242, L 244, L 257, L 264, L 264a; WLD-materiaal : L 245, L 249, L 266, L 290; WVD 81: Kaartspel : H 018, H 034, H 065, H 083, H 084, H 119, I 130, I 133, I 155, I 160, I 161, I 163, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 190, I 193, I 194, I 204, I 223, I 231, I 241, I 249, O 022, O 025, O 031, O 079, O 080, O 208, O 257; WVD 158 : H 013, H 025, H 084, H 089, H 116, H 123, I 116, I 155, I 161, I 163, I 167a, I 167b, I 170, I 190, I 193, I 201, I 204, I 231, I 235, I 241, N 031, N 063, N 079, N 091a, N 130, O 014, O 022, O 031, O 036, O 080, O 104, O 257; DC 52 : I 154, I 155, I 158, I 171, I 177, I 190, I 231, I 233, I 235, N 023, N 082, N 083; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 123, O 080, O 083, O 179, O 186; WBD-materiaal : K 176, K 177b, L 147, L 207.

Boer

WBD-materiaal, 111; WLD-materiaal, 115; WVD 81: Kaartspel (1998), 12-13-14-15; WVD 158, 13-15-16; DC 52 (1977), 8b(4); Grootvriendt Lien (2007), 91; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 49; ZND 6 (1924), 21; ZND 42 (1943), 8-45.

boer : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 118, I 180, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125, K 125a, K 128, K 130, K 133a, K 133b, K 135, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 152, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 167, K 168, K 169, K 171a, K 172, K 173, K 173b, K 174, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 178a, K 179, K 179a, K 180, K 182, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 189a, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 197, K 201, K 202, K 204, K 205, K 206, K 207, K 210, K 212, K 213, K 213a, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 225, K 226, K 231, K 234, K 235, K 237, K 239, K 240, K 241, K 242, K 243, K 244, K 245, K 246, K 247, K 248, K 251, K 253, K 256, K 257, K 260, K 266, K 267, K 268, K 269, K 271, K 273, K 274, K 276, K 280, K 282, K 283, K 291, K 292, K 294, K 296, K 301, K 304, K 307, K 309, K 330, K 355, K 356, L 091a, L 092, L 093, L 096, L 096a, L 099, L 100, L 104, L 144, L 145, L 147, L 148, L 149, L 150, L 151, L 151a, L 153, L 154a, L 155, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177b, L 178a, L 180, L 180a, L 180d, L 181, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 201, L 202, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 260, L 261, L 262, L 263, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 281, L 285, O 067, O 162, O 175, O 178a, O 238, O 250, O 286, P 004, P 010, P 028, P 029a, P 041, P 060, P 063, P 076, P 080, P 081, P 084, P 088, P 094, P 095, P 096, P 102, P 107, P 112, P 124a, P 126, P 127, P 129, P 137, P 144, P 154a, P 171; WLD-materiaal : K 278, K 318, K 353, K 358, K 361, L 164, L 165, L 191, L 209, L 210, L 211, L 213, L 215, L 215a, L 216, L 217, L 244b, L 245, L 246, L 246a, L 248, L 249, L 250, L 265, L 266, L 267, L 269, L 270, L 271, L 282, L 286, L 288, L 290, L 291, L 293, L 296, L 297, L 298, L 299, L 300, L 312, L 313, L 314, L 316, L 317, L 318b, L 320, L 320a, L 321, L 323, L 325, L 327, L 328, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 333, L 352, L 355, L 358, L 359, L 360, L 360a, L 364, L 366, L 368, L 371a, L 372, L 376, L 377, L 378, L 379, L 380, L 381, L 382, L 385, L 387, L 413, L 414, L 415, L 416, L 417, L 419, L 421, L 422, L 423, L 424, L 425, L 426, L 427, L 429, L 430, L 431, L 432, L 433, L 434, L 434a, P 048, P 050, P 056, P 172, P 174, P 176, P 177, P 178, P 179, P 184, P 188, P 189, P 192, P 195, P 213, P 219, P 220, Q 001, Q 002, Q 003, Q 009, Q 010, Q 012, Q 013, Q 016, Q 020, Q 021, Q 022, Q 027, Q 029, Q 030, Q 032, Q 032a, Q 033, Q 035, Q 071, Q 077, Q 083, Q 084, Q 086, Q 088, Q 089, Q 090, Q 093, Q 095, Q 096a, Q 096b, Q 098, Q 099, Q 101, Q 102, Q 103, Q 104a, Q 105, Q 110, Q 111, Q 113, Q 116, Q 117a, Q 117b, Q 118, Q 119, Q 121, Q 153, Q 162, Q 166, Q 167, Q 168, Q 179, Q 187, Q 191, Q 193, Q 196, Q 196a, Q 198, Q 202, Q 203, Q 204a, Q 208, Q 251; WVD 81: Kaartspel : I 116c, I 134, I 167, I 167a, I 170, I 178, I 194, I 241, I 255, I 264, N 146, O 046, O 230; WVD 158 : H 017, I 104, I 106, I 107, I 116c, I 122, I 127, I 134, I 136, I 140, I 166, I 167a, I 167b, I 188, I 206, I 242, I 264, I 272, O 104, O 233; DC 52 : H 005, I 147, I 233, I 241, O 061, O 084, O 181; ZND 42 : H 046, I 147, I 175, I 176, I 241, O 016, O 061, O 228; *boer* : Grootvriendt Lien : I 259, O 061, O 148; ZND 42 : I 147.

boer jan : WBD-materiaal : K 127.

boerzot : WVD 81: Kaartspel : I 264.

gek : WLD-materiaal : L 423, P 055, P 120, P 121, P 184, P 188, P 219, P 220, Q 071, Q 075, Q 078, Q 079, Q 079a, Q 088, Q 153.

grepschijter : WBD-materiaal : K 165.

jan : WBD-materiaal : I 078, I 079, K 141, K 215, L 145, L 186.

janus : WBD-materiaal : L 144.

knecht : WVD 158 : I 272.

peesteker : WBD-materiaal : K 141, K 165, K 183.

zot : WBD-materiaal : I 220, I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 271, I 274, I 275, K 221, K 226, K 231, K 237, K 240, K 243, K 244, K 246, K 247, K 250, K 251, K 257, K 260, K 262, K 267, K 274, K 276, K 283, K 288, K 289, K 294, K 296, K 299, K 300a, K 302, K 304, K 305, K 307b, K 309, K 311a, K 312, K 324, K 329, K 330, K 332, K 333b, K 339, K 340, K 349a, K 350, K 351, K 351a, O 067, O 072, O 155, O 156, O 158, O 159, O 162, O 169, O 175, O 178a, O 250, O 274, O 275, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 013, P 014, P 016, P 025, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 063, P 076, P 081, P 084, P 093, P 094, P 095, P 099, P 100, P 106a, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P 136, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199; WLD-materiaal : L 360, L 360a, P 172, P 176, P 184, P 188, Q 088; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 124, I 130, I 133, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 025, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 014, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 025, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 108, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 135, I 145, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; DC 52 : H 009, H 016, H 023, H 051, H 069, H 089, H 108, H 121, I 147, I 154, I 155, I 158, I 170b, I 171, I 173, I 177, I 190, I 202, I 208, I 212, I 223a, I 231, I 235, I 241, I 251, I 255, I 256a, I 258, I 259, N 015, N 016, N 023, N 024, N 038, N 065, N 067, N 078, N 079, N 080, N 082, N 083, N 089, N 090, N 132, N 141, N 143, O 018, O 028, O 030, O 036, O 038, O 056, O 061, O 064, O 087, O 111, O 116, O 152, O 189, O 230; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; ZND 42 : H 002, H 006, H 007, H 010, H 011, H 012, H 016, H 023, H 024, H 025, H 029, H 033, H 035, H 036, H 038, H 039, H 040, H 042, H 046, H 049, H 054, H 058, H 060, H 065, H 066, H 067, H 083, H 084, H 100, H 108, H 113, H 115, H 116, H 117, H 118, H 119, H 122, H 123, I 130, I 133, I 135, I 146, I 152, I 153, I 154, I 155, I 156, I 158, I 165, I 171, I 171a, I 174, I 175, I 175a, I 176, I 179, I 181, I 187, I 189, I 192, I 193, I 194, I 199, I 200, I 201, I 202, I 205, I 206, I 208, I 209, I 210, I 211, I 212, I 213, I 215, I 216, I 223, I 224, I 225, I 231a, I 236, I 240, I 241, I 242, I 243, I 245, I 248, I 251, I 251a, I 252, I 255, I 258, I 259, I 260, I 260a, I 261, I 262, I 263, I 263a, I 264, I 264a, N 019, N 022, N 025, N 028, N 028a, N 029, N 032, N 033, N 034, N 035, N 036, N 037, N 038, N 041, N 043, N 045, N 046, N 047, N 067, N 071, N 072, N 073, N 075, N 078, N 080, N 083, N 084, N 087, N 088, N 089, N 090, N 091, N 114, N 114a, N 132, N 139, N 140, N 141, N 142, N 143, O 001, O 005, O 009, O 011, O 013, O 014, O 017, O 018, O 019a, O 020, O 026, O 031, O 032, O 035, O 048, O 049, O 052, O 053, O 054, O 059, O 061, O 076, O 078, O 079, O 084, O 085, O 087, O 098, O 107, O 111, O 117, O 121, O 123, O 124, O 128, O 129, O 131, O 137, O 138, O 142, O 145, O 146, O 150, O 151, O 152, O 179, O 179a, O 181, O 182, O 184, O 188, O 190, O 196, O 208, O 209, O 218, O 228, O 231, O 235, O 265, O 271; *peek& zot* : ZND 6 : O 150; *zot* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 220, O 228, O 231, O 233; *zot&n* : DC 52 : N 025; ZND 42 : H 061, N 090; ZND 42 : N 132; ZND 42 : O 061; ZND 42 : I 181; ZND 42 : I 260a; ZND 42 : O 265.

Joker

WBD-materiaal, 111; WLD-materiaal, 116; WVD 81: Kaartspel (1998), 10-15; WVD 158, 16; ZND 42 (1943), 45.

joker, jokertje : WBD-materiaal : K 140, L 180; WLD-materiaal : K 278, K 361, L 286, L 364, P 176, P 213, Q 001, Q 002, Q 020, Q 074, Q 251; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 066, H 071, H 072, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 014, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 101, H 108, H 109, H 112, H 115, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 127, I 134, I 135, I 136, I 140, I 145, I 146, I 147, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 175, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 078, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233, O 257; ZND 42 : H 116.

nar : WVD 158 : I 146.

onnozelaar : WVD 81: Kaartspel : N 088.

piem : WLD-materiaal : Q 071.

timpelman : WLD-materiaal : Q 035.

witsenmaker : WLD-materiaal : Q 113.

Kaart met prentje

WBD-materiaal, 112; WLD-materiaal, 117; WVD 81: Kaartspel (1998), 10; WVD 158, 17; Grootvriendt Lien (2007), 87; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 45.

beeld, beeldje : WBD-materiaal : K 150, K 185, K 188a, K 246, L 179, L 205, L 207, L 224; WLD-materiaal : K 317, K 359a, L 265, L 321a, L 428, P 047, P 176, P 219, P 227, Q 001, Q 002, Q 083, Q 117, Q 121, Q 162, Q 196, Q 203b, Q 240; WVD 81: Kaartspel : I 145, I 146, I 150, I 170, I 178, I 181, I 193, I 212, I 217, I 239, I 241, I 250, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, O 052, O 061, O 062, O 064, O 066, O 116, O 117, O 131, O 133, O 215, O 220, O 230; WVD 158 : I 170, I 173, I 176, I 178, I 181, I 239, I 249, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, O 012, O 016, O 031, O 038, O 047, O 052, O 056, O 061, O 104, O 117, O 131, O 143, O 146, O 152, O 212, O 214, O 220, O 228, O 230, O 233; *biej&k&n* : Grootvriendt Lien : I 259, I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 152, O 233; WBD-materiaal : I 274, K 174, O 240, P 012; WBD-materiaal : O 275, O 286; WBD-materiaal : I 118, I 268, I 268a, K 189, K 203, K 227, K 243, K 244, K 245, K 246, K 253, K 272, K 283, K 287, K 292, K 293, K 305, K 307, K 310, K 320, K 330, K 340, K 349, K 352a, O 069, O 070, O 074, P 002, P 025, P 037, P 041, P 063, P 065, P 069, P 070, P 088, P 126, P 127, P 133, P 145; *x* : WVD 81: Kaartspel : O 025.

gekleurde kaart : WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 026, I 190, I 200, N 041; WVD 158 : H 013, I 170, I 181, N 031.

geschilderde kaart : WLD-materiaal : L 417; WVD 81: Kaartspel : I 160, I 185, I 204, O 019a, O 052, O 104; WVD 158 : N 132, O 233.

heiligenkaart : WBD-materiaal : L 160.

kind, kindje : WVD 81: Kaartspel : I 155, I 190, I 193, I 194, O 031, O 042, O 116, O 117; WVD 158 : I 188, I 190, I 193, O 025, O 036, O 046.

kleurling klèrlieng : Grootvriendt Lien : O 220.

mannetje : WLD-materiaal : K 278, K 318, L 316, L 320a, L 353, L 360, L 364, L 369, L 372, L 386, L 417, P 120, P 188, Q 001, Q 002, Q 015, Q 016, Q 071, Q 078, Q 083, Q 197a; WVD 81: Kaartspel : O 046, O 059, O 060, O 065; WVD 158 : I 264a, O 046, O 048, O 056, O 058, O 060, O 233; *maan&k&n* : Grootvriendt Lien : O

148, O 150, O 233: WBD-materiaal : K 191, K 193, K 196, K 210, K 211, K 235, K 270, K 274, K 276, K 308a, K 339, O 069, P 037, P 041a; WVD 81: Kaartspel : O 066: WVD 81: Kaartspel : I 264a.

mannetjeskaart : WVD 81: Kaartspel : O 233.

peet, peetje : WVD 81: Kaartspel : I 249, I 251, O 080, O 097, O 113, O 189, O 198, O 202, O 206; WVD 158 : I 203, I 251, O 097, O 125, O 210, O 212, O 257; Vandercruyssen Kaartspel : O 080, O 083; *paak&n* : Grootvriendt Lien : O 228; *patsjn* : Grootvriendt Lien : O 231.

plaat, plaatje : WBD-materiaal : I 079, I 118, K 150, K 154, K 157, K 160, K 164, K 174, K 175a, K 177c, K 179b, K 182, K 185, L 099, L 102, L 145, L 148, L 178, L 182, L 200a, L 232, L 241a; WLD-materiaal : L 329a; WVD 158 : I 106, I 116, I 127, I 140.

pop : WBD-materiaal : I 079, L 099, L 180; WLD-materiaal : Q 020.

portret : WBD-materiaal : L 147; WVD 81: Kaartspel : H 116.

prent, prentje : WBD-materiaal : I 057a, I 078, I 102, I 102a, I 118, K 127, K 129a, K 135, K 146, K 147, K 150, K 154, K 157, K 158, K 158c, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 170, K 172, K 174, K 175, K 177b, K 178, K 179a, K 182, K 182a, K 182b, K 183, K 183a, K 184, K 184a, K 185, K 187, K 188a, K 189, K 194, K 195, K 201, K 215, K 216, K 218, K 220, K 256, L 099, L 100, L 104, L 144a, L 148, L 149, L 151, L 152, L 157, L 160, L 177, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 183, L 185, L 200, L 201, L 203, L 204, L 224, L 224a, L 225a, L 226, L 228, L 229a, L 232, L 235, L 238, L 240, L 243, L 244, L 257, L 259, L 261, L 263, L 263b, L 279, O 237, P 107; WLD-materiaal : K 357, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 164, L 210, L 216, L 217, L 245b, L 265, L 266, L 267, L 269, L 271, L 289, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 317, L 318b, L 320b, L 322, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 353, L 374, L 381, L 382, L 383, L 387, L 417, L 429, L 432, P 047, P 197, Q 001, Q 003, Q 014, Q 015, Q 018, Q 021, Q 032, Q 033, Q 038, Q 039, Q 083, Q 086, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 102, Q 109, Q 117, Q 188, Q 193, Q 196, Q 203, Q 203b; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 021, H 022, H 065, H 072, H 119, I 130, I 133, I 134, I 153, I 160, I 161, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 183, I 202, N 033, N 070, N 090, N 142, O 078, O 079, O 257; WVD 158 : H 033, H 046, H 101, I 116, I 122, I 167a, I 167b, I 183, I 183a, I 190, I 202, I 231, I 235, N 083, O 036, O 117, O 230, O 257; *prentsijn* : Grootvriendt Lien : O 228: WBD-materiaal : K 355.

prentkaart : WVD 81: Kaartspel : H 123, N 020, N 071.

schilddrager : WVD 158 : N 047.

schilderaar : WVD 81: Kaartspel : H 071; Vandercruyssen Kaartspel : N 035.

schildje : WLD-materiaal : Q 034, Q 035, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 118, Q 201, Q 202.

ventje : WBD-materiaal : K 230.

volle kaart : WLD-materiaal : Q 027, Q 117a, Q 207.

zantje : WVD 81: Kaartspel : H 016, H 018, H 034, H 036, H 049, H 083, H 084, H 087, H 089, I 158, I 163, I 201, I 208, I 231, I 239, I 241, N 015, N 067, N 071, N 072, N 089, N 090, N 115, N 117, N 137, N 163; WVD 158 : H 002, H 005, H 016, H 023, H 025, H 036, H 046, H 084, H 089, H 101, H 112, I 154, I 163, I 208, I 231, I 241, I 247, N 038, N 045, N 063, N 087, N 090, N 130, N 132, N 137, N 141, N 145; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 067, H 100, N 067, N 091, N 130, N 132, N 141, O 179: WVD 81: Kaartspel : H 116, N 031, N 033, N 037, O 257: WVD 81: Kaartspel : N 045, N 047, N 087, N 088, N 130, N 141, N 142, N 146.

Kaarten ronddelen

WBD-materiaal, 115; WLD-materiaal, 119; WVD 81: Kaartspel (1998), 16-18; WVD 158, 19-21; Grootvriendt Lien (2007), 79; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 65.

delen : WBD-materiaal : I 057b, I 078, I 079, I 118, I 265, I 269, I 274, K 107, K 125a, K 135, K 136a, K 137, K 143, K 146, K 147, K 150, K 152, K 153, K 153z, K 157, K 158b, K 158c, K 160, K 161, K 163, K 164, K 164a, K 165, K 165a, K 166, K 168, K 169, K 172, K 173, K 174, K 175, K 177a, K 177b, K 178, K 179, K 179a, K 179b, K 180, K 182, K 183, K 183a, K 183b, K 184, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188, K 188a, K 189, K 190a, K 191, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 201, K 202, K 215, K 216, K 216a, K 217, K 218, K 218a, K 218c, K 219, K 220, K 221, K 226, K 231, K 244, K 245, K 246, K 247, K 248, K 250, K 251, K 253, K 256, K 267, K 269, K 273, K 282, K 292, K 294, K 324, K 339, K 355, L 091a, L 091b, L 092, L 099, L 100, L 104, L 144, L 144a, L 145, L 147, L 148, L 149, L 151, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 180, L 181, L 182, L 183, L 184, L 185, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 200a, L 201, L 203, L 203b, L 205, L 206, L 208, L 208a, L 224a, L 225a, L 228, L 229a, L 232, L 235, L 237, L 238, L 240, L 242, L 243, L 244, L 257, L 260, L 262, L 263, L 263b, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285, O 067, O 069, O 072, O 162, O 238, O 274, P 012, P 014, P 025, P 081, P 127; WLD-materiaal : K 317, K 357, K 359a, L 216, L 217, L 265, L 267, L 286, L 289, L 298a, L 299, L 318b, L 320a, L 320b, L 321a, L 330, L 331, L 353, L 364, L 371, L 383, L 416, L 424, Q 001, Q 018, Q 032, Q 035, Q 039, Q 086, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 109, Q 117, Q 197a; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 018, H 021, H 022, H 026, H 028, H 034, H 036, H 046, H 049, H 065, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 146, I

150, I 155, I 158, I 160, I 161, I 163, I 165, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 242, I 248, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 263, I 264, I 264a, I 272, I 273, N 014, N 015, N 016, N 018, N 020, N 023, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 130, N 137, N 141, N 142, N 146, O 019a, O 031, O 037, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 065, O 066, O 078, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 208, O 215, O 220, O 230, O 233, O 257, O 265; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 016, H 017, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 068, H 084, H 086, H 089, H 101, H 108, H 112, H 116, H 117, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 135, I 136, I 140, I 145, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 167b, I 170, I 173, I 175, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 188, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, N 014, N 018, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 045, N 047, N 063, N 065, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 088, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 142, N 145, N 163, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 025, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 051, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 111, O 113, O 116, O 117, O 125, O 131, O 133, O 137, O 143, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 214, O 220, O 230, O 233, O 257; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 186, O 260; *die&ln* : Grootvriendt Lien : I 260a, I 264, I 264a, O 061, O 136, O 146, O 147, O 148, O 150, O 152, O 228, O 231, O 233; *di&ln* : Vandercruyssen Kaartspel : N 035, N 043.

geven : WBD-materiaal : I 057, I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102, I 102a, I 118, I 221, I 265, I 268, I 268a, I 269, I 274, I 275, K 100a, K 101, K 102, K 107, K 110, K 124a, K 125a, K 127, K 128, K 129a, K 130, K 133a, K 135, K 136a, K 137, K 141, K 143, K 145a, K 146, K 147, K 148, K 150, K 151, K 153, K 153z, K 154, K 156, K 157, K 158, K 158c, K 160, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 165, K 166, K 167, K 168, K 169, K 170, K 172, K 173, K 174, K 175, K 175a, K 175b, K 176, K 177a, K 177b, K 177c, K 178, K 178a, K 179a, K 181, K 182, K 182a, K 182b, K 183, K 183b, K 184, K 184a, K 185, K 186, K 187, K 187a, K 188a, K 189, K 190a, K 193a, K 194, K 195, K 195a, K 196, K 197, K 202, K 206, K 210, K 212, K 215, K 216, K 216a, K 218, K 219, K 220, K 221, K 225, K 226, K 227, K 231, K 234, K 235, K 237, K 241, K 242, K 243, K 244, K 246, K 247, K 251, K 253, K 256, K 260, K 267, K 269, K 270, K 273, K 274, K 276, K 280, K 282, K 283, K 294, K 296, K 299, K 301, K 302, K 304, K 307, K 309, K 310, K 311a, K 312, K 324, K 330, K 333b, K 339, K 340, K 351, K 351a, K 355, L 093, L 099, L 100, L 102, L 104, L 144, L 145, L 147, L 148, L 149, L 150, L 151, L 152, L 153, L 154a, L 157, L 159, L 159b, L 160, L 161, L 177, L 177a, L 177b, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 180d, L 182, L 183, L 184, L 185, L 186, L 187, L 187a, L 199, L 200, L 200a, L 201, L 202, L 203, L 203b, L 203c, L 204, L 204a, L 205, L 206, L 207, L 208, L 208a, L 224a, L 225a, L 226, L 227, L 228, L 229a, L 232, L 233, L 235, L 237, L 238, L 240, L 241, L 241a, L 242, L 243, L 244, L 255, L 257, L 258, L 259, L 260, L 261, L 262, L 263, L 263b, L 264, L 264a, L 279, L 280, L 285, O 069, O 070, O 072, O 155, O 158, O 159, O 162, O 169, O 175, O 250, O 286, P 002, P 003, P 004, P 006, P 010, P 012, P 013, P 014, P 016, P 025, P 027, P 028, P 029a, P 035a, P 037, P 041, P 041a, P 060, P 063, P 069, P 076, P 081, P 084, P 088, P 093, P 097, P 100, P 107, P 112, P 126, P 127, P 129, P 133, P 136, P 143a, P 144, P 154, P 154a, P 161, P 161a, P 163, P 168, P 171, P 199; WLD-materiaal : K 357, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 164, L 210, L 214, L 216, L 217, L 245b, L 265, L 266, L 267, L 269, L 271, L 289, L 294, L 299, L 300, L 316, L 318b, L 320a, L 320c, L 328, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 353, L 360, L 364, L 374, L 381, L 382, L 383, L 387, L 417, L 428, L 429, L 432, L 433, P 047, P 057, P 176, P 219, Q 001, Q 002, Q 014, Q 015, Q 016, Q 018, Q 020, Q 021, Q 027, Q 033, Q 034, Q 035, Q 038, Q 071, Q 074, Q 095, Q 096b, Q 098, Q 109, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 120, Q 121, Q 193, Q 196, Q 197a, Q 201, Q 202, Q 203b, Q 207, Q 251; WVD 81: Kaartspel : H 036, I 145, I 217, I 260a, I 264a, O 233; WVD 158 : H 101, I 116c, I 127, I 260a, N 033, N 063, O 061, O 062.

ronddelen : WBD-materiaal : I 057a, K 101, K 161, K 174, K 175b, K 216a, K 294, K 301, L 207; WLD-materiaal : Q 001; WVD 81: Kaartspel : H 066; *rondie&ln* : Grootvriendt Lien : I 259.

rondgeven : WBD-materiaal : K 164, K 182, L 178, L 224, O 275, P 137.

rondstrooien : WVD 81: Kaartspel : O 257; WVD 158 : O 257.

strooien : WVD 81: Kaartspel : O 031.

uitdelen : WBD-materiaal : K 133b, K 141, K 160, K 195a, K 217, K 218a, K 234, K 291, L 155, O 275, P 010, P 095, P 107; WLD-materiaal : L 271, L 386, L 417, Q 193; WVD 81: Kaartspel : H 016, I 155, N 041, O 022; WVD 158 : H 014, H 016, O 048; *ojzjdie&ln* : Grootvriendt Lien : O 220.

uitgeven : WLD-materiaal : Q 015, Q 033.

uitstrooien : WVD 158 : O 257.

verdelen : WBD-materiaal : K 301; WVD 81: Kaartspel : O 079; WVD 158 : H 018, H 084, I 127, N 041, N 067, O 027.

Troeven

WBD-materiaal, 114-117; WLD-materiaal, 121; WVD 81: Kaartspel (1998), 17-35-36; WVD 158, 20-37-39; Vandercruyssen Kaartspel (2006), 78.

kopen : WBD-materiaal : I 268, I 268a, I 274, K 164a, K 174, K 177b, K 182, K 182b, K 183, K 184a, K 185, K 191, K 193, K 195, K 215, K 217, K 227, K 230, K 235, K 244, K 245, K 246, K 274, K 276, K 283, K 287, K 301, K 320, K 330, K 340, O 069, O 070, O 286, P 025, P 065, P 069, P 070, P 088, P 126, P 145; WLD-materiaal : K 278, K 317, K 361, L 364, P 047, P 176, P 213, Q 001, Q 002, Q 074; WVD 81: Kaartspel : H 009, H 013, H 016, H 021, H 022, H 026, H 028, H 036, H 046, H 049, H 065, H 071, H 072, H 083, H 084, H 087, H 089, H 100, H 116, H 119, H 121, H 122, H 123, I 116c, I 124, I 130, I 133, I 134, I 135, I 144a, I 145, I 146, I 148, I 150, I 153, I 155, I 160, I 161, I 163, I 167, I 167a, I 167b, I 170, I 178, I 180, I 181, I 183, I 185, I 190, I 193, I 194, I 200, I 201, I 202, I 204, I 208, I 212, I 217, I 223, I 231, I 239, I 241, I 249, I 250, I 251, I 253, I 255, I 256, I 257, I 258, I 263, I 264, I 264a, N 014, N 015, N 016, N 020, N 031, N 032, N 033, N 034, N 035, N 037, N 041, N 045, N 047, N 065, N 067, N 070, N 071, N 072, N 075, N 082, N 087, N 088, N 089, N 090, N 115, N 117, N 118, N 137, N 141, N 146, N 163, O 019a, O 022, O 031, O 042, O 046, O 052, O 056, O 058, O 059, O 060, O 061, O 062, O 064, O 066, O 079, O 080, O 095, O 097, O 104, O 113, O 116, O 117, O 127, O 131, O 133, O 179, O 189, O 196, O 198, O 202, O 206, O 220, O 230, O 233, O 257; WVD 158 : H 002, H 005, H 009, H 013, H 016, H 017, H 018, H 022, H 023, H 024, H 025, H 026, H 028, H 033, H 036, H 046, H 051, H 068, H 084, H 086, H 089, H 093, H 101, H 108, H 112, H 116, H 118, H 123, I 104, I 106, I 107, I 116, I 116c, I 122, I 135, I 136, I 140, I 146, I 154, I 155, I 161, I 163, I 164, I 166, I 167a, I 173, I 175, I 176, I 178, I 181, I 183, I 183a, I 185, I 187, I 190, I 193, I 201, I 202, I 203, I 204, I 206, I 208, I 210, I 231, I 235, I 239, I 241, I 242, I 247, I 249, I 251, I 256, I 257, I 258, I 260a, I 264, I 264a, I 272, N 014, N 020, N 021, N 031, N 033, N 037, N 038, N 041, N 047, N 063, N 067, N 069, N 070, N 072, N 075, N 079, N 083, N 087, N 090, N 091a, N 130, N 132, N 137, N 139, N 141, N 145, O 012, O 014, O 016, O 018, O 022, O 027, O 031, O 036, O 038, O 044a, O 046, O 047, O 048, O 052, O 056, O 058, O 060, O 061, O 062, O 064, O 079, O 080, O 097, O 100, O 104, O 113, O 116, O 125, O 133, O 137, O 143, O 146, O 152, O 190, O 210, O 212, O 220, O 230, O 233, O 257; Vandercruyssen Kaartspel : H 016, H 036, H 052, H 100, H 116a, H 123, I 153, N 014, N 017, N 029, N 035, N 043, N 067, N 074, N 091, N 115, N 122, N 130, N 132, N 141, N 144, O 080, O 082, O 083, O 179, O 179a, O 260.

snijden : WBD-materiaal : K 146, K 157, K 158c, K 164a, K 172, K 174, K 182a, K 187, K 215, K 218, L 102, L 152, L 159, L 177a, L 200, L 224a, L 235, L 243, L 259, P 107; WLD-materiaal : L 210, L 265, L 372; WVD 81: Kaartspel : O 031, O 037, O 215, O 257; WVD 158 : O 257; WBD-materiaal : I 102, I 102a, I 118, K 127, K 147, K 150, K 154, K 157, K 158, K 160, K 161b, K 165, K 170, K 172, K 174, K 175, K 175a, K 177b, K 177c, K 178, K 179b, K 182, K 182b, K 184, K 185, K 187, K 191, K 216, L 092, L 099, L 100, L 104, L 144a, L 145, L 148, L 149, L 152, L 160, L 178, L 178a, L 179, L 180, L 182, L 183, L 184, L 200a, L 201, L 203, L 204, L 205, L 207, L 224, L 225a, L 228, L 229a, L 232, L 240, L 241a, L 244, L 257, L 261, L 263, L 263b, P 010, P 127.

troeven : WBD-materiaal : I 057a, I 057b, I 078, I 079, I 102a, I 118, K 129a, K 135, K 146, K 147, K 150, K 158c, K 161, K 161b, K 163, K 164, K 164a, K 172, K 174, K 178, K 182b, K 183, K 183a, K 184, K 184a, K 185, K 188a, K 189, K 195, K 196, K 201, K 211, K 216, K 218, K 220, K 241, K 244, K 246, K 253, K 256, K 270, K 307, K 310, K 312, K 313, K 330, K 339, K 349, K 355, L 099, L 145, L 148, L 149, L 151, L 157, L 159, L 160, L 177, L 178, L 179, L 182, L 183, L 184, L 200, L 203, L 225a, L 226, L 228, L 229a, L 232, L 235, L 244, L 259, L 260, L 261, L 263b, L 279, O 074, O 158, P 002, P 037, P 041, P 041a, P 063, P 088, P 097; WLD-materiaal : K 278, K 357, K 359, K 359a, K 360, K 361, L 164, L 210, L 216, L 217, L 245b, L 265, L 266, L 267, L 269, L 271, L 286, L 289, L 294, L 298a, L 299, L 300, L 316, L 317, L 318b, L 320a, L 320b, L 320c, L 321a, L 328, L 329, L 329a, L 330, L 331, L 332, L 353, L 360, L 364, L 369, L 371, L 371a, L 372, L 374, L 381, L 382, L 386, L 416, L 417, L 423, L 424, L 428, L 429, L 432, L 433, P 120, P 188, P 197, P 219, P 227, Q 001, Q 002, Q 003, Q 014, Q 015, Q 016, Q 018, Q 020, Q 021, Q 027, Q 032, Q 033, Q 035, Q 038, Q 039, Q 071, Q 074, Q 077, Q 080, Q 083, Q 086, Q 091, Q 095, Q 098, Q 102, Q 109, Q 111, Q 112z, Q 113, Q 116, Q 117, Q 117a, Q 118, Q 120, Q 121, Q 162, Q 171, Q 188, Q 193, Q 196, Q 197a, Q 200, Q 201, Q 202, Q 203, Q 203b, Q 207, Q 211, Q 240, Q 251, Q 253; WVD 81: Kaartspel : H 016, H 018, I 248, N 023, N 142; WVD 158 : H 018, I 106, I 116c, I 140, I 146, I 203, N 065, N 072, N 142, O 016, O 025; taroeven : WBD-materiaal : K 320; WBD-materiaal : O 275, O 286; WVD 81: Kaartspel : O 061.